

מבחר עירונים

שלה
שנת תשפ"א

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
09:00	08:38	08:24	07:06	ירושלים
08:57	08:35	08:27	07:21	בני ברק
09:01	08:39	08:28	07:14	חיפה
08:57	08:35	08:27	07:21	אשדוד
08:58	08:36	08:25	07:05	בית שמש
08:58	08:36	08:25	07:22	קרית גת
09:01	08:39	08:27	07:17	נוף הגליל

להרשמה
לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
**להצו
כאן**

כסדרפס ואירות נפגשים...

רח' אהלי יוסף 5, ירושלים 📍 שעות פתיחה: א.ה. 19-10 רצוף, יום שישי 12-10
טל. 02-5337722 | פקס. 02-5383018 ✉️ g5337722@gmail.com

מאטרופוט
דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי

כרך חדש בסדרה המשובחת אשר תשדרג לכם את שולחן השבת

אוצר רעיונות סיפורים ועצות
ממעניי פרשת השבוע
מתוך שיעוריו של
הרב אשר קובלסקי
שליט"א

מוטיבואה

להשיג בחנויות הספרים המובחרות | או בטל': 055-677-8160

הקוראים הנכבדים מתבקשים להתפלל וללמוד לזכות הנדיב הדגול רגב בן מרים, שיזכה לשמירה והצלחה

פרשת שלח, כ"ה בסיון תשפ"א

שבת מברכה חודש תמוז. מולח: יום ה' שעה 9 עם 15 דק', 8 חלקים. ראש חודש בימים: חמישי ושישי.

גיליון מס' 457

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות * פנינים ופרפראות * מדות והליכות

פנינים

לתור את-הארץ (יג, טו) - מרגלים נטריקון
ממחשבה רעה גרמו לישוראל לישיבת מדבר, וכן מפני רשעים גרמו לעצמם יסורים מיתה. המרגלים בגיטרה שבת, כי שכחו את ה', וכן כחש, שפחשו בהשגחתו. (מחמדי שמים)

ויבכו העם בלילה ההוא (יד, א) - אמרו חז"ל,
שפיון שָׁבּוּ בָאוּתוֹ לֵילָה בְּכִיהַ שְׁלִיחָנָם, קבע להם הקב"ה בְּכִיהַ לְדוּרוֹת, כי בו נחרב הבית בתשעה באב. ורמז לזה בתבת בלילה שהיא נטריקון בְּכִיהַ לְדוּרוֹת יִשְׂרָאֵל לָהֶם הַקָּבֵעַ, ואף הגלות דומה לְכִיָּהַ הַחֲשׂוּדָה. (ישמח משה)

ויין לנסך (טו, ה) - למה נסמכה פרשת הנסכים
לפרשת המרגלים? כדי שיבוא הבן ויכפר על האב. הם חטאו באשכול ענבים, ובוא היין שהוא תולדת הענבים, ויכפר עליהם בנסכי היין שעולים עליהם המזבח. (החיד"א)

תורה אחת ומשפט אחד (טו, טז) - בפסר אותיות
דרבי עקיבא למד מאן, שהתורה היא מקשה אחת ולכן היא רמוזה באות אל"ף שמשפחה אחת. ורמז לזה, בקף שבתת אחת במלואה אל"ף ח"ת ת"ו, וכן תורה במלואה ת"ו, וא"ו ר"ש ה"א - בגיטרה 935. וכן ראשי התבות בראשית ברא אלקים ב"א במלואן, הן בגיטרה 935, וכן סופי התבות של תחלת התורה שבעלפה, במשנה מאימתי קורין את-שמע בערבית משעה, הן בגיטרה 935. והמספר קטן של 935 הוא 17, בערך תורה במקסר קטן, ובערך משנה, ו"ז בגיטרה טו"ב, כי אין טוב אלא תורה. (כפתור ופרח)

ראשית ערסתכם (טו, טז) - המחשבה נקראת ראשית, ומחשבת האבילה צריכה להיות במטרה של תרימו, דהיינו לשם קדשה והעלאת הניצוצות שבמאכלים. ואז יהיה חלה דהיינו ה' פעמים ח"ל בגיטרה ק"ץ, ועל-ידי זה יתקרב קץ הגאולה. (צמח צדיק)

ולא תתירו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (טו, טז) -
אחר האותיות בתבת ל"ב באות האותיות ג"ם, לשון רבוי המרמז לנאווה, ואחר האותיות בתבת ע"ן באות האותיות פס"ף, ועל שתייהן נאמר שאין לתור אחריהן, לא אחר הנאווה ולא אחר תאוה לממון. (ויקח משה)

ספורים בפרשה

למטה יהודה כלב בן-יפנה (יג, יא)

מאז עלה רבי מנחם מנדל מויטפסק לארץ הקודש בשנת תקל"ז, נשא את משא העם על-לבו ונחשב פמנהיגם של יהודי הגליל מחדשי הישוב. בהיותו ממנה על חלקת מעות ארץ-ישראל, הגיע אליו פעם אחד, וטען כי חלקו פחות באפן נפר מחלקו של רבי אברהם מקליסק, הארי שבתבורה, ואין ביניהם אלא נקדה קטנה בלבד. נענה הרבי ואמר: "אמנם בגשמיות אין לנקדה קטנה שום משמעות, אך ברוחניות כל משהו קטן הרי זה בגדר מציאות אחרת לחלוטין". וכדי להמחיש לו את הדבר, המשיך ואמר: "ראה נא את נשיא שבט יהודה כלב בן-יפנה. מהו ההבדל בין כלב הצדיק לבין כלב שהוא בעל-חי מאוס ונבזה? רק הנקדה הקטנה שבין השמות..."

ראשית ערסתכם חלה (טו, טז)

רבי מאיר נתן בן ה"דברי חיים" מצנו, שבת פעם בילדותו אצל רבי אליעזר מדז"קוב. באמצע הסעודה, פנה אליו רבי אליעזר ושאלו: "מדוע נוהגים החסידים לטל שירים מהרבי מכל מאכליו, למעט מהחלה שאינו נוטלים ממנה שירים?" חיד הילד והשיב בשנינות: "הרי החלה נקראת ראשית, שנאמר בפרשת שלח 'ראשית ערסתכם חלה', ואין ראשית שירים..."

וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (טו, טז)

אל רבי מאיר מפרמישלאן, הגיע פעם אחד מחסידיו של הסבא קדישא רבי ישראל מרוז'ין. פיון שהחסיד היה דבוק ברבו, הביט בעין בקרית בצדיק מפרמישלאן, ובלבו הרהר כי רבו הוא צדיק אמת לעמת רבי מאיר. חש הצדיק מפרמישלאן במחשבתו, ובפנתו אליו אמר: "שמא תוכל לומר לי, מדוע נענש מקושש העצים בענש פה חמור והוציאווה לסקילה?" בודף האיש, ורבי מאיר המשיך: "יודע אתה מן-הסתם כי העצים נקראים צדיקים, כמו שנאמר בתחלת הפרשה אצל המרגלים 'הישבה עץ אס-און, ומפרש רש"י אם ישבה אדם כשר שגן עליהם בזכותו, ואס-און זה היא הנהגתו של מקושש עצים, שהוא מקושש צדיקים לפניו ואומר זה רבי וזה אינו רבי, זה צדיק וזה מאחו עינים. ואדם כזה צריך להענש בתורה..."

ולא תתירו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (טו, טז)

רבי שמואל מועד, מגאוני ירושלים החרפים, נודע בתשובותיו השנונות ורבים השתעשעו באמרי השפר שלו. פעם הגיע בהרגלו אל הישטיבל' שבמאה שערים לשם תפלת ערבית, והביט במחזה התמוה שלפניו. בחדר אחד התכנסו תשעה מתפללים ורק אחד היה חסר למינון, ומאידך עמד יהודי בודד בחדר הסמוך וצעק אף הוא: "מעריב!" פנה אליו רבי שמואל ושאל: "מן-הסתם שרוי אתה בשנת אבלות ויש לך חיוב להתפלל לפני העמוד, ולכן אינך מצטרף אל המנון ההוא", אך האיש השיב בלחישתו: "לא, איני חיוב, אלא שהיהודי הלז אשר מתבונן לעבר לפני התבה אינו אלא פושע וישראל, ואיני רוצה להצטרף לתפלתו. שפן רעיתו מתהלקת פרועת-ראש, ועוברת על דת משה ויהודית". "וזאת מנין לך?" שאל רבי שמואל בפקחות, והלה השיב בלהיטות: "והרי כמו עיני ראיתי זאת!" חיד רבי שמואל ואמר: "אם כך, יכול אתה להתפלל עם האיש במנון שלו..."

לקבלת הגיליון והנצחות
דוא"ל: 5806777@gmail.com

אין בית בלי ספרי היסוד
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני השבת - ירושלים
הדלה"ג 7.06 צאת השבת 8.24 רבנו תם 9.00

היה היה

וה' אתנו אלֵתִירָאם!

לפני למעלה ממאה שנה, עוד בטרם פרצה מלחמת העולם הראשונה, הגר רבי מרדכי צבי שורן מסיגט שקייתה אז תחת השלטון האוסטרו-הונגרי, ועבר לאנגליה הרחוקה. מיד עם הגיעו, נחלץ רבי מרדכי צבי לבצור חומות היהדות והחל לפעל להרמת קרן התורה ושמירת השבת. במשך שנים בהן פרצה של העיר ההיסטורית האל שבאנגליה, ובמסגרת פעילותו במסגרת ועד הרבנים החרדים של אנגליה, הקים את 'הקברת שומרי שבת', במהלכה נחשף לספור הנפלא דלהלן.

פעילותה העקרית של החברה, הייתה לערוך מסע תעמולה בין בעלי מפעלים ובתי-חרשת באנגליה, כדי לשכנעם בהשיבות שמירת השבת, והענקת האפשרות לפועליהם לשמור את השבת בהלכתה, ללא איום בפטורים. באותם ימים רחוקים, לא היה הדבר בגדר של מהיבקה, ורבים מהפועלים נאלצו לשוב ולתור אחר מקורות פרנסה, לאחר שפטרו בזה אחר זה ממקומות עבודתם, עקב עמידתם בחרוף נפש על שמירת השבת. יום אחד, בעוד רבי מרדכי צבי עומד באחד המפעלים הוותיקים שבונדון, וממתין לשוחח עם בעל המפעל בענין שמירת השבת, עבר שם חיט יהודי זקן ונלבב, וכאשר שמע כי עושה הוא נפשות למען שמירת השבת, אמר לו: "זה לי כבר ארבעים שנה מאז הגרתי אל לונדון הבירה, ומעיד אני עלי שמים וארץ, כי מעולם לא נאלצתי לחלל שבת בשביל פרנסתי. ולא רק זאת, אלא שאף הרוחני רוח גדול בזכות שמירת השבת". רבי מרדכי צבי הבין מיד כי החיט נושא עמו ספור חיים מענין, ופנה מיד הצדה כדי לשמע את הספור במלואו. "ובכן", פתח הישיש, "חיט מקחה אני ובעל נסיון רב. מאז הגעתי הנה, התניתי תמיד עם המעסיקים שלי, כי בימי ששי, שעה לפני בניית השבת, עליהם לשחרר אותי לביתי, כדי שאספיק להתבונן פראוי לכבוד שבת המלכה. התנאי שלי לא מצא אמנם חן בעיני המעסיקים שלי, אולם פיון שהייתי חרוץ ומיזן בעבודתי, נאלצו הלכו להסכים לדרישתי זו, והכל זרם על מימנוחות".

"עברו שנים מספר, והנה הגיעה תקופת מלחמת העולם הראשונה. באותה תקופה, עבדנו במפעל בקדחתנות כדי להכין את המלאי העצום של מדי הצבא שהזמנו אצלנו, וכמעט שלא עצמנו עין מרב עבודה מאמצת. והנה הגיע יום ששי ערב שבת-קדש, וכהרגלי ארזתי את חפצי כשעה לפני בניית השבת, ופניתי ללבש את מעילי על-מנת לצאת לביתי. אלא שכאן קפצה עלי רגזו של בעל המפעל. 'מה לך מתעצל בעבודתך? גער בי, הרי שעת חירום היא עתה, עת מלחמה. עליך להשלים את מכסת התפוקה שלך, ואין השעה כשירה למנוחת הדת שלך'. עמדתי על שלי בתקף, והזכרתי לו את התנאי הברור שהתניתי עם פניסתי לעבודה במפעל, אולם הלה נותר בעקשנותו. 'אם אתה יוצא מפאן טרם סימת את המכסה שלך, אני מפטר אותך לאלתר!' איים הלה, אולם אני לא הגבתי כלל. לבשתי את מעילי בקרירות ויצאתי החוצה. בעינים קרועות מתדהמה הביט עלי בעל המפעל, ומהר לזלזל בעקבותי. 'אל תהיה סכל וטפשי', פנה אלי באתקשפותי, 'האם כדאי לך לאבד פרנסה בה בטוחה בשביל שעות מספר של עבודה? אמר, אולם אני המשכתי ללכת בבטחה ובכלי שום הסוס. עקשנותי לא הרפתה את-ידיו, שכן ידע את ערכי הרב ואת תרומתי הגדולה למפעל, ולכן המשיך לרוץ בעקבותי ונסה שוב ושוב לדבר על-לבי, כשהוא תמה על עזרוחי לעזב מקור פרנסה מבטח והמרתו בחיי דלות ועני. לפתע פניתי אליו ואמרתי לו בלי הסוס: 'ראה נא, מה הייתי עושה אם חלילה וחס לא היית קם ממטבתך בבקר, ובית החרשת היה נסגר? הרי במקרה כזה הייתי נאלץ לחפש מקום עבודה חלופי, והרי איך יכול להבטיח לי שדבר זה לא יקרה... ומה אפוא הייתי עושה ללא מעביד וללא בית-חרשת? הייתי נושא עיני אל בורא העולם ומפציר בו שימצא לי מקום עבודה אחר. ואת זה בדיוק אני עושה עכשו, אני מדמין ששבתך חיים והמפעל נסגר, ואני מתחנן לאבינו שבשמים שימצא לי עבודה אחרת. נקל לשער שאחרי דברים כה חריפים שהשמעתי באזני המעביד, היו הפטורים מזדיום, ואני שבת לביתי מתוך בטחון מלא בקב"ה. השבת עברה עלי בשמחה ובאמונה, וביום ראשון פגשתי מפר ותיק ששמע את ספור הפטורין שלי. הלה עסק אף הוא בטקסטיל, והציע לי לעבד אצלו, כשהוא מקציב לי משכורת גבוהה ומכבדת יותר מאשר שלם לי מעבידי הקודם. יצאתי אפוא נשכר מהפטורין שלי עקב עמידתי האיתנה על שמירת השבת, ולא רק ששמשכרתי גדלה הרבה, אף זכיתי במקום עבודה מסדר אצל יהודי שומר תורה ומצוות. בו אני מבטח בשמירת השבת לכלא שום חשש ומוחא".

ספורו המדהים של החיט היהודי, העניק לרבי מרדכי צבי שורן את ההשראה לפרש את הפסוק שבפרשת השבוע, פרשת שלח, בדרך זו. בדברי בלב ברי-פנה ויהושע ברינון אל העם לאחר שהמרגלים שבו והוציאו את דבת הארץ רעה, נאמר כד: "ואתם אלֵתִירָאוּ אתֵעַם הארץ כי לחמנו הם, סר צלם מעליהם וה' אתנו, אלֵתִירָאם". וכה דרש הרב אהרן הכהן: "ואתם אלֵתִירָאוּ את עַם־הארץ" - אין לאדם מישוראל לחשש מפני אימיהם של עמי הארץ, אשר טוענים "כי לחמנו הם", כאלו הם אלו שמעניקים לנו את לחמנו ואת פרנסתנו ואנו תלויים בהם. כי באמת "סר צלם מעליהם" - הרי סופם למות ככלי-האדם, ועלינו לדמות פאלו כבר עתה מתים הם ועברו מן-העולם, ואלו "וה' אתנו" - הקב"ה מצא אתנו לעולמי עד והוא מגן ושומר עלינו, ולכן "אל תיראם"...

מאורות

רבי יעקב פולק 'צעל החלוקים' זצ"ל
ליום ההולקא כ"ג בסיון ש"א

ממניחי היסוד לתורת אונזי פולק, ומחדשי שיטת הלמוד בפלפול ודריפות עליה המלציו: "בקופא דמחטא עיל פילא, אם משפחת תורה הדרא בפלפולא". משערים שמוצאו מפולין ומפאן שמו פולק, ודושי רשומות אף מצאו קמו נאה בשמו לשלשת מקומות רבנותו: פרא לבלין וקרקא נוסריקון פולק, אולם יש הטוענים שמוצאו מאשקנז, בה למד אצל רבי יעקב מרגליות מנירנברג, וממנו ינק את יסודות שיטת הפלפולים. תחלה הרביץ תורה וישוב על-מדין בפרא, ולאחר מחלוקת בהלכה בענין מאון קטנה בקדושתו, עבר לקרקא שבפולין בשנת רנ"ב. בזמן גרוש ספרד, והפך אותה ל'כרפא דכלא פה'. מאות תלמידים נהרו אליו במשך שלשים השנה שהרביץ שם תורה, ורבים מהם נעשו לגדולי הדור הפא והפיצו את שיטת למודו שעליפיה לומדים במשך מאות שנים בעולם ה'שיבות. תלמידו המפורסם הוא רבי שלום שכנא מלבלין, רבו וחותנו של הרמ"א, והוא מלא את מקומו ברבנות ובהקדצת תורה בפולין. שמו נשא לתהלה כפי גדולי דורו, אף שרבים מהם התנגדו לשיטת למודו, והוא מכנה בספר "צמח דוד" לרבי דוד גנז תלמיד מהר"ל מפרג: "גדול הדור", וכתב עליו: "אשר שמעו יצא מסוף העולם ועד סופו". לא נותרו ממנו חבורים, אולם ולשמו ולזכרו תאווה-נפש. לדעה אחת עלה בערב ימיו לארץ ישראל, ובה נפטר בשנת ר"ץ בשם 'רבי יעקב איש ירושלים', אף הדעה הרווחת היא שנפטר בקרקא, בה נטמן ומצבתו

יוסיף דעת

המקור הראשון למנהג השתטחות על קברי צדיקים, הוא מדברי חז"ל בסוטה, על כלב ברי-פנה שהשתטח על קברי האבות בחברון, כפי שנאמר בפרשתנו: "ויעלו בגב ויבאו עד חברון", למה נאמר ויבאו לשון יחיד? הוא כלב שפירש מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות, וביקש רחמים שייציל מעצת מרגלים. המנהג מובא גם במסכת בבא מציעא, על ההוא מריטא, עליו נא אלהו הנביא וכשהביט במרכבת התנא רבי חייא, נסתמאו עיני מרוב קדושה, ולמחרת השתטח על קברו של רבי חייא ואמר שהוא לומד את הברייתות שלו והתרפא. וכן מסופר על רבי מני שהלך להתפלל על קבר אביו רבי יונה, לאחר שאנשי ראש הגולה ציערוהו, וכאשר עברו פעם שם נדבקו רגלי סוסיהם לקרקע שליד קברו, עד שקיבלו על עצמם שלא לצערו יותר. עניין התפילה בקברי צדיקים הוא עקב היות המקום מקודש ונשגב, ומסוגל לקבל את התפילות, וגם כדי שהצדיקים יתירו בעבור המתפללים על קבריהם. אך מפני האיסור של 'ודרש אל המתים' אסור להתפלל אליהם עצמם, אלא אל הקב"ה שבזכות המנוחים יקבל את התפילה, ולא ישם מגמתו נגד הצדיקים שוכני עפר' כלשון המשנה ברורה! אולם יש פוסקים שהתירו להתפלל ממש אל הצדיקים שיעתירו בעבורם, אך לא לבקש ישועה מהמתים עצמם. לעומת זאת כתב החי"מ: "הצדיקים אין בונים להם נפש על קברותיהם, שדבריהם הם זכרונם, ולא יפנה אדם לבקר הקברות, ומסיבה זו לא נהגו יהודי תימן לפקוד את קברי אבותיהם למעט קברי צדיקים נודעים בתימן, כמו המשוור אבא שלם שבזי ועוד, וגם שם נהגו להתרחק ארבע אמות מהקבר בשעת התפילה. אולם הרדב"ם מפרש את דברי הרמב"ם כי כוונתו לפקוד את המת בקבר ממש כדרכי האמור, אך מבחינן כבר נ'נגו כל ישראל לפקוד מתיהם ולהשתטח על קבריהם", ואף הרמב"ם עצמו התפלל במערת המכפלה כמסופר באגרותיו.

יום לשנה יום לשנה

בעיר קשוניו שבפולין, התגורר איש נכבד ושמו רבי ידידיה פיש. לשני שלחנות זכה, תורה ודולה במקום אחד. חסיד דבוק היה של היהודי הטוב, רבי יוסף ברוך עפשטיין מנישטאט, בנו של המאור ושמש, ואשתו אף היתה נוסעת מפעם לפעם אל רבי משה מללוב ומתברכת בדבר ישועה ורחמים. במרוצת השנים נולדו להם חמש בנות, והשנים הרבו בתפלות להפקד בן זכר. בכל אימת שפקדה האם את מעון הצדיק מללוב, היתה נוסעת מפעם לפעם אל רבי משה מללוב, ובתוך כך היתה נוסעת מפעם לפעם אל רבי משה מללוב ובהרגלה הניחה בפניו פתקה בבקשה להישע בן. לשמחתה, הגיב הפעם הרבי בשנוי, ובמקום לפטרה הפרגלו בברכה סתמית, שקע בהרהורים. "זה ערן ועדנים שאני משתוקק לנסע לארץ הקודש, אלא שאין בידי פדי הוצאות הדרך האדקה. אם תתנו לי סכום נכבד לשם כך, מוכן אני להבטיח כי בעזרת השם יתברך תפקדו פנת חיה בן זכר". ועוד בטרם הספיקה האשה לעכל את דבר ההבטחה המפתיעה, מהר להוסיף: "אך תנאי אני מתנה בדבר, שלא תתנו בידי מאומה ללא רשות הבעל ר' ידידיה, ועל-פיו ישק כל-דבר". גל של אשר הציף את לבו של האשה, אולם כיון שפקחית היתה, מהרה לומר: "אבל רבנו הקדוש! חוששני שמא לא תהיה הברכה שרויה באותו בן שעתיד להולד. שכן דבר ידוע הוא, שבנים אשר נולדים בדרך נס ומופת, אינם מצליחים בדרך כלל, ועתידם מי שדוננו". לשמע הדבר נרתע הרבי ואמר בכאב: "חס וחלילה! והרי אני דורש שלומכם וקפץ באשרכם, וכי ברכתי תהא לבטלה?! הדברים הברורים הספיקו לאשה הצדקנית, והיא מהרה לשוב הביתה בגיל. "כיון שאני חסידו של מורי ורבי מנישטאט, לא אזור ימין ושמאל מבלי לשאל את דעתו", אמר ר' ידידיה לרעייתו, ויצא מיד לדרך אל "עיר-הקדש". בהקנסו, גולל בפני רבו המזוטער יוד את עבדת העדר בן זכר במשפחתו ואת הבטחתו הנדירה שקבלה אשתו מרבי משה מללוב. "שמע לעצתי", אמר הרבי, "ואל תאבד הודמנות פז שפזו. אולם תנאי אחד עליך לדרוש מהצדיק מללוב, הבהטח לאריכות ימיו של הבן הנולד". זמן קצר לאחר מכן, כבר עמדה אשת ר' ידידיה בפני הצדיק מללוב עם סכום הפסד העצום בידה, ובקול רועד העזה להציג את התנאי שהתנה היהודי הטוב מנישטאט. "מבטיח אני לכם, שבנכם הנולד יאריך ימים ושנים כפי מספר הימים שאזכה לחיות בירושלים עיר הקדש ברצותו ר' יתברך" אמר הרבי, והוסיף: "ובימים הקרובים אבוא בעצמי לעירת מנויכם קשוניו, כדי להתפלל עליכם שם להישע בזרע של-קניא".

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ועתה יגדלינא (ד, יז) - גם רמז הכתוב במאמר ועתה שיקח תשובתם שלישראל, ואמרו יגדלינא על-דרך אומנם ז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמד, והשטם שיותר מתקדש שמו יתברך כשמיטיבים השעים את-דרכיהם, והוא אומר יגדלינא, פרוש יהיה יותר גדלת ה' עתה כשיתקדשו בהשגחה אחר המרד, גם רמז תבנית נא על-דרך אומנם יפה שעה אחת בתשובה וכו'.

ועבדי כלב (יד, טז) - ודקדק לומר בדרך זה, לצד שיש באדם שני יוציאו, יוציא רע, ויוציא טוב ללכת אחרי ה', והוא השלים ומלא אחרי חלק ה', וזה הוא על-דרך אומנם ז"ל מי שבאף עברה לך ונצל ממנה, נותנין לו שקר כעושה מצוה, וזה אינו ביהושע כי לא היתה רוח אחרת עמו להטעותו מדרך השכל כי משה קנעו, ויש כח בתפלות הצדיקים גם לבחינה זו כסוד צדיק מושל ידאת אלקים, והבן אשר עליהן זכה כלב שיקרא עבד ה' כמשה רבנו עליו השלום.

והיה לכם ליציאת (טו, לו) - ומעשה באנו להשכיל על דברי אמת אשר צוה ה' במצוה זו שאין לעשות יציאת אלא בכסות בת ארבע קנפות ולא בת שלש ובת חמש, כי לצד שהיציאת הוא סמן העבדות, צו ה' שיהיה הסמן גם-כן יגיד מי לנו אדון, כי ימצא גם-כן דבר זה כמלכ"א-אין, שכל אחד יעשה מין סמן אחד לעבדו ויברר הסמן של כל-אחד, וכמו בן גור ה' שלא נעשה סמן עבדותו לה' אלא בטלית בת ארבע קנפות לרמז כי מלכנו הוא הבורא ארבע קצות העולם ושלש עליה, ולזה בהיות הטלית בת שלש ובת חמש אבדה הקנף ואין לעשות בה יציאת.

דברי הימים

בכ"ה בסיון תרצ"ג, נפטר 'חון החנונים' הנודע ר' יוסף רונבלט. עוד בילדותו התגלה ככוכב עולה, ועמד לצד אביו בעלי-התפילה ר' רפאל רונבלט, והפליא בקולו הערב. בהיותו כבן שבע נסע עם אביו לסאדיגורא, ובביל שבת התכבד לשיר קטע מהזמירות, והותיר רושם עצום על המסובים. בעצת הרבי בנו של האדמו"ר הזקן עבר לטשורוביץ, אך עמד בגבורה בפני הפיתויים לשיר באולמות האופרה, וכאשר הוצע הדבר לאביו, אמר: "למרבה הצער, ישנם כבר יהודים מומרים לרוב, ואין לי צורך להוסיף עליהם עוד אחד..." ואף על ההצעה להעמידו בפני הקיסר פראנץ יוזף בווינה יותר האב, באומרו: "הוא נולד בשביל עמוד התפילה, ושם יעמוד כל ימיו". פעם הביע אדם אחד תמיהתו בפניו, מדוע הוא דורש ממון רב בשכר תפילותיו לעומת חזני דורו, ויולס'ה השיב בחיך: "אני גובה כפול, על התפילה בלחש ועל חזרת הש"ץ, שכן היה ירא שמים בתכלית והתפלל בדביקות כדת וכדיון, לעומת חזנים אחרים שעשו את גרונם קרדום לחפור בו. פעם השתתף בשעודת מצווה לרגל ייסוד בית-כנסת מסוים, ונגיד אחד שדעתו היתה בדוחה עליו, פנה אליו ואמר: "אם תצליח לחבר ניגון ערב תוך חמש דקות, הריני מנדב ח"י פעמים ח"י רובלים לבניין בית-הכנסת". יצא יוסל'ה מן-החדר לרגע-שיניים, וחזר עם ניגון מוצלח וקסום כשירת המלאכים, שתפס מקום של כבוד בעולם הניגונים עד היום. אותו נגיד עמד בדבורו, ותרם את הסכום המובטח, 324 רובלים, לבניין בית הכנסת... בשנת תרצ"ג הגיע החזן לביקור בארץ ישראל, לאחר שנוכלים הפילוהו בפח והכניסוהו לחובות עצומים, והוא הגיע מקולו בתפילות פסח ושבוועות ועוד, אך נפטר בפתאומיות בביקורו בים המלח בהיותו רק בן ג"א, "אין שני לו".

העיר הקטנה לבשה חג, פשוודע לבניה על בקורו העתידי של רבי משה מללוב, ובשעה שעמד בתפלה בבית-הכנסת הקטן שעריה, נדהמו כלם לשמע תפלתו הנלהבת שפרצה ממעמקי לבו. עד שהיה נדמה להם כי פתלי בית-הכנסת רועדים מרב זעקותיו ותחנונותיו היקודות. והנה הסתיימה התפלה הארצה והנלהבת, כאשר ר' ידידיה ואשתו עומדים ורועדים מרב התרגשות, והצדיק פנה אליהם וכבדם במעט יין-שרף ומיני מזונות, וקרא בשמחה: "מזל טוב! וספר: "דעו לכם שהיתה לי עבודה קשה כדי לשבר את מחצות הברזל שמנעו בעד תפלותיכם לעלות למרום, אולם בחסדי שמים עלה בדיני הדבר, והריני מברך אתכם כי למועד הזה פעת חיה את חזקת בן". זמן מה לאחר מכן, נסע ר' ידידיה אל רבו היהודי הטוב, וכאשר ספר לו על בקורו של הצדיק מללוב בעירתם ועל תפלתו הנלהבת, אמר לו רבו בהשתאות: "אמת הוא שהפתי זה מפקר את הרבי הקדוש מללוב, אך לא ידעתי כמה כחו גדול ועצום", ואף הוא כבדו בשנית 'לחיים' וברכו בברכת מזל טוב, מתוך אמונה כי ברפת הצדיק כבר פעלה את פעלתה וברו לי כי עתידה להתקם. עברה שנה, ובמחצית שנת תר"ז נולד לה' ידידיה ורעייתו בן זכר למזל טוב, ויקרא שמו בישראל ישעיה. הוא היה אמן בנים ויחידם, אולם הרהר אותם נחת מלוא הפז. מנעוריו כבר התבלט הנער ישעיה בכשרונוותיו הברוכים, וכאשר הגיע לפרקו נשא את בתו של רבי אברהם מרדכי אלתר בנו של החדושי הרי"מ, ואחותו של ה"שפת אמת" מגור. לימים התמנה לרבה של עירת הפדתו קשוניו, מנוי שהפר גם מטעם הממשלה הרוסית, ונדע בלמדנותו הגדולה וביקראתו שקדמה לחכמתו. לצד גדלותו בתורה זכה גם לעשר, והיה חובר אדמות בכפר זיגמונטוב, מהן הרויח הון רב.

בחדש תמוז תר"י, החל רבי משה מללוב את מסעו הארוך לארץ ישראל, והגיע אליה לאחר שבועים וארבעה ימים בערב ראש חודש מרחשון תר"א. בירידתו אל אדמת ארץ הקודש, לחשו שפתייו: "יום לשנה יום לשנה", אך רק עם פטירתו ב"ד בטבת תרי"א, בהיותו בן שבועים וארבע שנים, הובנו הדברים, שכן היה זה בדיוק במלאות שבועים וארבעה ימים לשהיתו בארץ הקודש. רבי ישעיה פיש ראה בנים ובני-בנים, אולם במלאות לו חמשים וחמש שנה, ארע לו אסון כבד. היה זה פאישון ליל, אור לראש חודש אייר תרס"ב, כאשר צמד שוודים פרוז לכיתו ורצחוהו בדם קר עם רעייתו. העירה פלה נחרדה לשמע האסון הנפשע, וכלם יצאו ללוותם לבית עולמם. בני הקהלה שהעריצוהו הקימו אהל על מצבתו, ומדי שנה היו המונים פוקדים את קברו ביום פטירתו. חמשים וחמש שנות חייו של רבי ישעיה, היו בדיוק כנגד חמשים וחמשת הימים שרבי משה מללוב שהה בירושלים עצמה, בדיוק כפי שהבטיח לאמו טרם לדתו, "יום לשנה יום לשנה" - תרתי משמע.

פרשת המרגלים מתחילה בחסרון אמונת חכמים של המרגלים, שכן משה שלח אותם לראות את הארץ, והם הוסיפו מדעתם דברים שלא נצטוו. וסופה במעפילים שלא שמעו בקולו של משה וניפלו לעלות אל־ראש ההר, אולם ארון ברית ה' ומשה לא־משו מקרב המחנה, כי הפורש מהחכם פפורש מן־התורה, וסופם לאבדון כמו שארע להם, ויפום ויפיתום עד־התקרה.

מטעים

למטה אפרים הושע בן־נון (ח.י.ג)
הטעמים שונים משאר השבטים, שכלם בטעמי מנה זקף קטן טפחא סוף פסוק, ובאן מרכא טפחא מרכא סוף פסוק, ואף שגם הפסוק למטה יוסף למטה מנשה גדי בן־יוסי שונה בטעמיו, אולם שם הספה לךד עקב הוספת התבות ופילולת התבה למטה, ובאשר בא טעם אתגתאא באמצע הפסוק, בא זקף קטן לפניו להפסק אמצעי. ונראה כי השניו באן נעשה עקב הטעמת השם אפרים שהוא היחיד מכל שבטי ישראל ששמו מלעיל, והוא מהשמות הנדירים בתנ"ך שטעמם מלעיל, ואף שם אביו של הושע הוא נון שהוא בעל הברה אחת בלבד, לעמת שאר שמות האבות שכלם בעלי שתי הברות, כמו זכור, חור, יפנה ובדוקה, ולכן איו צורך בהטעמת טפחא בשם הושע. (על־פי תורת מנחם)

תבת הושע במרכא, בשונה משאר השבטים שהם בטעם טפחא, מפני שמרכא הוא לשון מרד־לב וטפחא הוא לשון אספה כמו טופח בשמן במסכת שבת. ובא לרמז למדת הענוה של הושע ברנון, כפי שתרגם באן ויתנו ברעיואל באשר ראה משה את ענותנותו של הושע, קרא לו הושע. (תפוחי חיים)

הלוא טוב לנו שוב מצרימה

תבת טוב במרכא כפולה, לרמז שגם בלי טענה זו היה בדעתם לשוב מצרימה ולהסיר מעליהם על תורה, ולכן אמרו הלא בלשון שלילה. (דברי שירים)

מדגש

בפרשה ישנה תופעה נדירה, ומזכר בה שם אדם המתחיל ב"א", הוא ופסי אבי נחבי נשיא נפתלי. על השמות ואיה וענה בני צבעו נחלקו המפרשים אם הוא וא"ו החבור כפי שמזכרים בדברי הימים איה וענה, או שזה שמום. על השם את־יהב בסופה מפרש רש"י שהוא במקום י"ד כמו את־יהב, במדרש מובא שהוא שם אדם, ולפי הדין נקבת אתהב יחד, אך לפי אבן־עזרא הוא שם מקום שלא בלשון הקדש. כי אין תבה שרשית המתחילה ב"א"ו הויז מונו העמודים, והשמות הנוספים המתחילים ב"א"ו כמו ושתי אשת אחשורוש וכן וזאת ברהמן אינם בלשון הקדש, ואף השם ושני בן שמואל הנביא בדברי הימים, הפונה לומר ושני דהינו הבן השני. ויתכן, שאף השם וגיה המזכר בעזרא, הוא שם זר. גם הרביעי במלחמת המלכים, ותדעל מלך גוים, מסתבר שהוא וא"ו החבור.

ממלח

ישב פעם רבי יהושע מדן יקוב וישא אודות בני ארץ ישראל שאינם מקבלים מרות עליהם, ואינם רגילים לנטע לצדיקים פאנשי הגולה. "יודעים אתם" אמר למסבים, "זו היתה טעויותם של המרגלים. שבו בשעה שבאו לארץ והמידו בטבע האנשים שבה, חששו שמא יאבדו מעמיה את נשיאותם וירדו מגדלתם. לכן אמרו עתה ראש ונשבה מצרימה, ולשם כך הביאו אתם רמון מארץ ישראל, לרמו שהריקנים שבארץ מלאים מצות כרמון ואין הם צריכים לצדיקים. ואילו הם העדיפו לשוב לגולה, רק כדי שיוכלו להמשיך להשתרר על הצבוע ולהתנהג בצדיקים..."

הרבנית של רבי אלעזר מנדל מללוב ספרה לו פעם, כי פגשה את אשתו של אחד מתלמידי החכמים שברושלים, והיא השיחה בפניה את לבה בדאגה, על־פי ראייתו של בעלה נחלשה לאחרונה ואינו רוזה אלא בטשטוש את צל האותיות שבספרים. הרבי הכיר את האישה, שכן היה מתפלל בבית־מדרשו למרות שלא היה נמנה על מקהלות החסידים, ושמר את־הדבר בלבו. בשבת־קדש הקרובה, פנה הרבי לבנו ושלחו אל אותו תלמיד־חכם ליעץ לו ללמוד מעט מתוך הספר "מאור עינים" של רבי מנחם נחום מטשורנוביל. שמע האישה את העצה, וכאשר שב לביתו ספר את הדבר לאשתו, מתוך נימה של ספק באמונת צדיקים. לשמע דברי הרבי, נענתה אשתו ואמרה לו: "פיצד מהיון אתה לעבר על דברי הרבי?" ובכח האמונה שבה, דרשה ממנו לעשות כמצותו. שמע האישה לקולה, והחל לעון מדי יום זמורה בספר "מאור עינים", ותוך תקופה קצרה שב מאור עיניו אליו כבתחלה בדרך נס. ומעשה בחסיד רבי שמעון הויזמן, שלקה בגלקת חמורה בעיניו עד שהרופאים אמרו לו נואש. "שתית יין אסורה לך בתכלית האסור", הזהירוהו הרופאים, "שכן פמזה כסס־המנות לעינים, והיון יכלה את עיניך בחזמו". פנה רבי שמעון אל הרבי וספר לו על הסכנה הצפויה לו באבוד מאור עיניו, ובמקום תשובה מזג לו הרבי כוס יין מלא והגישו לו. התעטף החסיד באמונת־אמן, שתה את הכוס עד־תמה, ועיניו אורו בארח פלא.

במים ראשונים, התנגדו גדולי ישראל להוצאת עתון למחנה היראים לדבר ה', אולם באשר ראו בכך צורך השעה כדי להעמיד תרים ומגן נגד נגע ההשפלה שפשה באמצעות עתונייהם המשקצים, ראו את הדבר בעין־רעה ותמכו בכך בכל־דרך. פעם שוחח ר' ליבל ציויאק, מנהלה של ישיבת ליקווד, עם ראש הישיבה רבי אהרן קוטלר, ובין הדברים ספר לו על סבו רבי יצחק מאיר, שבאשר שמע על ההוראה של ה"אמרי אמת" מגור לתמד בעתון החרדי "דאס יודישע ווארט" שהחל להופיע אה, הוציא מפיסו פמה מטבעות ובקש ממכודו זה לרפש עתון אחד אצל חקל מוכר העתונים. לאחר שהעתון הובא אליו, הציץ בו הסב אחת ושתיים, ומיד לאחר מכן קרעו לגזרים כשהוא קורא בקול "מצוה לשמע דברי חכמים" מתוך התלהבות דקדושה, באלו הוא מקים עתה מצוה דאורייתא בהנחת תפלין. למחרת נשא רבי אהרן קוטלר דרשה מוסרית בישיבה בענין אמונת צדיקים, ובדגמה חזיה לאמונה תמימה כזו, ספר את הספור הנפלא הזה.

הבבא סאלי נהג לבקר מדי פעם בצרפת, שם היה מחזק ברבים כושלות ומפרסם את דבר ה' ותורתו. בין הבאים שבאו לחלות את־פניו, היה יהודי אחד שהיה מניח בפני הצדיק מעטפה עם סכום פסף נכבד, אך הבבא סאלי היה מסיר הצדה את מנחתו, והיה משיבה לו באמצעות שמשו לאחר זמן, כדי שלא לבישו על־אתר. הדבר חזר ונשנה שלש פעמים, עד שהלה בא אל הבבא סאלי ושאל בבכיה מדוע אין מנחתו מתקבלת לרצון, ובמה חטא לעמת האחרים שמתנתם רצויה ומקבלת. הסביר לו הבבא סאלי פנים ברב חמלה, והתנצל בפניו כי אינו יכול להנות ממתנת־ידו לאחר שאינו מקפיד על שמירת השבת. "מבטיח אני לך", אמר לו הבבא סאלי, "כי אם תתחיל לשמר שבת מעתה ואילך, אקבל ממך את ספסך ואף אבקר בביתך לאות הוקרה וכבוד". בא האישה במיצר, שכן את רב פספו הריוח פתנתו זקא בשבת, אולם הבבא סאלי דחק בו לקבל על־עצמו את שמירת השבת, והבטיח לו כי הקב"ה ישיפע עליו פרנסה טובה ושפע גדול. נפתח לבו של־האישה, והוא קבל על־עצמו לנעל מעתה את חנותו מדי שבת, אולם בקש עצה פיצד לתקן את אשר ענת בחלולי השבת הרבים שלו במשך השנים. "ובכן, עליך להשליך את בלי־חפציה אשר רכשת בפסף שהרוחת תוך כדי חלול השבת, ואל תותר לעצמך אפלו שרוף נעל", צוה עליו הבבא סאלי, והוסיף: "ולא עוד, אלא שאסור לך להעניק את חפציה במתנה לשום אדם, כדי שלא תרויח מן שובת הנאה בכך שהמקבלים יפירו לך טובה". תחלה נבהל האישה לשמע הוראתו של הבבא סאלי, וברב מבוכה שאל: "וביצד אוכל לרפש חפצים חדשים במקומם?" ונענה: "הסר דאגה מלבך, כי מבטח אתה שלא תצוק". האישה נזקק לכוחות נפש אדירים ולאמונת חכמים אתנה כדי לבצע את המוטל עליו, אולם הוא עמד בכך בגבורה. ביתו התרוקן בבת־אחת מכל תכולת הבית, והחפצים בלם השלכו החוצה פדמן אשר על־פני השדה. כששוב אל הבבא סאלי, היה נבר כי פניו מאירות ושמחות, והבבא סאלי ברכו מעמק לבו והעניק לו ארבעה פרנקים צרפתיים, כשהוא מורה לו לרפש בהם פרטיס־הגולה. ואכן, פרטיס־ההגולה שהאישה רכש, עלה בגורל בסך נכבד של מאתים אלף פרנקים, ובהם רכש פלים חדשים לביתו. אך כיון שחפציו היו מרבים לא הספיק הסכום שעלה בגורל, והבבא סאלי העניק לו שוב ארבעה פרנקים וגם הפעם זכה בגורל בסכום נכבד, ויהי לפלא. מאז, שמר האישה על קלה בבחמורה, והבבא סאלי התארך בביתו פעמים רבות ותמיד עמד לימינו לשרתו והעניק צדקה ביד נדיבה.

"למטה אבתי תשלחו כל נשיא בהם" - בתבת נשיא נמצאות שתי התבות 'יש' ו'אין', ללמדך מיהו נשיא אמת יומי היה ראוי להמנות בין תרי הארץ. נשיא המחשיב את עצמו ל'יש', הריהו בבחינת 'אין', ואין הוא נשיא. אולם נשיא המחשיב את ל'אין', הריהו נשיא שיש בו... (דגל מחנה אפרים)

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

"שלח לך" (יג, ב)

חיו מן האנשים" פי' משנותיהם שנתקצרו - חיו הם, שנתווספו אלו השנים על שנות יהושע וכלב וחיו. (חתם סופר)

ברש"י איתא לפי שמרים לקתה על עסקי דיבה, ורשעים הללו "ראו" ולא לקחו מוסר, ולכאורה קשה מה חסר המילה "ראו" די היה לו לכתוב 'ורשעים הללו לא לקחו מוסר', ויש לתרץ שבגמרא ברכות כתוב שיש לפעמים ייסורים לצדיקים גם אם לא חטאו, כי ה' אוהב אותם ורוצה לנסותם אם אוהבים אותו גם כשהוא נותן להם ייסורים, ולראות אם הם מקבלים את הייסורים באהבה, וזה נקרא "ייסורים של אהבה" והסימן לזה שהייסורים של אהבה הם בצנעה, בגוף במקום שאחרים לא מרגישים ולא רואים, אבל אם הייסורים במקום שכולם מרגישים ורואים סימן שזה לא ייסורים של אהבה, אלא על עבירות שעשה וזה כפרה בשבילו, והרי כאן אצל מרים היה הייסורים והנגעים בפרסיה, א"כ בוודאי זה בשביל עבירה שעברה - לשון הרע, וזה הפירוש 'ורשעים הללו "ראו" ואם ראו סימן שזה לכפר על חטא לשון הרע, והיו צריכים ללמוד מזה מוסר לא לדבר לשון הרע, ולכן נענשו. (חנוכת התורה)

"וילכו ויבואו" (יג, כו)

על חזית בניין "שיבת חכמי לובלין" היה חקוק באותיות זהב מתחת לשם הישיבה "לכו בנים שמעו לי יראת ה' אלמדכם". באחת הפעמים הסביר הגאון רבי מאיר שפירא מדוע בחר דווקא בפסוק זה: לכאורה מן הדין היה לכתוב "בואו בנים שמעו לי", האמירה "לכו בנים" ואז "שמעו לי" - היא כעין סתירה. אם ילכו - איך ישמעו?

אלא שהקו העיקרי שבין ישיבה לבין מוסדות חינוך אחרים, כגון אוניברסיטה - הסביר ראש הישיבה לתלמידיו - שגם כאשר "לכו בנים", שעוזבים התלמידים את הישיבה, עדיין "שמעו לי", הלימוד חקוק בקרבם והם מיישמים אותו הלכה למעשה, והסיבה לכך? "יראת ה' אלמדכם", אם משרישים יראת שמים בלבבות התלמידים, הרי שהיא הופכת אצלם לקניין נצח.

(על אף חשיבות היראה, הוסיף הגר"מ תוך כדי דיבור שלאחר מכן נאמר "מי האיש החפץ חיים - אוהב ימים לראות טוב", שעליו לעבוד את ה' גם במידת האהבה.)

כתובת זו נותרה חקוקה

שנים רבות על קיר הישיבה, אף לאחר שזרים באו נחלתה והאוניברסיטה הקתולית פלשה לבניין המקודש.

אחד הפרופסורים הבכירים התנגד למחיקתה באומרו "היסטוריה אי אפשר למחוק"...

(במחשבה תחילה)

"ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה" (יג, ל)

"מלמד שהסיתן בדברים, אמר להם וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם, סברו כי בגנותו קא משתעי אשתקו, אמר להם הרי הוציאנו ממצרים עלה נעלה וירשנו אותה" (סוטה ל"ה)

"אמר הקב"ה לישראל בני פתחו לי פתח אחר של תשובה כחדה של מחט ואני פותח לכם פתחים שיהיו עגלות וקרוניות נכנסות בו" (שיר השירים רבה פרשה ה)
דוקא מחט, קזו שדוקרת ופוצעת ומכאיבה ומינסרת, דוקא היא תפתח לנו פתח כפתחו של אולם' להתקרבות לבורא, לחיים מלאים בקשר עם הבורא!
אמר הרה"צ ר' אשר פרינדר, בשביל ההתמודדות הזו נבראנו! בשביל מעברים וקשיים באנו לעולם, על מנת לפרק את הגאון ולהרגיש חסרי אונים!
רק כך אפשר לחיות את יחודו יתברך! רק כאשר דוקר וכואב, אנו זוכרים ונזכרים במציאות הבורא ית"ש.

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג, טז)

בתרגום יונתן "כד חמא משה ענוותנות" דיהושע בן נון קרא שמ"י יהושע".

ותמוה למה קראו כך דווקא בגלל ענוותנותו?

אלא, לכאורה היה לו למשה להתפלל על יהושע - בנוסף מה שהתפלל עליו שיושע מעצת המרגלים - גם על אריכות ימים, שהרי עד שיכנסו לארץ כבר יעברו שנים רבות וישנו החשש שיהושע וכלב לא יאריכו ימים כל כך.

אבל באמת, איתא בגמ' פ"ק דחגיגה עה"פ "יש נספה בלא משפט", שאותן השנים של המתים קודם זמנם ניתנים לת"ח שמעבירים על מידותיהם.

זה מה שראה משה, "כיוון דחמי משה ענוותנות" דיהושע שהוא מעביר על מידותיו אמר "י-ה יושעך מעצת מרגלים" דהיינו שדי

לו בברכה זו שינצל מעצתם הרע ואינו זקוק לברכה נוספת על אריכות ימים, שכן מעביר על מידותיו הוא.

זה גם מה שכתוב (יד, לח) "ויהושע בן נון וכלב בן יפונה

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

ודיבורים אסורים, ולא תהיה לו אפוא כל תועלת מספר זה. כששמע החפץ חיים את דבריו, גילה לו ששאלה זו ניקרה במוחו והוא העלה אותה לפני רבי ישראל סלנטר ורבי ישראל אמר לו שכדאי לו להביא ספרו זה לעולם אף אם לא יצליח אלא להוציא אנחה מליבו של יהודי אחד בגלל לשון הרע, והרי בזה בלבד יש ערך רב והישג חשוב.
(קול מצהלות - לתתך עליון)

"ארץ אוכלת יושביה היא" (יג, לב)

רבי יעקב ישראל קנייבסקי, ה"סטייפלער", מצביע על נקודה מעניינת: כאשר שלח יהושע שני מרגלים לתור את הארץ טרם שעברו ישראל את הירדן, הם התגלו באותו יום! ואילו כאן עשרה מרגלים מגיעים לארבעים יום, תרים את הארץ, מסתובבים בכרמים, לוקחים מפרי הארץ ואף אחד לא רואה אותם! הלא דבר הוא. זה נגד הטבע.

***

מפעל הנעליים המשפחתי באירופה, גדל והפך לפירמה בין-לאומית.

הימים היו בין מלחמת העולם הראשונה לזו השנייה, היו כאלו שהפסידו במלחמה את כל רכושם והיו כאלו שדווקא בשל החורבן מצאו להם מקום להתגדר ועשו חיל בעסקים.

מנהלי הפירמה כבשו נתח אחר נתח בשוק הנעליים האירופי, מינו סוכני מכירות, פתחו חנויות שמכילות אך

ורק את נעלי המותג היוקרתי ומסחרם הלך ופרץ לרוב. באחד הימים החליטו מנהלי המפעל לבחון אפשרות להקמת סניף של המפעל ועשרות חנויות חדשות באפריקה. שם עדיין הציביליזציה לא התפתחה כראוי, הם יכולים להיות בלעדיים - לפחות בתקופה הראשונה - ולגרוף הון רב. שני סוכנים נשלחו ליבשת השחורה, הם היו אמורים למשש את הדופק ולחזור עם תשובות. חמישה שבועות חלפו ואחד הסוכנים חזר בחזרה. לתמיחה המעסיקים כיצד שב כל כך מהר, פרש הסוכן את ידיו לצדדים והודיע בקול נכאים: "נסעתי לחינם. אין סיכוי להרוויח שם אפילו מטבע אחד. אף לא אחד יקנה ממנו סחורה, כי כולם שם הולכים בלי נעליים..."

צריך להבין, מה היה סבור כלב להרוויח בפעולתו, הרי הוא ידע היטב שמיד כשיתחיל לספר בשבחו של משה רבינו ישתקוהו כולם, אם כן מה הרוויח בזה שהשתיקם לרגע, בפרט שהשבחים שדיבר על משה רבינו, הלא ידועים היו לכל בר בי רב דחד יומא? ביאר הגה"צ רבי חיים זייצ'יק זצ"ל שבאותה העת היו כלל ישראל נתונים בסערת המחלוקת והכעס על משה והיו מצויים במורד תלול של כעס ורוגז על משה רבינו ע"ה, וממילא בתוך הסערה לא היו סיכויים שישבו בתשובה, שכן אפילו הדברים הפשוטים והידועים נשכחים מהלב ורק על ידי שכלב השתיקם לרגע ועצר את שטף המחשבות לתת להם רגע מחשבה להיזכר בדברים הפשוטים האמיתיים, בזה ראה סיכוי שיעצרו לרגע ויראו את האמת ויחזרו בהם. ואולי באמת היו מבני ישראל שחזרו אז בתשובה.

בפעם אחרת ביאר רבי חיים זצ"ל שכלב הועיל להם שלא יהיה חטאם בהתלהבות. דהיינו, אפילו אם לא יחזרו בהם, לכל הפחות יצנן את התלהבותם, שלא תהיה עבירתם בוערת כאשר, שכן עיקר כוח היצר הרע הוא הכח הראשון שלו שהוא עז ועצום, ובכך שהזכיר להם את האמת, העביר את חטאם מכלי ראשון שהוא קשה מכולם לכלי שני וכלי שלישי שאז חלים עליהם כבר דינים אחרים וחשבון העוון משתנה, כי עבירה הנעשית בהתלהבות ומתוך אש בוערת של כלי ראשון וכח ראשון בלי הפסק בנשימה ובכל התוקף והוודאיות, עבירה כזו מביאה

חרון אף גדול ונידונה בעונשים קשים, אבל עבירה הנעשית בלי התלהבות, הדין פחות חמור. ידוע מה שהיה הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל אומר, שעבירה שעשה אדם רח"ל עם אנחה ועבירה בלעדיה, בדין שמים הינם בחשבון אחר לגמרי. אחד מנכבדי העיר וורשא סוחר ידוע ותלמיד חכם בא לפני הגאון רבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים" זצ"ל והזמין אצלו את כל ספריו מלבד הספר "חפץ חיים". רבי ישראל מאיר תמה על זה ושאל את הקונה לסיבת הדבר,

השיב לו הסוחר כי בהיות ויש לו קשרים ומגע תמידי עם אנשים רבים ושונים לרגל עסקי מסחרו, אינו יכול בשום אופן להיזהר מלשון הרע

הוֹסִיף כ"ק אד"ש מְסַפֵּינְקָא שְׁלִיט"א, אֵל תַּחֲשׁוּבוּ שְׁמִסְפִּיקָה פְּעַם אַחַת הַהֶסְכְּמָה לְהַפִּיר בְּחֶסֶר הָאוֹנִים! זוּהִי עֲבוּדָה שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, שׁוֹב וְשׁוֹב וְשׁוֹב!
וּכְפִי שְׁדוּד הַמֶּלֶךְ בְּעֶצְמוֹ מְסִים אֶת סֶפֶר הַתְּהִלִּים:
פֶּל הַנְּשִׂמָה תְּהַלֵּל ק-ה, בְּכָל נְשִׂמָה וּנְשִׂמָה צְרִיף לְהִלָּחֵם לְהַפִּיר מִי נִתֵּן לִי אֶת הַכֹּחַ לְנֶשֶׁם!!!
אֵל תּוֹתֵר פֶּל כֶּף מְהֵר עַל הַפְּאָבִים שְׁלָךְ! אִם הֵם יִכְאַבוּ כְּחֶדָה שֶׁל מַחַט, הֵם יוֹכְלוּ לְפַתַּח פְּתָחִים שֶׁל אוֹלָם.
(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

לעי"נ האשה החשובה
מרת מרים יוכבד נ"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשוון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

והיה מגדולי התומכים ביישוב היהודי בארץ ישראל, ואף למעלה מיכולתו.

אם היה מגיע לידיו פרי או תוצרת אחרת של הארץ, היה משתעשע בהם באהבה עזה ומתמוגג משמחה.

פעם אחת העמידו על שולחנו בקבוק יין מארץ ישראל. לאחר שעשה עליו קידוש הורה לסלקו מן השולחן. הגבאי תמה לפשר הדבר.

לאחר מכן הסביר לו רבי חיים-שמואל: "כששתיי מהיין גיליתי כי טעמו חמוץ. חששתי שאם המסובים ישתו ממנו, יבואו להוציא את דיבת הארץ ופירותיה רעה; וחלילה לנו מלדבר סרה על ארץ הקודש, כי גם אם תוצרתה חמוצה, מתוקה היא לנו".

"ויאמר ה' סלחתי כדברך" (יד, כ)

בליל יום כפור פתח הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א ואמר: אבא שבשמים, חכמינו אמרו "כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם", ואם כך הריני אומר בשמן הגדול, מה שאמרת "סלחתי כדברך" ותסלח לנו ותביא גאולה גם לנו.

"וימלא אחריו" (יד, כד)

יסוד מוסד ב'וימלא אחריו' הוא: לעשות הכל בכל רק על פי ה', שכן הבחירה מה כן ומה לא ממוטטת לגמרי את השמיעה בקול ה', כי כאשר האדם בוחר מה כן ומה לא, הרי הוא עובד את עצמו, ולא עובד ה' כלל.

לגאון רבי מאיר שמחה הכהן מדווינסק זצ"ל היה גבאי נאמן שפעל על פי הוראותיו.

פעם הורה דבר מה והגבאי חלק על דעתו. נענה רבי מאיר שמחה מעולם לא שמעת בקולי! מחה הגבאי ואמר מדוע כבוד הרב כך נוזף בי? הרי זו פעם ראשונה שאני חולק על דברי הרב. תמיד קיימתי את דברי הרב ללא סייג!

ענהו רבי מאיר שמחה אכן כך הוא אבל פעם זו מורה כי תמיד עשית כהוראותי משום שסברת כך גם אתה, והראיה כשדעתך שונה אינך מקבל הידיעה. אם כן כל חיך לא ציית אלא לצו שכלך לא לציווי... (מן המים משיתיהו)

מהסוכן השני לא נשמע שום אות חיים. חלף השבוע השישי והשבוע התשיעי, השבוע השנים עשר והשבוע החמישה עשר, כאשר כולם דאגו ממש לחייו, הגיע מכתב נרגש: "שלחו לי בבקשה חמש עשרה אלף זוגות נעליים! יצרתי קשר עם כמה מקומיים מוכשרים וממולחים, דיברנו על פתיחת סניפים בכל האזור ומפעל שיספק עבודה.

"הפוטנציאל? אדיר! כולם פה יחפים, אנחנו נמכור כמויות עתק!"...

הרי לנו שני אנשים, עם מטרה זהה שמגיעים לאותו מקום. הראשון מסתכל על העובדות היבשות ומתייאש: הם לא צריכים נעליים, ממילא לא נמכור כלום וחבל על הטרחה. השני מסתכל על העובדות היבשות ומתמלא חיים: אם לא אחת אין נעליים - נוכל לעשות את עסקת חיינו ברווחים אדירים...
***

כאשר המרגלים חוזרים מן הארץ ומספרים מה הם ראו בה, הם מתחילים לספר בשבח ארץ ישראל, אבל כאשר הם מגיעים לחלק הרע הם מוציאים דיבת הארץ רעה. "הארץ אשר עברנו בה לתור אותה, ארץ אוכלת יושביה היא". הם מספרים לשומעים שבכל מקום שהלכו הם ראו את יושבי הארץ קוברים את מתיהם.

הבה נתבונן: מגיעים מרגלים לארץ חדשה ורוצים לבחון אותה, בכל מקום הם רואים לוויית, אנשים בוכים, מעמדי הספדים וארונות קבורה.

האם לא טבעי שסיקו מכך שיש מגפה - לכל הפחות - באותו מקום ולכן הוא מקום שלא כדאי לגור בו? מדוע אם כן נענשו המרגלים על שסיפרו את האמת?

כאן נבחנו המרגלים. תתבוננו! תבדקו את שני הצדדים. הרי אם זו ארץ אוכלת יושביה, הם רגילים כבר ללוויית, הם לא עושים מזה עסק ובטח שלא בוכים. אם אתם רואים שאף אחד לא שם לב אליכם, תנסו לשים לב ל'פוטנציאל', להשגחה הפרטית שעשה הקב"ה ליושבי הארץ במיוחד בשבילכם: "לטורדם באבלם כדי שלא ייתנו לב לאלו".

(במחשבה תחילה)

"טובה הארץ מאד"

מאד" (יד, ז)

רבי חיים-שמואל שטרנפלד מחנטשין נמנה עם גדולי מחבביה של ארץ הקודש

"בְּהֵמוֹת הַיְיִתִּי עֵמָּה" (תְּהִלִּים עג, כב)

בְּהֵמָה, גַּם אִם הִיא נוֹפֶלֶת בְּאֲמֻצֵּעַ עֲבוּדָתָהּ, בְּאֲמֻצֵּעַ הַחֲרִישָׁה, מִיַּד הִיא קָמָה וּמִמְשִׁיכָהּ, כִּי אֵין לָהּ שִׁכָּל לְהִשָּׁבֵר.

כִּךְ גַּם הָאָדָם צָרִיף לְעַצֵּר אֶת מַחְשָׁבוֹת הַשְּׁבָרוֹן, לְסַגֵּר אֶת הַמֶּחֶה, לְקוֹם וּלְהִמְשִׁיף.

'כָּל אֶחָד וְאֶחָד חָיָב לִוְמַר בְּשִׁבְלֵי נִבְרָא הָעוֹלָם' (סִנְהֶדְרִין לז, א).

'וּמִוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין כִּי הַכֹּל הֶבֶל' (קִהְלָת ג, יט).

(א נְקוּדָה'לָה - סְפִינָקָא)

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - שלח

"ואמרת אליהם ועשו להם ציצית" (טו, לח)

הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע היה מעורר את הנערים שהגיעו למצוות והחלו להניח תפילין, שיקבלו על עצמם שלא לשוחח בדברי חולין כל עוד התפילין עטורים לראשם. אחד הבחורים שהצליח לשמור על קבלה זו, והגיע בסייעתא דשמיא ליום נישואיו, נשאל ע"י הרבי האם יהיה מוכן לקבל על עצמו שלא לשוחח בדברי חולין גם בהיותו מעוטף בטלית לאחר החתונה.

החתן הסכים, והקפיד מאוד שלא לשוחח שיחת חולין עם הטלית והתפילין, ואז סיבר הרבי את אוזנו של החתן ההוא, ואמר לו דבר נורא! כאשר תגיע לבית דין של מעלה, ויתחילו לדון בעניינך, ואימת הדין תהיה נוראה, תוכל להשיב כדלהלן: כדרך כל נפטרי ישראל (כמובא בשו"ע יו"ד סימן שנ"א) גם אנוכי עטוף בקברי בטלית שבה התפללתי כל ימי חיי, וכיון שבחיי חיותי הקפדתי שלא לשוחח בדברי חולין בעת שאני עטוף בה, רק בדברי תורה, הרי גם עכשיו אני מבקש מבית דין של מעלה לא לשוחח עימי אלא בדברי תורה, ואבקש רשות שלא לדבר על יתר המעשים שעשיתי בעולם התחתון!...

כן מסופר על הט"ז זי"ע שכאשר הטלית גדול שלו נתבלתה, החליטו בעלי הבתים בעיר לבוב להחליפה בטלית חדשה, אך כאשר הביאו לו את הטלית החדשה סירב הט"ז להתעטף בה, ונימק זאת בכך שהטלית הישנה תוכל להעיד עליו בבית דין של מעלה שלא היו לו מחשבות זרות בתפילת שמונה עשרה.... (פנינים)

"וזכרתם את כל מצוות" (טו, לט)

אמר הרה"ק רבי מרדכי מטשערנוביל, עליכם לזכור את המצוות שזכיתם לעשות, ובזה תוכלו להתגבר על פיתויי היצר. שהרי לא כדאי להפסיד את כל המצוות בעבור הנאה רגעית של התאוה - "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

(טו, לט)

אמר פעם המגיד הירושלמי הנודע הגאון רבי שלום שבדרון זי"ע אם ראית משה שלא ראוי לראות, עזוב, תשליך, ואל תחפש לתור למה, מה ומדוע. די לך, אתה כבר "אחרי", אל תתור "אחרי" לבבכם "ואחרי" ראיית העין... לא לחשוב במה שכבר ראית, לא לעסוק בו, להשליכו, לא לתור עוד "אחרי" עיניכם... (פנינים)

"הננו ועלינו אל המקום" (יד, מ)

למחרת חטא המרגלים מתעוררים חלק מבני ישראל לתשובה, עולים לראש ההר ומצהירים שהם חטאו והם מוכנים לעלות אל ארץ ישראל ולהיכנס אליה.

משה מזהיר אותם "למה זה אתם עוברים את פי ה' והיא לא תצלח".

סופם המר היה "וירד העמלקי והכנעני היושב בהר ההוא ויכום ויכתום עד החרמה".

ב'העמק דבר' דייק: "רצו לשוב מעין החטא וקיבלו על עצמם למסור נפשם על הכניסה לארץ".

יש להבין מפני מה אמר להם משה שברצונם להיכנס לארץ הם "עוברים את פי ה'".

דוד המלך אמר לנתן הנביא "ויאמר דוד אל נתן חטאתי לה'" (שמואל ב, יב ג), בתגובה משיב לו נתן הנביא "גם ה' העביר חטאתך ולא תמות".

הקשה הרה"ק מפשיסחא מפני מה מיד כשאמר דוד "חטאתי" נענה שה' העביר חטאתו, ואילו אנו מתוודים וידוי המיוסד על אותיות הא' ב', אשמנו-בגדנו וכו', ואין אנו מתבשרים שה' העביר חטאתנו...

ותירץ הרה"ק, כאשר דוד המלך אמר "חטאתי", במילה בודדת זו הכניע את עצמו לחלוטין לפני הבורא יתברך וקיבל על עצמו את הדין באהבה.

אולם כאשר אנחנו מתוודים וזועקים "אשמנו", אנו בטוחים שהקב"ה מוכרח למחול לנו על כל עוונותינו, שהרי הוא לנו בטובנו להתוודות בפניו.

כאשר אנו ממשיכים לתיבת "בגדנו", אנו בטוחים שכעת נזכה לכל ההשפעות הטובות בעולם, שכן אנו צדיקים כה גדולים שכבר נמחל לנו הכל ואנו עדיין ממשיכים להתוודות...

לפי זה, ביאר בספר 'בית יעקב' את טעותם של המעפילים: הם הבינו שטעו בכך שהאמינו למרגלים שסיפרו בגנות הארץ, ובכך כפרו בטובתו של מקום שרצה לתת להם ארץ זבת חלב ודבש. משכך, התוודו לפני ה' ואמרו "הננו ועלינו כי חטאנו". בטוחים היו שעתה פתוחה הדרך בפניהם, שהרי הוציאו בפייהם מילות וידוי.

לכך - הגם שהיו מוכנים למסירות נפש בכיבוש הארץ - אמר להם משה "והיא לא תצלח".

(במחשבה תחילה)

"ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם" (טו, לח)

מברכים 'להתעטף בציצית' ולא 'להתעטף בטלית', אף-על-פי שמתעטפים בטלית. משום שהציציות תלויות למטה, כלפי הארץ, בשפלות, ולכן הן העיקר.

(רבי יחזקאל מקוזמיר)

א גו ט שבת

גליון 469
שנה י' תשפ"א

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם מעשה ברבי יהושע בן לוי, שהיה מתאוה ללכת עם אליהו הנביא ולראות את מעשיו, הלכו למקום מסויים שהיו כולם עשירים, כיון שראו אותם מרוב גאותם וגובה לבם לא קיבלו אותם בסבר פנים יפות, ולא האכילום ולא השקום. בבקר השכים אליהו ואמר להם, הקדוש ברוך הוא יעשה שתהיו כולכם ראשים. הלכו למקום אחר של עניים, כיון שראו אותם אנשי המקום, הסבירו להם פנים יפות והאכילום והשקום וכבודם כבוד גדול. בבקר השכים אליהו ואמר להם, לא יתן לכם הקדוש ברוך הוא אלא ראש אחד. אמר לו רבי יהושע איני יכול להבין אותך, אותם עשירים שלא כיבדו אותנו ברכת אותם שיהיו כולם ראשים, ואותם עניים שכיבדו אותנו אמרת שיהיה להם ראש אחד. אמר לו אליהו הנביא, אותם עשירים, התפללתי שכולם יהיו ראשים, שכל מקום שיש שם הרבה ראשים, סופו ליחרב, כיון שברוב חובלים תטבענה האניות. ואותם העניים שכיבדו אותנו, התפללתי שיהיה ראש אחד, כיון שכל מקום שיש ראש אחד הרי זה ברכה גדולה.

פרשת השבוע

במחיצתו. בעת עריכת השלחן אמר, שפעם בא הרה"ק בעל התניא זיע"א אל סבו הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זיע"א, אמר לו הרה"ק מקאריץ, ששבע שנים עבד להכיר את השקר, ושבע שנים להרחיק את השקר. ורק אח"כ עבד עוד שבע שנים לקנות לעצמו את מדת האמת. השיב לו הרה"ק בעל התניא, שדרך זו קשה מאד, והוא שייך רק למלאכים וליחידי סגולה, אולם אני סבור שצריכים מקודם לקנות את מדת האמת, ורק אח"כ להרחיק את השקר. ואמר הרה"צ מאוסטילא ששתי הדרכים האלו מרומזים בפרשת השבוע, דכתיב "וראיתם אותו וזכרתם" ורק אח"כ כתיב "ולא תתורו", לרמז על דרכו של הרה"ק בעל התניא לעבוד על עשה טוב לפני סור מרע. ואילו דרכו של הרה"ק מקאריץ ג"כ מרומז בפרשה, שאחרי "ולא תתורו" כתיב "למען תזכרו ועשיתם", דהיינו עשה טוב אחר סור מרע, ולכן מתרגם שם היונתן "ותהוון קדישין הי כמלאכיא" שדרך זו שייך רק למלאכים ויחידי סגולה.

מראשית עריסותיכם תתנו לה' (ט"ו - כ"א)

מסופר על הרה"ק רבי משה סופר בעל ה"חתם סופר" זיע"א, שהיה מרבה לכתוב ולדרוש ברבים על החשיבות של חינוך הילדים הרכים לתורה וליראת שמים. בין השאר היה דורש על הכתוב שלפנינו, "מראשית עריסותיכם תתנו לה'", בעוד ילדכם נמצא בראשית חייו ומוטל בעריסה, דאגו נא לנטוע בלבו אהבת תורה ויראת שמים, ואל תדחו זאת לעתיד קרוב או רחוק. כי בחינוך הילדים תופס הכלל, יפה שעה אחת קודם, וככל שמקדימים לפעול ולהשפיע על הילד הרך, רב הסיכוי שהחינוך יניב פרי היוללים לשם ולתפארת.

וראיתם אותו וזכרתם וגו' ולא תתורו וגו' למען תזכרו ועשיתם (ט"ו - ל"ט)

מסופר: פעם הגיע הרה"ק רבי פינחס מאוסטילא זיע"א (חתן הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א) לשבות בשבת פרשת שלח באזור העיר 'סאנוק', וחסידיו בעלזא מהסביבה נתקבצו ובאו לשבות

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:24 ת"א: 8:27 ר"ת: 8:57

פרשת שלח

זמני כניסת השבת

ירושלים: 7:06 ת"א: 7:21

זכות קיום מצוות נטילת ידיים

בבגדד העתיקה חי פעם יהודי צעיר ששמו היה מצליח, אביו של מצליח זה הצליח מאד בעסקיו והיה עשיר גדול וגם תלמיד חכם, את בנו מצליח הוא שלח לשיבה כדי שיקנה תורה וחכמה, וגם אחרי שהוא נשא אשה, פרנס אביו אותו ואת זוג' בכבוד, כדי שיוכל להמשיך ללמוד ולעלות במעלות התורה והמידות הטובות. כעבור שנים אחדות נפטר אביו של מצליח בשיבה טובה, והוא הוריש לבנו ירושה גדולה, שכללה בין היתר חנות של בשמים וכל מיני תבלינים. לפני פטירתו אמר האב לבנו, הנה הגיעה שעת להיפרד מן העולם הזה, הבורא יתברך שמו היה בעזרי ויש באפשרותי להשאיר לך ירושה הן בגשמיות והן ברוחניות, ירושה שאין להתבייש בה כלל, בטוחני שתדע לכלכל את מעשיך על הצד הטוב ביותר. דבר אחד ברצוני לאמר לך, דבר שגם אבי זכרונו לברכה אמר לי לפני מותו: בחר לך מצוה אותה תקיים ביתר הידור ובמסירות נפש יותר משאר כל המצוות, למרות שידוע לך כי את כל המצוות יש לקיים מתוך מסירות נפש, אולם מצווה מיוחדת זו שתבחר לעצמך תקיים בכל מצב ובכל הנסיבות, ואפילו זה יעלה בכל רכושך, ובזכות זו יעזור לך השם, שתצליח בכל דרכיך והוא יתברך ישמור אותך מכל רע. כשדמעות עומדות בעיניו הבטיח מצליח לאביו שינצור את דבריו האחרונים, וכי הוא מתכוון להדר במיוחד בקיום מצוות נטילת ידיים של שחרית.

מצליח קיים את הבטחתו, לפני לכתו לישון היה מכין ליד מיטתו כלי עם מים, כדי שיוכל בבוקר מיד שהתעורר ואמר מודה אני, ליטול את ידיו שלש פעמים כל אחת כפי שהדין מחייב, מיד אחרי כן היה מברך את הברכה על לבישת הטלית קטן, כך שמעולם לא הלך ארבע אמות בלי נטילת ידיים. ויהי היום ומצליח כבר מכר את כל מלאי הסחורה שהשאיר לו אביו, הוא נטל בידיו סכום כסף גדול ויצא למסע כדי לקנות מלאי חדש של סחורה, באותם הימים היו הדרכים בחזקת סכנה, ואנשים השתדלו לא לנסוע לבד, הם התארגנו בשיירות, שכרו שומרים ונסעו ביחד, מצליח הצטרף לשיירה של סוחרים שיצאה לדרך על גבי גמלים וחמורים, כשמגמת פניהם לארצות המזרח, דרכה של השיירה עברה במדבר, יום אחד פרצה רוח סערה והאבק כיסה וטשטש את נתיבי הגמלים שעבר במדבר. השיירה נעצרה לימים אחדים וכתה עד שתעבור הסערה.

סוף סוף אחרי צפיה מורטת עצבים, נתנו ראשי השיירה את ההוראה להמשיך הנסיעה, כאשר השמש החלה לשקוע בצד מערב והשיירה נעצרה ללילת לילה, כינס מנהיג השיירה את הנוסעים ואמר להם: אני מצטער מאד אבל חייב אני להגיד לכם, כי בגלל הסערה איבדנו ימי מסע אחדים וגם ירדנו מדרך המלך, אני מקווה שלא נצטרך לתעות הרבה זמן, אולם דבר אחד כבר ברור, אנו עתידים לסבול מחסור במים וכוונתי למי שתיה לנו ולבהמתינו, לכן אני מבקש מכם להביא אלי את כל מיכלי המים שברשותכם,

ומכאן ואילך אני אחלק לכל אחד מנת מים ליום, עד שנמצא מים או עד שנגיע למקום ישוב, אני מזהיר לבל ינסה מישהו להחביא מים, אם נמצא אצל מישהו טיפת מים מעל המכסה, דמו בראשו. כל הנוסעים הביאו את מיכלי המים שלהם אל מנהיג השיירה, אשר העמיד שני שומרים עם כלי נשק שתפקידם היה לשמור על מלאי המים המשותף, מצליח היה האחרון שהביא את נאד המים שלו אל ראש השיירה, תחילה הוא חשב לא למסור את כמות המים שברשותו, כדי לשמור לעצמו מים לנטילת ידיים, אולם עד כדי כך ישים נפשו בכפו? מנהיג השיירה בטח יהרגו אם יימצא בידו המים האסורים, הוא החליט איפוא למסור את המים שברשותו לידי מנהיג השיירה כשאר בני השיירה, ולנסות להסתדר עם המנה היומית שתספיק לו גם לנטילת ידיים, הוא הביא איפוא את כמות המים שברשותו אל ראש השיירה, ובקשו לתת לו את מנת המים של מחר מיד כדי שיוכל ליטול את ידיו כאשר יקום בבוקר, ראש השיירה נתן לו כד קטן של מים.

למחרת כאשר מצליח קם משנתו, נטל את ידיו והמים הספיקו אך בקושי למשימה זו, כל היום הסתובב מצליח בלי טיפת מים עד שכמעט התעלף מצמא, הוא הכיר בכך שבצורה כזו לא יוכל להמשיך זמן רב, בא איפוא אל ראש השיירה ואמר לו כי הוא מוכרח לקבל מנה נוספת של מים, אחת לשתיה ואחרת לנטילת ידיים, בשומעו זאת פרץ מנהיג השיירה בצחוק קולני, עתה נזכר מצליח במה שהבטיח לאביו, והוא אמר לראש השיירה כי אם אין ברירה אחרת, הוא מוכן לתת לו את כל הכסף שיש בידו כדי לקבל כל יום מנה יתירה של מים לצרכי נטילת ידיים. ראש השיירה המשיך לצחוק ואמר למצליח להביא את הכסף, כעבור רגעים אחדים הביא מצליח שקיק מלא מטבעות זהב, והניחו לפני ראש השיירה.

הלה קפץ כנשוך נחש: מה אתה משוגע, יצאת מדעתך, כל כך הרבה כסף תמורת קצת מים לנטילת ידיים? סוחרים לעולם אינם מתחרטים, השיב מצליח בנחת, עשינו עסק הבאתי לך את כל הכסף שברשותי ואתה תתן לי מים כפי שנדברנו, חכה רגע, אני מוכרח לקבל את הסכמתם של שאר הנוסעים, אני הרי חשבתי שאתה חמדת לך לצון ואינך מדבר ברצינות, ראש השיירה כינס את כל הנוסעים ושח להם את הענין, הוא הציע להם להתחלק חלק כחלק בכספו של היהודי, ותמורת זאת יוותר כל אחד על קצת מים כדי שהיהודי יוכל ליטול ידיו כחפצו, הנוסעים חשבו שהחום והצמא ושאר חלאות הדרך העבירו את היהודי על דעתו, אולם אם הוא מוכן לתת את כל רכשו כדי שיוכל לשפוך קצת מים על אצבעותיו, אדרבא שיבושם לו, בינתיים הם יעשו עסק טוב ויזכו בכספו, הסכימו כולם בדעה אחת למלא את משאלתו של היהודי. מצליח היה מאושר, הוא יוכל מעתה לקיים את מצוות נטילת ידיים כהלכתה, ולאחר מכן לאמר את הברכות, להניח תפילין, ללמוד ולהתפלל אשר בלעדי כל אלה חיינו אינם חיים.

משל ונמשל

המצוות מתגלגלות צריך רק להרימם

משל לאדם מחוסר פרנסה שניסה את מזלו עשרות פעמים, שלח את ידו במקצועות שונים, והגיע למסקנה כי מיצה את כל האפשרויות שמקום מגוריו יכול להציע לו. "ביש-מזל" הפך להיות שמו השני, ותקווה אינה מפציעה באופק הקרוב. הוא לוהה כספים מאנשים טובים שהיו מוכנים לסכן את כספם ולעזור לו, נפרד ממשפחתו ומידידיו המועטים, ויצא לדרך ארוכה לזמן בלתי ידוע. ההצלחה האירה לו פנים במקום שאליו הגיע. הוא נכנס לעסקי בשר ודגים, תחילה כשולית קצבים, ומאוחר יותר בחנות משר האיש הלך והתעשר, העסק שיגשג ופרח, וסכומי כסף נאים נכנסו לקופת החסכונות שלו. שנים חלפו, הגעגועים אל משפחתו החלו מציקים לו, המחשבות אודות העוני שבו הם חיים, הקשו עליו גם הן. הגיע הזמן לשוב הביתה. חיסל האיש את עסקיו, והחל מתכנן את דרכו חזרה. את הכסף שצבר במשך השנים לא היה טעם לקחת עמו, לא היו אלו מטבעות עוברים לסוחר במדינתו. עליו לרכוש בכסף סחורה שיוכל לקחת עמו לארצו ולפדות אותה שם בכסף, בתקווה להרוויח עליה סכום יפה. בבשר ודגים הוא מתמצא היטב. השנים בהן עשה בעסק הבשר השכילו אותו בנושא. שם הוא ישקיע את כספו. אלפי ארגוני בשר ודגים נרכשו, עשרות פועלים עמלו להוריד את כל התכולה למחסניה של ספינת ענק שנשכרה במיוחד למטרה זו. מלווה בסחורה היקרה שבה הושקע כל כספו, יצא האיש לדרכו, מצפה בהתרגשות למפגש עם אשתו וילדיו,

הם חיכו לו בנמל, עמדו שם לבושים בלויי סחבות, גופם רוה ופניהם חיזורות, מחכים לראות מה הביא להם, האם השתנה מזלו? האם היו כדאיים ימי הניתוק הארוכים? העיירה הקטנה הייתה נרגשת. השמועות אודות "ביש המזל" ששב כאיש עשיר עשו להן כנפיים. כולם ביקשו להיות שתפים לשמחה והתגייסו לעזור בפריקת הסחורה. המחסנים נפתחו, הארגונים האטומים הועלו אל החוף ונפתחו בידיים להוטות של ההמון המתגודד. הסרחון היה נורא. והביון היה גדול הרבה יותר. אבל חפוי ראש נכנס האיש לביתו, נשכב על מיטתו במטרה להשכיח את צרותיו, נרדם בעייפות מתוך תקווה שכשיקום יתברר לו הכל כחלום רע. בעודו ישן לקחה אשתו את בגדי בעלה המאובקים לנקות אותם ולהסיר את הכתמים שדבקו בהם בדרך. מבחינתה לא השתנה דבר, מלבד הבושה הגדולה שליוותה אותה כעת. ואז הבחינה בכפתורים התפורים על בגדו. היו אלו כפתורי זהב משובצים באבני חן זעירות, שנצצו מול קרני השמש באלפי נקודות אור. תלשה אחד מהם, ורצה במהירות אל הצורף המקומי. היא שבה לאחר שעה קלה, מעירה את בעלה מתרדמתו העמוקה: "נושענו! התעשרנו!" קראה בקול, מחזיקה בידה את כפתור הזהב, "הצורף טוען שמדובר באבנים יקרות ביותר". האיש התעלף. כשהתעורר מירר בבכי: "המקום שממנו באתי מלא באבנים אלו. מושלכות הן בחוצות כאילו היו אבני חצץ, במקרה קניתי מעיל שמשובצים בכפתוריו כמה מאלו. אילו רק ידעתי?!"

והנמשל: כאן בעולמנו מתגלגלות המצוות, ויש רק צורך להרימן. שם, בעולם האמיתי, אין גבול לשוויה של כל מצווה, לערכו של כל מעשה טוב.

(בשם הגדה"ק "חפץ חיים זיע"א)

לאחר תלאות רבות עברה השיירה את המדבר, הגיעה למקומות מיושבים יותר, ועלתה על דרך המלך, עתה הגיע מצליח למסקנה כי אין כל טעם בדבר שהוא ימשיך את מסעו בשיירה זו, לאחר שלא נותר בידיו כל כסף, הוא הודה איפוא לראש השיירה על שעמד בדיבורו, ולא נסע בשבת כפי שסוכם מראש, וכן על כך שסיפק לו מים לנטילת ידיים בהתאם למוסכם, הוא איחל לשאר הנוסעים נסיעה טובה ופרש מהם. בשבתו בצילו של עץ הביט מצליח אחרי השיירה עד שהיא נעלמה מעיניו, עתה נותר הוא לבדו, את גמלו ושאר החפצים הוא מכר לאחד הנוסעים כדי שלא יצטרך לדאוג לזמון ומים לבהמה, והוא בעצמו החליט להמשיך ברגל, בידו היה שקיק הטלית והתפילין שבו היה גם סידור וספר משניות.

הוא יצא לדרך ועד מהרה הגיע ליער, נכנס בתוכו וקווה להגיע בקרוב לישוב יהודי, בלכתו ביער ניוון מצליח מכל מיני פירות ואגוזי בר, כשליבו מלא תקווה שהשם יעזור לו ויביאו הביתה בשלום, ככל שהמשיך ללכת הוא העמיק להיכנס לתוך היער, ועד מהרה נוכח לדעת כי הוא תועה בדרכו, השמש נטתה לערוב ומצליח חיפש מקום בטוח ללינת לילה, הוא מצא קרחת יער שהיתה מוקפת עצים עבותים, בקרחת היער היו גחלים עוממות במחפורת והיה ברור שזמן לא ארוך לפני כן, היו כאן אנשים שבשלו משהו על האש או התחממו לאורה, מצליח שם גיורי עץ על הגחלים ונפח בהם, עד שהאש התלקחה מחדש, הוא החליט ללון בקרבת מקום כדי שהאש תגן עליו מפני חיות הפרא, אולם הוא רגיל היה לא ללכת לישון בלי שיכין לעצמו מים לנטילת ידיים, ועתה הוא מצא כי נאד המים שלו ריק לגמרי, ישב מצליח וחשב והגיע למסקנה כי אם אנשים רגילים לחנות כאן ולהדליק אש לצרכיהם, סימן הוא כי בקרבת מקום חייבים להימצא מים, הלך איפוא לחפש מים ולאחר שהסתובב לא מעט, מצא מעיין שמימיו זכים וקרירים, התרחץ מצליח, שתה לרוויה, מלא את נאד המים והחל ללכת חזרה אל קרחת היער.

לפתע שמע צעדים כבדים וקולות של אנשים שהתקרבו כנראה כמוהו אל קרחת היער, מצליח התחבא בין העצים והבחין לתדהמתו בכנופיה גדולה של שורדים מזויינים, שנשאו בידם שלל רב והובילו אתם שבוי, הם עברו כל כך קרוב על ידו שמצליח חשש שישמעו את פעימות ליבו, בהביטו באנשים שעברו לידו לא האמין מצליח למראה עיניו, גם בחשכה שירדה לפתע הוא הצליח להכיר בשבוי המובל בכבלים, את ראש השיירה שממנו הוא נפרד לשלום רק הבוקר.

(המשך בשבוע הבא אי"ה)

צ'ין אדם לחברו

איך להתגבר על מידת הכעס מסופר על הרה"ק ה"תולדות יעקב יוסף" זיע"א, שדיבר פעם עם הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זיע"א על ענין הכעס המגונה, ושאל את רבי מנחם מענדל, מה העצה לעקרה ולשרשה? הרה"ק מוויטעבסק לא ענהו ולא כלום. כעבור ימים אחדים נסע ה"תולדות" יחד עם תלמידיו בעגלה, על אם הדרך עצר אותם יהודי אחד וביקש להצטרף עמם לנסיעה, הרבי ה"תולדות" הורה להכניסו, אך מחוסר מקום הושיבוהו אחורי העגלה במקום המשאות והחביות, מקום שאינו נוח כלל לשיבת בני אדם. במשך הנסיעה שאלו הצדיק כמה פעמים האם אין המקום צר לו מידי? ועין היהודי ויאמר שאין דוחקו גדול וטוב לו במקומו, אך הרבי לא הרפה ממנו, והמשיך לשאלו שוב ושוב, האם מקומו טוב לזו ובתוך כך ענהו היהודי "אשרי העם שככה לו", אשרי חלקו של האיש אשר "ככה" לו, כלומר באיזה אופן שמתנהג עמו ה' טוב לו, כי יודע שמה יצא לו כך, ואין לו טענות כלל על מצבו ומעמדו. נהנו חבורת החסידים למשמע דברי ההילך, אך הרה"ק ה"תולדות" החל לבעור בלבת אש - כי הבין שדבר זה רמו הוא לו מן השמים, כי אם יזכור וידע שכל המתרחש הכל לטובה בלבד, לא יכעס לעולמים ויקבל את הכל בשובה ונחת. כעבור ימים אחדים פגש שוב את הרה"ק מוויטעבסק, נענה רמ"מ ואמר לו: רואה אתה, מן השמים שלחו לך את אליהו הנביא שיענה לך את התשובה לשאלתך, האיך ניתן לתקן את מידת הכעס.

מצוות הצדקה ביטלה את הניתוח מסופר: יום אחד הגיע יהודי אל המקובל הרה"ק רבי מרדכי שרעבי זיע"א, וסיפר לו, שלא חש בטוב, ולאחר סדרת צילומי רנטגן שערכו לו הרופאים, התברר שמצב בריאותו חמור, ורופאים קבעו כי אין מנוס מלעבור ניתוח בדחיפות, רק כך יוכל להתרפאות אמרו לו הרופאים. שאלו הרב על סמך מה קבעו הרופאים את הניתוח? השיב החולה הצילומים הם שהכריעו את הכף לעשות הניתוח, וכדי לאמת את דבריו הוציא החולה את הצילומים מחיקו והראם לרב. הרב קם ממקומו והביט בצילומים אל מול האור ואחר כך אמר לחולה: התבונן אף אתה בצילומים, לפי ראות עיני אין לך מאומה, ישנה רק נקודה קטנה של קרישת דם אם תשמע לי תן שתיים עשרה אלף לירות עבור צדקה, וכדאית מצוה זו שעל ידה תיוושע ולא תודקק לניתוח. החולה שהאמין ברב באמונה שלמה העביר לרב את הסך העצום שנקב, ונפטר ממנו לשלום. עוד באותו יום הילק הרב את כל הכסף לצדקה והתפלל לרפואת החולה. למחרת היום אושפו האיש בבית הרפואה, והרופא שבדק אותו שוב לפני הניתוח, נוכח לראות כי ביצוע הניתוח מיותר לחלוטין, הוא קרא לרופא נוסף, ויחדיו התבוננו בצילומים שהראו הפעם כי מצבו של החולה תקין, ובעקבות כך הוחלט לשחררו לביתו. החולה בידוע כי יד הרב הייתה בזה, בא אליו בשמחה והודה לו על אשר הבריא בזכות תפילותיו למענו.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה סיון
 רבן שמעון בן גמליאל (ג"א - תתע"ה)
 רבי ישמעאל כהן גדול בן אלישע (ג"א - תתע"ה)
 הרה"ק רבי דוב בעריש מביאלא ב"ר אברהם מטשעכיניוב (תרל"ז)
 הרה"ק רבי חיים סופר אב"ד פעסט ב"ר מרדכי אפרים פישל (מחנה חיים - תרמ"ו)
יום ראשון כ"ז סיון
 הרה"ק רבי יחיאל מיכל מקורימא ב"ר צבי מנחם מאניפאלע (תרט"ז)
יום שני כ"ח סיון
 רבי חנינא בן תרדיון (ג"א - תת"ל)
 הרה"ק רבי מאיר מאייזנשטאט ב"ר יצחק (פנים מאירות - תק"ד)
 הרה"ק רבי שמואל שמעלקא מחוסט ב"ר ישראל יעקב (תרצ"ד)
יום שלישי כ"ח סיון
 הרה"ק רבי משולם פייש הלוי מטהאש ב"ר מרדכי (תרל"ה)
יום רביעי כ"ט סיון
 הרה"ק רבי שמואל שמריה מאוסטרובצה (תלמיד ה"חווה") ב"ר יעקב (תר"ז)
יום חמישי ל' סיון
 הגה"ק רבי שלמה קלוגער ב"ר יהודה אהרן (תרכ"ט)
 הרה"ק רבי מאיר מקרעטשניף ב"ר מרדכי מנדבורנא (תרס"ח)
יום שישי א' תמוז
 הרה"ק רבי קלונימוס קלמן ב"ר אהרן (מאור ושמש - תקפ"ז)
 (הרה"ק רבי שלמה מבאבוב ב"ר מאיר נתן תרס"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נגליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
 מח"ס "גם אני אודך" ו"פרוס יוסף הרים" על המצוות.

הגבהת התורה (ד')

א) אם לאחר ההגבהה שמו לב שאין הספר תורה גלול למקום הקריאה, אין צריך להגביה שוב אחר שגללוהו למקום הקריאה. (פסקי תשובות סימן קל"ד, בהערה 15)

ב) יש נוהגים להצביע באצבע הזרת לעבר הספר תורה כשאומרים וזאת התורה ולנשקה. (ספר החיים, למהר"ח פלאגי וצ"ל, סימן ג', אות ו', ילקוט מעם לועז, פרשת כי תבוא, כ"ו, כ"ז, סד"ה וכמה מנהגים) ויש נוהגים לאחוזו בציציות הטלית ולהראות נגד הספר תורה, ולנשק הציציות. (ספר החיים, שם)

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת 'לכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת שלח לך - השפעת החברה

"וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ" (במדבר יג, טז)

חוששים על עצמנו אפילו כאשר אנחנו נמצאים בקרב בני אדם שסכנת השפעתם השלילית עלינו היא גדולה ואנחנו עלולים להיגרר אחרי מעשיהם הרעים.

אם כן, מדוע משה רבינו ע"ה חשש על יהושע, שלו מסר את כל התורה, פן יכשל חלילה בחטא גדול שכזה - עד שהיה צריך להתפלל עליו: **"י-ה יושעך מעצת המרגלים?"**

המסקנה המתבקשת מכאן היא שאת מה שטחו עינינו מראות, ראו אותם גדולי עולם כמשה רבינו ע"ה, יהושע בן-נון וכלב בן יפונה.

הם הבינו היטב, שגם האדם הגדול ביותר עלול חלילה ליפול בנקל ולהיכשל בחטא החמור ביותר! לפיכך משה רבינו ע"ה התפלל על תלמידו יהושע בן נון שלא יצטרף לעצת המרגלים ועלול חלילה יכשל איתם.

מכאן עלינו ללמוד, עד כמה אנחנו צריכים לחשוש מפני סכנה של השפעה רעה. לכן, יש להתמיד בתפילה לסייעתא דשמיא שבורא עולם יצילנו מפח יוקשים. בעז"ה נזכה להינצל מסביבה רעה של אנשים חוטאים, שמעשיהם ח"ו לא ישפיעו עלינו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

צאת לכת

ת"ת	כניסת לכת	צאת לכת	היגיון ת"ת
י"ט	19:07	20:19	21:14
כ"א	19:24	20:17	21:11
מ"ט	19:28	20:20	21:15
כ"ב	19:24	20:17	21:11

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דורי בן ימנה אלינה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחמה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעמה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

על הפסוק: **"וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֵׁעַ בֶּן נוּן יְהוֹשֻׁעַ"** (במדבר יג, טז), רש"י הקדוש כותב: **"התפלל עליו: י-ה יושעך מעצת המרגלים."**

הגאון הרב שמחה מרדכי זיסקינד זיו זצ"ל (הידוע בכינויו ה'סבא מקלם') בספרו 'חכמה ומוסר' (ח"א, עמוד רמז) שואל:

מדוע היה חשש שמא יהושע יכשל ללמוד מהמרגלים? הרי חטא המרגלים עצמו היה כה עד שקשה להבין כיצד נכשלו בו אנשי רמי מעלה.

מי היה מעלה בדעתו שהמרגלים שהיו הנשיאים וענקי רוח הם אלו שחטאו והחטיאו את העם כולו. הם גרמו במעשה זה שכל העם בכה באותו הלילה, שנאמר: **"וַיִּבְכוּ הָעָם בְּלַיְלָה הַהוּא"** (במדבר יד, א)

בעקבות מעשה זה בורא עולם גזר עלינו שנבכה בכיה לדורות (שכן המרגלים חזרו לביל תשעה באב- ובתשעה באב של כל שנה ושנה אנחנו בוכים בעקבות חורבן שני בתי המקדש) גם נגזרה מיתה על דור המדבר ושהם לא יזכו להיכנס לארץ ישראל. בעקבות זאת בני ישראל הסתובבו במדבר במשך ארבעים שנה!

כל זה רק בגלל מעט כבוד- הנשיאים חששו שמא כאשר יכנסו לארץ הם לא יהיו נשיאים בארץ ישראל.

הפלא הוא גם על משה רבינו ע"ה, שחשש על בחיר תלמידיו, יהושע בן-נון שלא יכשל חלילה בחטא חמור זה ויצטרף לעצת המרגלים.

הפלא הזה גדול שבעתיים, שכן אנחנו לא

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גוים - חלק כ"ד

האם בדג טונה הנמכר בקופסאות שימורים יש בישולי גויים?

Ice ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה !

דג טונה, הנמצא בקופסאות שימורים, יש להחמיר לקנותו רק בכשרות שמקפידים על 'בישול ישראל', מכיוון שהדג עולה על שולחן מלכים. **מקורות:** דעת הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קכח) מפני שהגויים מבשלים אותם ברותחים, מבלי שיקדימו לעשנם כלל. וכיוון שהם דגים גדולים, הם עולים על שולחן מלכים ושרים בלי ספק. ע"ש. דלא כמ"ש בשו"ת 'שכיל עבדי' ח"ז (חיו"ד סימן ו ס"ד). נאמר לי מבי"ץ עדה החרדית, שהם מקפידים על 'בישול ישראל' לדעת הספרדים. בכשרות U.O (אולי עוד) המשגיח שאינו בשטח כל הזמן, מנמיך בתחילת היום את המעלות של הקיטור, ולאחר מכן חוזר ומגביר את החום. זה מועיל לדעת הרמ"א.

הנוהל בהכשרים המהודרים, שמקפידים שרק לאחר שהעובדים מכניסים את תבניות הדגים לתנור, המשגיח פותח את כניסת הקיטור אל התנור. כך נחשב בישול ישראל לדעת הספרדים.

דגי סרדין, הנמצאים בקופסאות שימורים, אין בהם משום בישולי גויים, מפני שאינם עולים על שולחן מלכים. **מקורות:** שו"ע (יו"ד סימן קיג ס"ב). כ"פ הראש"ל בספרו 'הליכות עולם' ח"ז (עמוד קכד) וכתב את סדר תהליך בישולם: קודם בישול הדגים הקטנים בקופסאות מכניסים אותם בתוך כלים גדולים כעין סלים, ומעשנים אותם בקיטור ועל ידי כך מתבשלים מעט עד שראויים לאכילה. רק אח"כ חוזרים ומניחים אותם כשהם בקופסאותיהם בתוך דוד גדול מלא מים רותחים, ושם נגמר בישולם. אף השמן הנמצא בקופסא אין לחשוש לכשרותו, מכיוון שהדבר נעשה על ידי בעלי תעשייה מפורסמים, המעידים על גבי הקופסא, שהשמן שבו הוא שמן זית, אין לחוש בו לתערובת שמן טמא, ואומן לא מרע אומנותיה. ע"ש. לכן דעת הגר"מ פיינשטיין הובא בשו"ת 'רבבות אפרים' ח"ה (סימן תקצו), מכיוון שלא שייך בהם גזירת חתנות, שהרי לא יבואו האוכלים להתקרב לאלו שהתעסקו בבישולם. כ"ה בשו"ת 'ביע אומר' ח"ה (חיו"ד סימן ט).

יש מחמירים. **מקורות:** הגר"ש וואזנר בקובץ 'מבית לוי' (ח"ח ס"ד). עיין בשו"ת 'שבט הלוי' ח"ו (סימן קח). כן דעת החזון אי"ש במכתביו הובא בקובץ 'צפונות' (שנת תש"ן).

יש לדעת, שאותם דגים הנמצאים בקופסאות שימורים, שאין עליהם כשרות, יתכן מאוד שמעורב בהם שמן ושאר תוספים אסורים.

חֶסֶד מִפְּלֵא

להלן סיפור מופלא על הגאון הרב משה פיינשטיין זצ"ל, המעובד מתוך 'מאן מלכי רבנן'. יש בו כדי ללמדנו עד כמה הצדיק הבלוי על מידותיו גם כשפגעו בו. אדרבה, כאשר הפוגע הזדקק לסיועו של הרב פיינשטיין, הצדיק מיד נחלץ לעזרתו ועזר לו עד כמה שידו מגעת. להלן פרטי הסיפור:

אחרי שהתמנה מרן הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל לעמוד בראש אגודת ישראל בארה"ב, וכן כיו"ר מועצת גדולי התורה, היו רבנים מחוג מסוים, שהחליטו להתקיף את הגאון רבי משה ולהביע התנגדות עזה לדעותיו והשקפותיו. הם אף יצאו בפומבי בהתקפה נחרצת נגד תשובות מסוימות, שכתב בספרו 'אגרות משה'.

רק לסבר את האוזן, הגאון סיים את כל הש"ס והשולחן ערוך עד גיל חמש-עשרה. בנו, הגאון הגדול ר' ראובן, סיפר כי רבינו היה מסיים מדי שבת בשבתו את מסכת שבת. כמו כן היה חוזר מדי יום על חמישים דפי גמרא! רבינו סיים את השולחן-ערוך לכל הפחות שבע מאות פעמים! והיה מסוגל לפסוק הלכה מתוך הסוגיות עצמן! למרות זאת, הם לא חששו להתקיף את רבינו.

מחלוקת זו, שהתעוררה נגדו, גרמה לו עוגמת נפש מרובה. התקפות אלו לא הסתכמו רק במאמרים אלא גם בהתקפות אישיות, חירופים וגידופים, מעשה אלימות, הטרדות טלפוניות ושריפת ספריו! האחדות והשלום היו אהובים עליו מאוד והוא רדף אחריהם כל ימיו. גם כשפגעו בו במילים קשות ביותר - הרב שתק ולא הוציא הגה.

יום אחד אחד הרבנים, שהשתתפו בהתקפות עליו, נתפס בתרמית מס. כתוצאה מכך הוא היה עלול להיות נידון לתקופת מאסר ממושכת. הוא חשב רבות, כיצד יוכל להקל בדינו. לבסוף הוא הגיע לביתו של מרן רבי משה פיינשטיין וביקש ממנו לכתוב מכתב אל השופט ולבקש ממנו לרחם עליו ולהקל בדינו.

רבי משה כתב מיד את המכתב המבוקש בסגנון נלהב, כאילו מדובר בידיד קרוב ונערץ. בני המשפחה השתוממו למראה הדבר. לאחר שאותו רב עזב את הבית, כשהמכתב בידו, הם הביעו את פליאתם על הסיוע, שרבינו העניק לאדם שרדף אותו וגרם לו עוגמת נפש רבה. הצדיק רבי משה לא הבין, מדוע הם תמהים על מעשהו ואמר: "וכי אפשר לסרב לאדם הזקוק לעזרה ולא לעזור לו, חלילה?".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב ישראל זאב גוסטמן זצ"ל

הגאון הרב ישראל זאב גוסטמן זצ"ל - נולד בליטא בשנת ה'תר"ע (1910). כבר בצעירותו נודע כעילוי מופלג. הגאון ר' חיים עוזר גרודז'נסקי מוילנא הגיע יום אחד לישיבה. הרב התרשם מאוד מרבינו ומחידושי (אחד מחידושי שימש כבסיס לפתרון סוגיה סבוכה בבית הדין הגדול- ואיפשר להתיר עגונה). כשהיה בן 21 שנים בלבד מונה לדיין בבית הדין הגדול בוילנא (במקום חמוי שנפטר בין אירוסיו לנישואיו). בנוסף שימש כר"מ בישיבת רמיילס. בשנת ה'תרצ"ט (1939) פרצה מלחמת העולם השנייה.

הנאצים כבשו את וילנא ורדפו את היהודים ובמיוחד התעללו ברבנים ובדיינים והם עונו עד מוות. גם רבינו הוכה קשות עד שאיבד את הכרתו והתעלף. הרשעים הארורים חשבו, שהוא נפטר, ולכן עזבו אותו. רבינו היה הרב האחרון שנותר בגטו והוא נדרש להכריע בשאלות קשות ביותר. עסק בקבורה של למעלה מחמשת אלפים יהודים! בדרך נס רבינו הצליח להימלט עם אשתו ובתו ליערות. הם הסתתרו במקומות שונים. במשך חצי שנה הם הסתתרו במערה שבה לא היה ניתן לעמוד זקוף.

לאחר תום המלחמה חזר לוילנא כדי לסייע בשיקום שארית הפליטה. טיפל בענייני הדת, נישואין והתרת עגונות, שבת וכשרות. כל זאת כמעט ללא ספרים ובהסתמך על זכרונו המופלא. כשנה לאחר המלחמה, ביום ראשון של פסח, קומיסר יהודי הגיע לביתו וסיפר שקיימת נגדו פקודת גירוש לסיביר והם מתכוננים לעצור אותו מחר. עוד באותו הלילה ברח עם משפחתו. רבינו הגיע לצרפת דרך צ'כיה לאחר תלאות רבות.

מאחר ולא ניתן לו אישור עליה לארץ ישראל (סרטיפיקט), עבר עם אשתו ובתו לארה"ב. שם התמנה לראש ישיבת 'תומכי תמימים' בניו-יורק. בשנת ה'תשל"א (1971) עלה לארץ ישראל. בעצת הגאון ר' דב בעריש ינדנפלד מטשעבין הקים את ישיבת 'נצח ישראל- וילנא רמיילס' (לזכר הישיבה בוילנא) בשכונת רחביה בירושלים. שיעוריו נודעו כעמוקים במיוחד. שיעורו ביום שני נמשך כארבע שעות! תלמידי חכמים רבים התקבצו סביב הישיבה, והיו משומעי לקחו. נפטר ב-כ"ח סיוון ה'תשנ"א (1991). חי כ-81 שנים. ציונו בהר-הזיתים. חתנו, ר' מיכל ברינקר, מילא את מקומו כראש ישיבת 'נצח ישראל'.

אביו: ר' אברהם צבי הי"ד. **אשתו:** מרת שרה (בת ר' מאיר באסו - ראש ישיבת רמיילס בוילנא, וחבר בית-הדין של ר' חיים עוזר גרודז'נסקי ורבה של שניפשוף. נישא בהיותו בגיל 21). **מרבתי:** ר' שמעון שקופ (ראש ישיבת גרונדה). **חברותא:** ר' חיים שמואלביץ. **ילדיו:** מאיר הי"ד (הנאצים ימ"ש לקחו אותו מתוך ידיו ורצחו אותו בשואה), בתו (נישאה לר' מיכל ברינקר, מילא את מקומו כראש ישיבת 'נצח ישראל'). **מתלמידיו:** ר' דוד ביגמן (ראש ישיבת 'מעלה גלבע'), ר' מנחם ולדמן (ראש מכון שבות עם), ר' שמואל טל (ראש ישיבת תורת החיים), ר' צבי קושלבסקי (ראש ישיבת 'היכל התורה – פרשבורג'). **מספריו:** **יקונטרסי שיעורים** - סדרת ספרים על מסכתות התלמוד: גיטין, קידושין, בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא, נדרים וכתובות.

פעם בעת ישיבה חשובה במועצת הרבנות הראשית, רבינו התקשר למשרדי הרבנות שבהיכל שלמה וביקש לדבר עם הרב הראשי הגאון רבי אברהם שפירא זצ"ל. המזכירה התנצלה ואמרה כי יש עתה ישיבה של מועצת הרבנות הראשית, ואי אפשר לדבר כרגע עם הרב הראשי. רבינו אמר למזכירה: "תגידי בבקשה לרב שפירא, שהרב גוסטמן צריך אותו דחוף!".

המזכירה נבהלה והעבירה את תוכן ההודעה לחדר הישיבות. כהגאון הרב שפירא קיבל את ההודעה, הוא יצא במהירות לשוחח עם הרב גוסטמן, לדעת מה קרה. הרב שפירא שמע בטלפון שהרב גוסטמן אומר לו: "רבי אברום, בשיחה שהיתה לנו הסתפקנו בדברי רש"י איך להבינם. עתה, לעניות דעתי, עלה בדעתי ביאור נכון בדבריו".

אז החל הרב גוסטמן להרצות את הדברים. הרב שפירא הקשיב עד לסוף דבריו והקשה וניסה להפריך. הרב גוסטמן הסביר לשיטתו והוא הסביר אחרת וכן הלאה. כך נשאבו שני הגדולים לעולם של לימוד תורה, שהוא עולמם באמת, ושכחו מכל הסובב אותם. לאחר שהסתיימה השיחה, הרב שפירא חזר לחדר הישיבות והתנצל על השתהותו.

הוא סיפר ליושבים מה שקרה: "הרב גוסטמן קרא לי בדחופות. כך הוא הודיע למזכירה, שזה דחוף ביותר. מה היה דחוף? הוא התקשה בדברי רש"י מסוימים ולא יכול להמשיך ללמוד. בשבילו זה הדבר הכי דחוף בעולם והכי חשוב. לכן אמר למזכירה, שזה דחוף. מה דעתכם? תדעו לכם שהוא צודק! באמת זה הדבר הכי דחוף בעולם, לתרץ את דברי רש"י ולהמשיך ללמוד".

אחת החברות המופלאות בישיבת גרודנה היתה בין הגאונים רבי חיים שמואלביץ ורבי ישראל זאב גוסטמן. הם הניחו מראש אוכל בסטנדר, כך שיוכלו ללמוד רצוף בלי שיצטרכו ללכת לאכול. פעם אחת למדו ברציפות מיום חמישי בבוקר עד כניסת השבת את כל מסכת סוטה בעיון. התמדתו של החברותא, ר' חיים, היתה בישיבה לשם דבר, כהתמדה שלא תיאמן. היה שכיח שבבוקר היה סועד את ליבו בפת לחם ודג מלוח, וצולל בים התלמוד במשך שלושים שעות רצופות בלהט וביגיעה מפרכת. ('תורה יבקשו מפיאו')

ודר יומו היה מסודר ומתוכנן בדיוקנות. כל דקה נוצלה כראוי. משום כך הרב התקשה למצוא פנאי לדברים נוספים. פעם אחת ניגשו אליו בחורים, וביקשו ממנו שיכתוב חידושי תורה לקובץ תורני. הם היו בטוחים שבקשתם תענה בחיוב, אולם להפתעתם הרב ענה להם: "לו היה לי זמן, הייתי מכין לעצמי כוס תה!". פעם כשנכנס למטבח, הרב אמר לנוכחים: "לא התבטלתי מלימוד התורה. בדרכי לכאן, ישבתי מהרש"א פלוני..."

כשרבינו היה מספר לתלמידיו על אותו יום גורלי שבו חתם על החוזה לקניית בניין הישיבה בירושלים, טרח להדגיש באוזניהם, שבאותו יום למד שעה נוספת מהרגיל אצלו, כדי להשלים את השעה שהפסיד בלימוד תורה עקב חתימת החוזה!

זְכוּת מְצוֹת צִיצִית

בשלוש אל רבו, היה מודה לה' על חסדיו.

פעם אחת, כשהלך ביער שקוע ברעיונותיו, יצאו שלושה שודדים גברתנים מבין העצים, ובידיהם סכינים ופגיונות. "לרגע נפל עלי פחד גדול", הצדיק מרימנוב סיפר.

"חשבתני כי בדרך הטבע אין לי שום סיכוי להינצל. אני הייתי צעיר וכחוש, ומולי התייצבו שלושה בריונים מצויידים בנשק. גם לברוח לא יכולתי, כי הם היו מהירים ממני והם הכירו את היער יותר טוב ממני".

"מה אעשה, ריבוננו של עולם?". עלה בדעתי רעיון. "הרמתי את שולי הטלית קטן ואחזתי בשתי הציציות הקדמיות. התחלתי לנפנף בהן במרץ אל מול עיניהם המשתאות של השודדים.

הלא יאומן קרה, השודדים קפאו על מקומם באימה, וכעבור רגע נעלמו כלעומת שבאו", הצדיק סיים את סיפורו הראשון.

לימים, הרה"ק מרימנוב קבע את מגוריו בעיר פריסטיק. שמו הלך לפניו ומצבו התבסס. כבר התאפשר לו לשכור עגלה שתסיע אותו לליז'נסק. יום אחד, כשנסעו במשעול צר במעלה הר גבוה, נפלטה לפתע זעקה מפי העגלון.

"מה קרה?!", הצדיק נחרד. "ראה, רבי", העגלון אמר בקול רועד. "מתקרבת לעברנו כרכרה רתומה לארבעה סוסים אבירים. אין לנו לאן לסטות כדי לפנות לה דרך". ניכר היה, כי יושב בכרכרה אחד מאנשי האצולה או אפולו שר בממשלה.

על פי החוקים שהיו מקובלים אז, היה על העגלון להסיט את עגלתו הצידה מפני מרכבת האדון, כדי שלא להפריע לנסיעתו. אולם הדרך עברה בנתיב צר, ומשני הצדדים היתה פעורה תהום. כל סטייה הצידה היתה עלולה להמיט עליהם אסון גדול.

"כשראיתי את העגלה הדוהרת לעברנו, קמתי מתוך אמונה וביטחון בקב"ה. כמו באותו אירוע ביער, הרמתי את שולי הטלית קטן, עם שתי הציציות שלפניה, ונופפתי בה לעבר האדון היושב בכרכרה ומביט בנו בזעם", הצדיק סיפר.

"באותו רגע פני האדון השתנו באורח פלא. כאילו כאב חד עבר בכל גופו. הוא התחיל להתפתל ולגנוח. הוא צעק לעגלון שיפנה מיד לאחור ויחזור על עקבותיו מהר ככל האפשר".

משולם זאב נותר משתומם למשמע הדברים, שהותירו בו חותם עמוק. בו במקום קנה טלית קטן כזאת בעבורו, והטילו בה ציציות 'לשם מצוות ציצית', כדיון.

ר' משולם זאב התגורר בעיר פעסט שבהונגריה. הוא הגיע לרגל עסקיו לרימנוב שבגליציה. מארחו, שהיה מחסידיו של הרה"ק רבי מנחם מנדל (טארים) מרימנוב זיע"א, תיאר לפניו את גדולתו וקדושתו של רבו וסיפורי המופתים עליו.

כשגברה התעניינותו, ביקש ממארחו לבוא איתו לצדיק ולהציג אותו לפניו. האורח לא ייחל לקבלת פנים כזאת. הוא רצה בכל מאודו לפגוש את הצדיק פנים אל פנים.

הוא התקבל אצל הצדיק במאור פנים וברוח של ידידות. אולם בתוך שיחתם נשאל פעמיים ושלוש שאלה מביכה, שהיתה מוזרה בעיניו.

"האם אתה נושא עליך טלית קטן?", הצדיק שאל. בפעם הראשונה והשניה. הוא לא השיב על השאלה, מתוך מחשבה שהתעלמותו תבהיר כי הדבר מובן מאליו.

לאחר שנשאל גם בפעם השלישית, ענה בחיוב. לתדהמתו הצדיק ביקש לראות את הטלית קטן. האורח הרים את חולצתו והציג את הטלית הקטנה עם ציציותיה.

הצדיק הביט בו בחיבה ואמר: "לא לשווא שאלתי אותך שוב ושוב. הבגד שלך קטן ואין בו את השיעור הנדרש. על פי ההלכה הוא פטור מציציות, ואי אפשר לקיים בו מצוות ציצית. כדאי מאוד שתקפיד מכאן ולהבא על לבישת בגד רחב, כפי השיעור הנדרש".

הצדיק הביט במשולם זאב, כבוחן את השפעת דבריו. אחר כך המשיך: "אספר לך שני סיפורים, שאירעו לי בצעירותי. תוכל ללמוד מהם על כוחה של מצוות ציצית, ועד כמה עלינו להדר בה ולקיימה כהלכתה".

"בנעורי, הסתופפתי בצילו של הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'נסק זיע"א. הורי גרו בעיר מרוחקת מליז'נסק. הדבר הקשה עלי מאוד את הנסיעה אל הרבי".

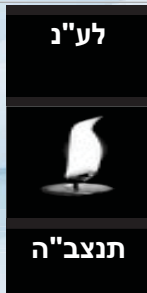
"לא היה לי כסף לשלם בעד נסיעה בעגלה. בלית ברירה, כיתתי את רגלי מעיירה לעיירה, בשדות וביערות, עד שהגעתי לאחר הליכה ממושכת אל חצר הרבי".

"סכנה גדולה ריחפה על ההולכים בין הכפרים והיערות. שודדי דרכים היו אורבים בצידי הדרך וממתנים לעוברי אורח תמימים".

"גם רועי צאן משבטים פראיים נודדים, שנקראו 'היידמקים', היו מתנפלים על עוברי הדרכים. בנוסף, אנשי הכפרים יצאו מדי פעם בפעם לגיחות קצרות לעבר היערות והיו חומסים את רכוש ההולכים בדרך".

מנחם מנדל הצעיר לא נרתע מכל אלה. הוא האמין, כי ההליכה להקביל פני רבו היא מצווה, ולא חשש. פעם אחר פעם היה יוצא אל הדרך כשתרמיל קטן על גבו. כאשר הגיע

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא אטון זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברקוב דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	דורו יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל	חווה בת יעקב צבי ע"ה
אביחי בן אסתר ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
נעימה בת גורג'ה ע"ה	חי יזיז בן קלרה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	יעקב בן נעימה ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל
דוד יצחק בן פרחת ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה	

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 963

הדלקת הנר: 19:21 צאת השבת: 20:27 רבינו תם: 21:11 (לפי אפיק ת"א),
הפטרות השבוע: וישלח יהושע (יהושע ב), שבת מברכין.

או צרות הפרשה

פרשת "שלח לך"

"היש בה עץ" [יג, כ]. יש בה עץ!

העם הזה, עם ה', עם סגולה הוא. מאמינים בני מאמינים. במאות אלפים גדש את אתרא קדישא מירון בהילולא דרבי שמעון בר יוחאי, ברבבותיו נוהר הוא לציון רבי מאיר בעל הנס, הרמב"ם, האר"י הקדוש, ועוד. זכותם תגן על כל דרי הארץ הזאת.

ועם זאת, כשביקשו ישראל להיכנס לארץ, לא חשש משה רבינו שהצדיקים הקבורים כאן מאז ומעולם – כאדם וחווה, שם ועבר והאבות הקדושים – יגנו על יושבי המקום. הוא שלח את המרגלים לראות "היש בה עץ", אם יש בה צדיק חי שיגן עליהם בזכותו. ואכן, באותם ימים מת איוב, והם ענו: "סר צילם מעליהם" – הוא כבר פסק לגונן עליהם. למרות שנקבר שם!

רואים אנו, שזכותו של הצדיק החי מגוננת עשרות מונים מזכותו לאחר פטירתו! הלוואי ונשכיל להסתופף בצל רבותינו מאורי דורנו שרי התורה ארזי הלבנון, החיים עימנו לאורך ימים טובים. לבקש הדרכתם וברכתם, כי באורם נראה אור והם לנו למחסה ולעוז!

וכך כתב רבינו יעקב סקילי זצ"ל, תלמיד רבינו הרשב"א זצ"ל: "הושיעה ה' כי גמר חסיד, כי פסו אמונים מבני אדם", פסוק זה אמרו דוד המלך עליו השלום על פטירת החסיד והצדיק (הקרוי "אמונים", על שם הכתוב: "וצדיק באמונתו יחיה"), ובא להודיע גודל התועלת שהיו מועילים בחייהם, ומה הפסיד הדור בפטירתם ובהסר צילם מעליהם – ידוע הוא כי הצדיק מגן על דורו וזכותו גודרת פירצות הדור, דכתיב: "וצדיק יסוד עולם".

ובעוד שהצדיק חי, כמעט שאין הדור צריך תפילה כדי שיושיעם השם יתברך. כי זכותו של הצדיק ותפילתו תספיק להם. וזו היא התועלת הגדולה שהצדיק מועיל לדורו בחייו, ובפטירתו סר צילו מעליהם ואז צריכים תפילה ובקשה להתחנן להשם יתברך שיושיעם. וזהו שאמר בדרך תפילה: "הושיעה ה' כי גמר חסיד". כלומר, עד עתה בעבור שהחסיד והצדיק היה עימנו חי לא היינו צריכים לבקש רחמים להושיענו, כי בזכותו היתה באה הישועה. אבל עתה שנפטר, הושיעה ה'!

ובענין זה – מעשה שסיפר הגאון רבי סוסו הכהן זצ"ל מגאבס שבתוניסיה. נורא ונוקב, אולי יעורר ונפיק לקח:

מעשה בחסיד שנסע לעיר אחת, ובהגיעו לשם שאל על בית מלון כשר בתכלית ההידור והכשרות. היפנה אותו אדם לאכסניה מהודרת ואמר לו: "אל תחליפנה ואל תמירנה, כי בעל האכסניה הוא אדם נפלא, ירא שמיים ורב חסד, אוהב ומוקיר רבנו, טוב לשמיים וטוב לבריות!"

שמע החסיד לדבריו, וסר אל אכסניה. ואכן, התכבד בכבוד מלכים, סעד את ליבו ועלה על יצועו.

בחצי הלילה שמע קול מוזר. פקח עיניו, וראה לאור הנר שבעל האכסניה משחזר סכין ענקית. מפעם לפעם בודק הוא בציפורנו האם חדה היא דיה, וממשיך להשחיתה. תמה ושאל: "הגידה נא לי, למה לך סכין זו עכשיו?"

ענהו האכסנאי בתמימות: "סכין זו היא עבורך!"... חרד החסיד ונלפת. רעדה אחזתו, מאין יבוא עזרו? אין זאת, אלא שנפל ביד מטורף! החליט לנקוט בקול רך ומפויס. אמר ברעדה: "הכל משבחים אותך כי ירא אלקים אתה, ושאתה טוב ומטיב לברואים כולם. ואיך תשפוך דם נקי, וחטאת לאלוקים ולאנשים?" והאכסנאי ממשך להשחית.

"אמור נא לי", ניסה האורח לרכך את לבבו, "איזו תועלת תפיק מרציחתי, הרי עני ואביון אני!"

והאכסנאי שותק, מרוכז בהשחזת סכיניו.

ניסה החסיד את הנימוק האחרון: "אם תרצחני, יוודע הדבר. שכן אחד התושבים הנחני לבית מלונך, ועם שחר יבוא לחפשני כאן. ומשלא ימצאני, תפתח חקירה. היכן תסתיר את גופתי?!"

בדק האכסנאי את הסכין. נראה שבדיקתו הניחה את דעתו. עתה פנה אל החסיד ואמר: "מורי ורבי, חסיד קדוש, אל נא תחשבני לרוצח נפשות! עוול אתה עושה לי, בחשבך אותי לרוצח בעבור בצע כסף! מדוע ברגעך האחרונים עובר אתה על הציווי לדון כל אדם לכף זכות?!"

והחסיד שומע, ואינו מבין מאומה. מה מתרחש כאן? והאכסנאי ממשך –

"האמת היא, שאני ירא שמיים ומיטיב לכל האנשים. ואף עתה מתכוון אני לשחוט אותך לשם שמיים, ולטובת אחינו בני ישראל הגרים בעיר זו!"

"חידות לי דברך", רעד קולו של החסיד. "מיד תבין", אמר האכסנאי, כשהוא מתקרב אליו, והסכין בידו. "זה לי ארבעים שנה שאני מחזיק באכסניה זו, ומעולם לא הזדמן לכאן חסיד נעלה כמותך. ומה אומר לך, שער בנפשך כי בכל בית העלמין שלנו לא נקבר אפילו צדיק אחד שנוכל להשתטח על קיברו ולבקשו שיעתיר בעדנו! ועתה, מאחר שראיתי אותך צדיק וחסיד, ברצוני שתיקבר בבית הקברות שלנו. שאהיה אני ממזכי הרבים, וזכות הרבים תהיה תלויה בי לנצח נצחים".... והתקרב עוד יותר...

עד כאן הסיפור. וכשמסתובונים, מוצאים בו נמשל נוקב עד למאוד. כולנו מעריצים... צדיקים מתים! "אחרי מות, קדושים אמור". אך עוצם הצדיק את עיניו, והכל נוהרים לקיברו, מתחננים ומעתירים לישועה.

ואין איש שם אל ליבו, שעיקר תועלת הצדיק היא בחייו. כאשר ניתן להיאות לאורו, לקבל ממנו הדרכה, להנות ממנו עצה ותושיה, להתברך ולהוושע! ולא אחת, מצערים אותו בחייו, רודפים אותו, משחזים כנגדו לשון, אם לא סכין. מקרבים את קיצו, כדי לעלות על קיברו... (מעייין השבוע).

"ויוציאו דיבת הארץ אשר תרו אותה אל בני ישראל" [יג, לב]. דיבת הארץ.

איש צדיק היה בירושלים של מעלה, רבי סוקולובסקי שמו, נשמתו עדן. חתנו חביבו של רבה הנערץ של "מיר" שבליטא, הגאון הצדיק רבי אברהם צבי קמאי הי"ד. עד לפני כעשר שנים חי היה והלך בין מבואותיה של ירושלים על מטען תשעים שנותיו הגדושות בתורה, בחסד ובהצנע לכת.

אפוף שתיקה של סייג לחכמה היה רק לעתים נסדק חריץ בחומות הדומיה, וממנו בצבץ העושר הספוף, תורת החיים של תשעים שנות חיים בצל גדולי עולם ובסערות הימים. הסיפור דלהלן, המדהים והמופלא, הוא שלל שזכו בו אנשים שנכחו ברגע של היבקעות סכר בפלך השתיקה. שלל ששווה הון. וכך סיפר רבי דב זצ"ל: בעיר מיר חי יהודי אמיד, בעל בעמיו. נכסיו היו מוצלחים וקרובים לעיר, והברכה היתה שרויה במעשי ידיו, באופן שלא נשקפה כל סיבה שתצדיק שינוי כל שהוא במערך חייו. למרות זאת פשטה ביום בהיר השמועה שאותו פלוני מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו. מדוע? היתכן? התשובה לא איחרה לבוא: אותו יהודי בעל רגש חם החליט לעקור ממקומו ולעלות לארץ ישראל, ארץ הקודש. לחון את עפרה ולקיים בגופו מצוות ישוב ארץ ישראל. השמועה היכתה גלים, גלים של חיבה ואהדה למעשהו הנאצל.

בבוא יום הפרידה התאספו בני העיירה להיפרד ממנו ברגשי קודש, בערגה לארץ הנכספת ובקנאה סמויה על שזכה הוא למה שאחרים לא זכו: לעלות לארץ ישראל. אף הוא ענה כנגד המברכים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה" כולנו יחד, ומשם הועיד פניו ירושלימה.

עברו שבועות ואולי חודשים. האירוע היה כבר נשכח, אלמלי ביום בהיר הופיע פתאום היהודי בשערי מיר. הוא חזר, שב על עקבותיו. מה קרה? גם הפעם התאספו כל בני העיירה לבית הכנסת, והפעם כדי לשמוע חוויות מארץ הקודש. תיאור מכלי ראשון. וכי זוטרתא מלתא? לא מפי השמועה ולא מספרים, אלא מעד ראייה ממש, שזכה לדרך על עפר הארץ, למשש את אבני הכותל המקודשות ולנשום את אוויר הנשמות של ירושלים.

והאיש עלה על הבימה והחל לספר ולתאר את הארץ הטובה ואת יושביה, את הקודש ואת המקדש, את אוירת ארץ ישראל ואת נועם זיווה. הוא מתאר בפאתוס, והציבור שומע בשקיקה ושותה בצמא כל מילה. ואז, בשיא של התיאור, נתכרכמו פניו, והוא עבר בקול נוגה לתאר את המצב הכלכלי הקשה בארץ ישראל. אבל... אבל – אמר האיש, לחיות שם קשה מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף, החיים קשים וחסרי מוצא. הוא המשיך ותיאר את הדחק ואת לחץ החיים בו שרויים אנשי הישוב – כפי שאכן היה, ולא נתקררה דעתו עד שפלט מפיו את הסיימת הקשה: "עדיף להיות כבשה במיר מאשר להיות אדם בארץ ישראל..."

וכאן מגיע רבי דב לשיאו הדרמטי של הסיפור. מספר ר' דוב: הדברים יצאו מפיו, ולנוכח עיני הקהל המזועזע התחוללה זוועה: האיש חטף כנראה בו ברגע שבץ מוחי, פניו נפלו, כל גופו נשמט והוא החל צונח אט אט ארצה. הוא לא נפל, גם לא התעלף ולא איבד הכרתו, שריריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה. תוך רגעים ספורים נותר האיש שרוע על ידיו ועל ברכיו הולך על ארבע, משהו שהזכיר מאד את הילוכה של ה... כבשה... גם דיבורו ניטל מפיו, והוא לא היה מסוגל יותר לדבר. רק הברות שונות יצאו מפיו, הברות שדמו אף הן להיגוי הקבוע של הכבשים מ מ מ ...

רבי דב זצ"ל, שחשש ששומעיו יתייחסו לסיפור בספקנות, טרח להדגיש כי עודנו זוכר כי בעודו ילד, בעת שהיה הולך עם הילדים בני גילו אל החיידר, היו הם עוברים מול בית האיש ההוא, שם במרפסת היה מוטל גחון על ברכיו וידיו ופולט הברות משונות והילדים – כמו ילדים – היו מניפים לעברו אצבע מאשימה ומתריסים כנגדו: "נו, אתה עוד תעזי לדבר לשון הרע על ארץ ישראל!?!?..." (ניצוצות).

"במספר הימים אשר תרתם את הארץ" [יד, לד]. "ואותי יום יום ידרשו".

מצינו סיפור בגמרא, ושייך הוא לפרשתנו, ויותר מכך – שייך הוא לנו, לכל אחד מאיתנו! וזה הסיפור: רב אידי, אביו של רבי יעקב, רגיל היה ללכת רגלי מביתו לשיבתו של רבי יוחנן, מהלך שלושה חודשים! יצא מביתו לאחר חג הסוכות, והגיע באמצע החורף. שהה יום אחד בישיבה – וכבר הוצרך ללכת חזרה, כי הבטיח לאשתו שבליל הסדר יהיה בביתו! יצא מביתו לאחר חג הפסח, הגיע לישיבה באמצע הקיץ, למד יום אחד, והוכרח לשוב על עיקבותיו. כי הבטיח לאשתו להיות בחגים בביתו!

היו התלמידים מזלזלים בו: מה אפשר כבר ללמוד ביום אחד, ולמענו לשהות בדרכים חצי שנה! והיו קוראים לו "בר בי רב דחד יומא": תלמיד ישיבה ליום אחד... נפגע, והקפיד. חשש רבי יוחנן שבני הישיבה ייענשו בהקפדתו! פייסו, ודרש בישיבה: כתוב "ואותי יום יום ידרשו", ודעת דרכי יחפצון – לומר לך, שכל העוסק בתורה אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עסק בה כל השנה כולה. וכן במידת פורענות, דכתיב (בפרשתנו): "במספר הימים אשר תרתם את הארץ". וכי ארבעים שנה חטאו, והלא ארבעים יום חטאו! אלא לומר לך, שכל העובר עבירה אפילו יום אחד בשנה, מעלה עליו הכתוב כאילו עבר כל השנה כולה!

ויש להבין: אדם הולך שנה פחות יום ולומד יום אחד – יום זה חשוב כשנה. כי כל השנה היתה כהכנה לאותו יום. ואם ילך שנה פחות יומיים וילמד יומיים! לכאורה יחשב גם לימודו כשנה. שהרי מי שלומד כל השנה, גם לו תחשב שנה של לימוד. הלא כן? אך לא – שהרי הביאו ראייה מהמרגלים, שהלכו ארבעים יום ונחשב להם לארבעים שנה. הרי שהלומד שלוש מאות ימים בשנה מקבל שכר כשלש מאות שנים! על כל שעת לימוד מקבלים איפוא שכר כחודש שלם, ועל כל שתי דקות – כיום לימוד! כמה יקרה איפוא כל דקת לימוד! (מעייין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליס בת סוליקה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אשר בן רגינה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ יעקב בן שפרה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ סעיד דוד בן מהין ז"ל, לע"נ אליהו בן כשוור ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ לדידה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ חיים בן לונה ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ רעיה (רחל) בת מיכל ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812-02 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש כה סיון תשפ"א: הדלקת נרות: ירושלים 7:06 תל-אביב: 7:21 חיפה 7:14 מוצאי שבת: ירושלים: 8:24 תל-אביב: 8:27 חיפה: 8:28 ר"ת: 8:58

פרשת שלח

אל התחבר לרשע

להתרחק מאנשי רשע, שלא להיות מושפע ממעשיהם ודרכם הרעה!

נלמד מהפסוק: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (פרק יג-טז)
וכתב רש"י (מהמד"ר): התפלל עליו י-ה וישעך מעצת מרגלים. וכן בפסוק "ויעלו בנגב ויבא עד חברון" (יג-כב) דרשו חז"ל בגמרא (סוטה לד'): "ויבואו" מיבעי ליה: אמר רבא, מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות והתפלל שינצל מעצת מרגלים. נמצאנו למדים, כי אף האדם הגדול ביותר, חושש מהשפעה השלילית של סביבתו. ולכן התפלל משה על יהושע, ולכן פרש כלב, והתפלל על קברי אבות שינצל מעצת המרגלים. ואם כך בגדולי עולם, על אחת כמה וכמה בכל אדם.

בשיחתו ב"ירחי כלה" אמר רבינו הגרא"מ שך זצ"ל: "כשהגיעה תקופת ההשכלה החשוכה בה אמרו "נהיה ככל הגוים בית ישראל", טענו שהסיבה שאנו סובלים מהגוים היא מפני שאיננו מתערבים עמם. איננו לומדים עמם ונפרדים מהם. לכן עלינו להיות יחד עמם שהרי אנו בני אדם כמותם, וכך סברו כמה עשרות שנים, עד שבא היטלר ימ"ש והשמיד יהודים, וחיפשו גם אצל המשומדים אפילו עד ארבעה דורות אם הם מזרע יהודי כו"עשו שונא ליעקב".
וכמו שכתב הביה"ל, עה"פ "ואבדיל אתם מן העמים להיות לי", שהקב"ה אומר שעם ישראל צריך להיות נפרד משאר העמים. חייב להיות גבול ומרחק מהעמים: ואם היהודי מתקרב יותר מדי לגוי - הגוי מרחיק אותו. לכן כשמתקרבים לגוים הם זורקים אותנו!"

סח הגר"מ שטרנבוך שליט"א באחת משיחותיו: בשנת תקמ"ו פירסם ה"משכיל" נפתלי ויזל שר"י, קונטרס בו הביא אמרת חז"ל "ת"ח שאין בו דעת נבלה טובה ממנו" וסילף את ההבנה ופירש שהכוונה שת"ח שאין בו "השכלה" לימודי חול, נבילה טובה ממנו. ופעל שהממשלה האוסטרית תחייב תתי"ם למודי מקצועות חול (כפי שלומדות הבנות), ואם לא, יסגרו.

כשנודע הדבר לגאון בעל הנודע ביהודה, דרש ברבים נגד אותו משכיל (כמובא בדרושי הצל"ח-דרוש לט) בזה"ל: "הנה קם איש מאנשי עמנו איש רשע, העיז פנים שהתורה אינה חשובה מאומה, ונבילה טובה מלומדי תורה, והנימוסים חשובים יותר מהתורה, ובוודאי האיש הזה במומו פוסל, והוא גרוע מהנבילה: וסופו להיות נבלתו כדומן על פני השדה"... [והוסיף לבאר את הביאור האמיתי לאותה אמרת חז"ל. עיי"ש.]

"לא יאבה ה' סלוח..."

בעיר פטרבורג התגורר יהודי מומר (ישראל לאנדא). בטרם המיר דתו חי חיים כפולים. בחברת הגוים היה נוהג כגויים, ואילו בבית נהג כיהודי ירא שמים. הוא התפלל מידי יום. הקפיד על כשרות ואף עסק בלימוד הזוהר וראה עצמו כ'מקובל'.

פעם הגיע אליו הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור צ"ל רבה של קובנה בענין מסויים שהצריך שתדלנות אצל השלטונות והוא היה בקשר הדוק עם הפקידים הרוסיים. החל לנדא להתפאר ביהדותו והראה לרבי יצחק אלחנן את הטלית ותפילין שמקפיד להניחם כל יום. כשהוא מסיים: העיקר לא ההתנהגות החיצונית בין הבריות אלא הפנימיות. "רחמנא ליבא בעי" ובלבו היהו צדיק גמור...

השיב לו רבי יצחק אלחנן: הכתוב מתרה בנו ואומר, "ותראו את שקוציהם ואת גילוליהם עץ ואבן כסף וזהב אשר עמחם" - אף שלא תראו אלא את "שקוציהם" ובלבכם תהיו רחוקים מהם מאוד ומתחברים עמם רק משום ה"כסף וזהב אשר עמחם" - להתקדם למעמד וחי עושר...

בכל זאת "לא יאבה ה' סלוח" שאף אם אמנם תשאר אתה ביהדותך, אבל "הדור האחרון בניכס אשר יקומו מאחריכם". הם כבר וודאי יהיו גויים גמורים רח"ל, בבחינת "והנכרי אשר יבוא מארץ רחוקה"...

בסופו של דבר, לא רק בניו של אותו יהודי הפכו לגוים גמורים רח"ל, כאזהרת רבי יצחק אלחנן, אלא אף הוא עצמו המיר דתו, כאמור.

הלמות עמלים - ח"ב

"שילכו לעבוד בכפרים הערביים..."

סיפר רבה של "אחוזת ברכפלד" הגר"י זיכרמן שליט"א: בתקופה שעדיין הפיקוח על המחשבים היה בתחילתו, באו אלי כמה אברכים שנשותיהם עבדו במשרד שבו רשת המחשבים לא הייתה חסומה כראוי, והמעביד סירב לחסום, נכנסתי לגאון רבי ניסים קרליץ זצ"ל ושאלתי מה לעשות?

השיב לי רבי ניסים: "שילכו אותן נשים לעבוד בכפרים הערביים"... והוסיף: "הכפרים הללו הרי קרובים אליכם לברכפלד"... ברגע הראשון לא הבנתי כוונתו וטענתו: "והרי זה מקום סכנה?" ענה רבי ניסים: "נו... וכאן זה לא סכנה! והרי גדול המחטיאו יותר מן ההורגו".

מתוך מאמר

עלון השבוע פרשת שלח הוקדש לע"נ אבי מורי הרה"ח ר' אשר בן הרה"ח ר' יעקב הרצוג ז"ל

נלב"ע כ"ט סיון תשמ"ט
ת . נ . נ . צ . ב . ה .

עלון השבוע פרשת שלח הוקדש לע"נ אבי מורי

ר' משה בן ר' יוסף הגר ז"ל

נלב"ע כ"ז סיון
ת . נ . נ . צ . ב . ה .

עלון השבוע פרשת שלח הוקדש לע"נ אמי

מרת גולדא טייבל בת ר' יוסף ז"ל

אלמנת ר' אהרן עבי בן ר' שמחה הלוי ז"ל
יום היאהרציית כ"ז סיון, ת . נ . נ . צ . ב . ה .

שלא להוציא שם רע על זולתו ועל כל מעשי השי"ת ובמיוחד בא"י!

נלמד מהפסוק: "וינסו אותי זה עשר פעמים" (פרק יד-כב)

ואמרו חז"ל: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן? ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כד. המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה (ערכין שם). וצ"ב: אם הוציא שם רע על עצים ואבנים מדוע נענשו בעונש כה חמור? אלא משום שיש בהוצאת שם רע, חסרון נוסף, שמגנה את מעשה השי"ת. ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידשה מכל הארצות.

נתקשו המפרשים: הכיצד יתכן שראשי בני ישראל בדור המדבר - דור דעה שראו בעיניהם את מתן תורה ואת כל הנסים, נכשלו בעוון כזה? ואמנם תירוצים ופרושים רבים נאמרו בפרשה זו.

אך כעת נציע בזה את פירושו המקורי של הגרי"ח זוננפלד זצ"ל, כי כשבאו אנשים גדולים אלו לארץ ישראל, שרתה עליהם רוח הקודש וראו את כל הדורות העתידיים שיהיו שוכנים בארץ הקודש, גם אותם אלה שעתידים לחטוא, כפי שלדאבון הלב חוזים אנו בדורינו. על כן נקהלו ואמרו: מוטב להשאר במדבר ולא להכנס לארץ. זו כוונת אומרם "ארץ אוכלת יושביה". כי קדושת הארץ אינה סובלת את היושבים בה שאינם נוהגים בה בקדושה, וסופם להיות מופלטים ומוקאים ממנה. הוא שנאמר "ושם ראינו את הנפילים" - אלו האנשים שיפלו ממדריגתם ויטמאו עצמם בחטאים.

על כך ענו להם יהושע וכלב: "טובה הארץ מאד מאד עלה נעלה וירשנו אותה" - למרות הכל עלינו לעלות ולעמוד בכל הנסיונות ולא לחשב חשבונות שמים ולהרהר אחרי הבטחתו יתברך. זה היה חטאם של המרגלים.

שמא נוכל להמשיך בדרך זו של הרב זוננפלד, ולהוסיף פן אחר בביאור התביעה על המרגלים, ושעל כך ענו להם יהושע וכלב "טובה הארץ...": אמנם נכון שבעתיד יהיו חוטאים שיטמאו את הארץ, אך לעומתם עלינו להביט ולראות את מיכלול הדורות, ובמבט כולל נווכח לראות את טוב הארץ. את כל הצדיקים והקדושים בכל הדורות, שיטהרו ויקדשו, ישבחו ויפארו את הארץ הקדושה בתורתם ובמעשיהם. וכל זה יהיה מכח השפעת הגומלין של הארץ הטובה והקדושה על גידולם של הצדיקים הללו ["אורא דא"י"]. והטוב הזה יהיה מרובה עשרות מונים על השלילי. במבט כזה יש לראות את הארץ ולכן "טובה הארץ מאוד מאד".

בדור האחרון זכינו לראות שוב את שיבת עם ישראל לארצו [ולשמור את המצוות התלויות בארץ]. וכפי שנתנבאו בפסוקי הנביא ובדברי חז"ל כמובא במד"ר (פר' שמיני) "ואת החזיר" - זו אדום... ולמה נקרא שמה חזיר שמחזרת עטרה לבעליה. וכמש"כ (עובדיה א) "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשיו והיתה לה' המלוכה".

וביאר כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה - הגאון רבי מאיר יחיאל הלוי הולשטוק זצ"ל (בספר "מאיר עיני חכמים") שהתנבאו על זה שהנוצרים יכבשו קודם הגאולה את ארץ ישראל מיד הישמעאלים והם יחזירוה לישראל [וכמו שראינו שנתקיים עתה בזמנינו שאנגליה כבשה את א"י מהטורקים, ואח"כ היה "הצהרת בלפור" להחזיר את א"י לעם ישראל, שבזה מתקיים "שמחזרת עטרה לבעליה"].

ומדוע התרחש באופן זה, שיד הנוצרים באמצע ולא שישראל יקחנה מיד הישמעאלים עצמם? הטעם לכך משום שידוע שהישמעאלים אינם עובדי ע"ז, והם מתפללים רק לה' אחד. וגם יש להם זכות המילה [ואף שאינה בשלימות, שהיא בלי פריעה ורק לאחר י"ג שנים, מ"מ קצת זכות הוא להם כמובא בזוה"ק (וארא) שבעל זכות זו נתן להם הקב"ה א"י בזמן הגלות], ולכן אם ישראל היו צריכים לקחת א"י מהישמעאלים עצמם, היה ח"ו קיטרוג על ישראל שאינם ראוים לקחת הארץ מידם. לכן סיבב הקב"ה שהנוצרים יקחנה מיד הישמעאלים, וישראל יקחנה מיד הנוצרים, ובזה לא יהיה עוד קיטרוג על ישראל, כי הנוצרים אין להם זכות הנ"ל. עכ"ד.

חיבת הארץ אצל גדולי האומה בכל דור

גדולי ישראל לדורותם רחשו חיבה עצומה לארץ ישראל מחמת קדושתה. וכמו שסיפרו חז"ל (כתובות קיב). על רבי אבא שמחמת חיבתו לארץ ישראל היה "מנשק כיפי דעכו" [=סלעים, או עצי אלמוגים. רש"י]. ואילו רבי חנינא היה מתקן שלא יהיו מכשולים בדרכים [פירש"י: מחמת חיבת הארץ שהיתה חביבה עליו ומחזר שלא ייצא שם רע על הדרכים]. ועל רבי חייא בר גמדא אמרו שהיה מתגלגל בעפרה של ארץ ישראל מחמת

"לא אראה בה שום רע..."

כל ימיו השתוקק כ"ק האדמו"ר רבי דוד משה מטשורטקוב זצ"ל לעלות לארץ ישראל, אך לא עלתה בידו.

פעם שמעו אותו מסתובב בחדרו אנה ואנה, מחוסר מנוחה, טוען ומתמרמר: "רבנו של עולם! מה איכפת לך אם אעלה לארץ ישראל? מבטיח אני לך:

"לא אראה בה שום רע. לא אדבר סרה. לא אתרעם על שום דבר שיראו עיני, ובלבד שתעלני להתיישב על אדמת קודש..."

ממענה"נ - ואתחנן

"מה רב טובה ודושנה של ארצנו..."

בדרך נסיעתו של כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל לארץ ישראל, חנה האוירון למשך שעתיים באיסטנבול אשר בטורקיה. שם עלו בנתיים אל האוירון נערים אחדים מאחינו הספרדים שנסעו ללמוד תורה בישיבת "פורת יוסף" אשר בירושלים.

נכנס עמהם הרבי בדברים, ונהנה להוכיח שכבר לימדים הם גמרא, ומשתנס סודרה בפיהם.

"**רואה** אני" - אמר הרבי בצהלה - "שבהשגחה פרטית מסבבים לכל אחד מישראל בדיוק מה שהוא רוצה לראות. ברוך השם! כבר מעכשיו אני זוכה לראות רק את טובתה ודושנה של ארץ ישראל. מה רב טובה של ארצנו, שבחורי חמד באים אליה אפילו מטורקיה, כי חשקה נפשם דוקא ללמוד תורה בארץ ישראל..."

ועדיין לא נחה דעתו של הרבי מקלויזנבורג, וכשביקר לאחר מכן אצל כ"ק האדמו"ר מהר"א מבלעזא זצ"ל, לא כבש התפעלותו וסיפר לו על פגישתו באוירון עם בחורי הישיבה מאיסטנבול בקוראו בצהלה "לא אלמן ישראל"

לפיד האש

במעלתה ושבחה של ארץ ישראל...

אחד הדברים שהיו חביבים ביותר על הרב מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן זצ"ל, היה לעסוק בקילוסין של ארץ ישראל ולספר שבחה ומעלותיה. בנאום שנשא פעם בפני הציבור התורתי בפתח תקוה, הלהיב את שומעיו שיהיו אוהבים את ארץ ישראל, וכי ישתדלו להתאים את אורח חייהם אליה...

במשא שהשמיע פעם בשנת תשי"ט בועידה ציבורית שהתכנסה באטלנטיק - סיטי, במעמד אלפי יהודים, תמך הרב מפניבז' יתדותיו בפסוק בפרשת שלח (יד-לא) "וידעו את הארץ..." והסבר שזו לשון אהבה וכלולות, לשון נשואין. ללמדנו שאנשים מישראל חייבים להתקשר עם ארץ ישראל בקשר של קיימא - מבחינה נפשית - ולדור בתוכה. מי שאינו חודר הכרה עמוקה בקדושת הארץ, שהיא התנאי העיקרי לאהבת ארץ ישראל אמיתית, אין הארץ קולטתו.

ואף גם זאת: כל מי שבא רק לבקר ולתור את ארץ ישראל, מבלי להשתקע בתוכה, כשאין לו סיבה מוצדקת להשאר בחו"ל, יש לו לחוש אם אין בו ניצוץ של המרגלים שגם כן באו הנה רק "לתור" את הארץ...

הרב מפוניבז'

חיבתו, כפי שנאמר "כי רצו עבדך את אבניה ואת עפרה יחוננו". ועוד כיו"ב עיי"ש.

ויש להבין: מדוע נישק רבי אבא דוקא את עצי האלמוגים או הסלעים [לפי פירש"ן]: ניתן להבין זאת עפ"י ביאור המהר"ל, שבאמת לכל יהודי יש חיבור וקשר לארץ ישראל, ועל כן אמרו חז"ל (ברכות ה. ת) על הפסוק "למען ירבו ימיכם... על האדמה" (דברים יא-כא) שדוקא בארץ ישראל מאריכין ימים. נמצא, שכאשר יוצאים מהארץ, דומים לאילן הנעקר משורשו שגם אם יטעו אותו במקום אחר אין לו קיום. ולכן נשק רבי אבא את עצי האלמוגים לרמוז זאת. וכן את הסלעים המסמלים את הישיבה האיתנה בארץ, כסלע. וכמש"כ (במדבר כד-כא) "ושים בסלע קינד".

עוד יש להבין, וכך **שאל כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל**, מדוע נישק רבי אבא דוקא את "כיפי דעכו" ולא של מקום אחר בארץ ישראל!?

וביאר הרבי מקלויזנבורג עפ"י דברי **התוספות** שם מהירושלמי, שבעכו חצה הגבול את העיר לשנים, חלק האחד של עכו היה שרוי בארץ ישראל וחלקה השני בחו"ל, מעתה מובן, שרק כאשר ניצב רבי אבא בעכו ששם ראה עין בעין דבר והיפוכו, הוא הבחין בין קדושת הארץ לטומאת ארץ העמים, עד שהתלהב ונישק את כיפי עכו, דהיינו את הכיפים שבתחומי ארץ ישראל.

גם גדולי עולם שהתגוררו בחו"ל, השתוקקו מאוד לעלות לארץ ישראל ולחונן את עפרה והיו קשורים בנפשם לארץ ישראל אף שגופם היה בחו"ל. **הגר"א ז"ל** כתב באיגרתו: "ואני, תודה לך, נוסע לארץ הקדושה שהכל מצפים לראותה חמדת כל ישראל".

קדושתה של ארץ ישראל ניכרת בפירותיה. זו אחת מסגולותיה הנפלאות שהפירות יונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ (עיי' ב"ח או"ח סימן ר"ח)

הרב מפוניבז'-הגר"ש כהנמן זצ"ל, ביאר בזאת את דברי חז"ל בגמרא (סוטה יד.) "מפי מה נתאוה משה רבינו להכנס לארץ ישראל וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה?" ותמוה: וכי יעלה על הדעת "הוה אמינא" כזו שמשעה יחמוד לאכול מ"פירות גינוסר" וכיוצ"ב!?

אלא מכיון שבאכילת הפירות ניזונים אנו מקדושת השכינה וטהרתה, על כן שאלו חז"ל, וכי משה רבינו זקוק לאמצעי זה של אכילת פירות ארץ ישראל, והרי כולו קדושה, ומכאן תרוצם של חז"ל שהתאוה לאר"י בגלל המצוות התלויות בה.

באחת מאיגרותיו כתב הרב מפוניבז': "פה בארץ ישראל רואים גלוי את אור ההשגחה העליונה המחזיקה בידנו, ומוליכה אותנו בין המים הזדונים אשר קמו וקמים לבלענו". עוד כתב (בשולי אגרת שכתב לראש ממשלה החילונית בחורף תשי"ט, כתשובה על פנייתו אליו בענין הויכוח בנושא "מיהו יהודי"): "הנני רואה את השי"ת בכל צעד ושעל עם העם היושב בציון... ניסי נסים בכל רגע ובכל שעה... אנו עם אלוקינו וארצינו ארץ שמימית... הבה נצא לקראת הקב"ה ונתקרב ליד ההשגחה העליונה המושטת אלינו... הבה וניפגש עם כל אחינו בני ישראל בנתיבות הנצח של עמנו, תורתו ומצוותיו".

המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כתב באיגרת: הארץ הקדושה צריכה להיות תשוקת וחפץ כל מי שיש לו חלק ונחלה בתורת משה וישראל, כי הארץ הקדושה היא נקודת ליבנו באמת, כי אין לחלק הארץ מהתורה, כי הם כלולים יחד בברכת המזון, נודה לך ה' וכו' על ארץ חמדה... ועל תורתך וכו' ואין לנו תורה באמת רק תורת הארץ, כי מציון תצא תורה, והשגת הארץ היא באמת קודם התורה, כי היא נחלת אבות, והתורה היא תורה ציוה לנו משה מורשה... ומה לנו לדבר עוד בשבחה כי היא מכפרת עוון, כל ההולך ד' אמות באר"י נמחלו לו עוונותיו...

הגאון רבי יצחק הוטנר זצ"ל כתב בשנת תרפ"ח אודות פרידתו הראשונה מארץ ישראל את המשפט הבא: "הנני מוצא את עצמי אסיר תודה לה' על כל הטוב שגרמה לי [ארץ ישראל]. הרבה הרבה מעיקרי השקפות בדעת תורה ובהבנת היהדות נתחווירו לי ונתבססו אצלי רק הודות להשפעתה עלי".

ומובא על כ"ק האדמו"ר מסלונים (בעל הנתיבות שלום) שפעם שאל אותו אחד האנשים, האם יכול הוא לצאת לחו"ל מחמת איזושהי סיבה? השיב לו האדמו"ר בזה הלשון: "כתוב בהלכה 'שיכור אל יורה'", ואני לגבי ארץ ישראל כמו שיכור באהבתה, ולכן איני יכול לענות על שאלה כזו..."

"תשאר בארץ ישראל ואז תושע..."

אחד מהרבנים שהגיע מחו"ל לארץ ישראל כדי להשתתף בכנסיה הגדולה שהתקיימה בשנת תשי"ד בירושלים, נכנס לבקר אצל **הגרי"ז סולובניצ'יק זצ"ל**. אותו רב שטח בפני הגרי"ז את צרתו כי זה לו עשרים שנה מנשואיו ועדיין לא זכה לילדים.

אמר לו הגרי"ז: "ארץ ישראל הלא אינה נכנסת בחשבון, שכן כך כתוב אצל אברהם אבינו. אם כן, צריך אתה להשאר בארץ ישראל ואז תושע".

ואולם לאותו רב היו סיבות שונות לשוב לחו"ל. לפני שעמד לחזור, נכנס שוב להגרי"ז כדי ליטול ברכת פרידה. חזר הגרי"ז ואמר לו: "אתה עוזב? הלא דברנו שארץ ישראל היא סגולה. מתחיל חשבון חדש ואולי תזכה לבן..."

אשתו של אותו רב שנכחה אף היא באותו ביקור. כאשר שמעה את דברי הגרי"ז הודיעה לבעלה שאינה נוסעת... ואכן הם לא חזרו לחו"ל אלא התיישבו בתל אביב. כעבור שנה בדיוק, ילדה האשה בן למזל טוב.

שאל אביך ויגדך

"תשיבו אותו לארץ הקודש!"

מעשה ביהודי תלמיד חכם שהיה גר בירושלים ושמר רבי שלמה אריה זצ"ל. לפני יותר מעשרים שנה חלה קשות ונפל למשכב. הוא טופל ביד רופאים בארה"ב, אך לא עלתה ארוכה למחלתו, ואם לא די בכך, הרופאים חזו שימיו או שבועותיו קצרים רח"ל.

נכנס אחד מבני משפחתו אל **הגרא"ל שטיינמן זצ"ל** ותינה בפניו את צרתו של רבי שלמה אריה. אמר לו הרב שטיינמן: "אתה רואה שאין שום תועלת שם בחו"ל, תחזירו אותו לאתרו לארץ הקודש, כדאי היא ארץ ישראל שתשנה את דינו של אדם לטובה".

חזר ושאל בן המשפחה: וכי איך ניתן בכלל במצב הזה להרחיקו מאותם רופאים שהוא מטופל על ידם, מה עוד שהטילטול עצמו לא ייטיב עמו. אך הרב שטיינמן נותר בדעתו ואמר: "בין כך אין שום תועלת בהשארותו שם, תשיבו אותו לארץ הקודש!".

ואכן רבי שלמה אריה שב ארצה כשהוא מלווה ברעיו ובני משפחתו. כעשרים שנה חלפו מאז אותו מעשה והוא נותר בחיים. שלושה ימים לאחר הסתלקותו של הרב שטיינמן לישיבה של מעלה. נפטר גם רבי שלמה אריה לבית עולמו.

הלמות עמלים

סגולתה של ארץ ישראל...

יהודי בא לפני הגאון **רבי חיים קנייבסקי שליט"א** ותינה צרתו שנשוי כבר שלוש עשרה שנה ועדיין לא נפקד בזרע של קיימא. שאל אותו רבי חיים: היכן גר? והשיב שגר בחו"ל. הורה לו רבי חיים: "תעלה לארץ ישראל".

והראה לו רבי חיים את דברי הגמרא (יבמות סד.): "תנו רבנן נשא אשה שהה עשר שנים ולא ילדה יוציא ויתן כתובה שמא לא זכה להבנות ממנה ואעפ"י שאין ראייה לדבר: "ותקח שרי אשת אברם את הגר... מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען... ולמה [מקץ עשר שנים בארץ כנען?] ללמדך שאין ישיבת חוץ לארץ עולה מן המניין... ופירש רש"י: שאולי משום עוון חו"ל הם עקורים.

שמע האיש לעצתו של רבי חיים ועלה לארץ ישראל ונפקד בזש"ק.

מנחת תודה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

"ילדי המנזרים"

ממנה - מי יודע מה עלה בגורלה?!

* * *

גורלן של אחרות היה שונה.

גב' פ. בולק: "על אלונקות הגענו מבתי חולים בארצות הכיבוש ששחררו זה עתה - אל שבדיה. אוכלוסייתה של שבדיה פתחה את לבבה לקראתנו - ונשים מקומיות עברו בינינו, בין הניצולות, וכל אחת מהן חפצה לאמץ לעצמה ניצולה! היה זה בעבורנו נסיון גדול. אותן נשים הרעיפו עלינו אהבה, אך רבות מאיתנו התגברו ולא הסכימו לאימוץ".

גב' ח. ברויאר: "הכל יפה ונאה. כל המטפלים בנו (במחנה השבדי הגויי) הם גויים אדיבים מאוד, המזועזעים ביותר לנוכח מצבנו וחפצים בכל ליבם לעזור לנו. אך בליבותינו פנימה מתערבלות מחשבות של ייאוש ותקווה וגעגועים - האם אנחנו היהודים היחידים בעולם? האם לא נשאר אף פליט ושריד מכל עם ישראל? אבוי לנו, אם אנו שארית הפליטה ובלעדינו אין עוד..."

"לאחר ימים מספר אזרנו עוז ושאלנו את מטיבנו הגויים איתם יכולנו לשוחח רק בשפה הגרמנית, שלמדנוה במשך השנים במחנות הריכוז 'האם יש בשבדיה גם יהודים?'"

"נשאתי חן וחסד בעיניה של אשה נוצרייה זקנה. ליבה נכמר מרחמים על הנערה היהודייה האומללה והיא מציעה לי לבוא לביתה, לחיות בצל קורתה ולהיות לה כבת. היא מוכנה לאמץ אותי באופן רשמי ולגדל אותי ומבטיחה לי כל טוב עלי אדמות... לא מעטות מאתנו נאותו להצעות האימוץ. החיים במחנה כבר היו להן לזרא, והן ביקשו לעצמן חיים פרטיים ונוחות אישית, מה גם שההצעות היו קוסמות לעיתים. אכן, הניסיון לא היה קל!"

* * *

כמה היינו משלמים כדי שמצבה של 'אניטה' יהיה כמו של גב' בולק וברויאר? כמה היינו מוכנים להתאמץ לשם כך? הלוא אם היום הייתה קיימת מציאות שכזו, העולם היה רועש מסוף העולם ועד סופו, וקרנות למכביר היו מוקמים להצלת הילדים. בכל פינת רחוב היו עומדים אנשים ומגייסים אותנו למערכת ההצלה!

אבל אנחנו שוכחים: המצב הזה קיים גם היום! הרבה יותר ממיליון ילדים "מחונכים" בארץ ישראל במערכת שמחקה את "שמע-ישראל". את חלקם יש בידינו לקרב! להציל! האם נירדם לעת הזו? האם נאפשר ל"אניטה" להתנתק?!

גם ברגע זה מתהלכים להם במדינות אירופה אזרחים נוצרים, שהינם יהודים כשרים למהדרין. הטרגדיה החלה להתרחש בתקופת השואה, כאשר ילדים הוסתרו או נחטפו למנזרים ולבתי נוצרים - ולא שבו לחיק העם היהודי.

לעומתם, זכו אלפי "ילדי המנזרים" לשוב לבית אבא, אם כתוצאה משליחות מיוחדת של 'ועד ההצלה' בשעתו ואם כהשגחה פרטית של כל אחד ואחד...

* * *

'אניטה' לא נולדה בשבדיה - אך כאזרחים רבים אחרים עובדה זו לא הייתה אמורה לפגום ב"יחוסה" הנוצרי.

היא נולדה בהונגריה. במשפחת רבנים!

לאחר השואה שהתה במחנה השבדי 'דוברסדורף', ללא כל קורב וגואל. משפחה גויית אימצה את הילדה אל ליבה בחום, והיא שמחה שקץ הצרות הגיע. שוב איננה בודדה בעולם. יש למי לקרוא 'אבא' 'אמא', יש אחים, אחיות, ביטחון, ובעיקר: חום אנושי!

לימים הוקם בלידינגה, שבדיה, מוסד לפליטות יהודיות (ובספר על המוסד מובא סיפורה הכואב של 'אניטה'). המייסדת, הרבנית יעקובאזן, שלחה את אחת המורות לאתר את הנפש האבודה ששמה האמיתי לא היה אניטה כי אם 'הדסה'. המורה הגיעה לבית הספר התיכוני בו למדה הנערה ונפגשה עימה "באקראי" - לאחר שצוידה מראש בתווי זיהוי.

'הדסה' התכחשה לשמה ולזהותה וטענה שהיא בכלל 'אניטה'. אך לאחר שהופשר ביניהן הקרה, סיפרה שהיא כבר מאומצת בבית של גויים מזה שנה ומתייחסים אליה יפה מאוד. אין לה שום סיבה הגיונית לעקור לאיזו פנימייה באי-שבדי.

בגינה סמוכה ניסתה המורה להזכיר לה נשכחות: "אביך היה רב בהונגריה, וכל משפחתך מכובדת מאוד - את לא חושבת שמקומך בין יהודים?" העבר הפך להווה בעיני הנערה אך היא טענה שאיננה מסוגלת לבגוד במשפחה שאימצה אותה בחום.

בסופו של דבר התרצתה לשוב לחיק עם ישראל, אך במהותה כבר הייתה מנותקת. לא ארך זמן והיא העניקה גט כריתות לעם ישראל בהקמת בית עם גוי למהדרין. אל הגט שהעניקה לעם ישראל הצטרף בהמשך ה"גט" שהעניק לה בעלה הגוי - והיא מצאה את עצמה בודדה. אומללה. ללא עולם הזה וללא עולם הבא.

הקשר האחרון עמה היה במפגש אקראי בלונדון עם חברת נעורים יהודייה. היא הבטיחה לעמוד בקשר אך, יותר לא שמעו

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ה
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מצות ציצית

פרשת שלח

בס"ד | גיליון מס' 333

מה גרם לרופא רוסי להציל את חייו של חייל הונגרי?

והיה לכם לציצית (ט"ו, ל"ט)

כי חוטי הציצית אינם חוטים בלבד, יש בהם מסר, והוא 'למען תזכרו ועשיתם את כל מצוות השם'. אם אנחנו רוצים שלבישת הציצית תיחשב כקיום התורה צריך להיזכר במסר שבה - במצוות התורה, להבין מה אנו עושים בלבישת הציצית, ולחפוץ שהיא תזכיר לנו את מצוות השם. רק כך הציצית אכן תישא אלינו ועלינו את מצוות התורה כולן!

אחים יקרים, ציציות בכשרויות מהודרות נפוצות בשוק במחירים עממיים, ואין ספק שכל יהודי יכול, רוצה, שואף ולובש ציצית. ובכל זאת, כדי שנזכה לכל המתנות הכרוכות בחוטי הציצית, כדי שלבישת הציצית תיחשב לנו כאילו קיימנו את כל מצוות ה' - הבה נייחד מחשבה בעת עיטוף הטלית או לבישת הטלית קטן להבנה שאנו לובשים ציצית כדי לזכור לקיים את כל מצוות בוראנו, נקדיש את זמן הליבישה להתבוננות במהות זכירת מצוות ה', וכך ייחשב הדבר כאילו קיימנו את כל מצוות התורה!

הבה נייקר את מצוות ציצית, הבה נוודא ונבדוק שהיא כשירה לחלוטין ומהודרת, זכה ומושלמת. הבה נעניק גם לילדינו את הזכות להקפיד על לבישת ציצית כבר מגיל ילדות, כי כך הם יסגלו להם הנהגה מבורכת של לבישת ציצית תמיד, תוך הבנה והתבוננות במהות המצוה, ואז הציצית תגן עליהם תמיד.

וככל שנעניק לנו ולילדינו את מצוות ציצית בהידור, ככל שנקפיד לקיימה כראוי - בכל עת ובכל שעה, ככל שהציצית תהיה על גופנו תמיד ונבין מה היא מסמלת - כך נזכה שהציצית תשמור ותגן עלינו מכל צרה וצוקה רוחניות או גשמיות, ונזכה לחיים טובים ומאושרים, מוארים בעסק המצוות באהבה!

הבגד שהציל ממות!

המחלקה הפנימית בבית החולים 'איכילוב' שבתל אביב, אינה מן המקומות שנעים לשהות בהם. פרודזורים ארוכים שאליהם נפתחות דלתות חדרים, ובכל אחד מהחדרים - אותו מראה כואב: יהודים מיוסרים, חלקם מחוברים למכשירים שונים ומשונים, עטויי פיג'מה אחידה, נאנחים ונאנקים בדממה...

דווקא לכן, דמותו של ר' נטע תפסה את תשומת הלב של המבקרים. שני הבדלים היו בינו לבין שאר שוכני המחלקה: הראשון - שהוא היה מדבר ומדבר בלי סוף, מספר את סיפורו האישי לכל אורח שנקרה במחלקה. השני - סימן ההיכר שלו. הוא היה שוכב במיטה או מסתובב, ומעל הפיג'מה התנוסס בגאוה בגד ציצית גדול, שחוטיו התבררו לכל עבר...

באחד הימים, הגיע יהודי בשם ר' אריה לבקר את קרוב משפחתו ששהה במחלקה, אולם אותו קרוב ישן באותה עת, והוא פגש בר' נטע. כבר אמרנו שר' נטע נהג לספר את סיפורו באוזני כל מי שהיה מוכן לשמוע, והפעם - היה זה ר' אריה. ר' נטע פתח את סיפורו בשאלה: 'לבטוח אתה תמיה מה פשר הציצית המתנופפת עליי בצורה כה בולטת...' - וכך ניתן האות שיספר את סיפורו האישי, וזה דבר המעשה:

מונעת כאבים ומזיקים!

לצד הזכות והחובה ללבוש את הציצית, הרי שבחוטיה כרוכים עוד אוצרות וסגולות יקרים, שכדאי כל כך להכירם. 'בשער הכוונות' דרושי הלילה מובא בשם האר"י הקדוש, ששנת לילה עם ציצית - היא סגולה להצלה ממזיקי הלילה. אמת, מצוות ציצית היא ביום, אבל הציצית - כסגולה - פועלת גם בלילה, שומרת על האדם הישן מכל פגעי הלילה!

עוד סגולה יקרה שכדאי לדעת, היא מה שגילה בספר 'דרך ישרה': בארבע כנפות הציצית - יש 32 חוטים, 8 בכל כנף, וכך גם לאדם מצוי יש 32 שיניים. ללמדך, שסגולת הציצית להקל על כאבי שיניים!

אחים יקרים, לציצית סגולות ומעלות יקרות רבות, כאן הבאנו רק את מקצתן. היא מזכירה לנו את כל מצוות ה', שומרת עלינו מכל יצר רע, מגינה גם בלילות מכל מזיק, ומונעת כאבי שיניים מיותרים. כל זאת - בלבישת בגד בן ארבע כנפות מצוייד בחוטים קדושים, אשרינו מה טוב חלקנו!

שיא השלימות שכל אדם נכסף להגיע אליו, הוא ללא ספק לזכות לעשות את רצון הבורא במלואו, לקיים את מצוות התורה כולן. אנו יודעים ומאמינים כי מצוות התורה הן מתנות קסומות ונפלאות המרוממות את נפשנו ומקדשות את ליבנו, ואנו חפצים להשלים את מלאכת הקודש במלואה, ולקיים את כל מצוות התורה - בלי להחמיץ אף אחת מהן.

הבעיה היא שהשאיפה הזו אינה ברת מימוש. יש מצוות הנוגעות לכהנים בלבד, ויש אחרות הנוהגות רק בזמן שבית המקדש קיים. יש יהודים המתגוררים בחו"ל ונבצר מהם לקיים מצוות התלויות בארץ, ויש מי שזכו במשפחה ברוכת ילדים - ולמרות זאת לא זכו לכבוד החייב בפדיון הבן. יש עוד עשרות דוגמאות של מצוות שעם כל הרצון הטוב - פשוט איננו יכולים לקיימן.

אז מה עושים? האם באמת לא כל יהודי יכול לזכות את כל התורה בשלימות? האם ישנה דרך, בה אנו יכולים לקיים מצוה אחת - ולזכות בכך בזכות קיום כל המצוות כולן? האם משמים העניקו לנו 'מסלול מיוחד', המאפשר לקיים את כל מצוות ה' - בלי לקיים אותן למעשה?!

הבשורה היא שכן. בפרשת השבוע ניתנת לנו מצוה, שבתוכה טמון האוצר הנפלא הזה, הזכות לקיים את כל מצוות התורה בלבישת בגד אחד. זו המצוה ללבוש בגד ארבע כנפות, לעטרו בחוטי ציצית מהודרים, והמצוה הכה שגרתית ופשוטה לכאורה - היא היא המצוה שיש בה את נוסחת הקסם, היא השקולה כנגד כל מצוות התורה. כשאדם לובש ציצית - הוא כמקיים את כל התורה כולה, מדהים!

אם אדם הוא כהן הפטור מפדיון הבן, אם יהודי חפץ להקריב קרבן פסח אולם מפני חטאינו גלינו מארצנו והדבר בלתי אפשרי, אם יהודי שאינו כהן רוצה לאכול תרומה בקדושה ובטהרה - מסתבר שיש דרך, והיא לבישת הציצית. כשלושים ציצית - זוכים במצוה השקולה כנגד כל התורה כולה!

האם זה קורה באופן אוטומטי? - בוודאי שלא. האלשיך הקדוש ז"ע בפרשתנו, ממשיך את העניין במתק לשון, לאדם שחפץ לזכור דבר מה, ולפיכך הוא כורך גומי על אצבעות ידיו, כדי שבכל עת שיביט בידי יבחין בגומי הכרוך עליהן, ויזכר במשימה המוטלת עליו.

כל זאת נכון, אם בעת שהוא כורך את הגומי - הוא חושב מדוע הוא עושה זאת, מה זה אמור להזכיר לו, מה מטרת הגומי המתוח על אצבעותיו - ואזי כל אימת שיתבונן יזכר במוטל עליו. אולם אם הוא כלל לא חושב מה מטרת הגומי שעל ידיו, אם הוא כורך אותו סתם כך, כבדרך אגב - איך יזכיר לו הגומי דבר שלא התבונן בו בשעת כריכתו?!

כן הדבר גם במצוות ציצית: כדי שמצוות ציצית אכן תכלול בתוכה את כל התורה כולה, ובקיומה נזכה לקיים את כל התורה כולה, ישנו תנאי: שנדע מה אנחנו עושים בלבישת הציצית, שנכוון למטרת הציצית ולהשפעותיה, שנתבונן בפעולת הציצית ונרצה שהיא תשפיע עלינו את ההשפעות הברוכות של כל מצוות ה'.

היה זה לפני מלחמת העולם השנייה. ר' נטע זה, אז - נער יהודי צעיר בשם נטע, בן למשפחה הונגרית מעוטת אמצעים, נשלח לעיירה אחרת על מנת לעבוד ולהתפרנס קמעא, ובכך לסייע לבני המשפחה. מעת לעת היה מבקר בבית, ואביו ניצל את הביקורים כדי להשמייע באוזניו פניני חכמה ומוסר, לחנכו על ברכי התורה והמצוות, ולהשמיע בנפשו את החשיבות של קיום המצוות בכל מצב ובכל תנאי, ככל האפשר.

אז, עוד לא ידעו האב והבן ששיחות אלה הן צידה לדרך, לקראת הימים האפלים שעוד עתידים לעבור על אירופה. לימים, כשהצורך הנאצי עלה לשלטון, וקרבות המלחמה השתוללו באירופה, גויס נטע לצבא ההונגרי, בתקופה בה ההונגרים נכנעו לגרמניה הנאצית. כך, על כורחו, הפך לחייל בצבא שעשה את דברו של הצורך הנאצי ימ"ש, צבא שאנטישמיות ושנאת יהודים היו המאפיינים הבולטים שלו.

סביבתו המתה חייילים גויים, שכל העת דיברו בגנות היהודים, וחפצו להשמדם רחמנא ליצלן. והוא - יהודי, שהשתדל להסתיר את יהדותו כדי לא לעורר את חמת חבריו לפלוגה, אולם בעיניו דלק זיק של יהדות והוא חפץ בכל מאודו לקיים מצוות - ככל שיוכל. כאן עמדה לרשותו מצוה אחת מיוחדת ועילאית כל כך: הציצית.

את הציצית לבש מתחת לבגדיו, כשהוא מחביא את החוטים עמוק במכנסיים. איש לא ידע, חבריו לא העלו על דעתם, שמדי יום הוא נגיש לפינה חבויה, מברך על הציצית בעיניים עצומות, ולובש אותה בהתרגשות ובדבקות. הוא חש כי זו המצוה היחידה שהוא יכול לקיים מבלי להסתכן בנפשו, ולכן דבק בה בכל מחיר וללא לאות, והיא היתה עליו ואתו, חבקה אותו והוא חבק אותה, מדי יום ביומו...

הגיעו הימים הקשים. צבא רוסיה הנחית מהלומות קרב על צבא ההונגריה שהלך ונכתש, והאספקה לחיילים שבשדה הקרב - הלכה ונחלשה. החורף כיסה את אירופה בקור מקפיא ורבווד מושלג מבהיק, והחיילים ההונגרים האומללים התקשו לקבל אספקת מעילים לימים כה קרים. חבריו לפלוגה קפאו מקור, חלקם חלו ומתו, והוא זכה בשכבת צמר נוספת שחिमמה את לבו - תרתי משמע, הגינה עליו מן הקור השורר בחוצות...

חלפו כמה שבועות. הפלוגה שלו עושה את דרכה ביער, עוד ועוד חיילים נופלים חללים, מתים בקור הנורא. הוא נשאר חלק מקבוצה קטנה, שבשלב מסוים פגשה ביערות פלוגת חיילים רוסיים, שלקחו את כולם בשבי. השבי הרוסי לא היה קל, החיילים השבויים נחקרו בעינויים קשים ולא זכו לתנאים מינימליים, ונטע - כמו חבריו לפלוגה, הבינו שמי שלא מת עד כה בשדה הקרב, כנראה ימות במרתפי השבי הרוסי...

כחלק מתהליך הקליטה בכלא השבויים, נשלחו החיילים לבדיקה רפואית, בידי רופא מהצבא הרוסי. נטע חשש קמעא מהמפגש של הרופא הרוסי כשהציצית שעליו, אולם הרגיע את עצמו כי לבטח הלה לא יבין מהו הבגד הלבן, ויאפשר לו להמשיך ללבושו. עם כל זאת, כשנכנס לרופא חש חרדה עזה בלבו, מי יודע מה יעלה בגורלו ובגורל הבגד היקר כל כך שנשא עמו בכל אימי המלחמה, שמא הרופא הרוסי יחליט לקחתו ממנו...

ואז, כך הרגיש, את אשר יגור ממנו בא לו. כשהתייצב מול הרופא והפשיל את חולצתו, התגלה בגד הציצית במלוא הדרו. הרופא הביט בבגד מבט עמוק, נשא עיניו אל נטע החרד ושב והביט אל הציצית. נטע היה בטוח גורלו נחרץ, ואז גחן אליו הרופא ולחש באוזניו: 'שמע ישראל!'

נטע החוויר והסמיק חליפות, לא ידע איך לפרש את ההתפתחות האחרונה. לבו הלם בחוזקה והוא חש כי ראשו סחרחר עליו, אולם מיד התעשת והשיב בהנהון רפה את המשך הפסוק. אז הבין כי הרופא - שהיה דובר רוסית בלבד - לא מצא דרך לשאול אותו אם הוא יהודי, ובחר בפסוק המלווה את עם ישראל, בכדי לכבד את החייל שלפניו הוא יהודי...

כשהרופא הבין כי אכן כן, ובגד הציצית מגלה כי לפניו יהודי כשר, מלאו עיניו דמעות והוא הרגיע את נטע המודאג, והסביר לו בסימני ידיים כי גם הוא יהודי, ומעתה - הוא לוקח אותו תחת חסותו, הוא יפעל להבריאו, וגם ידאג לכל מחסורו...

עיניו של נטע אורו בחדווה, ולפתע הבין: בגד הציצית, שהגן עליו מהקור, שהתעקש ללבוש בכל מצב ובכל תנאי, הוא הבגד שהציל את חייו. כשכל חבריו לפלוגה נשלחו לכלא השבויים ורק מתי מעט שבו ממנו, הוא זכה לתנאים נוחים, כשהרופא היהודי-רוסי דואג לו לתנאי שהות טובים ונוחים, מכלכל אותו, מבריא אותו ולמעשה מחיה אותו ממש!

ככל הסיפור הזה סיפר ר' נטע בעיניים דומעות, לר' אריה העומד ומאזין מרותק לסיפור הנפלא שלפניו. ואז המשיך ר' נטע ואמר: 'הלא תבין לפיכך, שגם עתה, בגיל זקנה מופלגת, כשכוחותיי בל עמי ואני מאושפז בבית החולים, לובש אני את הציצית על גופי בגאווה אין קץ. הן בזכות הציצית זכיתי לחיים, הציצית הגנה עלי כל חי!'

סיפור מופלא זה, אשר הופיע בקונטרס רב התוכן 'כולנו יודעי שמך' להרה"ג רבי שכנא וגנר שליט"א מפי ר' אריה, חושף טפח מיכולת הציצית להקנות שמירה והגנה - רוחנית וגשמית גם יחד - ללבושיה. הנה כי כן, בכל תפוחות העולם, זכה ר' נטע לשמור על חייו ולהישאר יהודי, והציצית היא שהצילה אותו גם במצבים הקשים ביותר, שמרה והגנה עליו באופן מיטבי!

אחים יקרים, הציצית היא כמו שכפ"ץ, אפוד מגן. לא תמיד אנחנו מבינים איך ולמה, אבל תמיד יש בה סגולות נפלאות של שמירה והגנה מכל פגע רע, רוחני וגשמי. אולי זו הסיבה לכך שבעל הפלא יועץ' בערך 'ציצית' ממליץ להורים להקפיד כי גם ילדיהם הקטנים יעטו ציצית כל העת, בהסבירו כי בכח הציצית לשמור ולהגן על הילדים מכל פגע רע.

הרי אין דבר החשוב לנו מילדינו, אין דבר יקר לנו מהם. הקפדה על כך שילבשו את הציצית בכל עת ושהיא כשירה ומהודרת, היא הדרך שלנו להעניק להם 'אפוד הגנה' שישמור עליהם מכל פגע רוחני ומכל נזק גשמי. הבה נהדר במצוות ציצית, ללבושה תמיד, לוודא שהיא תקינה ומהודרת, להתבונן באוצר הטמון בה לזכור את כל מצוות ה' - ונזכה שהציצית תשמור ותגן עלינו, ותלווה אותנו לחיים ארוכים וטובים!

אפוד הגנה מאלכוהול רותח!

כמדי יום ביומו, גם באותו יום הגיע הראל אטיאס למלאכתו במבשלת הערק בקריית שמונה, עליה הוא מופקד. הפעיל את המכונות, ויידא שהכל כשורה, והמשיך בשגרת היום. לפתע שמע 'בום' אימתני מכיוון חבית האלכוהול הענקית, הבניין כולו רעד והתנועע, והוא התקרב במתח כדי לבדוק מה קרה...

לחדרתו התברר כי חבית האלכוהול הרוחת התפוצצה, וגל ענק של אלכוהול זרם בעוצמה לכיוונו. הוא ניסה לברוח, אך הגל היה מהיר ממנו פי כמה. תוך שברירי שניות שטף אותו גל האלכוהול רותח, והוא הניח את ידיו על ראשו, צורח מכאבים, ומתחיל לנוס על נפשו כשבגדיו וכל גופו נספגים באלכוהול בטמפרטורת רתיחה...

הוא הצליח להימלט לחצר סמוכה, ואז הבחין כי הבגדים שעליו פשוט נמסו מחום הרתיחה, רק בגד אחד נותר לפליטה - הוא בגד הציצית. יתר הבגדים המורכבים מפוליאסטר - נמסו והתפוררו, והוא מצא עצמו שוכב על הארץ כשהוא הולך ומאבד הכרה, כשרק הציצית לגופו. בניסי ניסים, מסוק צבאי שהיה אמור לפנות חייל מרמת הגולן קיבל הוראה לנחות בקריית שמונה ולאסוף את הפצוע, והוא הובהל לבית החולים רמב"ם שבחיפה במצב קשה...

שבוע ימים שכב מורדם ומונשם, עד שהרופאים החליטו להעיר אותו ולנסות להשיב את נפשו. או אז שמע את כל פרטי התקלה שקרתה: עקב תקלה טכנית התפוצצה חבית האלכוהול בהגיעה לנקודת הרתיחה, והאלכוהול הרוחת שטף אותו בגל אימתני, כשהוא לוקה בכוויות בידי וברגליו, בצווארו ובראשו...

למרבה הנס, לבו לא נפגע, בטנו לא נכווה. בעת ששאר בגדיו נמסו מהחום וגופו לקה בכוויות קשות - הרי שהציצית המשיכה להגן עליו. בקריית שמונה עיר מגוריו התפללו לרפואתו, הרופאים היו המומים שיצא בחיים מכוויות שכאלה, והוא ידע את הסוד: זו הציצית שהגנה עליו!

לימים, כשהתאושש, ערך סעודת הודיה, ואז הזמין את כל חבריו ובני קהילתו. כשנשא את דבריו הנרגשים, הציב את הציצית בגאווה מעל חולצתו, וסיפר כי אף שלא גדל על ברכי התורה והמצוות, כשהחל ללמוד במדרשה לנוער מתחזק בקריית שמונה - החליט לאמץ את הציצית אל לבו, ומאז הוא לובש אותה בכל עת...

'והיא' - אמר ונופף בציצית שעליו - היא גיבורת הנס שלי. לא אני. היא הצילה את חיי, ספגה את הכוויות במקומי! אם הייתי נטול ציצית - כל גופי היה נכווה, לא היו לי שום סיכויים לחיות. הציצית ספגה את גל החום הרוחת הראשוני, והותירה לי את חיי לשלל!'

עדותו המופלאה של הראל, שפורסמה בספר 'האמנתי ואזמרה', מאירה באלומת אור נפלאה: לא תמיד אנו יכולים לדעת כיצד ועד כמה הציצית מגינה עליו. ישימי שזוכים להתוודע לכך, רובנו לא תמיד יודעים. ובכל זאת, את בגד הציצית ספוג האלכוהול הרוחת כדאי לנו להכיר ולזכור, כדי לדעת:

הציצית היא שכבת הגנה, אפוד שומר ומציל, מפגעים רוחניים וגשמיים, מיצר הרע וממיתה משונה. הבה נאמץ את הציצית בכל לב, נקפיד ללבושה בכל עת, נהדר לבדוקה כראוי ונתבונן במשמעותה העמוקה - להזכירנו את כל מצוות ה'. כך היא תשמור עלינו לאורך ימים, וכך נזכה בהבטחה הכתובה בסוף פרשת ציצית: 'הייתם קדושים לאלוקיכם!'

משיעורי של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשרא) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אור השבת

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

זמני כניסת וציאת השבת

כניסת השבת: 18:50
שקיעה: 19:12
ציאת השבת: 19:49
דבנו תם: 20:26

הגליון יו"ל בעיקר נתיבות

האלון נוסף לאלון יומיים: מוצר בת נשיאה - לקח לו וסמכה בת נשיאה - לבית כבוד וכן לאלון נשיאת מקבאל בן אלו וסמכתו

דיון הלכתי בשולחן-השבת
שאלות ותשובות אקטואליות שהועלו על שולחנם של גדולי ישראל שליט"א

מעשיות בפרשה

"שלה לך אנשים ויהודו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל"

הש"ה הקדוש ז"ע (דרך חיים תוכחת מוסר) כותב, שמפרשה זאת יש ללמוד את גדול העונש של מוציא דיבה, שהרי המרגלים דיבתם גרמו רעה גדולה לכל ישראל ולעצמם, ואמרו ר"ל (ערכין טו, א): מה אלו שלא הוציאו לעו אלא על עצים ואבנים באמרם 'ארץ אוכלת יושביה' כך, המוציא דיבה על חבירו, על אחת כמה וכמה.

הרה"ק החידושי הר"ם ז"ע אמר שהמרגלים התכוונו לטובתם של ישראל, כי הם ראו שבמדבר בני ישראל לומדים תורה מפי משה רבינו ע"ה, אוכלים לחם מן השמים ושותים מי באר ללא שום טרדה ודאגה. הם חששו שכאשר יכנסו לארץ ישראל יצטרכו לעסוק בעבודת קרקע, והיו טרודים בפרנסה וימנעו מעבודת ה' יתברך. לכן הם סיכנו את עצמם לטובת הכלל, ופעלו שיתעכבו במדבר ארבעים שנה. אך הם טעו בכך כי זה לא היה רצון ה'. אסור לאדם לחשב את חשבונותיו של הקב"ה, אלא עליו להתנהג בתמימות ולהאמין שכל הנהגה משמים היא לטובתו. (שפתי צדיק אות א ו ח ט)

"אלה שמות האנשים אשר שלה משה לתור את הארץ"

ובתרגום יונתן: וכדי חמא משה ענוונותיה, קרא משה להושע בר נון יהושע. אמר הרה"ק האמרי אמת ז"ע, העניו אינו תקיף בדעתו, ונוהג להשפיל את עצמו ולהכניע את דעתו לדעתו של האחר. משה רבינו ע"ה ידע את ענוונותו הגדולה של יהושע, ופחד שיכניע את דעתו בפני דעתם של המרגלים, ולכן הוסיף יו"ד לשמו כדי שיהיה תקיף יותר. בעניני יהדות אי אפשר לנהוג תמיד בעניויות, ולפעמים צריך לנהוג בדעה תקיפה למען הכלל, אך צריך שיעתא דשמיא גדולה לדעת מתי צריך להתנהג במתינות ומתי יש להיות תקיף. (ליקוטי יהודה)

(תשו"ח לעורך הספר 'לקוט מאיש לרעה')

תשובות לחידה ניתן לענות בקו 'אור התורה' במס' טלפון: 077-410-39-00 שלוחה 2. (הזוכים מתגרסמים אחת לחודש בשלוחה 3). בברכת 'גיל תורה ויאיר':

אור התורה
לע"נ בנימין בן רדל

7665190@gmail.com

חידה: היכן מצינו שני אנשים שהיו נכדים של מלאכים?
החידה משבוע שעבר: מי למד 300 הלכות מ- 300 חכמים ביום אחד?
תשובה: ברוריה אשת רבי מאיר. (פסחים סב ע"ב).
(עקב תקלה - השבוע המדור מתוקן)

החודש אי"ה יוגרלו הפרסים כדלהלן:

כרטיספר בחנות 'אור החיים'	עט יוקרתי בשווי מאות שקלים	פרסמור כובעי איכות	2 שוברים מתנת:
-------------------------------------	--------------------------------------	------------------------------	----------------

קוראים יקרים: ניתן לתרום פרסים לטובת קוויא המדור | ניתן להשאיר הודעה בקו: 0774103900 - שלוחה 5

■ **העלון להצלחת הגביר היקר:** מר תומר סגרון רעייתו ובנו לביא

■ **ההצטרפות לרשימת התפוצה:** alon089945291@gmail.com

■ **מייל המערכת** (לתגובות, הערות והארות בלבד): alon7148454@gmail.com

■ **טלפון:** 052-7148454 ■ **קו התוכן:** 079-5904730

■ **פקס:** 08-9941870 ■ **מען למכתבי:** חזני 4/1133/4 נתיבות

מותר להשתמש בשבת בכרית הימוב כימית המתהממת בלדויצה ככתור?

שאלה: שמעתי כי לפני שנים פרסם מכוונם מאמר הלכתי לגבי שימוש בשבת בפדים לשיכוך כאבי גב, שכאשר חומרי הפד באים במגע עם אוויר העולם נעשית פעולה כימית ונוצר חום. מאחר שאני נזקק להשתמש בפדים אלו חשוב לי מאד לקבל את ההתייחסות ההלכתית לשימוש בהם בשבת.

תשובה
תשובת רבני המכון:
אכן לפני למעלה מעשרים שנה כתב ראש המכון הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל, בספרו שו"ת מעשה-חשוב (ח"ג ס' טו), תשובה הלכתית אודות כרית חימום, פרי פיתוח מדעי חדש. לשאלה זו כנראה מכוונים דבריך. לבקשתך נביא את תמצית את דבריו, בעוד שלהרחבה ולימוד כדאי לראות את הדברים במקורם (נציין שאת ספרי הרב ניתן לרכוש במכווננו, וניתן גם לעיין בהם ב"אוצר החכמה" ובאופן מקוון באתר המכון).

כרית החימום המדוברת מכילה תמיסה של סודיום אצטט (סוג של מלח) ההופך למוצק (- קיפאון) במיכל פתוח, מטמפרטורה של 54°C. אכתוצאה מנתינת התמיסה המדוברת במיכל אטום ללא אוויר, ניתן לקררה במצב נוזלי עד לטמפרטורה של 10°C. לצורך הפעלת הכרית, יש ללחוץ על כפתור העשוי מבריליום (- נחושת) המהווה כהדק (טריגר). לחיצה זו גורמת למולקולה אחת של נוזל להתגבש, ובכך מתחילה תגובת שרשרת הגורמת לכל התמיסה להשתנות מנוזל למוצק. שינוי הפאזה גורם להתחממות הכרית עד לטמפרטורה של 54.5°C. ככדי להטעין את הכרית מחדש לשימוש חוזר, יש לחממה לטמפרטורה של מעל 57°C, אבאמצעות נתינת הכרית בסיד רותח למשך עשרים דקות לפחות, שכתוצאה מהרתחת הכרית חוזרים הגבישי למצבם הנוזלי וכפתור ההטענה נטען מחדש.
(מכון הלכת 'אספקלריא')

מומלץ לכל בן ושיבה!

תלות חברתית? הפתרון!

כלים לנצח תלות רגשית

בשבוע שעבר עסקנו בכל הנושא שאיך מורידים את התלות לרמה כמעט אפסית תוך כדי פעילויות וניצוצות רלוונטיות ומעשיות ■ לרבים המבררים: הדברים הללו נוגעים לרבים מבני הישיבות שנמצאים במצב הקשה הזה, ולכן שוב מכאן נביע את קראיתנו לכל מי שיוכל להעביר הלאה את הדברים גם לאנשים שזקוקים להם ואל תשמרו זאת רק לעצמכם ■ **הרב יעקב ב. פרידמן** ■ פרק שני- מתוך שלוש

ג. עיבוד טראומת ילדות

תלות רגשית קשור כאמור, לפחד נטישה. בדרך כלל הפחד הזה הוא מיזוג של אופי רגשני שחבר לרקע משפחתי מנוכר או לאירוע טראומתי, וגרם לנו להרגיש בלתי אהובים. כדי לשחרר את התחושה שנוצקה בילדותנו, יש לשחרר את הרגעים ההם, לגעת בשורשי המועקה, ולפגוש מחדש בדרך מפורסת וסלחנית בנקודה בה נחשפנו לטראומה. מפגש נכון עם חסידי ילדות ומתן פירוש נוח לאירועי עבר – יכול לשחרר הצפות רגשיות.

עבודה כזו צריכה להיעשות בשיחות טיפוליות עם מטפל רגשי מנוסה.

עבודה נוספת שנוכל לעשות בעזרת מטפל רגשי, להחזיר את החמלה והאהבה שלנו כלפי עצמנו. אהבה והערכה עצמית בונה עוגן פנימי יציב המאפשר לשחרר תלות בזולת ולהתחבר לעצמנו.

זוהי שפה רגשית לא מוכרת, שמטפל רגשי יכול להכיר לנו.

ד. הרחבת קשרים רגשיים

מאבני הנגף של התלות היא התפיסה שחוס ורגש אמורים להיות מופנים לנפש אחת. ואכן הטיפוסים התלותיים הם לרוב אנשים מופנמים, או שיחסי החברה שלהם רדודים. אהבת רעים היא מקור לא אכזב לביטחון ושלמות נפש. ולכן כדאי להעניק זרימה עדינה של קשר רגשי וחמימות למעגל רחב של ידידים. אילו ידידים? השכן ממול, החברותא, החנוני, נהג האוטובוס הקבוע...

אם התרגלת למופנמות וריחוק חברתי, תוכל לשנות זאת בהדרגה, ולהקיף עצמך ברשת ביטחון של אהבה עדינה. האר פנים לסובבך כרבידים הפשוטים של הקיום. מברכת שלום, 'בוקר טוב' ו'ערב טוב', ועד לקשר פנימי. הקשב לחברך הקשבה פנימית, חיך אליהם, הבט בעיניהם כשאתה מקשיב להם, ותן להם להבין שדבריהם מעניינים אותך.

כמים הפנים לפנים. אם תעניק גם תקבל משוב חמים ממספר גדול של ידידים. זה יעניק לך בדרך מאוזנת ומקיפה את הנוחם והחמימות שאתה מחפש בדרך אובססיבית אצל אדם יחיד.

ה. פיתוח נתינה והכלת האחר

התלות מצוי בהרדה ורעב רגשי מתמיד. זה הופך אותו לדמות שכל מעייניה סביב עצמה. שבור, מקטר, דומע, שלנגד עיניו שאיפה אחת: לשאוב חמימות ככל האפשר. השאיבה המתמדת של חוס איננה מצב בריא. (והאי גם המצב האחרון שמשוגל להעניק חוס).

צורת הקשר הבריאה בין איש לדעהו- בנויה על זרימה. מהי זרימה? היכולת להעניק ולקבל באותה מוטבע. ללא הכלת האחר תישאר כל קבלה נכה ואבודה.

מצב של נתינה מאפשר לך להרגיש זולת בלבבך, וממילא להינתק מבידוד נפשי מעיק.

גם כשאתה אכול נעגועים לחבר, דווקא אז, צא מעצמך לקראת העולם. הקשב לחבר בחדר אוכל. נסה להבין לליבו גם שליבך מוטרד. דווקא אז! נסה להתרכז התרכזות עמוקה במשהו שמחוץ לאיני שלך.

זה יטפח את הקשב שלך ויפנה אותו לסוגים בריאים יותר של רגש.

אמברה

סיפור לשבת

לאור השבת

חסיפה!!

ההשתדלות האמיתית! אסון מירון וסגירת המעגל

במצב כל כך אנוש, היית כבר למעלה! אומר לו הרב קרויס: "כבר אמרת לך, אני לא מדבר בתפילה".

ביררתי את הסיפור ממקור ראשון, וגילינו שהרב קרויס הנ"ל אינו רק דואג על עצמו לא לדבר בתפילה, אלא הוא דואג גם לאחרים שלא ידברו, ומוציא ספרים ועושה חיזוקים. ובאמת כשאדם עושה למען קדושת בתי הכנסת, הקב"ה משאיר אותו למטה להרבות כבוד שמים.

ההשלמה של הסיפור הזה היא: להרב רוטנברג הנ"ל יש שתי בנות שחיכו שנים רבות לזש"ק, לאחת נולדה בת בעבר לפני כמעט שבע שנים (בב' סיון מלאו שבע שנים) ומאז לא זכתה להיפקד עוד בזש"ק, ולאחרת לא נולדו בכלל. מספר הרב רוטנברג שהם עשו את כל ההשתדלויות הרפואיות עם טובי הרופאים בארץ, וכמו כן גם רפואות טבעיות וכדו', ועל אף הבטחות הרופאים שהכל יהיה בסדר שום דבר לא עזר.

לפני כשנה בקיץ תש"פ, כשכבר בני המשפחה התייאשו מלעשות את ההשתדלויות הגשמיות, אמר הרב רוטנברג לעצמו: אני אעשה השתדלות רוחנית בעניין 'קדושת בתי כנסת'. אך הוא היה בבעיה, כיון שהוא עצמו ב"ה לא מדבר בכלל בבתי הכנסת (שזהו סיפור לעצמו בל"ג בעתיד), אם כן מה הוא יכול לקבל על עצמו כדי להרבות כבוד שמים ולהביא ישועה לבנותיו?

החליט הרב רוטנברג שהוא מקבל על עצמו להעיר לאותם אנשים שמדברים בתפילה. ומתאר לנו הרב רוטנברג איך הוא מעיר לאנשים בצורה עדינה ונעימה, ובתחילה מסמן למדברים עם אצבע על הפה, ואח"כ דופק בנחת על השולחן, אך במקרים שלא עוזר כלום הוא פשוט מעלה את הקול ומקיים את דברי השו"ע בסימן קכ"ד ס"ז "לא ישיח שיחת חולין בשעה ששליח-צבור חוזר התפילה, ואם שח הוא חוטא וגדול עונו מנשוא וגוערין בו", שכידוע זה המקום היחיד בשו"ע שכתוב לגעור במישהו, ועוד כשזה ברבים!

קבלה זו היתה בערך לפני כעשרה חדשים, וברוך ד' ביום שלישי כ"ב אייר תשפ"א נולדו לו שני נכדים (בנים) משתי בנותיו הנ"ל, בהפרשים של פחות משעתיים באותו בית חולים.

ד' יעזר שיזכה לרוות רוב נחת דקדושה ולהמשיך להרבות כבוד שמים, ושנזכה כולנו להתחזק בשמירת קדושת בתי מקדש מעט ולהוסיף כהנה וכהנה, ומתוך כך נזכה לכל הישועות בבנין ביהמ"ק השלישי במהרה בימינו אמן.

הרב קרויס מבקש מהם שיביאו לו בגדים ומראה את הבגדים הקרועים שנקרעו כשעשו לו את ההחייאה.

התפרסם בעולם סיפור על אחד מהאנשים שניצלו מהאסון במירון. ברצונו לספר את הסיפור מכלי ראשון בצורה מדויקת, וגם חלק נוסף שעדיין לא ידוע ברבים.

יהודי יקר בשם הרב אברהם קרויס הי"ו מחסידי 'תולדות אברהם יצחק' תושב העיר בית שמש, שהיה בתוך האירוע המזעזע, נפגע בצורה קשה ואיבד את ההכרה, אנשי ההצלה סימנו אותו בין הגופות שלא אמורות להישאר בין החיים, אך לפתע אחד מאנשי ההצלה הציע שאולי בכל זאת ננסה לבצע בו החייאה, וכך עשו, ובחסד ד' הוא התעורר.

הוא פונה מיד לבית החולים זיו בעיר צפת, אך שם איבד את ההכרה פעמיים נוספות, ובחסד ד' שוב הצליחו להחיותו וחזר לחיים.

למחרת בבוקר (יום שישי עש"ק 'אמור') נכנס אליו יהודי יקר מאוד בשם הרב ישראל יהודה רוטנברג הי"ו אשר חלק מתפקידיו הוא לחלק אוכל כשר לחולים בבתי החולים מטעם ארגון מפעל החסד. הוא רצה להגיש לו אוכל, אך היהודי הפצוע הרב קרויס (שעדיין היה שעות ספורות אחרי שחזר לחיים, ועדיין לא היה בהכרה מלאה), טען שרוצה אוכל דווקא בכשרות מסוימת ומהודרת.

תוך כדי כך הוא אומר לאיש החסד הרב רוטנברג: "איך בין געווען אויף יענע וועלט - איך בין צריק געקומן וייל איך רעד נישט בדווענען" (=אני כבר הייתי למעלה והחזירו אותי למטה כיון שאינני מדבר בתפילה!!!)

הרב רוטנברג קורא לבנו שעמד בפתח: "הרשי, אתה שומע מה הוא אומר? הוא היה עם שתי הרגלים למעלה וחזר לפה כיון שאיננו מדבר בתפילה".

הרב קרויס מבקש מהם שיביאו לו בגדים, ומראה את הבגדים הקרועים שנקרעו כשעשו לו את ההחייאה. התחיל הרב רוטנברג לחשוב כיצד ישיג לו בגדים לשבת, ואז אומר לו הרב קרויס: "יש לי מזוודה אצל יהודי במירון עם בגדי שבת".

הרב רוטנברג רצה מאד לעזור להרב קרויס שכ"כ יקר בעיניו בגדי שבת, אך המשטרה סגרה את הכניסה למירון. סמוך לשעה 3:00 כשנפתחו שערי מירון התקשר מיד הרב רוטנברג להרב קרויס ואומר לו: "אני נוסע להביא לך את המזוודה ממירון".

אומר לו הרב קרויס: "אין צורך, אני כעת עולה במעלות מירון, אני בשבת אצל ר' שמעון". הרב רוטנברג המום כולו, ואומר לו: "מה, אתה עולה למירון?! איך זה? הרי לפני כמה שעות היית

מומלץ להזור ולשמור!

**באפשרותכם
לזכות את הרבים
ללא כל תמורה!
אם אירע אתכם או
מכריכם סיפור
מחזק
שלחו אלינו
בית 'אור השבת'
רח חזני 3314 נתניה
ולציין עבור 'אור השבת'
או במקסי:
08-9941870**

אספיה

סיפור לשבת

אור השבת

מעולמו של בן הישיבה

מוכר ואמר קרני מהפשיטה הזו

"ויאמר ה' אל משה אספה לי שבעים איש מזקני ישראל אשר ידעת כי דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפי בגדיהם לדורתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת" (טו, לח)

מעולמו של בני הישיבה

וברש"י ז"ל פירש, בשם ר' משה הדרשן, "על כנפי בגדיהם- כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים. על ארבע כנפות- כנגד ארבע לשונות של גאולה שנאמר במצרים, והוצאתי והצלתי וגאלתי ולקחתי. פתיל תכלת- על שם שיכול בכורות, תרגומו של שיכול- תכלא, ומכתם היתה בלילה וכן צבע התכלת דומה לרקיע המשתיר לעת ערב. ושמונה חוטים שבה כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו מצרים עד שאמרו שירה על הים עכ"ל.

הרי שיש קשר וחיבור בין מצות ציצת לבין יציאת מצרים.

ובספר 'אספיה כבודך' הוסיף וכתב שגם העובדה שיוצאים אנחנו ידי חובת זכירת יציאת מצרים דווקא בפרשת ציצת מורה על קשר הדוק בין יציאת מצרים. מהו?

בגמ' מסכת מנחות (דף מג: איתא, "תניא היה ר"מ אומר: גדול עונשו של לבן יותר מעונשו של תכלת. משל להמ הדבר

דומה למלך בשר ודם שאמר לשני עבדיו, לאחד אמר הבא לי חותם של טיט, ולאחד אמר הבא לי חותם של זהב ופשעו שניהם ולא הביאו, איזה מהם עונש מרובה? הרי אומר זה שאומר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא" [ופרשי' ז"ל, "חותם" היו עושים לבהמה ועבד שקונין אותו לשם סימן עבדות] ובתוס' שם כתבו, "מה שמדמה חותם של טיט לציצית שכן עושים לעבדים, והציצית מעיד על ישראל שהם עבדי הקב"ה כדאיתא פרק במה האשה, כבלא דעבדא תנן, עכ"ל.

ומכיוון שעל ידי יציאת מצרים נהיו ישראל לעבדי הקב"ה, כמ"ש: "עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים", ומכיוון שהציצית היא חותם המורה על עבדות, על כן נאה ותקבל שיהיו חלקי הציצית מקבילים אל פרטי הגאולה, ופרשת ציצית תהיה הפרשה של זכירת יציאת מצרים. [וברי ביאור פשוטו של מקרא: והיה לכם לציצית וראיתם אותה- את הציצית שהיא חותם העבדות וזכרתם (על ידי כן) את כל מצוות ה' אלו ואתם ועשייתם אותם, חותם העבדות מזכיר את חובות העבדות].

ובירושלמי (מסכת עבודה זרה פ"ב הל' א') אמרו: "כל המצוות עתידין בני נח לקבל עליהם וכל ובסוף הם עתידין לחזור בהם ומה טעם (ומנין) ננתקה את מוסרתימו ונשליכה ממנו עבותימו- זו מצוות תפילין זו מצוות ציצית".

על פי האמור יובן שהשכלת העבודות של הציצית היא ביטוי לפריקת עול העבדות, כי הציצית עניינה חותם עבדות.

ויה"ר שתמיד נזכה לעשות רצון השי"ת בשמחה ובטוב לבב.

בזכות כיבוד הורים

ההצלה ממסדרון המוות

היה לו כרטיס לצקת שמן וכבר סיכם עם כמה חברים להיות שם, וכעת אין לו לא הדלקה ולא תהלים בציון התנא האלוקי רשב"י ולא כלום, אך ברירה אחרת לא היתה לנו והסתובבנו וחזרנו לירושלים כלעומת שבאנו, מתוך תקוה ואמונה שהכל לטובה.

ביום שישי בבוקר כשהגיעו השמועות המחרידות מאשר נעשה במירון לאזני בני משה,

היה נסער עד עמקי נשמתו ונעשה בשרו חידודין חידודין, למשמע הבשורה הנוראה והמחרידה, כי שני רעיו וידידיו הקרובים שהיה אמור לעמוד עמם ביחד לצקת שמן במעמד ההדלקה: הבח' דוב שטיינמץ ז"ל והבח' יוסף יצחק קאהן ז"ל, נסתלקו בחטף בטרגדיה הנוראה במירון ר"ל.

עמדנו נבהלים ומשתוממים לראות עין בעין איך שהגינה עלינו מצוות כיבוד אב הכפולה, הן הכיבוד-אב שלי שנסעתי לבקר את אבי שליט"א, והן הכיבוד-אב של בני משה שוויתר על כל התוכניות שלו כדי לקיים מצוות כיבוד אב ולהשתתף עמי בכל המסעות שלי אצל אבי והעליה

למירון, ובזכות זה ניצלו חייו תודות לקל.

ממשיך ר' אהרן ואומר: אני חשבתי שאני נוסע לצורך אבי, אבל באמת נסעתי לצורך בני משה, להציל את חייו... כעת רק נותר לנו להתבונן לראות עין בעין במה שהתורה הבטיחה ואמרה (שמות כ, יב) "כבד את אביך ואת אמך למען יאריךו ימיו".

וכמה חשוב להקפיד על המצווה הנדירה שבורא עולם נתן לנו במתנה.

וכמו שידוע הווארט של האדמו"ר מגור זצ"ל על אותו הזמן שדמא בן נתינא כיבד את הוריו ועורר קטרוג גדול בשמים על כך שהגויים מכבדים את הוריהם ואם כן מדוע זכה רק בפרה אדומה ולא באבן או מרגלית בשווי של כסף רב.

ועל אותה נשימה השיב האדמו"ר זצ"ל, שה' יתברך טען בפניהם שמצוות כיבוד הורים זו מצווה עם סיבה בגלל שההורים שהביאו אותך לעולם כמובן שלא נבגוד בהם.

ואילו עם ישראל כעת קונים פרה אדומה בכסף רב, ואילו מצוות פרה אדומה הסיבה שעליה נצטוו לא ידועה לאף אדם, ולמרות זאת בלי לברר את פרטיה וסודותיה הם הולכים וקונים פרה אדומה בשווי של כסף רב ולכן מעלתם גדולה יותר בהרבה ממעלתם של הגויים.

בואו ונצל את המצווה החשובה של כיבוד הורים ונראה אהבה לבורא עולם על ידי שנכבד ונקיים את תורתו בשלימות.

בקונטרס 'נועם שיח' להרה"ג רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב בלייקווד, הביא השבוע סיפור מדהים משמו של הרב אהרן וואלקין, מחשובי תושבי עירו לייקווד, סיפור אישי שבדידה הוה עובדא.

וכך מספר הרב וואלקין: בני הבח' משה ניו' לומד בישיבת מיר בירושלים. זמן-מה קודם ל"ג בעומר, התקשר אלי וסיפר לי שאחד מידידיו

הקרובים, הבח' דוב שטיינמץ (ז"ל),

קיבל כרטיס כניסה להיכנס למעמד ההדלקה של האדמו"ר מתולדות אהרן כדי שיוכל לצקת שמן למדורת ההדלקה לכבוד התנא האלוקי רשב"י, והב' דוב ביקש מהמארגנים עוד כמה כרטיסים כדי להכניס גם את ידידיו הקרובים שיבואו עמו לצקת שמן במדורה. גם בני הב' משה היה בין מקבלי הכרטיסים הללו, וכמובן ששמח מאד על-כך שיוכל לצקת שמן ולהשתתף במעמד ההדלקה עם רעיו וידידיו מהישיבה.

מספר ר' אהרן: כמה ימים קודם ל"ג בעומר התקשרתי לבני ואמרתי לו, היות וכבר כשנה ומחצה לא ביקרתי בארץ ישראל מחמת וירוס

הקורונה, ולא הייתי אצל אבי המשגיח הגאון הצדיק רבי חיים וואלקין לכן כעת שקיבלתי אישור לבקר בארץ ישראל, אני רוצה להגיע לארה"ק אי"ה בערב ל"ג בעומר ולנסוע לירושלים לבקר אצל אבי, ובשעות המאוחרות של הלילה ניסע למירון, ואח"כ נחזור לשבות בירושלים.

כשמע בני את התוכנית, אמר לי, הגם שקיבל כרטיס לצקת שמן במעמד ההדלקה וכבר סיכם עם ידידיו ורעיו להשתתף יחד, וכמו-כן שכרו דירה בצפת לשבות שם בשבת, הרי שמחמת מצוות כיבוד אב, הוא מוותר על כל התוכניות שלו וימתין לי להצטרף עמי ללכת בכל אשר אלך.

וכך הוה. הגעתי לארץ ישראל בערב ל"ג בעומר אחר הצהריים, ובני משה המתין לי בשדה התעופה. נסענו יחד לאבי מורי שליט"א, שם שהינו כמה שעות וגם שמענו 'וועד' שמסר אבא לבחורים מישיבתו, ורק בשעת לילה מאוחרת יצאנו לכיוון מירון. כשהגענו סמוך ונראה להר מירון, עצרו אותנו השוטרים והורו לנו להסתובב חזרה, כי אירעה ר"ל טרגדיה במירון וסגרו את כל ההר למבקרים, ואף אחד לא יכול להיכנס לשם. מספר ר' אהרן:

כמה שאני הייתי מיצר על-כך שאני כבר בארץ ישראל ונוסע למירון, ואיני יכול אפילו להיכנס לומר קפיטל תהלים אחד ולכתוב קוויטל, הרי בני משה היה יותר בצער ממני, כי הוא הרי

**אני חשבתי
שאני נוסע
לצורך אבי,
אבל באמת
נסעתי לצורך
בני משה,
להציל את
חייו...**

מדור תמיהות וקושיות

אשכול יוסף

הרה"ג רבי יוסף די סימן טוב שליט"א

חייזרה

סיפורים מחזקים

אוד השבת

היאך רב אשי הסתכן לשלוח יד במאכל המלך?

במסכת כתובות (סא.) מסופר שמר זוטרא ורב אשי ישבו על פתח מלך פרס, בינתיים עבר לפניהם מלצר המלך עם מיני מאכלים ותבשילים למלך, באותה שעה הבחין רב אשי שמר זוטרא חוורו פניו מפני תאוות המאכל, מיד נטל רב אשי באצבעו מתבשיל המלך והניחו בפיו של מר זוטרא. נעמד מלצר המלך וטען לרב אשי שבמעשה זה ששלח ידו במאכל המלך הפסיד את סעודת המלך, כי מעתה אין המאכל ראוי לעלות על שולחנו של המלך. בינתיים הגיעו שוטרי המלך ושאלו את רב אשי למה הפסיד את סעודת המלך? נענה רב אשי לשוטרי המלך שהעושה מאכל זה אין ראוי שיאכל ממנו המלך כיון שיש צרעת בבשר התבשיל. שוטרי המלך חקרו ובדקו ולא מצאו כדבריו, עד שרב אשי שאל על אחת מחתיכות הבשר האם בדקוהו ונעשה נס ומצאו כדבריו. אמרו רבנן לרב אשי היאך סמכת על הנס לסכן את עצמך מפני המלכות, אמר להם מפני שראיתי רוח צרעת פורחת על מר זוטרא. וביאר המהרש"א שבמה שרב אשי הפסיד את סעודת המלך סיכן את עצמו הרבה יותר ממה שמר זוטרא היה שרוי בסכנה מפני שאחזו בולמוס. ולפי זה צ"ע כיצד הגיח רב אשי את דעתם של רבנן במה שהכניס עצמו לסכנת מיתה, שהרי המלך היה עלול להורגו כדן מורד במלכות במה שהפסיד את סעודתו?

יישוב א'

להכניס עצמו בספק סכנה כדי להציל חבריו

יש לתלות יישוב קושיא זו במחלוקת הפוסקים שנתבאר לעיל (סימן ה'), אודות חיוב מכניס עצמו בספק סכנה להציל חבריו מודאי סכנה, שלדעת הבית יוסף (ח"מ סי' תכ"ו) שפוסק את ההגהות מימוני בשם הירושלמי שחייב להכניס עצמו בספק סכנה להצלת חבריו, אבל דעת הרדב"ז (ח"ג סי' תרכ"ה) שאסור להכניס עצמו לספק סכנה כדי להציל חבריו.

והנה לדברי הבית יוסף כמו כן נוחא כאן הטעם שרב אשי הכניס עצמו בסכנת מיתה כדי להציל את מר זוטרא מסכנה, וכדנתן ביומא (פב.) עוברת שהריחה מאכילין אותה עד שתשיב נפשה, ואיתא שם בגמרא עוברת שהריחה בשר קודש או בשר חזיר תוחבין לה כוש ברוטב ומניחין לה על פיה, אם נתיישבה דעתה מוטב ואם לאו מאכילין אותה רוטב עצמה, ואם נתיישבה דעתה מוטב, ואם לאו מאכילין אותה שומן עצמו, שאין לך דבר שעומד בפני פקוח נפש. והשטמ"ק בכתובות (שם) כתב בשם הרא"ה שממעשה זה של רב אשי ומר זוטרא יש ללמוד שמי שנעשה חיזור מפני תאוות המאכל סכנה היא לו והגין אותו כעוברת שהריחה, שאין דין זה אמור דוקא במעוברת אלא אפי' כל אדם, ומה שאמרו עוברת שהריחה, היינו מפני שבדרך כלל סכנה זו מצויה אצלה יותר. וכן דקדק החתם סופר בכתובות (שם) שממעשה זה שרב אשי הכניס עצמו בסכנה להצלתו של מר זוטרא וכדברי המהרש"א הנ"ל מוכח שמוותר להכניס עצמו לספק סכנה אפילו שהסכנה שלו גדולה כדי להציל את חבריו. וכן דקדק בשו"ת יביע אומר (ח"ט ח"מ סי' י"ב).

אלא שיש להקשות שהבית יוסף (שם) כתב הטעם שמוותר מפני שהמציל ספק וחבירו בסכנה ודאית, וי"ל דמכל מקום אף כששניהם ספק רשאי להסתכן, אף שסכנת הניצול פחותה מהמציל, דשניהם ספק ועוד שהמציל דעתו צלולה יותר.

ושמא יש לומר שאף לדעת הרדב"ז במקרה של רב אשי בדין הסתכן להצלת מר זוטרא, כיון שהסכנה של מר זוטרא היתה לפניו, וסכנת רב אשי רחוקה, שהמלך לא ימיתו בלא דין ומשפט, לכן בזה אף הרדב"ז יודה שרשאי להסתכן בשביל הצלת חבריו.

אחד הרבנים סיפר כי זכה פעם לשהות בביתו של הגאון הקדוש רבנו מאיר אביחצירא זצוק"ל שבאשדוד, והנה בהגיע זמן תפילת המנחה, הלך עם הרב לבית הכנסת ודיברו בדרך בדברי תורה. לפני שהספיק לסיים הרב את דברי התורה, הגיעו קרוב לפתח בית הכנסת, הפסיק הרב באמצע הדברים, והחלו ידיו לרעוד ופניו להרצין ולהראות אותות פחד וחלחלה, עד כדי כך שהרב האורח שליווה את רבי מאיר חשב שקרה לו משהו. ואך כשהגיע לפתח בית הכנסת המתין כחצי דקה, והשתחוה השתחויה גדולה לכיוון ההיכל, שם יד על יד, וכך נכנס בפחד גדול עד ההיכל, השתחוה שוב ונישק את ההיכל. לאחר מכן חזר אחרנית כשפניו כלפי ההיכל, ורמז לאותו חכם שיבוא לחדר צדדי ושם יסיים את דברי התורה. מכאן נלמד מוסר כליות, היאך להזהר בקדושת בית הכנסת. לא בחינם זכה הרב לחולל ניסים ונפלאות נוראים, ולהיות אחד מבני עליה ומגדולי התורה שבדור.

סיפור הגאון רב רבנן רבנו עזרא עטיה בשם המקובל הגדול רבי שאול דוויק זצ"ל: לפני כמאה שנה ערכו אסיפה בבית הכנסת בעיר העתיקה בירושלים, והמשתתפים סיכמו ביניהם שכל מי שמתפלל בבית הכנסת שם, יקבל על עצמו להקפיד לכוון בשם ה' בעמידה: 'אדון הכל היה הווה ויהיה' בשילוב 'הווה' ו'אדנות', [כמו שמצוי בסידורי הספרדים באותיות קטנות]. וכך היה. אולם במשך הזמן, חשו חלק מהציבור שהדבר קשה להם, והשתמטו והלכו להתפלל במקום אחר. עד אשר לאחר תקופה מסוימת התבטל המנהג לגמרי. לילה אחת ורבי שאול ישן על מיטתו, באו אליו בחלום, ואמרו לו: למה הפסקתם מהדבר הזה?! תדעו שכשהייתם מכוונים, בכל פעם הייתם מעלים את השכינה מבור עמוק עמוק עד הכתר העליון למעלה, וחסד גדול עשיתם עם השכינה, ועכשו אין מנחם לה. ומשמע זאת הרב, אסף שוב את המתפללים וחזרו למנהגם. (הרב בן ציון מוצפי שליט"א)

מסופר על רבי אהרן קוטלר זצ"ל, שפעם אחת יצא מביתו בליווי אחד ממקורביו. הם ירדו במדרגות ופסעו לעבר הרכב כשלפתע נעצר הרב ואמר: "אוי, שכחתי משהו בבית!", ומיד נכנס חזרה לבניין בו הוא גר. הוא עלה שוב את כל המדרגות, פתח את דלת הבית ואמר לאשתו: "להתראות!". אותו אדם שהיה עם רבי אהרן באותו זמן סיפר, שהחיוך הקורן שעלה על פני הרבנית לא ישכח מליבו לעולם! הגר"י מסלנט זצ"ל אמר: "לומר לאשה שהמרק שבשלה הוא טעים, הוא כמו שאומרים לראש ישיבה שהתרוץ שלו על הרמב"ם הוא נפלא", תמיד לשבח ולהעריר ולהודות ולהוקיר את אשתו ואשתך תחזיר כפליים.

מעשה שקרה באחד מבתי הספר היסודיים ממחיש את ערכו של העידוד, כתוצאה מטעות טכנית הרעיף מחנך הכיתה שבחים מוטעים באוזניהם של הורי אחד התלמידים הגרועים ביותר בכיתה בחושבו שהוא מדבר על ילד אחר. השבחים שלא היו שייכים הגיעו לאזני הילד שהערכתו העצמית עלתה פלאים על אף פליאתו מהשבחים המוגזמים, הוא החל להשקיע בעצמו, ותוך תקופה קצרה הפך באמת לאחד התלמידים הטובים שבכיתה, כשגילה את הפוטנציאל הבלתי מנוצל שבו. תמיד לשבח את התלמידים וכן את בניו ובנותיו ורעייתו וכל הסובבים אותו.

מעשה שהיה עם הרב לופס רבה של עכו שישב סנדק ובא אליו הצלם של האירוע לקבל ברכה לילדים, שנים רבות הוא ללא ילדים. הרב אמר לו ישנם תמונות לא צנועות בחזית חנותך של הצילום תסיר את התמונות ותפקד הוא לא התייחס לדברי הרב ולא הוריד את התמונות לאחר זמן שוב ביקש ברכה אמר לו אמרתי תוריד את התמונות בפעם השנית הוא אכן הוריד את התמונות ונפקד בילדים מה מנע ממנו ילדים תמונות לא צנועות ככל שיש יותר צניעות יש יותר ברכה והצלחה.

השעה שלוש באחת מלילותיו של חודש אלול תשע"ב, השחר טרם הפציע, העולם נם את שנתו, אחרון המאחרים נכנס מכבר לישון לקראת היום החדש העומד בפתח. והנה בבית מעונו של מרן הרב עובדיה זצ"ל דפיקות חרישות קטעו את הדממה, אחד מבני הבית שקם לראות את מקור הרעש, גילה את מרן שקוע בעומק עיונו כהרגלו וברגלו השמאלית מכה חרישית על רצפת החדר. לפליאתו, השיב מרן, עסוק אני כעת בתשובה בדיני תרומות ומעשרות, וחושש אני כי מרוב עייפותי לא אוכל להתרכז בעומק העניין, על כן מכה אני ברגלי כדי לעורר את עצמי, שאוכל להמשיך בלימודי.

הודעה חשובה!
 שמות הזוכים בהגרלת סיומי 45 ש"סים יפורסמו אי"ה בגיליון הבא.
 ושוב בשם משפחות הרוגי האסון נבקש להודות לכל אחד ואחד שנטל על עצמו לפחות מסכת אחת ובכך סייע להשלמת המבצע.

קבלת שבת

שנה חמש עשרה - עלון שבועי ■ מופץ ב-15,000 עותקים בארץ ובעולם

בסיעתא דשמיא, כ"ד סיון התשפ"א. שבת מברכין העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו בברכה בטל': 052-7620219

פרשת שלח

שְׁלַח לַךְ אֲנָשִׁים וַיָּתְרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן (יג, ב).

יש לדקדק, שהקב"ה אמר למשה "שלח לך אנשים" ואילו ישראל אמרו (דברים א, כב): "נשלחה אנשים לפנינו... וישיבו אותנו דבר".

ביאר המגיד מוילקומרי: הקב"ה אמר למשה "שלח לך אנשים", היינו שהם יבואו אל משה ויספרו לו, ורק לו, מה שראו. אולם ישראל אמרו: "נשלחה אנשים לפנינו... וישיבו אותנו דבר", רצונם היה שהמרגלים יסמרו להם את תוכן הדברים.

ואכן לבסוף נהגו המרגלים שלא כרצון ה', כאמור (לקמן פס' כו): "ויבואו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת ישראל... וישיבו אותם דבר". המרגלים לא שמעו את ציווי משה לשוב ולומר את דבריהם רק אליו, אלא אמרו את דבריהם לכל העדה, וזה היה שורש וגורם הקלקול.

אמנם המרגלים ששלח יהושע ולא קלקלו שליחותם, נהגו כדן, כאמור (יהושע ב, כג): "וישובו שני האנשים... ויבואו אל יהושע בן נון ויספרו לו", ולא בפני המון העם.

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ (יג, טו).

מעשה באדם שמקומו הקבוע בבית הכנסת היה המקום הסמוך ליד ארון הקודש. יום אחד הזיזו הגבאים את ארון הקודש אמה אחת וביקשו למכור את המקום החדש שניתוסף ליד ארון הקודש, בעוד שמקומו של הראשון נשאר עומד כבראשונה.

נודעק האיש וטען, כי רוצה הוא שמקומו הקבוע יישאר זה הסמוך ביותר לארון הקודש, כשם שהיה בתחילה, ואם הוחלט להזיז את ארון הקודש ממקומו, הרי שעליו "לזוז" יחד עם.

באו שני הצדדים לדין תורה לפני הרבי ר' העשיל מקראקא. לאחר ששמע את טענות הצדדים, פסק רבי העשיל שאין מקום לטענתו של התובע.

ואף ראה הביא לכך מן המדרש (בראשית רבה לך-לך, ריש פרשה מז, וכן הוא בירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ו): "אמר רשב"י, יו"ד שנטל הקב"ה משרי, היה טס ופורח לפני כסאו של הקב"ה. אמר לפניו: רבש"ע, בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאת משרה הצדקת. אמר לו הקב"ה: לשעבר הייתי משמה של נקבה ובסופן של אותיות, עכשיו אני נותן בשמו של זכר ובראשן של אותיות, שנאמר: ויקרא משה להושע בן נון יהושע".

לכאורה, מנגד יכלה עתה האות ה"א לטעון, הרי עד עכשיו היא היתה הראשונה - "הושע", ומדוע ישתנה מקומה להיות שניה - "יהושע". אלא מוכח מכאן שתוספת ה"ו"ד בראשה של המלה, אין זה נחשב כשינוי מקומה של ה"א, אלא היא תוספת עליה.

ומכאן שתוספת מקום ליד ארון הקודש, אינה נחשבת כשינוי מקומו של הראשון. (חנכות התורה החדש)

וַהֲתַחַזְקֶתֶם וְלַקְחֶתֶם מִפְּרֵי הָאָרֶץ (יג, טז).

מובא במדרש-רבה (טז, יז): "לא רצו ליטול מפירות ארץ ישראל, אילולי כלב ששלף את הכול-ויזין וירץ לפניהם ואמר להם: אם אין אתם נוטלים - או אתם הורגים אותי או אני הורג אתכם - לא היו נוטלים, לפיכך 'אם לא הארץ אשר דרכה רגלך בה לך תהיה' (יהושע יד, ט)".

מדוע היה צריך כלב להכריח את המרגלים ליטול מפרי הארץ? פירש בספר 'וידבר משה' בשם אביו, תלמיד ה'חתם סופר':

ה'חתם סופר' שאל על הפסוק "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", מדוע היו צריכים 'להתחזק' כדי ליטול מפרי הארץ, וביאר כי ארץ ישראל ירושה היא לבאי הארץ ומשום כך לא היה בלקיחת הפירות משום גזל, אך אם בסופו של דבר לא ייכנסו לארץ, אזי מתגלה הדבר למפרע שגזל הוא בידם, ולכן היה עליהם 'להתחזק' כנגד היצר הרע שהסית אותם כנגד הכניסה לארץ, ורק אז יוכלו לקחת מפירות הארץ.

ומעתה מובן מדוע סירבו המרגלים לקחת מפירות הארץ, כיון שידעו את אשר בלבבם כנגד הכניסה לארץ, לכן נמנעו לקחת מפירותיה משום גזל, לולי כלב ששלף חרבו וכפה עליהם ליטול מפירות הארץ. אמנם, לאחר שהוברר שאין הם נכנסים לארץ, הרי לכאורה חטא כלב בכך שהכריחם ליטול מפירות הארץ והכשילים באיסור גזל, ברם היות שלא יאונה לצדיק כל אוון, אמר לו משה רבינו: "אם לא הארץ אשר דרכה רגלך בה לך תהיה", נמצא שהכל שלו למפרע ועל כן אין זה גזל. (שנים מקרא)

וַיִּתְּשָׂא כָל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בְּלֵילָה הַהוּא (יד, א).

מובא בגמ' בתענית (דף כט): "תמוז דהאי שתא [בה שלחו בני ישראל מרגלים לתור את הארץ] מלויי מלואו [עשאוּם ל' יום] דכתיב 'קרא עלי מועד' וכתיב 'ותשא כל העדה ויתנו קולם ויבכו העם בלילה ההוא' אמר רבה אמר רבי יוחנן: אותה הלילה

ליל תשעה באב היה, אמר להם הקב"ה, אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות".

בספר 'פרשת דרכים' לבעל המשנה-למלך, הביא מדרש, וזה לשונו: "אמר הקב"ה: כפויי טובה, אני כתבתי עליכם "אשר תקראו אותם מקראי קודש" ואתם אומרים לי "קרא עלי מועד".

ודברי המדרש הללו צריכים ביאור.

אלא מובא בתוספות (תענית שם ד"ה אבי): "ו'עשו אותו [את חודש תמוז באותה שנה] משלושים ימים, כדי שיכלו המ' ימים בתשעה באב, שלשים יום דתמוז ואחד דסיון, דבכ"ט [בסיון] שלח המרגלים ותשעה באב הרי ארבעים יום, וביום תשעה באב שבו המרגלים מתור הארץ".

ואמרו חז"ל: "אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש" (ויקרא כג, ב) - "אותם", קרי ביה 'אתם' שאין הקב"ה מקדש החדש למעלה עד שקידשו בית דין למטה (ר"ה כד). וכן דרשו חז"ל על הפסוק "אשר לו אלוקים קרובים אליו" (דברים ז, ז) - הקב"ה ופמליא שלו שואלים לבית דין של מטה אימתי נקבע החדש (מדרש-רבה דברים).

וכיון שבית דין הם הקובעים את יום החדש, נמצא שע"י שעברו בני ישראל את חודש תמוז ועשאוהו מלא, נקבע יום תשעה באב ליום החורבן.

על כך אמר להם הקב"ה: אני כתבתי עליכם "אשר תקראו אותם מקראי קודש", נמצא שע"י קביעותכם, נקבע תשעה באב-ליום החורבן, ואתם אומרים לי "קרא עלי מועד", בעוד שהאמת היא שאתם קראתם זאת.

(בעל שואל משיב)

"וַעֲתָה יִגְדַל נָא פַחַ ה' פְּאֶשֶׁר דְּבַרְתָּ לְאָמֹר" (יד, יז).
מהי כוונת הכתוב באומרו "כאשר דברת לאמר"?

במסכת ראש השנה (יז:) על הפסוק (שמות לד, ו) ויעבור ה' על פני ויקרא, דורשת הגמרא: "אמר רבי יוחנן: אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא בשליח צבור והראה לו למשה סדר תפילה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאים יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם".

וכבר עמדו המפרשים על לשון הגמרא "יעשו לפני כסדר הזה", הכיצד שייכת 'עשייה' באמירת י"ג מידות של רחמים?

היו שפירשו כי כוונת חז"ל כפשוטו, היינו שיש לו לאדם להידבק במידותיו של הקב"ה, כדבריהם (שבת קלג:): "מה הוא רחום אף אתה רחום, מה הוא חנון אף אתה חנון".

ויש פירשו שה'עשייה' היא ה'אמירה' עצמה, והביאו ראה לכך מדברי הזה"ק האומר כי המידה הראשונה מה'ג מידות היא מדת "א-ל", ומידה זו בוודאי לא שייך בה כל עשייה אצל האדם, מכאן ראה כי 'לעשות' משמעו להתעטף בציצית ולומר בכוונה סדר י"ג מידות.

ואכן כך כתב החיד"א: "לפיכך תיקנו לומר 'א-ל הורתנו לומר שלוש עשרה', היינו ממידת 'א-ל' למדנו את חובת האמירה בי"ג מידות, ואם כן 'זכור לנו היום ברית שלש עשרה'".

זהו שאמר משה רבינו: "כאשר דברת - לאמר", היינו הבטחת כי ה'אמירה' לבדה היא שתעורר את מידת הרחמים.

"בַּמִּסְפָּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תִּתְּרֶם אֶת הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם לְשָׁנָה יוֹם לְשָׁנָה" (יד, לד).

צריך להבין, מדוע נאמר "יום לשנה יום לשנה" ולא 'שנה ליום שנה ליום', הלא השנים היו כמספר הימים, ולא להיפך? ועוד, מדוע נכפל "יום לשנה יום לשנה"?

וביאר זאת בספר 'יחלק שלל' בטוב טעם, ע"פ דברי רש"י כאן: "לא מת אחד מהם פחות מכן ששים. לכך נגזר 'ארבעים' - כדי שיהיו אותם של בני עשרים [שהגיעו לכלל ענישה] מגיעים בכלל ששים. [ואע"פ שהחטא אירע בשנה השנית לצאתם ממצרים] - שנה ראשונה היתה בכלל ואע"פ שקדמה לשלוח המרגלים. לפי שמשעשו את העגל עלתה גזרה זו במחשבה. אלא שהמתין להם עד שתתמלא סאתם... וחשב להם במנין חייהם מקצת שנה ככולה. וכשנכנסו לשנת ששים מתו אותם של בני עשרים".

ומדברי רש"י עולה שאותם שהיו בני י"ט בשעת חטא העגל היו צריכים פעמיים לדין של "מקצת שנה כשנה": פעם אחת בחטא העגל - שהיו בני י"ט ויום אחד (או יותר), ואותו היום נחשב לכל שנת העשרים של חייהם, והפעם השנית בסוף שנות המדבר - כשהיו בני ג'ט ויום אחד ונחשב להם אותו יום כאילו נעשו כבר בני ששים.

משום כך נאמר "יום לשנה" - ה"יום" נהפך "לשנה". ועל כן נכפל "יום לשנה, יום לשנה". הואיל ופעמיים הוצרכו שה"יום" יהפך "לשנה"...

(מתוקים מדבש)

אני עובדת נאחות במחלקת-ילדים באחד מבתי החולים בארץ. לצד בתי החולים, פועלים ארגוני חסד ולהם מתנדבים המסייעים לצוות המקצועי. אחת המתנדבות שרה שמה (שם בדוי), אשה כבת ארבעים רעייתו של איש עתיר נכסים, שהחליטה להקדיש מזמנה ולהתנדב. למרות מעמדה הרם, תמיד היתה נוחה לבריות והתנדבה בשקט ובצניעות. מפעם לפעם תרמה בעילום שם מכשיר למחלקה או ריהוט בעשרות אלפי שקלים.

ואז באו ימים אחרים. לא שמענו משרה דבר, אבל הגיעו ידיעות מהתקשורת, שבעלה התרסק כלכלית והם הגיעו לעוני ומחסור של ממש. שרה המשיכה לבוא ולהתנדב, לא הבחנו באף טיפת מרירות עליה, היא חייכה ועודדה ונתנה מעצמה כמו תמיד. ערב אחד יצאה מביה"ח לאחר משמרת ארוכה, ופרדנו לשלום והיא הלכה. כעבור רבע שעה חזרה העומה, שאלתי אותה: "מה קרה?" והיא נראתה עומדת לפרוץ בבכי. הכנסתי אותה לחדר האחיות והיא פרצה בבכי נורא. חיבקתי אותה ופשוט בכיתי איתה מבלי לדעת על מה. לאחר כעשר דקות של בכי, הבאתי לה כוס מים והיא מעט נרגעה. "אם את מרגישה צורך תוכלי לשתף אותי", אמרתי.

"לא נעים לי, אבל אני יכולה ללוות ממך כמה שקלים לאוטובוס?" שאלה ופרצה שוב בבכי תמורים. כמובן שהסכמת ללת לה. כשהגיעה בפעם הבאה להתנדבות, החזירה לי את הכסף למרות התנגדותי. מאז עברו שנים אחדות, ממקורות שונים נודע לנו שבעלה התאושש, והיא חזרה לתרומות עלומות השם של מכשירים וריהוט ואפילו תרומות אישיות למשפחות נזקקות מבין החולים.

יום אחד הגיע למחלקה ילד במצב קשה מאוד. התברר לצוות כי הוא זקוק למכשיר יקר מאוד שאינו נמצא בביה"ח ולכן הוחלט להעבירו לבי"ח אחר. המשמעות היתה טורח גדול למשפחתו והדבר גרם להם צער וחוסר אונים. "איך נסתדר? יש לנו מספר ילדים בבית וגם כך אנו נקרעים, ללכת לעיר אחרת זה ימוט את כולנו, הן מבחינה תקציבית והן

מבחינה אישית", מיררה אמו בכבי. לא ידענו מה לענות לה, אך ידענו שחיי הילד קודמים לכל. יצאתי מהחדר וליד חדר הרופאים פגשתי את שרה. סיפרתי לה את הסיפור והצעתי שתלך לעודד אותם. היא החלה לפסוע לכיוונם ולפתע קפצה כנשוכת-נחש ופשוט נמלטה מהמקום. היא ניגשה אלי ואמרה: "תקשיבי, איני יכולה שהיא תראה אותי, בסדר?" התבוננתי בה באופן מוזר אבל השבתי "בסדר, אין בעיה". "כמה עולה המכשיר הזה?" שאלה, השבתי לה כי עלותו כרוכה בעשרות אלפי שקלים. "תני לי לברר משהו", אמרה ויצאה. לאחר מספר דקות היא חזרה ואמרה "אנחנו נתרם את המכשיר, תגיד להם שהם נשארים בביה"ח, אבל בתנאי אחד- אף לא מילה על התורמת, אני מבקשת להעביר אותי בזמן שהותו של הילד למחלקה אחרת, אסור שהם יראו אותי".

הלכתי בשמחה לחדרו של הילד והודעתי לאמו כי נמצאו תורמים למכשיר והם יוכלו להישאר במחלקה. היא חיבקה ונישקה אותי, כאילו אני זו שתרתמי את המכשיר, ומסרתי לה את שמה של התורמת החפצה להישאר אלמונית.

הימים חלפו, שרה התנדבה במחלקה אחרת ומידי פעם הייתי מספרת לה איך מתקדם הטיפול בילד, כשאני כולי סקרנית לגלות את הסוד האמיתי. באחד הימים נפתרה התלעומה. הלכתי במסדרון ולפתע ראיתי את שרה הולכת לפני. קראתי לה "שרה, שרה", היא הסתובבה, נעצרה, ואני אמרתי לה "הילד עומד להשתחרר, הכל בזכותך". ולפתע קלטתי, אמו של הילד נמצאת חצי מטר מאיתנו. היא הסתובבה לשמע שמו של בנה והביטה בי ובשרה, עיני שתייהן ננעצו זו בזו, שתייהן נראו המומות ומזועזעות. "זו את התורמת! אני מתעלפת!". שרה נותרה על מקומה ואילו אמו של הילד פרצה בבהי, כשנרגעה קמעה אמרה: "אני מתביישת, לא מגיע לי, לא ממך". הובלתי את שתייהן לחדר האחיות הקרוב ואמרתי: "אולי תגידו לי מה קורה כאן?"

אמו של הילד החלה לספר: "לפני מספר שנים נסעתי באוטובוס עם בעלי והילדים, ואז שרה עלתה

והחלה לחטט בתיקה ובארנקה, ואח"כ אמרה לנהג שהחל לנסוע: "אדוני, תסלח לי, אבל גיליתי שאין לי כסף לשלם, האם אוכל לשלם פעם אחרת?" הנהג החל לצעוק: "אם אין לך כסף למה עליית? או שתשלמי או שתדרי, אין לי ביטוח עליך".

איני יודעת מה קרה לי, אבל השתכנעתי מהדברים של הנהג. מבט אחד עליה נתן לי תמונה של אישה עשירה וקמצנית שמנסה לחסוך שקלים אחדים ורציתי שתלמד פעם אחת לקח. והיא במזל שכזה פנתה אלי ושאלה:

"אולי את מוכנה להלוות לי?"

"לא! אני לא אלווה לך, את תלמדי לא ליפול על אנשים, יש לך מספיק כסף", השבתי. בעלי הסתכל עלי ולא הבין מה קרה לי, אבל נתתי בו מבט מצמית, שהוא פשוט לא העז לדבר. הנהג פתח את הדלת והיא ירדה.

לאחר שנסגרו הדלתות הבנתי מה עשיתי אבל כבר היה מאוחר. היו לי ייסורי מצפון על מעשה זה, וכשהבן שלי חלה - מיד חשבתי על כך, אבל הדחקתי את המחשבות על זה. כעת הקב"ה מראה לי איזו אישה שפלה הייתי, למי התאכזרתי, למי שתרמה מכספה והצילה את בני היקר. אני מבקשת ממך סליחה ואבין את לא תסלחי לי, אעשה הכל לכפר על חטאי הנורא כלפייך".

באצילות נפש השיבה שרה: "אין בליבי דבר עליך, אני חושבת שבזכות מה שקרה איתך הגלגל שוב התהפך לטובה ומהמצב הנמוך בו הייתי, חזרתי למצב עוד יותר טוב". ושוב פנתה אלי ואמרה לי: "את הייתי לי כתף ולא אשכח זאת לעולם" אמרה לי שרה, "באותו לילה כשנאלצתי לרדת מהאוטובוס משום שלא נותרה לי אפילו פרוטה, היה זה המקום הנמוך ביותר שהגעתי אליו, או אז הרגשתי על בשרי מה כוונת הפסוק "מאשפות ירים אביון". פניתי לבורא העולם בבכי ומעומק ליבי שישלח לנו פרנסה והצלחה בעסקים, ומני-אז השתפר מזלנו וראינו ברכה בפרנסה, אפילו יותר ממה שהיה לנו בעבר". (בך בטחנו - שמות, מאת ר' צבי נקר)

פנינה לשבת בנייני הלכה ואגדה

שמונה-עשרה בעמידה, לימוד תורה בישיבה?

משולחנו של העורך

מקום, שאינו להלכה. והעיר, שלא היה לו לגאון רבי יהודה אשכנזי זצ"ל (המכונה א"י"ש צדיק, בעל סידור 'בית עובד' ו'בית מנוחה', חי בתורכיה קצת לפני הפתח"ד; חידושי אורח"י כ"י) להעתיקו לפסק הלכה.

וכ"כ הגאון רבי רחמים נסים יצחק (בן הגר"ח) פלאגי זצ"ל בספרו יפה ללב (א"ח שם, בנד"מ ס"ק לא), והוסיף שמעוד טעם יש לחלק בין לימוד התורה לתפלה, שתפלה זמנה קבוע ויכול לעמוד זמן קצר, משא"כ תורה שזמנה כל היום וכל הלילה אי אפשר לחייב לעמוד מחמת החולשא.

כך גם יש להוכיח מדברי רבינו יוסף חיים זצ"ל בשר"ת תורה לשמה (ס"י תל) שמותר לישב אף אם התחיל ללמוד בעמידה, שכתב שם שאלה אודות אחד שמתחסד עם קונו ולומד חלק מלימודו מעומד, ואחר שאינו יכול עוד לעמוד, יושב, ואח"כ חוזר ועומד, ואח"כ יושב עד שינוח קצת מפני שאינו יכול לעמוד בכל הקריאה כולה מתחילה ועד סוף, ושאל אם יש בזה מצוה של כבוד תורה. דהן אמת דהלימוד מעומד יש בו מצוה דכבוד התורה, אך יש לומר שכל זה אינו אלא היכן שעומד בשעת כל הלימוד כולו, אבל אם עומד וקורא ויושב וקורא, וחוזר ועומד וחוזר ויושב, אין ניכר כבוד התורה בעת שלומד מעומד, מאחר דבאותו פרק חוזר ולומד מיושב, ולכן כל שאינו יכול לעמוד מתחילה ועד סוף לימודו, יש סברא שלא יטריח עצמו כלל, אלא ישב וילמוד.

והשיב, שזה שהוא מטריח עצמו לעמוד אע"פ שאינו יכול לעמוד בכל הלימוד, מצוה קעביד וברוך יהיה, דהרי ניכר כבוד התורה בעת שלומד מעומד, ומה שחוזר ויושב מחמת חלישות כוחו אין זה עושה חסרון ולא דמי שלמד בו מעומד ושכרו אתו ופועלתו לפניו. והביא ראה מהגמ"ל במגילה (שם) דרמי קראי אהדד, כתוב אחד אומר (דברים ט, ט) 'ואשב בהר', וכתוב אחד אומר (שם י, ט) 'ואנכי עמדתי בהר', [ומשנ] אמר רב: עומד ולומד יושב ושונה, רבא אמר: רכות מעומד וקשות מיושב. הרי דגם משה רבינו ע"ה פעם היה יושב כאשר היה מודמן לו קשות, ופעם עומד כשמודמן לו רכות, ואפשר שהיה מודמן לו משיגים בשעה אחת, וא"כ גם זה החסיד אשר הוא פעם עומד כפי מה שיוכל לשלוב ופעם יושב מצוה קעביד בעמידה זו. ע"כ. [וע"ע לרבינו הגר"ח בספרו ידי חיים (שאלה ג, עמ' לב)].

בשולי הדברים, ליישב במעט את תמיית הפתח-הדברי: רבינו יהונתן אייבשיץ חידש את חידושו בתוך דרשה ארוכה ומפולפלת מאד בדברי הגמ"ל בברכות (כז), דרשה אותה השמיע בימי נעוריו בהיותו רק כבן 18 בערך, בעת שהתמנה לדרשן קבוע במתא דפרא, וזו הדרשה היחידה ששרדה ממנו, על-אף ששימש בתפקיד זה במשך כ-25 שנה; וכבר העיד עליו בר-הפלוגתא שלו, היעב"ץ ז"ל (התאבקות, ס), שאורך דרשותיו הגיע לפעמים לחמש או שש שעות (י).

לעילוי נשמת דניאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, יהודה בן יוסף ז"ל, מאיר בן מרדכי ז"ל, אליהו בן דייזי ז"ל, הרב שמואל בן שפרה, נתן יעקב בן ליה, שושנה פרוי בת סאוס, חנה יונה בת רומיה, פרצין נמכי בת עוסניגאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, יעל בת רבקה.

לדיווג הגון שרה בת אלה, רבקה בת דבורה

לרפואת אימת שריה בן עדיה, ראובן בן שרה, נסים בן חיים, מנויה בת פרצין נמכי, אביעז מאיר יהודה בן עדיה, יוסף בן מלוס, יצחק בן ליהה בתוש"ח

העלון מוקדש להצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מנויה, עידן וילך בני מויה, מש"פ מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה

העלון מוקדש להצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מנויה, עידן וילך בני מויה, מש"פ מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה

העלון מוקדש להצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מנויה, עידן וילך בני מויה, מש"פ מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה

העלון מוקדש להצלחת ברו"ג ישי בן אילה, רחמים בן מנויה, עידן וילך בני מויה, מש"פ מנצור וכל התורמים והמסייעים בהפצה. אליהו בן אילה

גליון

383

פרשת שלח תשפ"א

גם הפעם התאספו כל בני העיירה לבית הכנסת, והפעם כדי לשמוע חוויות מארץ הקודש. תיאור מכלי ראשון. וכי מילתא זוטרתא היא? לא מפי השמועה ולא מספרים, אלא מעד ראיה ממש, שזכה לדרך על עפר הארץ, למשש את אבני הכותל המקודשות ולנשום את אוויר הנשמות של ירושלים.

האיש עלה על הבימה והחל לספר ולתאר את הארץ הטובה ואת יושביה, את הקודש ואת המקדש, את אווירא דארץ ישראל ואת נועם זיווה. הוא מתאר בפאתוס, והציבור שומע בשקיקה ושונה בצמא כל מילה. ואז... בשיא של התיאור, נתכרכמו פניו, והוא עבר בקול נוגה לתאר את המצב הכלכלי הקשה בארץ ישראל.

"אבל... אבל..." אמר האיש, "לחיות שם קשה מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף, החיים קשים וחסרי מוצא".

הוא המשיך ותיאר את הדחק ואת לחץ החיים בו שרויים אנשי הישוב - כפי שאכן היה, ולא נתקררה דעתו עד שפלט מפיו את המשפט הקשה הבא: "עדיף להיות כבשה במיר מאשר להיות אדם בארץ ישראל...".

וכאן מגיע רבי דב לשיאו הדרמטי של הסיפור. מספר ר' דב: "הדברים יצאו מפיו, ולנוכח עיני הקהל המזועזע התחוללה זוועה: האיש חטף כנראה בו ברגע שבץ מוחי, פניו נפלו, כל גופו נשמט והוא החל צונח אט אט ארצה. הוא לא נפל, גם לא התעלף ולא איבד הכרתו, אלא פשוט... שריריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה. תוך רגעים ספורים נותר האיש שרוע על ידיו ועל ברכיו הולך על ארבע, משהו שהזכיר מאד את הילוכה של ה...כבשה... גם דיבורו ניטל מפיו, והוא לא היה מסוגל יותר לדבר. רק הברות שונות יצאו מפיו, הברות שדמו אף הן להיגוי הקבוע של הכבשים מ מ מ...".

רבי דב צ"ל, שחשש ששומעיו יתייחסו לסיפור בספקנות, טרח להדגיש כי עודנו זוכר כי בעודו ילד, בעת שהיה הולך עם הילדים בני גילו אל החיידר, היו הם עוברים מול בית האיש ההוא, שם במרפסת הוא היה מוטל גחון על ברכיו וידיו ופולט הברות משונות, והילדים - כמו ילדים - היו מניפים לעברו אצבע מאשימה ומתריסים כנגדו: "נו, אתה עוד תעז לדבר לשון הרע על ארץ ישראל???"

[מתוך 'ליקוטים נפלאים']

**וַיָּבֹאוּ הָאֲנָשִׁים בּוֹצְאֵי דְבַת הָאָרֶץ רָעָה
בְּמִנְפֶּה לְפָנָי ה' (יה, כ"א)**

הקב"ה מקפיד על מי שלא מעריך את מתנת ארץ ישראל, ובפרט על מי שחלילה מדבר רעה ומוציא דיבה על ארץ הקודש.

* * *

איש צדיק היה בירושלים של מעלה, רבי דב סוקולובסקי שמו, נשמתו עדן. חתנו חביבו של רבה הנערץ של 'מיר' שבליטא, הגאון הצדיק רבי אברהם צבי קמאי הי"ד. עד לפני קצת יותר מעשר שנים חי היה והלך בין מבואותיה של ירושלים על מטען תשעים שנותיו הגדושות בתורה, בחסד ובהצנע לכת. אפוף שתיקה של סייג לחכמה היה, רק לעתים נסדק חריץ בחומות הדומיה, וממנו בצבץ העושר הספון, תורת החיים של תשעים שנות חיים בצל גדולי עולם ובסערות הימים. הסיפור דלהלן, המדהים והמופלא, הוא שלל שזכו בו אנשים שנכחו ברגע של היבקעות סכר בפלך השתיקה. שלל ששווה הוון.

וכך סיפר רבי דב צ"ל: בעיר מיר חי יהודי אמיד, בעל בעמיו. נכסיו היו מוצלחים וקרובים לעיר, והברכה היתה שרויה במעשי ידיו, באופן שלא נשקפה כל סיבה שתצדיק שינוי כל שהוא במערך חייו. למרות זאת פשטה ביום בהיר השמועה שאותו פלוני מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו. מדוע? היתכן? התשובה לא איחרה לבוא: אותו יהודי בעל רגש חם החליט לעקור ממקומו ולעלות לארץ ישראל, ארץ הקודש, לחון את עפרה ולקיים בגופו מצוות ישוב ארץ ישראל.

השמועה הכתה גלים, גלים של חיבה ואהדה למעשהו הנאצל. בבוא יום הפרידה התאספו בני העיירה להיפרד ממנו ברגשי קודש, בערגה לארץ הנכספת ובקנאה סמויה על שזכה הוא למה שאחרים לא זכו: לעלות לארץ ישראל. אף הוא ענה כנגד המברכים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה - כולנו יחד", ומשם הועיד פניו ירושלימה.

עברו שבועות ואולי חדשים, האירוע היה כבר נשכח, אלמלי ביום בהיר הופיע פתאום אותו יהודי בשערי מיר. הוא חזר, שב על עקבותיו. מה קרה?

וּמִצְאוֹ אֵינִי מְהַיָּשֵׁת עֲצִים

בְּיוֹם הַשְּׂבֻתָּה (טו, לט)

העם היהודי לאורך הדורות הקפיד באופן מיוחד על שמירת השבת של היחיד והציבור. רגש האחריות והערבות הדדית התבטא במיוחד במצוה זו שהיא בגדר 'אות' בין הקב"ה לעם ישראל, ומשמשת כתעודת זהות של כל יהודי באשר הוא שם.

* * *

לפני שנים, בימים שעוד טרם שררו בארצנו הקדושה חוקי-עזר עירוניים, כפי שיש בימינו, ביום שבת קודש אחר הצהריים היו רואים ברחובות הראשיים של ירושלים [רחוב 'פו', וכדו'] מחזה נורא ואיום: מכוניות נוסעות, חנויות פתוחות, בתי קפה ומסעדות ודוכני רוכלים – ממש כמו בימות החול. יהודים כואבים יצאו והפגינו נגד מחללי שבת. והמכות האכזריות שספגו מידי השוטרים הבריטים והערבים, שהוסתו ע"י פורקי העול החילונים, היו לבלי נשוא.

באותו זמן נדברו גם תלמידי 'פורת יוסף' ביניהם, וראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בראשם, לעשות פעולה ומחאה לריסון מחללי שבת - אבל! בדרכי נועם! כיצד עשו: זוגות זוגות יצאו הצעירים בשבת אחה"צ, ונעמדו ליד הרוכלים הכושים, מוכרי הפירות והפיצוחים. כל יהודי שניגש לקנות, הזכירו לו בנימוס: "שבת היום!", "שבת היום!". הלה בראותו לפניו בחורים נעימי הליכות, במלבושים נאים ופנים מסבירות, אומרים בניחותא "שבת היום!" - נתמלא בושה, נסוג לאחוריו ולא קנה.

הרוכלים ניסו להתלונן עליהם בפני השוטרים הבריטים, שעמדו מן הצד. אך השוטרים השיבו כי זכותם של הבחורים לדבר, ואם אינם צועקים או מתקוטטים - אין לשוטרים שום סיבה לעכב אותם.

קרה פעם שאחד הרוכלים הכושים פרץ בבכי: במשך כל השבוע חיכה ליום זה, להתפרנס ממנו, והנה מפריעים לו! ניגש אליו רבינו זלה"ה ואמר: "המתן עד הערב, ואני אמכור לך תוך שעה קלה את כל מרכולתך... אם לא תימכר הסחורה תוך חצי שעה, אקנה בעצמי מידך את הכל...".

אמר ועשה. כיון שירד הלילה, אחרי יציאת השבת, מכר בדקות ספורות את כל הסחורה של אותו רוכל...

ביום שישי אחד לפנות ערב, יצא רבינו מביתו ל"קבלת שבת" בבית הכנסת בשכונת הבוכרים. בדרכו ראה ברחוב הראשי של השכונה, רחוב דוד, את מצחצחי הנעליים שעדיין יושבים על גבי שרפרפיהם ועושים מלאכתם - למרות השעה המאוחרת - ולבו נתחמץ בקרבו.

עמד וחשב לעצמו: אם אגש ואוכיחם בפשטות: "אחים, השבת קרבה ובאה", מי ישמע לקולי?!

לפתע נצנץ במחשבתו רעיון מקורי ביותר, וכדרכו בקודש, הסמיך מיד מעשה למחשבה. הלך בזריזות לבית הכנסת ע"ש 'אברהמוף', שם התאספו עשרות ישישים חכמי סודות ורזים, מישיבת המקובלים, אשר נהגו ללבוש לכבוד ש"ק בגדי לבן ומראה הוד נסוך על פניהם כמלאכי השרת.

באותה שעה התכוננו החכמים ועמדו לצאת השדה לקראת כלה, לקבל פני שבת מלכתא בפאתי הישוב, בשדות הפתוחים מחוץ לעיר [בשכונת 'תל ארזה' של הימים ההם], כמנהג גורי האריז"ל ותלמידיהם מקדמת דנא. הרהיב רבינו ועצר בהם, ויקרא: "הנכם משתדלים, רבותי, להקביל פני שבת מלכתא בתכלית ההידור, בכל הכוונות והיחודים... אבל מה נעשה לאחינו פורצי גדרות בלב שכונה זו, שעדיין יושבים עם כניסת ש"ק ומצחצחים את הנעליים...?! בואו ונצא לקראתם בעת הכנסת כלה, היא שבת מלכתא!".

שמעו הזקנים לקולו [אף שהיה צעיר מהם בעשרות שנים], יצאו מבית הכנסת ושינו את מסלול הליכתם. תחת שהיו פונים תמיד לקראת כלה, מערבה, לכיוון שכונת 'תל ארזה', פנו הפעם מזרחה לעבר מצחצחי הנעליים.

אותם נערים, בראותם מרחוק קבוצה של חכמים ישישים בבגדי לבן, עטורי שיבה והוד באים לקראתם, מיהרו ונסו מן המקום מרוב יראה ואימה, כל עוד נפשם בקרבם...

פעולה נפלאה זו, אחת מיני רבות, סימלה את דרכו המיוחדת של רבינו בענייני תוכחה ומחאה. מעולם לא התעסק במחאות בעלמא, כדי לצאת ידי חובה, אלא חיפש בחכמת ליבו אחרי תחבולות וטכסיסים, אשר יועילו, כדי להפיק מן המחאה את התוצאה המבוקשת – ולגדור את הפרצה. [מתוך 'וזאת ליהודה']

וְלֹא תִתְּרוּ... וְאַחֲרֵי עֲלֵיכֶם (טו, לט)

השמירה על קדושת העיניים היא מאבני היסוד של כל יהודי השומר תורה ומצוות. זו מצוה לא קלה ובפרט בימי הקיץ, אבל מבואר בספרים הק' שלעומת זאת שכרה רב הן בעוה"ז והן בעוה"ב.

* * *

היה זה בשעת ערב מוקדמת, עת צלצל מכשיר הסלולרי של הרב א. ועל הצג הופיע שמו של המלמד של בנו היקר מוישי. הרב א. נחפז לענות, ולאחר דברי שלום ונימוס, נאנח המלמד והנחית מכה אנושה על לבו של האב: "בקשר לבנך מוישי, המידות והיחס לחברים בסדר גמור. אבל בכל הנוגע ללמידה - אני מרגיש שהוא פשוט לא קולט. אני מביט בפתקאות שהוא משיב לי מדי יום ראשון, ורואה שגם אתה

מבחין בכך. אינני יודע מה לומר, אולי כדאי לפנות לעזרה מקצועית..."

הרב א. שמע את הדברים, ולבו חישב להישבר. עוד באותו ערב גמר אומר יחד עם רעייתו, להשקיע בבן כל סכום שיידרש, לעשות כל מאמץ אפשרי. הילד נשלח לאבחון מקצועי, המסקנות היו לא פשוטות, והוא החל בסבב ביקורים אצל מטפלים מקצועיים - בנסיין למצוא דרך להעניק לו יכולת ללמוד, לקלוט ולהבין.

כמה עצוב, מאכזב וכואב היה, לגלות שאין כל התקדמות. כל המאמצים עולים בתוהו, סכומי העתק יורדים לטמיון, הילד לא מתקדם ולו צעד אחד. ליבם של ההורים נשבר לרסיסים, התקווה הגדולה לראות את בנם עולה בתורה הולכת ומתנפצת מול עיניהם. הילד פשוט לא מבין, לא קולט, לא מצליח להפנים את החומר הלימודי, וכל עזרה מקצועית - לא מנצחת את קשייו הרבים!

חולף עוד יום, עוד שבוע, ועוד חודש. שנת הלימודים בעיצומה, הילד כבר פסק מללכת לטיפול מקצועי - שכן ניכר שאין לו כל תוצאות. תחת זאת הוא יושב בכיתה ובוהה באוויר, מנסה להקשיב ולהבין - אך ללא הצלחה. ההורים כבר פכרו ידיהם בייאוש, המלמד חש שניסה לעשות הכל, מסתבר שיש בעיות שקשה למצוא אדם שיכול להושיע מהן...

ואז, בהפתעה מוחלטת, ערב אחד צלצל שוב הסוללרי של הרב א. ושוב המלמד על הקו: "תגיד", פתח כמתנשף ללא גינוני נימוס מרובים, "מה היה הדבר האחרון שעשיתם? הרי אמרת לי שהוא זנח כבר את הטיפול המקצועי, שכבר הרמתם ידיים. והנה - בתקופה האחרונה אני מזהה שינוי דרסטי, פשוט מהפך! התחלתם טיפול חדש? אולי סירופ טבעי להגברת הריכוז?" - שאל המלמד בסקרנות.

"לא זה ולא זה", השיב האב, "לא עשינו דבר, וגם לא היינו עושים - מבלי לשתף את המלמד בטיפול החדש. אבל מה אתה אומר, יש שינוי במצב? הסבר, הגדר, נו, תספר לנו..." - הפעם, האב היה כמתחנן, נפעם לשמוע שיש שינוי...

והמלמד בשלו: "לא, זה לא יתכן! הרב א. היקר, זה לא יתכן שחל כזה מהפך אצל מושי. פתאום הוא מבין, קולט, יודע. אני שואל שאלה - אולי הוא נזקק לשתי דקות מחשבה, אבל לבסוף הוא משיב - תשובה חדה, ברורה, בהירה וקולעת. זה פשוט לא יכול להיות שזה קרה לולא עשיתם משהו!, אז אנא, גלה לי את הסוד, אולי אני יכול לעזור בעזרתנו לאחרים!" - שב המלמד וביקש...

והאב בשלו: "לא עשינו כלום, באמת. אבל אני אבחן את הדברים מקרוב, מותר גם לי ליהנות מהנחת הזו..."

ואכן, עוד באותו ערב, בשובו לביתו, ביקש האב ללמוד עם בנו. למרבה ההפתעה, אכן כן - הילד שלט שליטה די מלאה

בחומר הנלמד, ניכר כי מעיינות החכמה נפתחו במוחו, הוא מבין היטב במה עוסקת הסוגיא וגם די שולט במהלכה.

"זה נס!" - כמעט שאג האב כשהתקשר בשנית למלמד, "אבל אין כאן שום הסבר, זה פשוט קרה!"

אלא שמאחורי המהפך בחייו של הילד, יש גם יש סוד כמוס. את הסוד הזה גילה האב לאחד מידידיו, וממנו הגיעו הדברים אל הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, שסיפר את המעשה כולו: ארבעים יום לפני אותה שיחת טלפון, רשם האב לעצמו על פתק קטן התחייבות ברורה ונחרצת: לשמור את העיניים, להימנע מלהביט במקומות אסורים - ובכלל זה במכשירים שאינם ראויים. עד אותה קבלה, החזיק האב במכשיר סלולרי שיש בו נסיונות מרובים בשמירת העיניים, מכשיר שאין דעת חכמים נוחה ממנו. היה קשה לו להתנתק, אבל הוא החליט בכל הכח, בעוז ובתעצומות, והתנתק מהמכשיר בגבורה עילאית - כדי לשמור את עיניו! ובכדי להחזיק מעמד, מדי ערב, נהג האב להביט בפתק הקטן ולקבל כוחות ואנרגיות ליום נוסף של מאבק עוצמתי למען קדושת עיניו. לאחר מכן, התפלל בשקט תפילה קצרה ודומעת לבוא עולם, כי הודות לעמלו למען קדושת עיניו, יזכה לברכה בעמלו למען הצלחת ילדיו. זה הכל: שתי דקות יומיות של התחזקות למען קדושת העיניים, ואחר כך דקה של תפילה כי העמל בשמירת העיניים - יעניק לו הקלה בעמלו אלו הבנים! משוואה פשוטה, אותה ביקש בתחנונים...

וראו זה פלא, 40 יום, בדיוק! - מהלילה בו החל בהנהגה הזו, וכמובן - במשך 40 הימים הללו שמר את עיניו מכל משמר, קיבל את שיחת הטלפון הנרגשת מהמלמד. בעיניו ראה, בעיניים הזכות והטהורות שהתקדשו בארבעים יום של מלחמה על קדושת העיניים, בעיניים הללו זכה וראה את ברכת ה' לשומרי העיניים, את המהפך שחל בנפש בנו.

המלחמה עודה ניטשת, מדי יום ויום. לאב שזכה לראות את הנס במו עיניו היא אולי קצת יותר קלה, אך כולנו יכולים ללמוד ממנו: אחים יקרים, הסתכלות אסורה עלולה להיתפס כהנאה, אבל היא מגושמת, רעילה, מזיקה, מלאת הפסדים ומעמיסה קשיים. מנגד - שמירה על קדושת העיניים, כן - גם ברחוב, גם בדרכים, גם מול מכשירים, גם מול עיתונים, גם בחופשות וגם בימי שגרה - היא הדרך המבטיחה חיים מאושרים וטובים, ואת הגשמת החלום הגדול מכולם - נחת מילדינו!. הבה נאמץ את שמירת העיניים. הרי הילדים הם הדבר הכי יקר לנו, אנו מוכנים לעשות הכל למענם. הבה נעניק להם גם את זה, נסגור עבורם פוליסת ביטוח להצלחתם בחיים ונבטיח להם צמיחה והתפתחות מיטבית, ולעצמנו נבטיח רוב נחת דקדושה!.

* * *

כאשר נודע כי יענקי בן התשע חלה במחלה הנוראה, נחרדו כולם למשמע הבשורה. הילדים בכיתה החלו להתפלל,

המובילה מירושלים לבית החולים 'איכילוב', כמה אנשים, כמה מראות, כמה פרסומות, איך נראה האוטובוס ואיך נראה הרחוב. ה' ירחם, אוקיינוס של נסיונות, זירת קרב ארוכה ומתמשכת, שדה מוקשים ענקי. האם הוא שומר את עיניו כראוי?! ומנגד - הרי כאן בדיוק טמונה ההזדמנות שלו: שדה המוקשים הזה אינו אלא 'כרטיס גירוד' בלוטו המבטיח בעולם לזכות בישועה. בקצת מאמץ - הוא יכול להפוך את הדרך כולה לזירת הזדמנויות, לרצף של ישועות. כל מה שנדרש ממנו הוא להתחזק בשמירת העיניים, להיזהר לאן הוא מביט ולהיכן הוא מסתכל, זה הכל - והישועה קרובה לבוא!

עיניו החלו לדמוע דמעות של חרטה על העבר וקבלה על העתיד. הוא קיבל על עצמו שלא עוד. נכון, בורא עולם שלח אותו לכאן, גזר עליו את הנסיון הנורא הזה. אבל הוא לא יישבר ולא יירתע - הוא ישמור את עיניו, בדרך, באוטובוס, ברחוב, בין כתלי בית החולים, כשהוא יוצא לקנות משהו וגם כשהוא חוזר. העיניים יקרות לו מפז, ואם יכופף אותן כל העת, אם ישמור עליהן בגבורה - הוא בטוח שהישועה כבר באה!

ואכן, כך בדיוק קרה, כפי שמיטיב לספר הגה"צ רבי **גמליאל רבינוביץ'** שליט"א, בספרו 'טיב המעשיות': תקופה קצרה לאחר שחולל את המהפך, לפתע נקרא האב להתייעצות דחופה. לנגד עיניו הנדהמות ניצב מנהל המחלקה, ומבשר לו כי בסדרת הצילומים האחרונה ניכרת נסיגה משמעותית של המחלה, הילד משוחרר ועליו לחזור רק לביקורות ולטיפולים מדי פעם!

בתקופה הבאה, הוצרכו האב ובנו להיטלטל בדרכים, מהבית אל בית החולים ובחזרה. לאורך כל הדרך החזיק האב בהבטחתו וקבלתו ושמר על עיניו, עד שכעבור חודש וחצי בלבד, נערכה במחלקה מסיבת פרידה נרגשת ליענקי הצעיר, שהמחלה נעלמה ממנו לחלוטין, כלא היתה! הוא השתחרר מבית החולים בריא, חזק, רענן ומאושר, כשהרופאים מגדירים אותו 'נס רפואי', ורק האב יודע שזה 'נס שמירת העיניים'!

יהודים יקרים! בירושלים מתהלך היום נער, שעתיד חייו היה בסכנה עצומה, הנוראה שבמחלות קיננה בגופו וחוללה בו שמות, עד הרגע בו שמירת העיניים הגיעה, התגברה, ניצחה את המחלה והשיבה את הילד לחיים. אם גם לנו יש בעיה לפתור, ישועה לה אנו זקוקים, מחלה הזקוקה לרפואה, קושי בפרנסה וכדו' - הכלי בידינו, הבה נשמור את העיניים ונזכה בהבטחת הבורא 'ושח עיניים יושיע'. וככל שנשמור את עינינו, ככל שנקפיד על טהרתן, ככל שנוודא שהן זכות וטהורות, נקיות וצחות - כך נבטיח לעצמנו כי בורא עולם ישלח לנו את ישועותיו ורפואותיו, יעניק לנו חיים מאושרים וטובים, ועין בעין נראה בישועת ה'!

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב אשר קובלסקין']

הצוות החינוכי ערך מעמד תפילה מיוחד, כל בני המשפחה הקרובה והרחוקה נזעקו לעזרה. שומו שמיים, לפעמים שומעים על טרגדיה שפוקדת משפחה - וכל לב נמס. ילד בן תשע בלבד שנאלץ לפתע להתמודד עם הנוראה שבמחלות?! - אוי, ריבונו של עולם, איך הורים עומדים בבשורה שכזו?!

מאותו יום - השתנו חיי המשפחה מן הקצה אל הקצה. מעתה, המחלקה האונקולוגית בבית החולים 'איכילוב' הפכה לביתו הראשון של אב המשפחה, כשהבית בירושלים אינו אלא הבית השני. שבועות ארוכים 'בילה' על יד מיטת בנו, בעודו עובר הקרנות וניתוחים, טיפולים וכימותרפיות, ועדיין אין אור בקצה המנהרה...

ויהי באחד הימים, תוך כדי שהאב ממתין ב'איכילוב' לעוד טיפול, נכנס לבית הכנסת שבבית החולים, וזווית עינו צדה ספר אותו לא הכיר. הוא נטל אותו, החל מעיין בו, והספר פשוט כבש אותו. הוא נטל את הספר עמו - למען יעיין בו בשעות ההמתנה המרובות בין כתלי בית החולים, ופשוט החל ללמוד בו, דף אחר דף, בשקיקה נמרצת.

היה זה הספר 'שומר אמונים', אותו חיבר הרה"ק רבי **אהרן ראטה** זי"ע. במתק לשון ובשפה קולחת, מציג המחבר עצות ודרכים להתגבר על נסיונות היצר, להתחזק בקדושה ובטהרה, להתמודד מול הקשיים האורבים לבני דורנו. באחד הימים הוא מבחין בפסקא המובאת בספר, שכל מילה בתוכה - צרבה את לבו כמכות אש, וכך מגלה המחבר מפי צדיקים קדומים: סביב כל מראה אסור, תמונה שאינה ראויה, מחזה שאסור לראותו - נקבצים ובאים מלאכי חבלה, הנמשכים אל מראה שאינו טהור, אל משהו שאסור לראות. אלו מתקבצים סביב המראה הבעייתי, ומיד כשיהודי מביט בו - הוא מתחבר אליהם, ואלה מחוללים בו שמות, פשוט נכנסים לנשמתו הרוחנית ויוצרים הרס זוועתי...

ומנגד, כאשר אדם מתגבר ואינו רואה ברע, כשאדם מכניע את יצרו ומסרב להביט במראה אסור - הוא מתקדש ומתרומם, הופך את עיניו לראויות לראות בזיו השכינה, ובעלותו השמימה לאחר 120 שנותיו - הוא זוכה לשבת במקום גבוה ממלאכים נוראי הוד, היות והוא זכה להתגבר ולשמור את עיניו.

ואם לא די בכך, מוסיף המחבר הבטחה עצומה, נדירה ויקרה: בפסוק כתוב 'ושח עיניים יושיע'. כלומר - כאשר אדם מכופף את עיניו, מכפיף את ראשו, שח ורוכן כדי שלא לראות מחזה אסור, באותו רגע נפתח פתח אדיר של ישועות נשגבות, ה' יתברך פשוט מושיע אותו מכל צרה וצוקה! מדהים! - אם אדם זקוק לישועה, אם הוא מבקש לפתוח לעצמו שערי שמים, כל שעליו לעשות הוא לא לראות דברים אסורים, לכופף את ראשו כדי שעיניו לא יקלטו מראה מסוכן! הדברים נכנסו בלב אביו של יענקי, כאילו לא נכתבו אלא עבורו. הוא החל להיזכר כיצד נראית הדרך

נאה דורש

פנינים

ממיטב ספרי המגידים בהוצאת "יפה נוף"

י-ה יושיעך מעצת מרגלים

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג טו)

תפלה שלא יזק מהמרגלים

רש"י מפרש שמשה רבנו "התפלל עליו: י-ה יושיעך מעצת מרגלים". נשאלת השאלה: מדוע התפלל משה רק על יהושע? מדוע הוא לא התפלל גם על כלב? מדוע הוא לא התפלל על יתר המרגלים? היייליגער "חפץ חיים" מבאר שאין פגנת התפלה "י-ה יושיעך מעצת מרגלים" כפשוטה, כמו שאנו מבינים, שלא יכשל בעצת המרגלים. פגנת התפלה היתה שהקב"ה יושיעו מהמרגלים - שלא יעשו לו רע. על פי זה מבאר ה"חפץ חיים" מדוע התפלל משה דוקא על יהושע ולא על כלב: ליהושע ולכלב היו שתי דרכים שונות כיצד לנהל מלחמה נגד המרגלים ולעמד כנגדם.

הכתוב אומר: "ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו" (לשון יח, כד), ופרש רש"י: "רוח אחרת - שתי רוחות: אחת בפה ואחת בלב. למרגלים אמו: אני עמכם בעצה, ולבו היה לומר את האמת! על ידי כן היה בו כח להשתקם, כמו שנאמר: 'ויהס כלב', שהיו סבורים שיאמר כמותם". דרכו של כלב היתה אפוא, להסכים כביכול עם המרגלים. כלפי חוץ, בפיו, שדר להם שהוא אתם. מטרותו היתה שבבוא העת, כשידברו על ארץ ישראל - יתנו גם לו לדבר! או אז, יוכל לומר את האמת, כפי שהיא חרוטה על לבו. כלב סבר שאם גם כלפי חוץ ישרד למרגלים שאינו ב'מפלגה' שלהם - הם לא יתנו לו כלל את הרשות ואת האפשרות לדבר!

כלב ידע כי בדרך זו, שהמרגלים ישתכנעו שהוא "משלהם", גם אם הם יבחינו בכל מיני דברים "חשודים" בהתנהגותו - הוא לא יאבד את אמונם, וכבר ימצא את הפרשנות המתאימה לכל "דבר חשוד" באופן שזו תתקבל על דעתם.

לדגמא: אם תתעורר אצלם התמיהה מדוע אינו משתתף במשא פרותיהם הכבדים והמשנים של הארץ, הוא כבר יסביר להם ש"אסור לו לסחב"... הוא עבר זה עתה "נתוח שבר"...

או אם תתעורר אצלם התמיהה מה הוא הולך לחפש בתברון [שהרי הכתוב אומר "ויבא עד חברון" ופרש רש"י ש"כלב לבדו הלך שם, ונשתטח על קברי אבות, שלא יחא נסת לחבריו להיות בעצתם"] - הוא כבר יסביר להם שאנשים נתנו לו כל מיני "קוויסלאך" לתחב בקברי האבות שבחברון...

זו היתה דרכו של כלב.

דרכו של יהושע היתה שונה. הוא הודיע להם מראש שאינו הולך "בראש" שלהם. בעוד שהמרגלים כבר מתחלת דרכם הלכו בעצה רעה, לדבר סרה על הארץ, וכפי שמביא רש"י על הפסוק (יג, כו) "ויכלו ויבאו" - "להקיש הליכתו לביאתו, מה ביאתו בעצה רעה אף הליכתו בעצה רעה" - יהושע הבחיר להם שאין דרכו כדרכם, והוא הולך מתוך פגנת ברורה לראות את מעלותיה של הארץ הקדושה ולספר על כך לבני ישראל.

ממלא, אומר ה"חפץ חיים", דוקא יהושע, שהלך עם המרגלים "ראש בראש", היה זקוק לתפלתו של משה שהמרגלים לא יעשו לו רע. שכן המרגלים בהחלט יכלו לעשות לו צרות, משום שהוא מקלקל להם את כל התכניות שרקמו במחם, בדברים בגנות הפניסה

לארץ ישראל. הן היו להם כל מיני חשבונות שעדיף להם, באפן אישי שלא להכנס לארץ, ויהושע עלול לקלקל להם את הכל... לא כן בנוגע לכלב. הוא לא זקוק לתפלה זו, שכן המרגלים לא העלו על דעתם כלל לעשות לו רע. הוא, הרי, "משלנו"...

כאמור, לפי ה"מהלך" הזה של ה"חפץ חיים", מתפרשת התפלה "י-ה יושיעך מעצת מרגלים" באפן שונה מהפרוש המקובל. אין פרושה של התפלה שהקב"ה יציל את יהושע שלא יהיה כמו המרגלים ולא ידבר לשון הרע על הארץ כמותם. אם זה היה פרוש התפלה - אכן היה צריך משה להתפלל גם על כלב, שגם הוא לא ילך בעצתם, ובעצם להתפלל על כלם שלא ילכו בעצה רעה.

התפלה שהתפלל משה על יהושע היתה תפלה מיחדת עליו - שהמרגלים לא יצליחו לפגוע בו ולעשות לו רע, ותפלה זו, כאמור, נוגעת רק לגביו.

הבטחה ולא תפלה

ראיתי שמביאים בשם השל"ה הקדוש, שמשה התפלל דוקא על יהושע "י-ה יושיעך מעצת מרגלים" לפי שהיושע היה ראש שבט אפרים, כפי שנאמר בפסוק (שם n): "למשה אפרים הושע בן נון", ואפרים היה בנו של יוסף, עליו נאמר: "ויבא יוסף את דבתו רעה" (בראשית לו, ב), לכן פחד עליו משה באפן מיחד שהוא עלול, חלילה, לדבר דבה רעה על הארץ!

נורא נוראות!

אלא שאם כך נשאלת השאלה, מדוע לא התפלל משה על נשיא שבט מנשה, שאף הוא מזרעו של יוסף, וגם עליו קים אותו החשש, כמו על יהושע?

יש מפרשים שלומדים לא כרש"י, וסוברים ש"י-ה יושיעך מעצת מרגלים" לא היתה תפלה. היתה זו הבטחה: משה הבטיח ליהושע שלא יכשל בעון לשון הרע.

הגמרא (ערכין טו ע"ב) אומרת, שהעצה להנצל מלשון הרע היא: "אם תלמיד חכם הוא - יעטק בתורה, ואם עם הארץ הוא - ישפיל דעתו". משה רבנו ראה אצל יהושע את שתי המעלות: הוא גם עסק בתורה, כמו שנאמר: "וימשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל - שלא מש מאהלה של תורה, וגם פתוב בתרגום יונתן בן עוזיאל: "כד חזי משה ענותנותיה", הרי שיש לו גם את מדת הענוה. אם כך, מבטח לו שלא יכשל בעון לשון הרע.

ההבטחה, שהיא בעצם ברכה, צריכה "כלי קבול" עליו יכולה היא לחול. יהושע, בהיותו בעל תורה ובעל ענוה, יכול היה לשמש ככלי קבול מתאים להפליא להבטחה שתחול, ולכן רק לו נאמרה הבטחה זו.

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

באותה שעה כשרים היו

ויכלו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל (יג, טו)

באר רש"י: "מהו ויכלו? להקיש הליכתו לביאתו - מה ביאתו בעצה רעה, אף הליכתו בעצה רעה".

לכאורה קשה, הרי רק לפני מספר פסוקים התורה כותבת עליהם: "כלם אנשים ראשי בני ישראל המה", ומפרש רש"י: "כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו!" אלא, כך דרכם של אישי צבור, מנהיגים. בזמן מנוים לתפקיד

- הם צדיקים וחסידים. הם חושפים ברבים את יכולותיהם המרשימות, את מדותיהם הנעלות וכו'. אך כל זה רק בזמן הבחירות לתפקידים... יום אחד אחרי המנוי - מתגלה פרצופם האמתי...

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל התבטא: לפני הבחירות - הקירות "מדברים" אל האנשים... על כל הקירות, ולוחות המודעות, מרוחים גליונות ענק עם פרסמת. אחרי הבחירות - אנשים מדברים אל הקירות... לך תנסה למצא את זה שבחרת בו...
"אותה שעה כשרים היו" - אבל רק "באותה שעה".

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון) @ארבעים שנות המדבר - מדה טובה או מדת פרענות?

#וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' כלם אנשים ראשי בני ישראל המה (יג, א)

\$כלם אנשים - כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו (רש"י)

%למי הפשט הפשוט פונת רש"י לומר, שכיון שבכל מקום שנכתב בתורה 'אנשים' הפונה היא לאנשים חשובים, מכרחים אנו לומר שבאותה שעה עידן היו המרגלים כשרים, שאם לא, לא נתן היה לכנותם אנשים.

באור נפלא בדברי רש"י כתב בספר 'קהלת משה' בשם רבי יצחק הורביץ זצ"ל אב"ד המבורג: בחשבון פשוט יוצא שאם בארבעים הימים בהם שהו המרגלים בארץ ישראל ישנם תשע מאות ויששים שעות, וכנגדם נענשו הם בכך שנותרו במדבר ארבעים שנה שבהם יש ארבע מאות ושמנים חדש - חצי מתשע מאות ויששים, נמצא שעל כל שעתים ששהו הם בארץ ישראל שלמו הם בחדש במדבר, ועל כל שעה שלמו בחמשה עשר יום.

והנה, אף אם לא היו בני ישראל נענשים בחטא המרגלים, היה עליהם ללכת אחד עשר יום במדבר, כפי שכותב רש"י על הפסוק (דברים א, ב): 'אחד עשר יום מחרב דרך הר שעיר עד קדש ברנע' שזהו שיעור הדרך ממצרים לארץ ישראל.

את אותם אחד עשר יום עלינו להוריד מחשבון הענש, שכן בכל מקרה היו הם אמורים לעבור אותם. בנוסף לכך, ישנם ארבעה ימים נוספים שעלינו להוריד, משום שלמעשה בני ישראל לא שהו במדבר ארבעים שנה בדיוק, כיון שיציאת מצרים היתה בט"ו בניסן, וכניסתם לארץ ב' בניסן [כמפרש בספר יהושע (ה, ט): 'והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון'], הרי ששהיתם במדבר ארבעה ארבעים שנה פחות ארבעה ימים.

נמצא אפוא, שענשם של דור המדבר הסתכם בארבעים שנה פחות חמשה עשר יום, ולפי החשבון דלעיל שעל כל שעה ששהו המרגלים בארץ נקנסו בחמשה עשר יום במדבר, יוצא שעל שעה אחת לא נענשו.

לכן דקדק רש"י ואמר 'אותה שעה כשרים היו' ולא 'אותו היום', ללמדנו, שרק באותה שעה היו הם כשרים, וכיון שלא היה להם להענש עליה הוריד להם הקב"ה מחשבון ארבעים השנים חמשה עשר יום.

(רבי שלמה לוונשטיין שליט"א - מתוך האור)

"טב לביש לא תעביד"

ישנו ספור מענין המובא במדרש בסוף פרשת קרח. ה"חובת התלמידים" בהקדמה לספרו מזכיר את המדרש הזה בתוך דבריו. מעשה באחד שהלך מארץ ישראל לבבל והיה אוכל לחם. ראה שתי צפרים מתנצחות זו עם זו, עד שצפור אחת הרגה את חברתה. הלכה הצפור החיה והביאה עשב מיחד שיש בו סגולה להחיות מתים, הניחה אותו על פיה של הצפור המתה, והעשב החיה אותה. נטל האיש את העשב הזה, והלך להחיות בו את המתים.

האדם הזה הולך לחולל את המהפכה הכי משמעותית בעולם - להחיות מתים.

"החובת התלמידים", שמביא את המדרש הזה בתוך דבריו,

מתאר איזו מהפכה נהיתה בשמים. כעת בודאי ילך יהודי זה למערת המכפלה ויחיה את האבות הקדושים. לאחר מכן ילך לקבר רחל ויחיה את רחל אמנו. משה רבנו - לא ידע איש את קבורתו, כך שלא יוכל להחיותו, אך את כל השאר הוא יכול. ילך לבתי הקברות שבהם קבורים גדולי ישראל מכל הדורות ויחיה את כלם. מוראדיג!

ממשיך המדרש: כשהגיע לסלמה של צר מצא ארי משלך מת. אותו אדם ראה שהעשב הועיל להחיות צפור מתה, אך הוא לא ידע האם זה עובד גם על בעלי חיים ויצורים אחרים.

דבר דומה מצינו במעשה של האשה השונמית. האשה באה אל אלישע כשהיא בוכה על בנה המת, ואלישע שלח את גיחזי עם משענתו כדי להחיות את הילד. גיחזי הניח את המשענת על הילד, אך הוא לא קם לתחייה. המדרש אומר כי לפני כן נסה גיחזי את המשענת על חיה מתה, והיא קמה לתחייה. אך במעשה זה עבר גיחזי על דברי אלישע שאמר לו שלא יעצר בדרך אל הילד, וזו הסבה שגיחזי לא הצליח להחיות את הילד עם המשענת.

כעת בקש אותו אדם לבדוק אם העשב שהחיה את הצפור מחיה גם בעלי חיים אחרים. הלך והניח את העשב על פיו של האריה - והחיהו. כמובן הוא שמח שמחה גדולה. כעת יוכל לחולל פלאות גם אצל בני האדם. אלא שהשמחה לא ארכה זמן רב. מיד כשקם האריה לתחייה, התנפל על האיש והרגו. האריה אכל את העשב, ולקננוח אכל גם את האיש...

האריה קם לתחייה, אבל האדם - מת. הנתוח הצליח - והחולה מת... אומר המדרש: על כך משלו מושלי המשלים: "טב לביש לא תעביד ובישא לא משי לך". כשאדם עושה טובה לרע - סופו שייסבל מאותו רע. אל תעשה טובה לרע, ורע לא יבוא עליך.

המדרש מלמד אותנו לקח. שושה שבועלם, אתה רוצה לעשות נסיונות בעשב המסגל להחיות מתים? נסה זאת על נמלה, לא על יצור שעלול להזיק לך.

בכל זאת, מה הניע את האדם שעשה זאת, וכי אינו יודע על הסכנה הצפויה לו מן האריה החי?

אלא, האדם הזה סבר שיש גבול לרע ולשחיתות. איך יצור שאני הצלתי אותו והחזרתי אותו לחיים מסגל לקום ולפגע בי? אדם שמאכיל בעל חיים בכך ידו, היעלה על הדעת שאותו בעל חיים ינגס את ידו של האדם שמאכיל אותו?

חז"ל מספרים, שכשהבבל נלחם עם קנו, הגל נצח. רק לאחר שסונו התחנן לפניו והבבל ותר לו, אז קם עליו והרגו. מסקנה: אסור לסמוך על אדם רע, כי הרע חושב רק על עצמו, ועל הדרך הוא מסגל לפגע בכל מי שנקרה בדרך, כולל אלו שהצילו את חייו.

המרגלים - נשיאי ישראל, חששו שבארץ ישראל לא תהיה להם נשיאות, הם דאגו לכבודם, ובגלל הכבוד של עשרה אנשים הם גרמו לדור שלם ללדת לשאול משה. איזה דור היה זה? דור דעה, הדור שזכה לגלויים השמימיים הנשגבים ביותר - יציאת מצרים, קריעת ים סוף, מעמד הר סיני. כל הדור המרומם הזה אבד משום שכמה אנשים חששו שכבודם יפגע במשהו. נורא!

זהו כחו של הרע. מן הרע - יוצא רע. "כאשר יאמר משל הקדמוני: מרשעים יצא רשע" (שמואל א כד, יג).

הרע הגדול ביותר הוא היצר הרע - "הקדוש ברוך הוא קראו רע" (ספד נב ע"א). אדם רואה כיצד היצר הרע מנסה לפגע בו, הוא חושב בלבו: אמן לו משהו, 'אזרק לו עצם', כדי להרגיע אותו, שניח לי. ואינו יודע שעם רע לא עושים עסקים. היצר הרע הוא תכלית הרע - "כי יצר לב האדם רע מנעריו". אם תפתח לו פתח, הוא יכנס פנימה - "לפתח חסאת רבץ", והוא לא ינוח ולא ישקט עד שיצליח למשוך אותך אליו לגמרי. הוא לא מסתפק במועט, הוא רוצה הכל.

מהרע - בורחים, לא עושים אתו עסקים.

(רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א - דורש טוב בין המיצרים)

פנינו בבית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח" יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

תאמין בעצמך וביכולות שלך

אותך לשידוכים. ענה להם הבחור, דעו לכם, קודם כל אני סוג א', ובעזרת ה' אני שואף ובטוח שאזכה לשידוך טוב יותר מכם, אך כולם לעגו לו מן הצד, היאך יצליח הוא בתור אדם גרוש יותר מהם, והשאיירו אותו בחלומותיו הנעימים.

אותו בחור המשיך להתמיד בלימוד במקומו בישיבת וולוז'ין כאילו דבר לא קרה, והפוך, היה לומד טוב יותר מלפני כן והאמין בעצמו. ביום מן הימים הגיע אחד מגדולי ישראל לחפש שידוך לביתו, והלך כמו כל הגדולים לישיבת וולוז'ין, כשראש הישיבה היה מציע להם את העידיית שבעידית. לאותו רב גדול היתה בת מוצלחת ומושלמת בכל העניינים, במידות ביראת שמים בחן וחסד. כשהגיע הרב, קרה דבר לא שגרת, בזמנם האור היה ע"י נטט ומנורות אשר לאורם היו לומדים. באותו יום נגמר הנפט והאספקה שהיתה אמורה להגיע נדחתה בכמה ימים, וכך לעת ערב היה חושך מוחלט בבית המדרש, אבל בישיבה שכזו כולם לומדים גם בחושך כאילו השמש זורחת, וחזרו על לימודם בעל פה.

אותו רב גדול שהגיע לא ראה את הבחורים בעלטה, ולא יכל גם לדבר עם ראש הישיבה עקב המצב. מה עשה, החליט לישב וללמוד עד שיצא לדרכו או עד שישתפר המצב. לפתע הוא שמע קול של לימוד ככזו מתיקות ועריבות, שחזר על דפי גמרא בעל פה ולא מפסיד אפילו מילה אחת. מיד אמר הרב בליבו שזה מה שהוא מחפש. כמובן שהיה זה העילוי הגרוש. אותו רב החליט שזה השידוך אבל לא ידע את מי לשאול ולא היה קרוב לבחור. ניסה לשווא לשאול את זה שישב לצידו, עד שהחליט להתקרב בחשיכה על פי הקול לאותו בחור תוך שהוא שומע את העריבות והלימוד.

הגיע אליו הרב ואמר לו, מחילה שאני מפריע לך באמצע הלימוד, יש לי בת מיוחדת במינה התרצה להשתדך איתה, כן - אמר לו הבחור. אותו רב פחד שיתחרט, מיד הוציא סודר מכיסו ועשה איתו קנין שאף אחד מהם לא יכול לחזור בו. לאחר הקנין רשם את פרטיו כאשר עדיין חושך סביבם, ויצא לדרכו. למחרת כשחזר האור, הם נפגשו וסגרו הכל, והבחור אכן התחתן עם ביתו של גדול ישראל בעוד בחורי הישיבה לא האמינו איך זה יתכן.

ראו מה זה השגחה פרטית, אם היה הרב מגיע כשיש אור, והיה שואל איזה בחור אודותיו, ואם רק היה שומע שהוא גרוש, בשום פנים ואופן לא היה לוקח אותו לביתו, אבל מה בעצם גרם לו להצלחה הגדולה הזאת, שאותו בחור דימה לעצמו תדמית טובה, חיזק את עצמו בידיעה ושיאפה לקבל את הבחורה והשידוך הטוב ביותר. וכך, כשהוא חושב טוב על עצמו הגיע לטוב ביותר. זה המוסר שאנו צריכים ללמוד מהפרשה, אדם צריך לחשוב טוב על עצמו ולדעת את ערכו, ואז ממילא כולם יחשבו עליו טוב.

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה.

כשחזרו המרגלים מלתור את הארץ שם ראו את הענקים יושבי הארץ, אומרת התורה שבמהלך דבריהם אמרו המרגלים "וַיִּשְׁם רְאִינֹו אֶת הַפְּלִיִּים בְּנֵי עֲנָק מִן הַפְּלִיִּים, וְנָהִי בְּעֵינָיו כַּחַגְבִּים, וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם". הפשט בפסוקים אלו מחולק לשניים, הראשון שהעידו המרגלים שהרגישו לידם כמו חגבים, והחלק השני הוא "וכן היינו בעיניהם", דהיינו שהעידו המרגלים שאותם נפילים ראו אותם כמו חגבים.

אומר על כך המדרש (מדרש רבה טז, יא) אמר הקב"ה, על הראשון אני מוותר, אם אדם רואה משהו גדול ממנו, ייתכן שיחשיב את עצמו כקטן, זה עוד מסתבר, אבל על החלק השני אומר המדרש, "מי יאמר שלא הייתם בעיניהם כמלאכים, מה גרמתם לעצמכם", מניין לכם זאת שהם חושבים אתכם כחגבים, אומר הקב"ה על זה אני לא מוותר, וזו אחת מן הסיבות שנגזרה גזירת מיתה על דור המדבר.

אומר השפת אמת יסוד שצריך להחזיר עמוק לליבנו, 'אדם שומע מה שהוא חושב', אם יחשוב אדם עצמו לחגב או לקטן זה מה שהוא ידמיין וישמע על עצמו מאחרים, ומכאן מגיע הרב ליסוד גדול, שתמיד צריך האדם לדעת את ערכו, להחשיב את עצמו מבחינת 'ויגבה ליבו בדרכי השם', אחרת לא יוכל להתקדם אפילו פסיעה אחת, שהרי על כל שלב בחייו יאמר 'מי אני ומה חיי, ואינני שווה דבר, וכולם יותר טובים ממני' וכו', וכך לא יתקדם בחיים. אדם שחושב טוב על עצמו, 'אני מסוגל ויכול, ובר הכי לכך, ויש לי כוחות', הוא אשר יצלח.

אומר רבי ישראל מסלנט, האסון הכי גדול שאדם נמצא פה 70 שנה, אבל אינו יודע את הערך של עצמו, מי הוא ומה הוא שווה וכמה כוחות יש בו, אבל אם אדם יחשוב ויתבונן קצת על ההצלחות וההישגים הקודמים שלו, ויסתכל על מצבו הנוכחי בעין טובה, אז הוא תמיד יוכל לעלות ולהתקדם הלאה והלאה, זו החשיבות שאדם חייב להעריך את עצמו ואת שוויו.

צריך לדעת, שדבר זה אינו סותר את מידת הענווה, כשמדובר על עצמו אדם חייב לדעת שיש לו כוחות והוא יכול ומסוגל ויצליח, הענווה היא מול אחרים. לכן אומר הרבי מקוצק "היו דן את כל האדם לכף זכות", המילה "את" באה תמיד לרבות דבר אחר, וזה "את" עצמך, הכל מתחיל מהאני שבך, האדם חייב לדון עצמו לכף זכות, ומה שיחשוב על עצמו זה מה שישמע מאחרים, וזו הדרך שבזכותה יגיע למסלול הצלחה שיסלול לעצמו.

מסופר בישיבת וולוז'ין, על בחור שהיה עילוי גדול שזכה לשידוך טוב, כולם שיבחו אותו וידעו שהוא עתיד לגדולה. אבל השידוך לא צלח, ואחרי כמה חודשים הבית הזה התפרק בצער נורא ואיום לכל הצדדים. כולם היו בטוחים שמכאן ואילך אותו עילוי ירד וילך למקומות לא טובים, אבל הופתעו כשראו אותו חוזר לישיבה עם בטחון עצמי ושמחה, והרבה חשק אפילו יותר מבראשונה. אמרו לו הבחורים, הרי אתה עכשיו סוג ב', מי יקח

'אדם שומע מה שהוא חושב' - צריך האדם לדעת את ערכו, ולהחשיב את עצמו מבחינת 'ויגבה ליבו בדרכי השם'

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
19:07	20:18	21:14

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

לע"פ יוסף מנחם אליהו בן מסיעדה ואהרון ז"ל

לע"פ יוסף חיים בן עזיזא ז"ל

לע"פ שאול חי בן מרים ז"ל

מזל טוב במחלקה הקרדיולוגית

ההורים התלבטו והתייעצו, ואז קם האב ממקומו, ובקול נרגש אמר: 'הריני מקבל על עצמי לא לדבר בשעת התפילה, ובזכות זו ישלח השם את דברו וירפא לפני יקירי!' כשהקבלה זו בידיו, ניגשו ההורים אל הרופא וביקשו לבצע את הצנתור, למרות הסיכון הכרוך בו. הילד הוכנס לצנתור רביעי, כשהוריו עומדים בחוץ ומתפללים בדמעות. חלפו דקות ארוכות. לפתע בצבצו פניו של הרופא מחדר הניתוח, והוא בישרם: 'מגיע לכם מזל טוב! בעוד כמה דקות תוכלו להיכנס פנימה!' חלפו עוד כמה דקות, והם נקראו לחדרו של הרופא, שהתוודה: 'אמת, כשראיתי את בכייתכם ותפילותיכם - נייעור בי רגש שלא הכרתי, והתקשרתי למומחה העולמי הגדול בתחום. התייעצתי אתו בנידון, וביצעת את הצנתור לפי הנחיותיו - בצורה שונה ממה מבעבר. בהחלט מגיע לכם מזל טוב - נולד לכם ילד חדש, בעל לב חדש, תקין וחזק!'

אחד הדברים שהכי קשה לעשות בהם שינוי הוא ההרגל, שהוא דרכו הרגילה של אדם בחייו. למעשה, כל החיים שלנו מורכבים ממוסכתי של הרגלים: הרגל באיזו שעה הולכים לישון ובאיזו שעה קמים, היכן מתפללים ובאיזו שעה, מה אוכלים מתי ואיפה, וכך בכל תחומי החיים. רוב בני האדם שונאים שינויים שוברי שיגרה, מתקשים להתמודד עם הרגל שמשנתנה. גם רמתנו הרוחנית תואמות להרגלים שלנו. יהודי שמתרגל להתפלל מוקדם ולבוא מבעוד מועד לתפילה, ייקל עליו להתפלל כראוי ובכוונה. אדם שכמעט אינו יוצא מסביבתו, בדרך כלל אינו מתקשה הרבה בשמירת עינו. אדם שאינו מבלה הרבה בין יושבי קרנות - יוכל להיזהר די בקלות מלשון הרע, ואדם שהרגלו וסדר יומו חובקים שעות ארוכות של שהות בבית המדרש - בדרך כלל יתעלה בתורה.

הבעיה מתחילה כשיש משהו שמחייב אותנו לשבש את ההרגל. שמחה משפחתית בעיר מרוחקת, צורך ברופא במקום זר ומנוכר. פתאום, כל ההרגלים משתבשים, ואנו מתקשים להתמודד מול המשימה: לצלוח את שינוי ההרגל הזה תוך התקדמות רוחנית, ולא נסיגה חלילה...

אז מה הפתרון? כיצד מתמודדים מול שבירת שגרה ושינוי הרגל? איך ממשיכים קדימה ולא נסוגים? התשובה היא התבוננות ומחשבה על תפקידו של האדם. טעות היא לחשוב שכל תפקידנו הוא להיות יהודים טובים בתנאים מיטביים ובימי שגרה, כי ברור מלכתחילה שכל יהודי מסדר את שגרת חייו כראוי. תפקידנו עמוק בהרבה: תפקידנו הוא לפתח תפיסת חיים של 'עבדות' לבורא עולם. של התבטלות לרצונו. כשאדם הוא 'עבד' בכל מהותו, חייל מסור של אבא שבשמים - תפיסת החיים הזו מובילה אותו, שומרת עליו ומחזיקה אותו היטב גם כאשר השגרה נשברת וההרגלים משתבשים. עבד ה' - אינו זקוק לשגרת חיים או לתנאים טובים כדי להמשיך להיות עבד. הוא שמח להיות עבד ה' בכל מצב!

פרשת השבוע מציינת אותנו בסוד הזה, בעזרתו יוכל יהודי להתגבר על כל קושי ושיבוש. כלב בן יפונה, התמודד עם קושי בלתי נתפס: הוא יצא עם 11 חברים למסע בארץ זרה, 10 מהם מוציאים את דיבת הארץ רעה, איך הוא יכול להתמודד מולם? משיבה לנו התורה: 'ועבדי כלב, עקב היתה רוח אחרת עמו'. היתה לו נוסחה מנצחת, רוח אחרת. 'עבד' ה' בכל מהותו, לא סוטה מרצונו ימין ושמאל. לפיכך שכרו מובטח להיכנס לארץ ולרשת חבל אדמה מבוקש, כי בורא עולם משלם שכר טוב לעבדיו! ככל שנסגל את תפיסת החיים הזו - נזכה לעמוד בגבורה מול כל נסיון ושיבוש הרגל, ונזכה שבורא עולם יעניק לנו מטובו, שפע השמור באוצרותיו לעושי רצונו בכל תנאי ומצב! את הסיפור המופלא הבא סיפר הרה"ג רבי מיכאל גרינוולד שליט"א: הוא הוזמן לשאת שיחה באחת הישיבות בגודל חשיבות הזוהרות מדיבור דברי חולין בבית הכנסת. כשהשיחה הסתיימה, ניגש אליו בחור אחד, השפיל עיניים ואמר: 'יש לי בעיה חמורה בלב, מום שמלווה אותי מאז לידתי ונטל את שלוות נפשי, מכריח אותי לצאת ולבוא בשערי מחלקות קרדיולוגיות. אולי יש לרב סגולה עבורי?' - שאל. עבור הרב גרינוולד, היתה השאלה לאחר הדרשה הזו, ככפפה ליד. 'עצתי לך, לקבל על עצמך להיזהר מדיבורי חול בבית הכנסת בשעת התפילה!'

'לכמה זמן?' - שאל הבחור שאל, והרב גרינוולד השיבו: 'מה זאת אומרת לכמה זמן? - לכל החיים! הרי זו הלכה פסוקה שאסור לדבר דברי חולין בשעה שהציבור מתפללים, ובשולחן ערוך הרב כתב שכל השח דברי חולין כשהציבור מתפללים - מראה בעצמו שאין לו חלק באלוקי ישראל חלילה! אז את הקבלה הזו - עליך לקבל על עצמך לכל החיים, לא לדבר דברי חול בבית הכנסת, נקודה!'

'כל החיים?! - איך אעמוד בזה? אני יכול לקבל על עצמי לתקופה אבל כל החיים לעמוד בקבלה הזו?' - ניסה הבחור להתמקח. 'יקירי, אספר לך סיפור!' - אמר הרב גרינוולד, וסיפר: מעשה באברך שבנו סבל מליקוי נדיר בשני ורידים הסמוכים ללבו. בעיה נדירה שרק רופא אחד בארץ מתמחה בטיפול בה על ידי צנתור מורכב, וההורים המודאגים פנו לאותו רופא. הלה ביצע את הצנתור פעם אחת - ולא עלתה בידו, כך גם בפעם השנייה והשלישית. בפעם הרביעית, הרופא התלבט אם לבצע את הצנתור, בהסבירו כי בצנתור רביעי יש סיכון לא פשוט, ומאידך - גם בהשגרת המצב כפי שהוא יש סיכון לדום לב פתאומי. כך שאינו יודע להכריע...

בורא עולם משלם שכר טוב לעבדיו! ככל שנסגל את תפיסת החיים הזו - נזכה לעמוד בגבורה מול כל נסיון ושיבוש הרגל

האברך המאושר סיפר את הסיפור לרב גרינוולד,

שהוסיף לו נופך משלו, בהסבירו: 'הלא האר"י הקדוש זי"ע מלמדנו, כי כשאדם עובר על מצוה חלילה, הוא פוגם באיבר שנגד אותה מצוה. כאשר הוא מתקן את חטאו, הוא מתקן גם את האיבר המקביל. ומהי המצוה שנגד הלב? - אומר המהרש"א שמצוה זו היא מצות 'אנוכי ה' אלוקיך', שהיא הלב של כל המצוות. וצורת קיום מצוה זו כראוי - היא להבין שבשעת התפילה אתה עומד לפני המלך, ולא מדבר דיבורי חול בעת התפילה! מדהים! ובאופן מפתיע - אותו אברך שהיה זקוק לישועה בלב בנו - קיבל על עצמו מצוה זו דווקא, והזכות הזו עמדה לו! את הסיפור הזה סיפר הרב גרינוולד לבחור המתלבט אם יעמוד בקבלה הזו כל ימי חייו, וכששמע הבחור את הסיפור קיבל על עצמו שלא לדבר בעת התפילה לכל החיים!', ונפרד מהרב בברכה.

חלף כשבוע ימים, ובשעת ערב צלצל המכשיר הסלולרי של הרב גרינוולד. על הקו היה הבחור, שסיפר דברים כהווייתם: 'הייתי בביקורת אצל הרופא, והוא תמה ואמר שאינו מבין. מעודו לא נתקל במצב כה מוזר שמום מולד נעלם כלא היה! הוא חשד בי שעברתי טיפול אצל רופא אחר, אולם הטיפול שעברתי היה אצל רופא כל בשר, פשוט קיבלתי על עצמי לעשות את מצוותו כל החיים!'

פעמים כה רבות יהודים מקבלים על עצמם קבלות, טובות וחשובות. לפעמים כדאי להגבילן בזמן, אבל כמה כדאי לאמץ קבלה אחת לפחות, כמו זו - שלא לדבר בשעת התפילה, לכל החיים. קבלה תמידית, חזקה ואיתנה, היא אמירה ברורה: 'אני עבד. לא מוגבל בזמן, לא חפץ להשתחרר, אני עבד ה' ונהנה מכך כל רגע!' קבלה שכזו בודאי תוכנו בסיעתא דשמיא לראות שעבדי ה' זוכים ביחס מועדף מבורא עולם, הנותן להן שפע טובה וברכה מאוצרו הטוב.

אדם יראה לעיניים

רבות דובר על חטא המרגלים, אותו חטא נורא שעם ישראל סבלו וסובלים ממנו עד לימינו אנו, כמו שאמרו רבותינו על הפסוק "וַתִּשָּׂא כָל הָעֵדָה, וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם, וַיִּבְכּוּ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא" (במדבר יד, א) ואמרו רבותינו (במדבר רבה טז, כ): שבכו בליל ט' באב ואמר להם הקב"ה, אתם בכיתם בכיה של חנינם לפני, אני אקבע לכם בכיה לדורות, ומן אותה שעה נגזרה על בית המקדש שתתחרב."

ונסה לרדת לעומקם של דברים, המרגלים היו מראשי בני ישראל, כנאמר "וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַר פָּאֲרָן, עַל פִּי ה', כָּלֶם אֲנָשִׁים רָאשֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל הֵמָּה", לו יצויר שגדולי הרבנים יבכו ויצטערו על דבר מה ויאמרו כן לכל עם, הלא פשוט הוא שכולם יקבלו דבריהם, ולמה נענש כל העם על חטאם של המרגלים?

השאלה תתורץ בס"ד על פי משלו של המגיד מדובנא, לאדם שהיה לו אריג משי יקר ומשובח על מנת לעשות ממנו חליפה חדשה לחתונת בתו, ומסר בידי החייט הטוב ביותר את האריג, וביקש ממנו לשמור עליו מכל משמר כיוון שהוא יקר, והנה הוא רואה שהחייט משרטט קווים על הבגד ולאחר מכן לוקח מספריים וחותר את האריג בגדלים שונים. בעל הבגד צעק מיד: "מדוע אתה חותר ומקלקל את הבד?", ונרגע רק לאחר שהחייט הסביר לו שאין דרך אחרת לעשות חליפה אלא רק על ידי שיחתוך את הבד לצורך תפירתה.

במה דברים אמורים, כשננסו המרגלים לארץ מבואר בגמרא שהקב"ה הרג באותו היום כמה ענקים, והיו טרודים ועסוקים באבלם, ולא נתנו ליבם להשגיח על המרגלים שהסתננו לארצם, והנה כאשר המרגלים חוזרים לבני ישראל הם מוציאים את דיבת הארץ ואומרים "אֲרֶץ אֲכָלֶת יִשְׁבִּיעָהּ הִיא" (במדבר יג, לב), דהיינו שבכל מקום שעברנו ראינו אותם קוברים מתים.

וזהו ממש כמשל על החייט והבד היקר, פרשת המרגלים מהווה לימוד מוסר חשוב. כל אחד נתקל במהלך חייו במקרים שכאלה, שבתחילה הוא לא מבין מדוע ה' עשה לו כך, ורק לאחר זמן הוא רואה כמה הכל לטובה ולברכה, אבל אדם רואה לעיניים, המרגלים וגם העם היו צריכים להתחזק בדעה שהכל מאיתו יתברך, גם כאשר לא רואים את הטובה שתצמח לאחר מכן, ועל כפי זה נתבעו, על שלא קיבלו בשמחה את דבר ה'.

הנכרה

שאלה: שאלה: בדומה למקושש בפרשתינו, שאלה קשה נשאלה ע"י תלמידי חכם, שנשלח למדינה רחוקה לשמש כרב בקהילה יהודית: כבר בשבת הראשונה הבחנתי בשני מתפללים שמגיעים לתפילה ברכבם! הם הצטדקו: "אנו גרים כשעה הליכה מכאן, לבוא ברגל לא שייך, ולוותר על תפילת שבת בביה"כ איננו מוכנים". לא האמנתי, יהודים רומסים את השבת הקדושה לשם תפילה בביה"כ, וחושבים שזו מצווה. ניסיתי להסביר שהנסיעה כרוכה בחילולי שבת רבים בפרהסייה, מצווה הבאה בעבירה, אך הם בשלהם: "הרי אנו חיים בין גוים, במה נחשב ליהודים אם לא בהגיענו לביה"כ בשבת?!"... התחבבתי כיצד אוכל למנוע את חילולי השבת הנוראים.

באחד הימים, הבחנתי בגוי עגלון עם עגלה וסוס. חשבתי שאולי נדאג שאותם מתפללים יגיעו כך לביה"כ.. אמנם הגמרא (ביצה לו, ב) אומרת שאין רוכבים בשבת על גבי בהמה וגם הלכה בידינו (שו"ע או"ח ש"ה, י"ח) שאסור לישב על קרון שנכרי מנהיגו בשבת משום שמשמש בבהמה. אך כיוון שאיסור זה הוא מדרבנן, ויצילים מחילולי שבת רבים מהתורה, אולי ממילא עדיף שיגיעו בקרון שכזה.

יעצתי להם להגיע בכרכרה במקום ברכבם והם הסכימו וכך היה! כעבור כמה שבועות הבחנתי בעוד שני מתפללים שהצטרפו לכרכרה. שאלתי: "הלא הייתם מגיעים עד כה רגלית, למה הצטרפתם לכרכרה?". ענו לי "כשגילינו ש'הסעת בית הכנסת' של הרב עוברת תחת ביתינו, אמרנו מדוע שלא נצטרף ונגיע מוקדם לתפילה?". להשמיע בפניהם טענות הגיוניות שההיתר הוא לאלו שימנעו מחילולי שבת, זה לא יועיל, שבודאי יאמרו "אם הדבר מותר למה לנו יהיה אסור?!". השאלה האם עלי להפסיק את ההסעה המיוחדת על מנת למנוע את חילולי שבת של אלו שנוספו?

תשובה: השאלה הוצגה בפני מרן הרב שטיינמן זצוק"ל שהשיב: "לפני שישאל על הפסקת ההסעה, יש לפקפק בעיקר עצתו להתיירה, ועלולה לגרום למכשולים רבים (כמו שראינו..), ואמנם היא קלה מנסיעה ברכב, ובכל זאת אין לרב מקומי או בית דין להסדיר חילול שבת מועט יותר, וכביכול לתת הכשר להתייר איסורים, ומוטב לעזוב את החוטה לנפשו, ולא לתת לו לעבור אפילו עבירה אחת על פי הוראת היתר. ואומר המהר"ם שיק (או"ח צ"ו): "צריך להיות מתון בדברים אלו, כי רוב ההיתרים מביאים לידי חילול שבת, שעמי הארץ מדמים מילתא למילתא, ואומרים שכך התיירו הפרושים והחכם עיניו בראשו!"

(אחת שאלתי 2, מאוצרו של הגר"י זילברשטיין)

השקפה לבית היהודי

והייתם קדושים לאלוקיכם

בפרשתנו מצוה הקב"ה את עם ישראל על מצוות ציצית, וידוע גודל מעלת ציצית, שהלבוש ציצית ובנוסף עושה גדרים שלא לתור אחר מחשבת הלב והעיניים, מסוגל הדבר להביאו לידי יראת שמים וכמו שאומרת התורה "וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרַי עֵינֵיכֶם... לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתַי וְהֵייתֶם קְדוֹשִׁים לְאַלְלִיקְכֶם" (במדבר טו, לט-מ), ומפרש בתרגום יהונתן: וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הִי כְּמִלְאָכְיָא דְמִשְׁמַשְׁיִין קְדָם יְיָ אֱלֹקְכוֹן, ובתרגום לשפתינו, תהיו קדושים כמלאכים המשמשים את ה' אלוהיכם.

מכאן נלמד יסוד ושורש בעבודת ה', אשר אדם הכופה את יצרו ויוצר לעצמו סייגים וגדרות לבל ישל, וזכה הוא להדמות למלאכים משרתי עליון. מכך צריך ללמוד האדם לבל יפול בקרבו בראותו באלו נסיונות הוא מתנסה ועל אלו מקרים עליו להתגבר על יצרו, איש איש בנסיונותיו, ואדרבה, דווקא על ידי שעומד בנסיון, ויוצר לעצמו גדרים וסייגים כדי להרחיקו מן הנסיונות וזכה הוא להתקדש הוא כמלאך אלוהים.

עתה נבין, למה הוכיח הקב"ה את עם ישראל בנביא "וְלֹא

**פעם בצער מראה
שלא בצער - אם
היה כוונתכם לעשות
נחת רוח לפני לא
הייתם יגעים וחסרי
כח מקיום התורה
והמצוות**

אתי קראת יעקב, כי יגעתי בי ישׂראל" (ישעיה מג, כב), הרי התורה "יקרה היא מפנינים...", ונאמר על התורה ומצוות שהם "מתקנים מדבש ונופת צופים", לכן אומר המגיד מדובנא על הפסוק הזה, שאם יגעתי בי ישראל - אם קשה עליכם העבודה וקיום המצוות, מכאן מובן שלא אותי קראת יעקב, כלומר שאין כוונתכם לעשות נחת רוח לפני, שאם היה כוונתכם לעשות נחת רוח לפני לא הייתם יגעים וחסרי כח מקיום התורה והמצוות (הרבי מקוצק אמר על פירוש זה שודאי נאמר ברוח הקודש), וזה שכתוב "פעם בצער ממאה שלא בצער", לומר שהקושי והטורח בקיום המצוות חשוב הוא ובלבד שירגיש האדם סיפוק מכך שעמל וטרח לעשות רצון קונו ולא ייאוש ותשישות כח.

עתה מובנים דברי המדרש, שעלה משה רבינו למרום לקבל את התורה ואמרו מלאכי השרת, ריבונו של עולם, מה לילוד אשה בינינו, ביקש הקב"ה ממשה שיחזיר להם תשובה, ואמר משה "ריבונו של עולם, תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה... וכי קנאה יש ביניכם, יצר הרע יש ביניכם" וכו'. וביאורו הוא, שאי אפשר לו לאדם לבוא לשלמות קנין התורה והקדושה רק ע"י עמידה במלחמה עם יצרו והנסינות, והדרך הטובה לכך היא סייגים וגדרות שמרחיקים את האדם מן העבירה, ואשרי הזוכה.

הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

השבת חל יום השנה ה 11 לפטירתו של הראשון לציון, רבי מרדכי אליהו זצ"ל, איש אשר רוח אלוקים בו, בעל קדושה תורה וענווה במקום אחד, אשר בליבו אהבת ישראל עצומה שהיתה מפעפעת בקרבו. נביא מעט סיפורים אודות אישיותו המופלאה.

תורה עם ענווה

בצעירותו, בגודל שקדנותו, היה הרב יושב לילות שלמים בהיכל הישיבה, גורס משנתו בעמקות ובחריפות, כשהוא גומא דפים וסוגיות, משנגם ומאחסנם בזכרונו הבהיר. אך במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו, שהיה מתאמץ להסתיר את היקף הישגיו.

באחד הערבים, הבחין ראש הישיבה רבי עזרא עטייה שהרב נוטל גמרא מהארון ומתחיל ללמוד מסכת מראשיתה. לפנות בוקר, כששב רבי עזרא לישיבה, נכנס להיכל ובלאט פסע למקום מושבו. תדהמה אחזתו כשהבחין שהוא אוזח בדף מ'. אך פליאתו היתה עצומה שבעתיים, כאשר ראה מה עושה הרב ברגע שקלטו אזונו את הד פסיעותיו. הוא הפך במהירות את הדפים לדף ג' והשים עצמו כמי ששקוע בסוגיה שבדף זה. איש אמת היה רבי עזרא עטייה וגם לרב לא נשא פנים, להתעלם ממה שהוא מנסה להערים עליו. בחיבה בלתי מוסתרת קרא: "חכם מרדכי, אתה מגחך עלי?!"

עזוב תעזוב עמו

אדם אחד שנתקע עם רכבו ברחוב כנפי נשרים ליד ביתו של הרב זצ"ל ניסה להניע את הרכב, אך לא הצליח. הוא גם לא ראה שום אדם באזור שיכול לעזור לו לדחוף מעט את המכונית כדי שיוכל להניע אותה בדחיפה. נכנס הלה למכוניתו, וחיכה שמישהו יבוא לעזור לו. והנה מגיעים שני אנשים שעזרו לו לדחוף את המכונית, אחד מבוגר ואחד צעיר. כשיצא להודות להם על העזרה, ראה שבעצם מי שעזרו לו לדחוף את רכבו היו הרב אליהו זצ"ל והעוזר שלו. האיש התנצל מייד ואמר: סליחה, לא התכוונתי, לא ידעתי שכבוד הרב הוא שדוחף את מאחור. הרב צחק ואמר: האם אני לא חייב במצווה "עזוב תעזוב עמו"?

הנהגתו בחינוך ילדים

בזמן שהיה מלמד ילדי ישראל, פעם התנהג אחד מתלמידיו שלא כשורה והגיעה לו נזיפה חמורה. קרא לו הרב, נזף בו וליטף אותו קלות בידו האחת, ובידו השניה הושיט לו סוכריה והאיר פניו באומרו: "קח ותברך". הוסיף ואמר אותו תלמיד ברבות השנים: "לא מעט נזיפות קיבלתי בחיי. אך לא היתה נזיפה שהשפיעה עלי כמו אותה נזיפה מפי הרב, שידע לעטוף את תוכחת המוסר באהבה רבה וכך הצליח לגעת במקום הכי עמוק ופנימי בלבי".

שונית אלמוגים

מתכננים חופשה לימות הקיץ? הולכים לים? (בחוף מופרד ועל פי טהרת הכשרות כמובן!) דעו לכם, שמתחת לפני הים באתרים מסויימים ברחבי הארץ והעולם נמצאים מקומות תת ימיים מרהיבים, ובהם מתנוססות לראווה שוניות אלמוגים, שהן הסביבות הימיות העשירות והמורכבות ביותר באוקיינוסים ובימים, והן מבתי הגידול המרהיבים והמרתקים ביותר הקיימים על פני כדור הארץ. בשוניות נחשפים לעינינו שלל מיני אלמוגים בעלי צורות וצבעים מגוונים. בין הסדקים והמבוכים שהם יוצרים, חיים מינים רבים של כוכבי ים, סרטנים, חלזנות וצדפות, ובמים שוחים מאות מינים של דגים בשלל צורות וצבעים. שוניות האלמוגים שוכנות על קרקעית הים, במים חמימים ומוארים היטב. הן נוצרות על ידי בעלי חיים הנקראים אלמוגים, המסוגלים לבנות שלד חזק מגיר. האלמוגים, שהם המרכיב העיקרי בשוניות, כמוהם כאין ספור ארכיטקטים קטנים שחברו יחדיו ליצור את המבנה הסבוך של השוניות.

השוניות והיצורים החיים בה רגישים לשינויים בטמפרטורת המים, בתנאי התאורה ובתנאי המליחות. כמויות של חול, או כל חומר סחף אחר הנוחת על האלמוגים, גורם להם למות. ואכן שוניות אלמוגים לא יתקיימו במים הקרים של האוקיינוסים הצפוניים, באזורים של מים עמוקים ללא תאורה מספקת ובפתחי נהרות, המזרימים חומרי סחף ומים מתוקים אל הים.

האלמוגים הם בעלי חיים מושבתיים המורכבים מיחידות קטנות הנקראות פוליפים. מושבת אלמוגים מתחילה את חייה כפוליפ קטן ויחיד בקוטר מילימטרים ספורים בלבד. פוליפ זה מנץ פוליפ נוסף וכן הלאה, והמושבה גדלה. מושבות אלמוגים מסוגלות לגדול ולהגיע לממדים של מטרים אחדים ולגיל של מאות שנים! האלמוגים יכולים לבנות שלד חזק בזכות חיי שיתוף בין הפוליפים באלמוג לבין אצות חד-תאיות. האצות נמצאות בתוך שכבת התאים הפנימית של האלמוג והן מעניקות לו חלק מן הגוונים המרהיבים שלו. שיתוף הפעולה הזה הוא סוד הקיום של שוניות האלמוגים.

האלמוגים הם יצורים טורפים הם מצוידים בזרועות ציד. הזרועות האלה מכילות תאים צורבים, שמטרתם לשתק את הטרף ולהמיתו. האלמוגים מגלים תוקפנות זה כלפי זה וגם כלפי יצורים אחרים. הם יכולים לדחוק מינים המאיימים להורגם, באמצעות זרועות ציד מיוחדות, או באמצעות חוטים דקים. חוטים אלה נשלפים מחלל העיכול של הפוליפ, נכרכים סביב מזון או רקמת אלמוג שכן ומעכלים אותה תוך זמן קצר. אלמוגים אחרים מיצרים להגנתם חומרים כימיים מיוחדים. חומרים אלה דוחים יצורים אחרים ושומרים על מרחב המחיה של בעל החיים המייצר אותם.

בס'ימ' אולם האירועים המחודש של בית הכנסת "בית לוי"

אנו מזמינים אתכם לביקור והתרשמות ולערוך את האירוע שלכם באולם החדש והמשופץ: ברית מילה // סיומי מסכת // אזכרות // שבת חתן // נסעים והרצאות ההנסות קודש להחזקת הכולל • לתחזוקת המקוה • לנזקים

רח' יוסף חכמי ליד מלון רימונים-שלום שכונת מדורגי בית וגן ירושלים | פרטים ותיאום מועד התרשמות: 054-4222931 // 054-3551383 // 02-6540906

מקוה בתכלית הכשרות וההידור לפי כל השיטות והחומרות ובהמלצת הרבנים

נבנה ברמה גבוהה ובייפוי מיוחד, ועובר נקיין יסודי מידי יום ע"י חברת נקיין

פרטים נוספים: 02-9664455 (בין השעות 10:00 - 15:00)

לפניות לתרומות לעלון לזיכוי הרבים, וכן להקדשות לרפואה להצלחה לע"נ - לקבלת העלון למייל ולכל צרכי העלון נא לשלוח מייל ל: ALON.BEITLEVY@GMAIL.COM לקבלת דבר תורה יומי מפי הרב שליט"א בקבוצת וואטסאפ שקטה, נא לשלוח בקשה במייל

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

יושבי המזרח נדחקו לאחור

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג טו)

דין תורה מענין הזדמן לפתחו של רבי יעקב שמשוון משפטי טובקה:

באחד מבתי הפנסת בקשו הגבאים להרחיבו לכיוון מזרח, באמצעות הריסת כתל המזרחי ובנייתו מחדש במרחק מה ממקומו הקודם. עם סיום עבודות ההרחבה נוספו כמה שורות במזרח בית הפנסת, ואילו ספסלי המזרח המקוריים נדחקו לאחור.

יושבי המזרח הותיקים שמצאו עצמם לפתע יושבים במרכז בית הפנסת תבעו מהגבאים לקבע את מקומם בקדמת בית הפנסת כבראשונה, בטענה כי הישיבה בכתל המזרח היא בחזקתם. הגבאים טענו לעצמם כי מקומם הקבוע נותר על כנו, ואם רצונם לעבר לספסלים החדשים שבקדמת בית הפנסת, עליהם לשלם על כך טבין ותקילין פתעריף החדש שנקבע בידי הגבאים.

רבי יעקב שמשוון הקשיב בתשומת לב לטענותיהם, ולכסוף פסק לטובת הגבאים, תוך שהוא מסתיע מהפסוק שלפנינו, וכדלהלן:

בירושלמי (סנהדרין ב ו) הובא כי האות יו"ד נוספה לשמו של יהושע כפצוי על עקיפתה משמה של שרה אמונו כשהשתנה משרי לשרה. והנה לכאורה היה מקום להבין: וכי מתקנים עולה בעולה? הלא מחמת תוספת זו נדחקה האות ה"א שעד כה היתה הראשונה בשמו של ה'הושע' והעברה למקום השני, אחרי האות יו"ד?

אלא בודאי יכולים אנו להסיק מכך, כי אף שהוסיפו יו"ד לפניה, כל עוד נותרה האות ה"א במקומה אין היא יכולה לטעון מאומה. "אף אתם", פנה הרב לתובעים, "הרי נותרתם במקומכם הראשון, ומה אכפת לכם אם נוספו עוד כמה "יוז"ם" [ה'הודים] לפניכם...?"

שמעונות טובות - רזין דאורייתא' ד ג פ

תפלה בשם אומרה מביאה גאולה

"ויאמר ה' סלחתי כדברך" (ד טו)

היה זה בליל יום הכפורים. עם סיום אמירת כל נדר, טרם אמירת הפסוק: "ויאמר ה' סלחתי כדברך" פנהו, נעצר רבי לוי יצחק מברדיטשוב

'אמן' שחפץ בנו ה'

"אם חפץ בנו ה' והביא אתנו אל הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר היא זבת חלב ודבש" (ד טז)
יש להבין הכיצד הסתפקו יהושע וכלב "אם חפץ בנו ה'" - להורישנו את הארץ אחר שהבטחנו על כך? תמיהה זו מתחדדת בפרט לפי הידוע שכל מטרת המרגלים הייתה להטיל ספק בירושית הארץ, ככתוב (דברים א כז): "בשנאת ה' אתנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אתנו ביד האמרי להשמידנו?"

מבאר רבי יעקב צבי מקלנבורג:

תבת "אם" שנתתה בפסוק זה אינה מתפרשת כתנאי, אלא היא משרש 'אמן', כלומר 'אמת'; "אם חפץ בנו ה'" - אמת שחפץ ה' בנו, ובודאי שיריש לנו את הארץ המבטחת.

ה'תתב והקבלה' בראשית כח כ; במדבר יד ח

וקרא לעבר המתפללים: "הן אמרו חכמים (אבות ו): 'כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם'. הבה נאמר אפוא דבר בשם אומרו ונחיש את הגאולה, ומיד זעקו: 'ויאמר ה' סלחתי כדברך'."

זכותא דאברהם וארא

'יום לשנה' כנגד 'יום לשנה'

"יום לשנה יום לשנה תשא את עונתיכם" (ד לד)

מפני מה כה החמיר הקדוש ברוך הוא במשפטם של ישראל - 'שנה תמימה' - כנגד כל יום שחטאו? באר רבי אליעזר אשכנזי:

דוקא מתוך חמרתו של ענש זה השפעה טובה גדולה לישראל לדורי דורות. שכן מכת המשג 'יום לשנה' זכינו ליום הכפורים שבו גיום אחד מתפפרים לישראל העוונות שעשו במשך שנה תמימה, ככתוב (ויקרא טו לד): "והיתה זאת לכם לחקת עולם לכפר על בני ישראל מכל חטאתם אחת בשנה."

בזאת נוכל להבין את הסבה שכפל הכתוב שלפנינו: "יום לשנה יום לשנה"; בני ישראל נענשו ב: "יום לשנה", אולם בכך זכו לטובה שתמשך לדורי

דורות; "יום לשנה", שבו "תשא את עונתיכם" - יכפרו להם עוונות השנה כלה.

על כך התפלל משה רבנו במזמור 'תפלה למשה': "שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה" (תהלים צ טו); "שמחנו בכך שתתן לנו יום לשנה" שבו יתכפרו לנו עוונות השנה כלה, כנגד 'שנות ראיה' - ארבעים השנים שנותנו במדבר כענש בגין חטא המרגלים - 'יום לשנה'.

מעשי ה'

תשובה שאינה לשים שמים אינה מתקמת

"וישכמו בבקר ויעלו אל ראש ההר לאמר הנונו ועי' לינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו; ויאמר משה לפה זה אתם עברים את פי ה' והוא לא תצלח" (יד מ-מא)

הן בני ישראל התחרטו והודו: "כי חטאנו, ומדוע לא התקבלה תשובתם?"

רבי יעקב אהרן יגובסקי אב"ד אלכסנדר, פרש זאת על פי יסוד ששמע מרבו הרבי ר' בונים מפשיסטה:

הנה, על דוד המלך מציינו (שמואל ב' יב ג) שמשך התורה ואמר: "חטאתי לה", מיד נענה ואמר לו נתן הנביא: "גם ה' העביר חטאתך לא תמות". ויש להבין מדוע אנו, גם לאחר שאנו מתוודים פעמים כה רבות ביום הכפורים בכמה לשונות ודי ובאופן מפרט, איננו נענים מיד בכפרה? ובאר הרבי ר' בונים: כאשר התורה דוד ואמר 'חטאתי' לא בא לנקות עצמו מחטא וענש, כי אם לקבל עליו דין שמים באהבה ככל אשר יושת עליו. אנו לעמדת מדמים בנפשנו כי באמרנו 'אשננו' - כבר נמחלו עוונותינו, ובאמרנו 'בגדנו' כבר מכרחים אנו לקבל כל טוב... לפיכך אין זו תשובה המתקבלת כראוי.

בכך נבין את הסבה שתשובת המעפילים לא התקבלה, מפני שהם הוכיחו במעשיהם כי אינם מתוודים על החטא ומקבלים דין שמים באהבה, אלא שמתוך שרצו לזכות להפנס לארץ ישראל, אמרו: "הנונו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו". בהניחם כי בזכות ודוים ימחל עונם, והם יוכלו לעלות לארץ ישראל. משפך השיב להם משה: "הוא לא תצלח" - תשובה כזו אינה מתקבלת.

בית יעקב פר' פינקס

בספרו 'נדחי ישראל' (פ"ה) מחשב הי'פץ חיים' את סך האמינים שיכול האדם לצבר מדי יום בתפלת שחרית, ואלו דבריו:

"אם יתפלל בצבור, יתרבה לו עוד כמה עשריות מצוות בכל יום מאמינים שעונה על כל ברכה וברכה ששומע, והם: ט"ז של ברכות השחר, ועוד ד' אמינים עד שמונה עשרה, וט"ט אמינים של חזרת הש"ץ, ועוד כמה אמינים של הקדישים שיש בכל תפלת צבור, שעולה קרוב לששים אמינים מתפלת שחרית לבד, וגדול זכות השומר לענות אמן על כל ברכה ששומע..."

נדחי ישראל פ"ה

נששים אמנים בתפלת שחרית...

יגדל' (ח): העקר השביעי - עליונות נבואת משה רבנו

משה רבנו - בחיר הנביאים

משה רבנו - בחיר הנביאים
משה רבנו - בחיר הנביאים
משה רבנו - בחיר הנביאים

משה רבנו - בחיר הנביאים
משה רבנו - בחיר הנביאים
משה רבנו - בחיר הנביאים

משה רבנו - בחיר הנביאים
משה רבנו - בחיר הנביאים
משה רבנו - בחיר הנביאים

משה עלה למרום

משה עלה למרום
משה עלה למרום
משה עלה למרום

משה עלה למרום
משה עלה למרום
משה עלה למרום

כל דבריו של משה - דברי תורה

כל דבריו של משה - דברי תורה
כל דבריו של משה - דברי תורה
כל דבריו של משה - דברי תורה

כל דבריו של משה - דברי תורה
כל דבריו של משה - דברי תורה
כל דבריו של משה - דברי תורה

לא קם בישראל כמשה עוד נביא
ואף לא נביא שזכה להגיע לדרגת ומביט את תמונתו בבחירות גמורות

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה
ר' אליהו נענה בתפלת המנחה

משימים את תפלתו פנה לעבר מקום למודו
הקבוע. לבו היה כבד אולם לולי תורתך
שעשעתי... עם תחלת הלמוד החפונגה דאגתו בין
משעולי סורא ונהרדגא. העסוק המשלח בהיות
דאבי ורובא הדחקי מוחו את עינו המכונה
לחלוטין.

לאחר שלוש שעות של למוד רצוף ופורה
הסתים הסדר, ומידענו כמו נחת לעולם המעשה.
המחשבות שבו לרוץ במחו; האם בכל זאת יקח
הלוואה? אולי יתעצב עם ראש הכולל כדת מה
לעשות? אדוקי והכי התרוקן בית המדרש מכל
הלומדים. גם ראש הכולל הפליג לביתו, ור'
אליהו לא נותר אלא להתחזק במדת הבטחון. את
ההשתדלות המחייבת - עשה! להתפלל - התפלל!
השתדל - ישועת ה' כהרף עין!

הגיע האכרד לביתו, כפס את שלוש הקומות
העולות לדירתו, וכמו בספורים - ליד הפתח
צפתה לו הפתעה קסומה.

מכונת כביסה חדשה מהמגילונים מפיזרמה אמינה
ומשבת ביתר צפתה לו ליד הבית.

המום לחלוטין הוא נקש קלות על הדלת בטרם
פתח אותה. פתח כבר צפתה לו זוגתו כשחידק
נסו על פניה, והסבר הפפתה לא אחר לבא:

"היום אחר הצהריים, כשדברתי עם הקטנים לגנה
נעצרה בסמוך אלי משאית. מתא הנהג ירד איש
גבוה וחסון, ביזו אחי ניר שגראף היה כתעודת
משלוח והוא התעניין בקצר רוח במקום הכתבת
הרשומה עליי.

כבר שעה אני מסתבר בין הרחובות ואיני מוצא
את הכתבת, רטן האיש, אני בעל חנות למוצרי
חשמל ובדרך כלל לא מתעסק בהובלת המוצרים,
ספק הסביר ספק התנצל, "היום נתקעתי בלי
סבלים והצרכתי לעשות את העבודה בעצמי,
ובסופו של דבר גם הסתבכתי..."

הסברתי לו באדיבות כיצד בדיוק עליו לנסע
כדי להגיע למחוז חפצו, ותוך כדי כך הבחנתי כי
משאיתו טעונה בכפיה וכמה מכונות כביסה.

כיון שהאיש צהיר על היותו בעל חנות,
החלטתי לנסות את מזלי ושאלתי אותו: "אולי
במקרה יש ברשותך מכונת כביסה איכותית יד
שניה שתוכל למכר לנו בזול?"

"לא! השיב האיש, אני מתעסק אך ורק בכיירת
מכונות חדשות".

בקש הלה לפנות לדוכן, אלא שלפתע הרהר
ואחר סב על גשקו ויאמר:

"אבר, אצלכם סוחרים לזה השנחה פרטית...
אני נזכר פתאום שמזה זמן מה מנחת בירכתי
המשאית מכונת כביסה חדשה מהמגילונים. מדבר
במכונה שהסבלים הורידו לביתו של לקוח, ותוך
כדי הפריקה קבלה המכונה מפה הגונה שגומה
לשריטה מכערת לכל ארפה.

הלקוח התעקש לקבל מכונה חדשה, ואני נותרתי
מקשיע עם מכונה תקינה לחלוטין אך כזו שבשום
אופן לא אוכל למכרה כחדשה. כבר אמרתי
שאני מתעסק במכונות שאינן מגדרות כחדשות.
המכונה הזו היא נטל שביבולי ותרופסת מקום
במשאית הקטנה שלי. אני מכרח להפטר ממנה
כמה שיותר מר. תוכלו לקחת אותה בתשלום
סמלי ושהיה לכם לבריאות..."

האיש סים את דבריו והמתין לאשורי. בקשי
הצלחתי להסתיי את שמחתי. שלמתי לו כמה
מאות שקלים בעד מכונה ששווה כמה אלפים,
והוא הגלה לי את המכונה עד לביתו.

ר' אליהו ובני ביתו זכו לראות בחוש את גדל כחה
של תפלה, ולא נותר להם אלא להודות לקדוש
ברוך הוא, הן ומפרנס לכל, והקורב לכל אשר
לקראוהו באמת.

ממשנתה של תורה, בשלח תשע"ד

ילדי החסד

ילדי ישראל עוסקים במצות חסד של אמת
לעלוי נשמות שלא זכו להניח אחריהם ילדים

ג'יון מספר 16
פרשת שלח תשפ"א

על הפרשה

דבר תורה מגדולי ישראל שלא זכו לילדים,
ולומדי תורתם הרי הם כבניהם

לדעתך, כי איתא במדרש אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה שבחך הוא שהוצאת ששים רבוא וקברתם במדבר ואתה מכניס דור אחר עכשו יאמרו אין למתי המדבר חלק לעולם הבא אלא תהיה בצדן ותבא עמהם (תנחומא חקת י), ולכן אמר לו הקב"ה שכל השליחות הוא לדעתך, כי אתה תביא אותם לעתיד לבוא בתחית המתים.

[א"ר צבי]

שלח לך אנשים הם נוטריקון אספיה שמך לאחי

שלח לך אנשים (יג, ב).

וברש"י לדעתך אני איני מצוה לך אם תרצה שלח, ידוע קשית המפרשים על רש"י הרי הקב"ה אומר למשה שלח לך אנשים, ורש"י אומר אם תרצה שלח, ואפשר לומר שהראשי תבות של שלח לך אנשים הם הראשי תבות של אספיה שמך לאחי (תהלים כב, כג), היינו שישלח אנשים שישפרו שבחו של מקום ולא גנותה של ארץ ישראל.

[דמשק אליעזר]

אם המרגלים היו עצלים היה יותר טוב לישראל

שלח לך אנשים (יג, ב).

ובמדרש זה שאמר הכתוב כחמץ לשנים וכעשן לעינים כן העצל לשלחי (משלי י, כו) (במדבר רבה טו, ד), וצריך להבין מהו השיכות של פסוק זה למרגלים, ואפשר לומר שאם המרגלים היו עצלים בשליחות זה הרי שהיה יוצא טובה לכל ישראל, וידוע שלפעמים החמץ הוא טוב לשנים, וכן העשן לעינים, ולכן מביא המדרש פסוק זה לומר שאם היו מתעצלים היה יוצא רק טוב.

[דברי שאול]

לדעתך שתביא אותם בתחית המתים

שלח לך אנשים (יג, ב).

וברש"י לדעתך אני איני מצוה לך אם תרצה שלח, לכאורה הלשון שלח לך נראה כמצות עשה, ואיך בא רש"י ואומר לדעתך דהיינו שאין כאן מצוה, ואפשר לומר שקורא הדורות מראש ידע שיטעו המרגלים וימותו, ולכן אמר לו הקב"ה

שליחי 'שומע תפילה' יעיתרו עבורכם בכותל המערבי

40 יום רצופים

להעברת שמות חייגו כעת: **0722-81-85-82**

ארכיום
כרך
1181

הַחֲטוּפִים ספור היסטורי בהמשכים

[ארכיון המחנה החרדי]

פרק ט"ז

נכנס יין יצא "סוד"

הם 'הִבְרָה' מְנִים' וְיִשְׁתּוּ מֵהֵינן שְׁאֵנִי בְעֵצְמִי אֲמוּג לָהֶם. המפקד מזג יין לשלש כוסות ורמז לנערים לגם ממנו.

לבם של השלשה פרפר מרב פחד, הם ידעו כי השכורים הללו אינם שולטים על עצמם, ועלולים לכלות בהם את זעמם...

יֶחֶק נִטַל בְּיָדוֹ אֶת הַכּוֹס, וּבְתוֹנֵעָה זְרִיזָה שָׁפַךְ אוֹתוֹ עַל סִטְרוֹ, הַשְׂכוּרִים הָיוּ בְּטוּחִים שֶׁהוּא פְּשוּט לֹא נִזְהָר, אֲךָ נָחָה וְדַעְתָּם שֶׁלְפָחוֹת מַעֲט מִן הַמִּשְׁקָה הוּא לְגַם בְּכָל זֹאת, וּמְחֹאוּ לוֹ פָּנִים...

הַגִּיעַ תוֹרוֹ שֶׁל הַלֵּל, הוּא יָדַע כִּי לֹא יוּכַל לְחַזֵּר עַל הַתְּכַסִּים שֶׁל יֶחֶק, וְלָכֵן בְּאוֹתוֹ רָגַע צָנַח רֹאשׁוֹ לְאַחֹר וְהוּא הֶעֱמִיד פָּנִים כְּאִלוֹ הַתְּעַלְפִי...

"זֶה בְּגַלֵּל שֶׁהוּא לֹא אָכַל וְלֹא שָׁתָה כֶּבֶר כְּמֵה יָמִים" – צָעֲקוּ הַמְּפַקְדִים עַל הַחֲיָלִים שֶׁלֹּא יָדְעוּ שֶׁבַע הַפְּנֵדֵק דָּאָג לָהֶם לְמִזוֹן... וְהוֹרוּ לָהֶם לְהִשִּׁיב אֶת נַפְשׁוֹ וְלִהְשָׁקוֹתוֹ מִיָּם, "הֲרִי אֵינָנו מְעוֹנְיָנִים בְּמוֹתוֹ, אֲנַחְנוּ רוֹצִים שִׁחִיָּה כְּפוֹצְרֵינוּ!"

וְעַתָּה הַגִּיעַ תוֹרוֹ שֶׁל חֲיִימָקָה אֲשֶׁר לֹא יָדַע לְהִשִּׁיב עֲצוֹת בְּנַפְשׁוֹ כִּי צַד לְהַנְצִל מֵרַע הַגְּזֵרָה לְכֵן הוּא עָמַד כְּמֵאוּבָן וְלֹא נָגַע בֵּינָן שֶׁהִגֵּשׁ לוֹ...

"קַח וּשְׁתֵּה", הִסְבִּיר לוֹ הַמְּפַקְד בְּתוֹנֵעוֹת, אֲךָ חֲיִימָקָה לֹא הִגִּיב. הַמְּפַקְד הַשְּׁנִי שֶׁהִתְרַגַּז לְרֹאוֹת עַד

אֲךָ לֹאחַר רָגַע נִמְלָךְ בְּדַעְתּוֹ כִּי בְּכָךְ הוּא מִסְכֵּן אֶת נַפְשׁוֹ לְפִיקָה, הוּא נִגַּשׁ אֶל הַכֶּרְכָּה הַקִּישׁ עַל הַחֲלוֹן עַד שֶׁהִנְעִירָם הַתְּעוֹרָרוּ וְאָז שְׁאַלְם הָאֵם חָסַר לָהֶם דְּבַר מָה.

"מִיָּם וּקְצַת לָחֵם", הִיָּתָה תְּשׁוּבָתָם שֶׁל הַנְּעָרִים וְהַפְּנֵדֵקָאִי מֵהָר לְמֵלֵא בְּקִשְׁתָּם וְהַכְּנִיס לָהֶם מִשְׁקָה וּמִזוֹן בְּשִׁפְעַת לְתוֹךְ הַכֶּרְכָּה.

אֲךָ סִימּוֹ הַנְּעָרִים אֶת אַרְוַחְתָּם נִרְאוּ אַרְבַּעַת הַשְׂכוּרִים מְתַקְרְבִים אֶל הַכֶּרְכָּה כְּשֶׁהֵם מְתַנְדְּדִים מִצַּד אֶל צַד וְלִבָּם שֶׁל הַחֲטוּפִים הַחַל לְפַרְפֵּר מֵרַב פַּחַד: "מִי יָדַע מַה מִּצְפֵּה לָנוּ עַתָּה?..."

"ז'ידיניטה! (חבורת יהודים)!" – קראו ארבעת השכורים לעבר הנערים, שְׁזָה עַתָּה סִימּוֹ לְסַעַד אֶת לְבָם, בְּמִזוֹן שֶׁהִעֲנִיק לָהֶם בַּעַל הַפְּנֵדֵק הַיְּהוּדִי.

הַנְּעָרִים קָמוּ יָרְדוּ מֵהַכֶּרְכָּה, וְהִלְכוּ בְּעֻקְבוֹת הַחֲיָלִים וְהַמְּפַקְדִים, אֲשֶׁר רְמְזוּ לָהֶם לְלַקֵּת אַחֲרֵיהֶם. הַחֲבוּרָה כָּלָה וְנִכְנְסָה לְפְנֵדֵק וְהַמְּפַקְד הַזְּמִין יָיִן נוֹסֶף כְּדִי לְכַבֵּד בּוֹ אֶת הַנְּעָרִים.

"הַיְּהוּדֵים אַתֶּם?" – פָּנָה אֶחָד הַמְּפַקְדִים לְחַבְרֵינוּ, "אֲגִלָּה לָכֶם סוּד: הַיְּהוּדִים נִזְהָרִים מִיָּיִן נֶסֶד, זֶהוּ יָיִן שְׁגוּי נָגַע בּוֹ..."

"אֲךָ אֲנִי אֲרָאָה לָכֶם עַתָּה כִּי הַנְּעָרִים שֶׁבְּרִשׁוֹתֵינוּ

זכות הרבים תלוי ברך!

באפשרותך לזכות את הרבים באלפי שעות לימוד התורה.
הורד אינך פוסט אפילו אינך הולך היומי וגלה רבים הנכנסים לך:

DAF.TFILOT.ORG

כמה עקשן הוא הנער, נטל בקבוק זכוכית מן השלחן, השליכו בכח והבקבוק התנפץ על ראשו של חיימקה...

חיימקה נפל כשדם רב פרץ מראשו, אך המפקד לא הסתפק בזה, אלא גם בעט בו כדי לכלות בו את כעסו... בעל הפנדק היהודי חש לעזרתו, אולם המפקד הנזעם עצר בעדו.

"אם... אם לא תעצרו את הדם הרב הנגר מראשו הוא עלול למות..." – טען בעל הפנדק שידע לדבר בשפה הרוסית.

"אכן, אסור לנו לתת לו למות, הצאר יעניש אותנו על שמעלנו בתפקידנו", אמר המפקד השני ובקש משני החילים לחבש את ראשו של חיימקה הפצוע.

חיימקה שכב מחסר הכרה, ופניו היו חרות כסיד, הוא נחבש היטב והועבר אל אחד החדרים שבפנדק. הלל שבינתיים "התאשש מעלפוננו" התבקש אף הוא לעבר יחד עם יצחק לאותו חדר, לאחר שונעלו מבחוץ החלו לשחח ביניהם בלחש:

"חיימקה! חיימקה! האם אתה שמע אותנו?" – פנו אליו יצחק והלל כשדמעות בעיניהם.

אין קול ואין ענה.

"חיימקה היית גבור אמת, אנא החזק מעמד והתגבר", בקשו ממנו.

הלל משש את הדפק של חיימקה ואמר:

"עדין יש דפק אמנם חלש מעט אך הוא חי..."

יצחק והלל ידעו כי רק תפלה תועיל לחברם החולה להבריא ולכן יצחק הוציא את ספר תהלים הקטן שהעניק לו אביו, והשנים פתחו באמירת תהלים נרגשת לשלומו של "חיים בן גיטל" לרפואה שלימה בתוך שאר חלי ישראל.

בשעת בקר מוקדמת פתחו החילים את הדלת הנעולה וצוו על הנערים לחזור אל הכרפורה, הנערים רמזו לחיל כי הפצוע אינו מסגל לקום, אך הוא הורה להם לשאת אותו בידיהם.

השנים הרימו את חיימקה בזרועות, הם התבוננו בשפתיו והבחינו כי הן גבשות מאד.

"מים, מים!" – בקשו הנערים מהחיל, אך הוא לא הבין את פונתם...

בעל הפנדק שעבר אותה עת לידם הסביר לחילים ברוסית: "וודה וודה! ורץ לתת בידיהם כלי עם מים כדי להשיב את

נפשו של חיימקה החולה.

לפני עלותם לכרפורה ספר יצחק בקצרה לבעל הפנדק מה עוללו החילים לאביו ר' שמשון הרכל אשר נשאר שרוע על השביל חסר הכרה ובקש ממנו לפעל כמיטב יכלתו כדי לברר מה עלה בגורלו.

"אל דאגה, נער" – ענה היהודי בעל הפנדק אשר חרת את שם אביו של יצחק בזכרונו, "אמלא את בקשתך!"

"סקורו זידינייטה, סקורו!" (מהר חבורת יהודים, מהרו!), האיצו בהם המפקדים שכבר התפכחו משכרונם. הילדים עלו בזרירות כשהם מחזיקים בידיהם את חיימקה ומניחים אותו בזרירות לאורך הספסל בכרפורה...

הלל ויצחק ישבו סמוך אליו כשיצחק מחזיק בעדינות בראשו כדי שטלטולי הדרך לא יגרמו לפצע העמוק להפתח שנית ולסכן את חיו.

מדי פעם השקוהו מכד המים שברשותם טפין טפין ואט אט חשו בשפור קל במצבו.

שעות רבות ארכה הנסיעה, מדי פעם פקח חיימקה החולה את עיניו, הביט במבט של הכרת תודה בשני מטיביו אך מרב חלשה הוא שב ועצם את עיניו...

העגלון שהסיע את ר' שמשון הרכל, אביו של יצחק לא שכח הבטחתו הוא ברח אמנם במהירות מן השביל בו נסעה הכרפורה, אך ברגע שהזדמן בידו הוא נסע בשביל אחר המוליך חזרה לאותו מקום. אך לתדהמתו אביו של יצחק כבר לא היה שם... רק כתמי דם אחדים הוכיחו לו כי אכן הוא לא טעה בכתבתו...

"מענונו", חשב לעצמו, "מי פנה אותו מכאן? מילא, אמר בלבו לאחר רגע של מחשבה, "אני עשיתי את המטל עלי וחזרתי לכאן, כל השאר בידי שמים. אולם עלי להודיע לכל הפחות למשפחתו כי הוא נעלם..."

השני שנסה לחפשו היה כמוהו, בעל הפנדק, אך גם הוא שב כלעמת שבא...

נקל לשער את צערם של בני המשפחה בהנדע להם כי אביהם נעלם לאחר שהפה בידי החילים הרוסיים נוסף עתה שבר על שברם (צרתם) והם פנו, בצר להם, אל הצדיק ממנו נטל אביהם עצה לפני צאתו לחפש את בנו.

"אל תדאגו", ענה הצדיק, "עוד תתבשרו בבשורות טובות". ומה באמת קרה לאביו של יצחק? מי לקחו מהשביל בדרך השממה? על כך תקראו אי"ה בפרק הבא.

המשך בשבוע הבא בעזהש"ת

לזכרון עולם בהיכל ה'

מתאחדים לכתיבת ספר תורה שכל כולו חסד של אמת!

קחו חלק בספר התורה ובחרו פסוק מיוחד לזכותכם ולזכות בני ביתכם, חייגו כעת: **0722-81-85-82**

לְעֵלוֹי נְשָׁמָתָם

שְׁמוֹת הַנְּשָׁמוֹת שֶׁלֹּא זָכוּ לִילָדִים
שֶׁהִיאֲרָצִיט שְׁלָהֶם חֵל בְּשָׁבוּעַ זֶה

כ"ט סיון - ר' דוב ב"ר חיים יוסף בייגלמן
כ"ט סיון - ר' יהודא יוסף ב"ר שמואל הערש
גליגסמאן
כ"ט סיון - ר' יעקב ב"ר אלכסנדר הכהן
כ"ט סיון - ר' יעקב ישראל ב"ר צבי הירש
כ"ט סיון - ר' שלמה ב"ר אריאל
כ"ט סיון - מרת רבקה לאה ב"ר שלמה זלמן
כ"ט סיון - ה' משה ב"ר מנחם מענדל לעזער
ל' סיון - מרת חנה פייגא ב"ר אפרים פישל באש
ל' סיון - מרת שיפה ב"ר יהודא זאב
א' תמוז - ר' משולם פייש ב"ר יוסף רוטנברג
א' תמוז - ר' יוסף חיים ב"ר מארים שניצר
א' תמוז - ר' נתנאל חיים בן אלעזר
א' תמוז - ר' חיים ב"ר שמואל נטע
א' תמוז - ר' יוסף חיים גדלי' ב"ר יעקב פסח
א' תמוז - מרת חנה ב"ר אברהם אביש
א' תמוז - מרת פרידא רבקה ב"ר דוד דוב
א' תמוז - מרת שפרינצא ב"ר מנחם מנדל הלוי
א' תמוז - ה' שמואל בנימין ב"ר יצחק ארי'
לייביש

כ"ו סיון - רבקה ב"ר ניסים
כ"ו סיון - מרת רחל ב"ר שלמה
כ"ו סיון - ה' אל' ב"ר ברוך טייטלבוים
כ"ו סיון - ה' חיים יחזקאל אברהם ב"ר פסח
כ"ו סיון - ה' פייגא ב"ר צבי
כ"ו סיון - ה' רבקה לאה ב"ר יצחק ארי' לייביש
כ"ז סיון - ר' חיים ב"ר יודא ווייסברד
כ"ז סיון - מרת איידא זוסא ב"ר ארי
כ"ז סיון - מרת אסתר ב"ר נתנאל
כ"ז סיון - מרת חנה פערל בילא ב"ר מאיר נתן
הכהן
כ"ז סיון - מרת רחל ב"ר יוסף
כ"ז סיון - מרת רחל ב"ר משה ווייס
כ"ז סיון - ה' מנחם שמואל ב"ר יהודא הלוי
כ"ז סיון - ה' יוחנן ב"ר אהרן פריעד
כ"ח סיון - שמואל ב"ר אשר
כ"ח סיון - ר' שמחה בונם ב"ר אברהם
כ"ח סיון - מרת צפורה ב"ר ישראל יחיאל הכהן
ריגלהאפט
כ"ח סיון - מרת בילא ב"ר שלמה
כ"ח סיון - ה' רפאל ישעי' חיים ב"ר דוד לעבראן
כ"ח סיון - ה' בראנא עטל ב"ר שמואל

כ"ה סיון - ר' ראובן ב"ר שאול באדנער
כ"ה סיון - ר' פנחס ב"ר שמואל הלוי
כ"ה סיון - ר' צבי יוסף ב"ר שמואל יעקב מיסקי
כ"ה סיון - ר' אליעזר ב"ר דוד
כ"ה סיון - ר' יצחק ב"ר חיים הלוי
כ"ה סיון - ר' משה טובי' ב"ר שלמה
כ"ה סיון - ר' שלמה שמחה ב"ר יוסף
כ"ה סיון - מרת טוביאה גיטל ב"ר הערשל
כ"ה סיון - ה' שאול ב"ר משה שאו
כ"ה סיון - ה' יעקב אשר ב"ר רפאל גרנות
כ"ו סיון - ר' אפרים ב"ר זושא יואל
כ"ו סיון - ר' חיים ב"ר לוי סופר
כ"ו סיון - חיים ב"ר יורם
כ"ו סיון - ר' אלכסנדר ב"ר משה
כ"ו סיון - ר' יוסף ב"ר ברוך
כ"ו סיון - ר' יצחק אייזיק ב"ר יוסף
כ"ו סיון - ר' מנחם ב"ר יוסף דוד
כ"ו סיון - ר' עזרא ב"ר זאב וואלף בער
כ"ו סיון - ר' קלמן ב"ר יעקב
כ"ו סיון - ר' שמעון ב"ר אלי
כ"ו סיון - מרת מלכה בת מרגלית חי' בורוכוב
כ"ו סיון - יעל ב"ר אברהם ישעיהו

קו ההגָרלות - ילְדֵי הַחֶסֶד

ילְדִים יְקָרִים בּוֹאוּ לְקַיֵּם מִצְוַת חֶסֶד שֶׁל אֲמֹת, וְאוֹלֵי גַם תִּזְכּוּ בְּהִגְרָלָה שְׁתִּתְקַיֵּם בְּסוֹף הַחֶדָּשׁ!!!

קו ילְדֵי הַחֶסֶד

077-204-9772

נִתֵּן לְהִרְשֵׁם לַהֲגָרְלָה אֶךְ יוֹרֵק עַד יוֹם ד' בֶּ-12:00 בְּלִילָה

אֶפְשָׁר לַהֲכַנֵּס מִיַּדֵי שְׁבֻעַ 3 פְּעָמִים בְּהִגְרָלָה
הַחֶדָּשִׁית (פְּעַם אַחַת עַל כָּל מְשִׁימָה) וּבְסֵךְ
הַכֵּל עַד 12 פְּעָמִים בְּחֶדָּשׁ.

אֲזַ קְדִימָה חִיגוּ עִכְשָׁו לְקו ילְדֵי הַחֶסֶד
וְהִשְׁתַּתְּפוּ בְּהִגְרָלָה הַגְּדוֹלָה!

ילְדִים יְקָרִים שִׁמּוּ לֵב: הַהֲגָרָלָה נֶעְרַכֶּת לְפִי
מִסְפָּרֵי הַטֵּלְפּוֹן מִהֶם הִתְקַשְׁרֶתֶם, לְכֵן חֲשׂוֹב
מְאֹד שֶׁתִּתְקַשְׁרוּ בְּכָל פְּעַם מֵאוֹתוֹ מִסְפָּר.

שְׁלֹשֶׁת הַמְשִׁימוֹת הַשְּׁבֻעִיּוֹת הַמְזֻכּוֹת אֲתֶכֶם
בְּהַשְׁתַּתְּפוֹת בְּהִגְרָלָה:

- 1 << לומדים 2 משניות לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה.
- 2 << אומרים בסעודת השבת דבר תורה המופיע בעלון זה
- 3 << מדליקים נר לעלוי הנשמות המופיעות בעלון זה (באשור ההורים בלבד!)

לתרומות והנצחות חייגו - 0722-81-85-82

תבלין לשלחן שבת

פְּרָשַׁת: שְׁלַח

עלון מספר: 256

נא לא לקרוא
בשעת התפילה
וקריאת התורה.
העלון טעון גניזה.
הלימוד בשבת
פי אלף מיום חול.

כניסת השבת:

7:14

יציאת השבת:

8:28

רבנו תם:

9:11

הזמנים לפי אופק
חיפה

העלון לעלוי נשמת: בכור
חי' בן בטי, אברהם זושא
בן ר' יהושע, לאה בת ר'
יום טוב ליפמאן, מיכאל בן
שרה, אלכסנדר בן מרי,
לודמילה בת לייב, משה
בן זוהרה, יהודה בן שרה,
יוסף בן חנה, מנחם שלום
בן שמחה, חיים בן אסתר,
תמרה בת יעקב -
תנצב"ה.

**ולהבדיל בין החיים
למתים, העלון לרפואת:**
משה בן מזל-טוב
פורטונה, משה בן מנדל,
נפתלי בן דבורה,
סביטלנה צביה בת ברכה,
מרי בת חנה - **בתוך**
שאר חולי עמו ישראל

נקודה בפְּרָשָׁה

ההצלה בזכות מצות ציצית

ואגב, היהודי שהנאצי בקש להרגו בתחלה, ונצל על ידי ר' צבי
נתן, חי עד היום במינכן שבגרמניה...

והנה ספור נוסף הפמחיש את השמירה שבמצות ציצית.
בן אחי המתגורר בארצות הברית, הרה"ג רבי אברהם יעקב
זילברשטיין, ספר על יהודי שעמד בשעה מאתרת בלילה בתחנת
הרכבת והמתין לרכבת שתבוא. המקום היה ריק מאנשים, ונפש
חיה לא נראתה באזור.

לפתע מגיעים שני ברנשים, ודורשים מקונו למסר להם את
כספו. היהודי לבש עז ומעצמות, והחליט להתרות בשודדים
ב'סגנון יהודי', ואמר להם 'תראה, יש אלקים בשמים, והוא יושב
בראשית את הכל. אם תגזלו מקונו את הכסף, תענשו...'

הם כמובן לא השגיחו בדבריו, ואחד מהם אף תחב את
אצבעותיו לכיסו של היהודי, כדי לשלף משם את הארנק האישי
שלו. פתאום הוא מרגיש ב...חוטים מוזרים המשתרעים מהכיס,
ולא ידע מה החוטים הללו עושים שם...

באופן בלתי צפוי התחילו השנים להתלחש ביניהם שאולי
החוטים הללו הם סימני הכר ל'כחות צדוקים' בהם שולט האישי,
ובאמצעותם הוא עלול לפגוע בהם... השודד שהכניס ידו לכיס,
והרגיש בחוטים המוזרים, שהיו כמובן חוטי הציצית, החליט
לברח מהמקום כל עוד נפשו בו, ואלו השני הכניעו את עצמם כלפי
היהודי, והציעו לו להסיעו לכל מקום שירצה...

דוקא משום שמצות ציצית מקיפה את כל הגוף, יש בה את
הכח להציל את האדם ולפדותו מארועים קשים, והמקרה הנוסף
שלפנינו יוכיח. המקרה התרחש, כפי שפר לנו הגאון רבי יצחק
כהנא ראש ישיבת סלבודקה לצעירים בקרית ספר, עם בן תורה
סדקה, עמל בתורה ובעל מדות, שחלה ל"ע בפתלה הקשה.
הצעיר, הלומד באחת הישיבות הקדושות הסבירות, מתוטר
יסורים אמיים, ולאחרונה החל לקבל טפולים כימותרפיים בבית

"ועשו להם ציצית" (טו, לה) מצוה שפ"ו - מצות ציצית להטייל
ציצית בבגד שנתפסה בו. כתב החנוך: שרש המצוה למען נזכר
כל מצוות השם תמיד, ואין דבר בעולם יותר טוב לזכרון כמו נושא
חומם אדוניו קבוע בכסותו.

מצות ציצית מלפפת אכן את כל גופו של האדם, ומעניקה כח
רוחני לכל אברי הגוף, ובגלל זה, יש בה גם סגולה להצלת האדם
מן החטא, וכמו שמוזכר (מנחות מד), על אותו אדם שנסע עד לקצה
העולם על מנת לחטא, ובסופו של דבר "באו ד' ציציותיו וטפחו
לו על פניו", וכך נצל מן החטא.

מספר על יהודי יקר, ר' צבי נתן פינקלשטיין ז"ל, שעבר את
כל מוראות השואה, ומצות ציצית שנוהר בה ביותר - הצילה
אותו כמה וכמה פעמים ממות בטוח. באחת הפעמים נתקל
בנאצי ימ"ש שהתכונן להרג יהודי, וכבר שלף את אקדחו כדי
לירות בקרבנו.

ראה ר' צבי נתן כן, ומהר לעמד ולהצץ בין הרשע ליהודי
האמלל, תוך שהוא צועק לנאצי באמץ לב 'אם אתה רוצה להרג
מישהו, תהרג אותי'. הגרמני ההוא התרגז מאד, וכבר כן את
אקדחו לעבר פינקלשטיין, שהפריע לו 'במלוי תפקידו!'

אבל אז פתח היהודי המציל את פיו, ואמר: 'אם תהרג אותי,
מהיכן ימצא הרף השלישי עובד מסור ונאמן יותר מונו?!!' ובנסי
נסים הוריד הנאצי את אצבעו מעל ההדק, ושהיר את ר' צבי נתן.
'הרף השלישי' היה כידוע שמו של הצבא הנאצי, אבל לאחר
מן הסביר ר' צבי נתן שבאמרו את המשפט ההוא לנאצי, התכונן
ליאדון העולם, שהוא עובדו בנאמנות ובמסירות, ומעל לכל -
מוכיח את דבקותו במצות ציצית, אותה קים גם בתקופות
הקשות ביותר שפקדהו בשואה.

בבואו אל המחלקה אמרה לו האחות שקדי לקבל את הטפול הוא צריך ללבש בגדים סטריליים, ולכן עליו להחליף את בגדיו באלה של בית החולים. הבחור הסכים לכך, אלא שכיון שבבית החולים אין בגד של ארבע כנפות, הביא עמו לטפול הבא יציאת מכבסת ומגהצת היטב, כזו שתענה על דרישת בית החולים לבגד סטרילי.

כאשר ראתה האחות את הטלית קטן שכלו על הבגדים של בית החולים, אמרה לו שלא יוכל לעבר את הטפול עד שישיר את הציצית מעליו. כל נסיונותיו להסביר לה שהמדובר בבגד מכבס ונקי, עלו בתהו, והאחות סרבה להעניק לו את הטפול הכימותרפי. הבחור היה איתן בדעתו וסרב אף הוא להוריד את הציצית. ישב אפוא בנו הנאמן של הקדוש ברוך הוא והמתין מחוץ למחלקה.

כעבר שלש שעות תמימות חלף במקום אחד מבכירי הרופאים במחלקה, ושאל את בחור הישיבה מה הוא עושה כאן ולמי הוא ממתין.

שטח הבחור בפניו את הבעייה, ומששמע זאת הרופא נכנס פנימה, אל חדר הטפולים, ולאחר שעה קלה יצא משם נרגש כלו.

הסערה על פניו הייתה נכרת בעליל.

מששאלו הבחור על מה ולמה הוא נסער כל כך, השיב לו הרופא שלפני הכל יכנס למחלקה ויקבל את הטפול המגיע לו כשהטלית קטן עליו: "דברתי עם האחות והכל בסדר", אמר לבחור. "אחר כך אספר לך למה התרגשתי."

בתם הטפול הקשה, נגש הרופא אל הבחור, וקשדמעות בעיניו אמר לו: אני יהודי שאינו שומר עדין מצוות, אבל הפעם זכיתי לראות כיצד האלקים שומר על שומרי מצוותיו. קשנכנסתי למחלקה כדי לשכנע את האחות שאין כל בעיה עם הציצית שלך, רצייתי לראות איזה טפול אתה מקבל, ומה מאד נדהמתי לראות שהאחות התכוננה לבצע, בשגגה, טפול שגוי שאינו מתאים, שהיה עלול לדרוך את מצבך למכת מות מהירה.

הרופא הוסיף ואמר שהאחות עשתה זאת כמוכן בשגגה, "אבל אם לא היית מתעקש ועומד בתקף על רצונך ללבש את הציצית, הטפול היה כבר מתבצע, ומי יודע באיזה מצב היית נתון ברגע זה. עכשו, משטרבת לקבל את הטפול, נמנע ממך אסון נורא."

ולא נשכח לציין שהבחור ההוא התקשר אלינו ואשר את כל פרטי הספור, והוסיף ש'מאז זכיתי להתרפא לחלוטין מהמחלה הקשה, התחנתתי והקמתי בית ב'ישראל, וזאת לפליאת כל הרופאים שטפלו בי'... (מצוות בשמחה)

ספור לשבת

בזכות ברכת שהחיינו

והנה, בשוק הערבי, היה ירקן אחד ערבי שהיה מציג את הסחורה שלו.

בעוד אותו יהודי היה עובר כל בוקר אחר התפילה דרך החנות של הירקן, בכל פעם שראה שהגיע למדפים פרי חדש, מיד מכניס אותו לשקית, ורק אחר כך שומע מה המחיר ומשלם את כל סכמו.

הערבי הזה שהכיר אותו שנים רבות, פנה אליו כחבר ושאל אותו: "אני לא מבין אותך. הרי אני יודע שהמצב הכלכלי שלך מאד גרוע ובקושי יש לך כסף לקנות מוצרים בסיסיים לבית. ומדוע אתה רץ בכל פעם לקנות את הפירות החדשים שהגיעו זה עתה, הרי הם מאד יקרים בתחילת העונה.

אם תמתין שבועיים – שלוש, יהיה שפע גדול של אותו פרי בחנויות, וממילא גם המחיר ירד ויהיה שווה לכל כיס."

ענה לו אותו יהודי: "יש לנו ביהדות מצוות ברכת 'שהחיינו', בה מודים לה' על הטוב שגמלנו, והביאנו עד רגע זה שנוכל להודות לו. אני רוצה להודות לה' ולא לדחות זאת בכמה שבועות."

המוכר הערבי נדהם ממסירות נפשו של היהודי וטהרת רוחו שמוכן להקריב מכספו בשביל להודות לבורא העולם.

כל אדם במהלך חייו זקוק לעניינים שונים: הוא רוצה להצליח במבחן, רוצה פרנסה, מבקש בריאות, מתחנן להתחתן. הוא פונה לה' ומבקש ממנו בכל לשון של בקשה.

אך תמיד צריך לזכור לפני הכל לומר לה' תודה. לא מיד לפנות בבקשות, אלא לדעת להודות על העבר ולבקש על העתיד. מפני שאדם שיודע לומר תודה על מה שקיבל עד היום – זוכה שדבריו גורמים נחת רוח בשמיים, וכי הבורא יתברך ירצה לתת לו עוד ועוד, מפני שהוא יודע גם להודות.

הוא יודע להעריך ולהוקיר, וזוהי מידה שהבורא אוהב מאד כשיש אותה אצל האדם. לכן, תיקנו לו חכמים לברך על פירות חדשים, לברך על מצוות חדשות בחגים.

הרבנית קניבסקי ע"ה סיפרה מעשה שהכירה אישית. יהודי אחד התגורר בירושלים בעיר העתיקה.

המצב הכלכלי בביתו היה מאד קשה, אך זה לא עצר אותו מלהקפיד בכל כוחו על הנהגה חשובה ומיוחדת. הוא הקפיד בכל פעם שראה שהגיע לשוק פרי חדש – לקנות את הפרי מיד, בלי להתחשב במחירו, ובלבד שיזכה להודות לה' בברכת 'שהחיינו'.

יום אחד, עושה היהודי את דרכו בשוק כהרגלו, אלא שהוא מבחין בדבר משונה. החנות של הגוי סגורה ויש עליה שלט גדול כי הגוי מת.

עורך דין מוכר עמד בכניסה לחנות והחל במכירה פומבית של החנות עם כל התכולה שבה לטובת המשפחה.

סוחרים רבים הרבו במחיר, ואותו יהודי שראה זאת, מיד העלה את המחיר.

אחר דיון ארוך – הוא זכה בחנות!

הוא שילם מקדמה, מסכום שחסך כל חייו, ונכנס לחנות ברגש ורעדה.

הוא ירד למרתף. ניגש אל העצים, הרים אותם ו... גילה כי כל הזהב היה מונח שם – סכום גדול ועצום של מטבעות זהב שיכולים לעשיר אותו ולפרנס אותו ואת כל בניו ונכדיו כל ימי חייהם. הודה היהודי לה' בדמעות שליש ואמר: "אותו גוי לא הבין, אך אני רואה כיצד שזכית להקפיד בברכת 'שהחיינו' ולהודות לה' – שהאיר לי ה' אור גדול וזיכני בעושר הרב הזה!".

כמה גדולה ההודאה והשבח לה' יתברך! (גליין טוב לחסות בה')

מאז הוא החל להיות חבר של היהודי.

יום אחד, כשהגיע היהודי לקנות, פנה אליו הערבי ואמר לו: "בוא בבקשה איתי". הוא פתח דלת צדדית בחנות שלו בשוק, וממנה ירד איתו למרתף גדול מתחת לאדמה. שם היו מונחים הרבה מאד פירות וירקות שהיו בטמפרטורה נמוכה ושמרו על טריותם.

ניגש המוכר הערבי לאחת הפינות, מקום בו היו מונחים כמה קרשים, הוא הרים את הקרשים... והראה לו מחזה מדהים.

היו שם מעין תיבות – פחים מברזל, שבתוכם היו מונחים מאות ואלפי מטבעות נפוליאון מזהב. אמר לו המוכר הערבי: "תדע לך שלא חסר לי כסף! כל זה שלי, ואף אחד לא יודע שיש לי את זה. ובכל זאת, אף על פי שאני בעל החנות ולא חסר לי כסף, אני לא קונה פירות בשבוע הראשון שהם מגיעים לשוק, חבל לי על בזבז של כסף. אני ממתין שהמחירים יורדים ואז אני לוקח אליי לבית בכמויות. חבל שאתה מבזבז את הכסף שאין לך".

היהודי לא התייחס אליו והמשיך לקנות ממנו פירות חדשים כהרגלו, ובלבד שיזכה לברך את ברכת 'שהחיינו'.

מעשיהם של צדיקים

לתת הרגשה טובה

ברוך נאלץ לגלות לו את הסיבה המאלפת והצריכה תלמוד: "הן היום בדורנו השתנה קצת העניין של שמחת חתן וכלה. היום נהוג בכל חתונה להזמין צלם שינציח את האירוע. סבור אני שגם זה חלק משמחת חתן וכלה, כי הרי לאחר החתונה מעיינים בתמונות וזה מחזיר את הרואים אל אותם רגעים שמחים בחתונה, וזה גורם להם הנאה מיוחדת. אולם בזמן האחרון גיליתי כי הצלם מנציח גם את רגעי כתיבת הכתובה וסידור הקידושין, ולא רק את החתן, הכלה והשושבינים, אלא אף את הרב מסדר הקידושין. אלא שהעט המונח בכיסי, שבו הייתי משתמש לכתיבת הכתובה בחתונות תלמידים, היה עט פשוט מדי... לכן הלכתי באחד הימים לקנות עט יפה ומכובד יותר, המצופה בקומי זהב, שישמש אותי במיוחד עבור אירועים שכאלה. תמיד כשאני מוזמן לסדר קידושין אני משתדל לקחת איתי את העט הזה, מהסיבה האחת והיחידה: שלחתן ולכלה תהיה הרגשה טובה יותר מכך שהתמונות יצאו מעט יותר יפות. והרי אם באפשרותי לעשות זאת בנקל, למה לא לעשות זאת?! (הפתח - הניוז היומי של דרשו)

בערב ימיו של הגאון רבי ברוך רוזנברג זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה, כשגילו נשק לגיל גבורות (גיל שמונים), הוזמן פעם לחתונת תלמיד.

הוא ירד מביתו ונכנס למכוניתו של אחד התלמידים, שנועד במיוחד להביאו לשמחה.

אולם עם כניסתו למכונית נזכר כי שכח דבר מה בבית. בבקשת מחילה מראש שאל רבי ברוך את התלמיד אם ייאות להמתין לו דקות אחדות, כי נזכר כעת ששכח בבית דבר חשוב ועליו לשוב ולהביאו.

הנהג ניסה להציע את עצמו לעלות במקומו, אך נתקל בסירוב עיקש. "רק אני יכול לעשות זאת", נימק הרב. רבי ברוך יצא מהמכונית, טיפס בגרמי המדרגות עד לביתו בקומה השלישית וחזר כשהוא מאומץ, נושם ונושף בכבידות.

התלמיד המסוקרן הפציר ודחק ברבי ברוך לגלות לו מהו הדבר החשוב כל כך שבשבילו טרח לעלות הביתה שוב, ורבי

בדיחות:

נכנסתי לתחנת דלק, וביררתי מחירים על מים ודלק. כשראיתי שליטר בנזין עולה 5.80 ואילו ליטר מים מנרלים 10 שקל - הודתי לה' ואמרתי: ברוך ה' שהרכב שלי לא נוסע על ידי מים אלא על ידי בנזין...

אדם זקן, נסע לביתו במונית, לאחר שעצרה המונית ליד פתח ביתו, ועוד לפני ששילם, יצא הזקן, מישש את כיסו, ואמר בקול רם: "אוי נראה לי שהארנק נפל במונית..."

כששמע זאת הנהג, מיד לחץ על דוושת הגז וברח. חיך הזקן בשביעות רצון ואמר לעצמו: "אוהו, מכלוף צדק, זה עובד יופי..."

קמצן אחד מתקשר למוקד רפואי: "שלום נא לשלוח לי אמבולנס לכתובת הצדיקים 68 דחוף כי חבר שלי בלע 'חולץ פקקים'..."

לאחר מספר דקות הוא שוב מתקשר: "שלום אל תשלחו האמבולנס, הצלחתי להשיג חולץ פקקים אחר..."

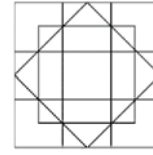
חבל ש-99% ערבים מוציאים שם רע על כל השאר.

חידות:

חידת הגיון:

כמה מרובעים יש כאן?

פתרון לחידה מהעלון הקודם:

צורה B.

חידת בלשים:

איילה אפתה פחזניות ריחניות וטעימות לכבוד הג השבועות.

הריח הערב גירה את אחד מאחיה הקטנים, ובאין רואה נכנס ואכל פחזנייה אחת ועוד אחת ועוד אחת... כשיגלתה זאת איילה, כינסה את חמשת אחיה וציוותה עליהם לגלות מיד מי העז לחמוס מעמל כפיה.

כל ארבעת האחים ענו אמת, חוץ מהגנב עצמו ששיקר. לפניכם התשובות המלאות שלהם: **שוקי:** אני לא לקחתי, וגם צביקי לא, כי באותו זמן שחקנו ביחד.

דודי: ראיתי את שלוימי שקוע במשחק. **צביקי:** דודי בוודאי לא לקח, כי הוא הלך למכולת. **שלוימי:** אני לא לקחתי, ואין לי מושג מי לקח. **יוסי:** לא הייתי בבית בזמן הזה. אז מי לקח?

פתרון לבלשות מהעלון הקודם:

גברת כהן אמרה שכשנכנסה ראתה קוביות קרח על הרצפה, וזה לא יכול להיות, שהרי היו צריכים להתנמס תוך כמה דקות.

חידת ההגיון באדיבות חיים כץ a0533180118@gmail.com

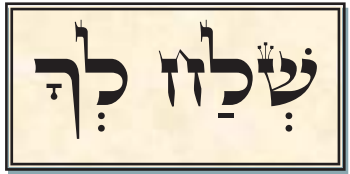
הידעת ש:

פתגם:

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 635 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 521 שנה י"א העלון מוקדש לע"נ מו"ר הרב יעקב אדלשטיין זצ"ל כ"א סיון תשפ"א

999 תשפ"א

האסף 999 תשפ"א

כתוב בפרשה (יג, ג): "וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי ה' כלם אנשים ראשי בני ישראל המה". אומר זוהר הקדוש (חלק ג', דף קנח) להלן התרגום: "וישלח אתם משה... כלם אנשים ראשי בני ישראל", כולם זכאים היו וראשי ישראל היו, אבל הם לקחו לעצמם עצה רעה. מדוע לקחו עצה זו? אלא אמרו: "אם יעלו בני ישראל לארץ ישראל, יעבירו אותנו מלהיות ראשי בני ישראל, וימנה משה, ראשים אחרים במקומנו. שהרי אנחנו זכינו במדבר להיות ראשי בני ישראל, אבל בארץ ישראל לא נזכה, ועל שלקחו עצה רעה לעצמם, מתו הם וכל אלה שהקשיבו והאמינו להם. ע"כ. על כך אומר הנביא (ישעיהו מד, יח): "לא ידעו ולא יבינו כי טח מראות עיניהם מהשקיל לבתם". אומר ה'מסילת ישרים' (פרק יא'): הקבד הוא מן המכשולות היותר גדולים אשר לאדם, ואי אפשר לו להיות עבד נאמן לקונו כל זמן שהוא חס על קבד עצמו, כי על כל פנים (=על כרחו ושלא בטובתו) יצטרף למעט בקבד שמים מפני סכלותו (=חוסר דעתו, ונטייתו לספק את תאוות הכבוד). הוא (=הכבוד) שגורם לפי דעת חז"ל (זוהר במדבר) אל המרגלים שיוציאו דבה על הארץ, ויגרמו מיתה להם ולכל דורם - מראותם פן ימעט פבדם בקניסת הארץ, שלא יהיו הם נשיאים לישראל, ויעמדו אחרים במקומם. על מה התחיל שאול לארוב אל דוד? אלא מפני הקבד, שנאמר (שמואל א, יח): "ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן, הבה שאול וגו' ויהי שאול עוין את דוד מהיום ההוא והלאה". והנה, בסוף פרשתנו מופיע מצות הציצית ונאמר שם (יב, ט): "והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם".

ורבנו האלשיך זצ"ל (ספר תורת משה על דברים יא, יח - כ) פירש: והוא, כי הנה עינא ולבא שני סרסורי דעבירה (במדבר רבה י, ו) העין רואה והלב חומד ואיברים גומרים. והן אמת כי אם כאשר העין רואה היה הלב קשור ודבוק בעבודת שמים, אין פחד שימשך אחר מראה עיניו לחטא, כי לא יחמוד דבר רע. וזה מאמר שלמה בחכמתו (משלי כג, כו): "תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרנה" - כי אחרי שתן לבך לי משועבד ודבק בה, אין פחד שימשך אחר העיניים, כי אדרבה העיניים ימשכו אחריהן, וזהו "ועיניך דרכי תצרנה". וזהו אומרו במקום אחר (שם ד, כג): "מכל משמר נצר לבך". ועל כן הקדימה תורה את הלב קודם לעיניים באומרו ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם.

תתן לי

שְׁלַח לְךָ - תוכן ענייני הפרשה

- א. הקב"ה מאפשר למשה רבינו לשלוח מרגלים לתור (לבדוק) את ארץ כנען, לפני כניסתם לארץ (יג, א-טו).
ב. משה בחר מרגלים (מכל שבט) והורה למרגלים, כיצד יבדקו את טיבה של הארץ - הטובה היא אם רעה, ואת העמים היושבים בה - אם רבים וחזקים הם או מעטים וחלשים (יג, ז-כ).
ג. המרגלים נכנסים לתור את הארץ דרך הנגב, ושבים למדבר פארן לאחר 40 יום, ובידם מפרי הארץ (יג, כא-כה).
ד. המרגלים מוציאים את דבת הארץ, חוץ מיהושע וכלב, שדברו בעד הכניסה לא"י וקורעים בגדיהם (יג, כו-לג).
ה. תגובת העם: "ויבכו העם בלילה ההוא" - בכי לחינם, תלונות העם כנגד משה (יד, א-ז).
ו. ה' רוצה לכלות את העם, בגלל חוסר האמונה בו.
ז. משה נושא תפילה לה' לביטול הגזירה, ומבקש רחמים, בטענה שלא יהיה חילול ה', וה' אמר ענה לו "סלחתי כדברך" (יד, יג-כ).
ח. העונש: המרגלים (למעט יהושע וכלב) מתו במגפה (ויהושע וכלב זכו בחלק המרגלים בארץ ישראל) ועל עם ישראל נגזר למות במדבר, ובניהם - רק בסוף ארבעים שנה - יכנסו לארץ ישראל (יד, כא-לח).
ט. נסיון העפלה לארץ ישראל והמפלה (יד, מ-מה).
י. מצות נסכים בקרבן עולה ושלמים, ליחיד וצבור (טו, א-טז).
יא. הפרשת חלה (שיתחייבו בה משיכנסו לארץ ישראל) (טו, יז-כא).
יב. קרבן הציבור והיחיד בשגגת עבודה זרה (טו, כב-כט).
יג. עונש המגדף, ועובד עבודה זרה במזיד - כרת (טו, ל-לא).
יד. עונש מקושש העצים בשבת (טו, לב-לו).
טו. פרשת ציצית (טו, לז-מא).

הרב יששכר שלמה טייכטל הי"ד (אם הבנים שמחה, עמ' לח-לט) כתב בעניין נגיעות בראיה: ועל כן, מי שהוא משוחד מעיקרא בדבר, לא יראה האמת ולא יודה לדברינו, ולזה לא יועילו כל ראיות שבעולם, כי הנם מוכים בסנוורים והנגיעה שבקרבם תעוור עיניהם ויכחישו אפילו דברים ברורים כשמש, כי מי לנו גדול ממרגלים אשר הפסוק העיד עליהם שאנשים כשרים היו, ואעפ"כ יען שהיתה נגיעת הנשיאות טמונה בקרבם, כמבואר בזהר הק' ובשל"ה בארוכה, שהיו יראים שאם יבואו לארץ ישראל יאבדו נשיאותם, מאסו בארץ חמדה והתעו אחרים עמהם עד שגרמו לנו גלות החל הזה, כמבואר בחז"ל ויהושע וכלב התחילו להתווכח עמהם ולהוכיח להם שמשה אמת ותורתו אמת, ואמרו (מדבר יג, ל): "עלה נעלה", והאריכו בטענות והוכחות שיצליחו, כאשר כתב רש"י, ואף על פי כן לא הועילו בטענתם לנצחם, יען שהמרגלים היו משוחדים בנגיעה שהיתה טמונה בלבם.

“ועשיתם אשה ה' או זבח לפלא נדר או

בנדבה...” (ט, ג) – במעלת נשמת כל חי

‘נשמת כל חי’ זוהי תפילה קצרה שבה אנו משבחים את הקדוש ברוך הוא ובעיקר מודים לו על כל מה שעשה עושה ויעשה עבורנו.

קבלו על עצמכם שאחר הסכנה תאמרו תפילת “נשמת” - סיפור מיוחד אודות הסטייפלר נכדתו של הסטייפלר, בתו של הרב חיים קניבסקי הרבנית צביון מספרת.

“רבים באו לבקש את ברכתו של סבא מרן ה'סטייפלר' זצ"ל כאשר היו נתונים בסכנה או בצרה”, ממשיכה הרבנית צביון לספר. “לרוב, הם קיבלו את ההוראה: “דבר ראשון תתפללו, אין כמו תפילת החולה על עצמו. בנוסף - קבלו על עצמכם, בלי נדר, שכשתצאו מהסכנה, תאמרו את ברכת השבח ‘נשמת’ כולל ‘שתבח’ עד הברכה”. סגולה זו מקובלת מהרבי רבי העשיל, רבו של הש"ך.

“אני זוכרת שכשאתח מבנות המשפחה היתה בסכנה, ופינו אותה לבית החולים, מיהר סבא למקום והורה לנוכחים שיקבלו על עצמם, בלי נדר, לומר ‘נשמת’ כאשר היא תשוב הביתה בריאה ושלימה.

הגר"ח קניבסקי והרבנית אימצו הנהגה זו בקביעות. לפני כל לידה ובעת מחלה של ילד, או כשהיו זקוקים לישועה - קיבלו על עצמם בלי נדר שכשתבוא הישועה, יאמרו את התפילה. ואכן, בכל עניין שראוי בו ישועה, נהגו לומר מיד את תפילת ‘נשמת’.

מוסיפה הרבנית צביון תחי', דבקוה של אמא - הרבנית קניבסקי בה' גרמה שבכל יום ראתה את יד ההשגחה, ולכן בכל ערב היתה אומרת ‘נשמת’, כשהודאה לה' על היום הטוב שחלף.

אמא פרסמה את הסגולה בקרב הנשים הבאות לביתה, ועל כל צרה אמרה: ‘קבלי על עצמך בלי נדר לומר ‘נשמת’ לאחר שתבוא הישועה’!

סיפורים רבים סופרו על ניסים של ממש שבאו הודות לקבלה זו. אחת מהם מביאה הרבנית צביון: ילד נפל מגובה וריסק את רגלו. הרופאים קבעו שעליו לעבור סדרת ניתוחים, ועם הכל - לא הבטיחו שיצליחו להחזיר את הרגל למצבה הקודם. הדאגה היתה רבה. סבתו של הילד מיהרה לרבנית ובכתה על המצב. הרבנית שמעה, הורתה לומר ‘נשמת’, וקראה: ‘לא יהיה צורך בניתוח’!

כל אותה תקופה התעניינה הרבנית במצבו של הילד והורתה לומר ‘נשמת’ על כל שיפור. כנגד כל תחזיותיהם של הרופאים, החלים הילד לגמרי ללא כל ניתוח!

רבנו יוסף חיים זצוק"ל כתב בספרו “בן איש חי” (שנה ב', פרשת תולדות, הלכה ג') ששבח נשמת כל חי הוא יקר ומעולה מאוד. וזה לשונו: שבח זה ד'נשמת כל חי" הוא יקר ומעולה מאוד, וצריך לאמרו בנעימה, והוא מסוגל על כל צרה שהאדם עומד בה, ש'ידר נדר לומר אחר הצלתו מהצרה שבח זה של ‘נשמת כל חי’ ויועיל לו; וכמו שכתוב בשם רבי יהודה החסיד זצ"ל.

אנשי הקבלה הוסיפו את אמירת ‘נשמת כל חי’ לתפילת הדרך כסגולה לחזרה בשלום מן הדרכים.

בספר ‘דרך ישרה’ נכתב: “קבלה בדוקה ומנוסה, כשיצא אדם מן העיר, יאמר הריני מקבל עלי כשאגיע למקום פלוני אז אני אומר ‘נשמת כל חי תברך’ וכו', וכשיגיע לשם ישלם נדרו.

“למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי” (יג, יא)

הסטייפלר זצ"ל סיפר כי כאשר היה ילד קטן, אמו היתה משדלת אותו שילך לשמוע דרשות מפי רבנים ומגידים מישרים, וזוכר הוא שפעם שמע דרשה ממגיד מישרים שהסביר את הפסוק “למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי” במוסר נוקב והדברים עשו עליו רושם רב.

“למטה” - כששולחים הנשמה למטה לעולם הזה.

“יוסף” - שולחים אותו על מנת להוסיף זכויות בלימוד תורה ובקיום מצוות. “למטה” - כשהנשמה למטה בעולם הזה.

“מנשה” - הנשמה שוכחת המטרה לה נשלחה (מנשה לשון שכחה “כי נשני אלוקים את כל עמל”, פרש"י נשני - לשון שכחה). “גדי בן סוסי” - משמים זועקים לנשמה: תגיד, אתה סוס? אתה כבהמה ששוכחת מטרת חייה? רואים כמה חשיבות שמיעת דברי תורה בגיל רך, שחודרים ללב ועושים רושם לכל החיים. [אוצרות התורה]

“וישלח אתם משה לתור את ארץ פנען ויאמר

אלהם עלו זה בנגב ועליתם את החר” (יג, יז)

הגר"א שכח כל הסודות שיש בפסוק זה

דבר נפלא כתב רבי חיים מוולאזין זצ"ל בהקדמת ספר ‘ספרא דצניעותא’ עם פירוש רבו הגר"א זצ"ל, וזה לשונו: “והתבונן נפלאות מאחת מהנה, שפעם אחד ביום ראשון של פסח ישבו לפניו שני תלמידים מתלמידי החשובים, ומאשר היו יודעים זה דרכו בקדש מעולם הפלגת שמחתו וחדוות ה' מעוזו, אשר היה שש ושמח ביום טוב כמצווה עלינו בתורתו יתברך שמו אשר היה להפליא, וכאשר ראו אז שאין שמחתו במילואו וטובו כל כך כהרגלו, שאלו פיו הקדוש על זה ולא רצה להשיב, והפצירו בו מאוד, לא יכול להתאפק, אמר: מוכרחני לגלות לכם מה שאין דרכי מעולם בזה, לקיים מה שכתוב (משלי יב, כה) ‘דאגה בלב איש ישחנה’, כי בזו הלילה בא אלי אליהו (הנביא) וגילה לי עניינים וחידושים נוראים אין חקר בשם י"ב על הפסוק ‘עלו זה בנגב’.

ובעמדי בבוקר מרוב הפלגת השמחה לא יכולתי להתאפק והרהרתי בהם קודם ברכת התורה, ונענשתי שהתעלמו ממני ואינם (והוא לפי שיטתו בשולחן ערוך שגם ההרהור בדברי תורה נאסר קודם ברכת התורה). ונחמהו וברכו לו: השם יתברך יחזיר לרבנו את אבדתו. ואחר זמן מה שאלו אחד מהם אם כבר הוחזרה לו אבדתו, והשיב: ברוך ה' שנתגלו לי שנית, והמה עשרים ושתים מאות וששים (2260) אופנים, וכאשר ידעתי מפני מה נתעלמו ממני, כן אני יודע מפני מה נתגלו לי שנית. וא"ל: שבאופן אחד מהם אני יודע כוחות כל הבריות וכל אבר מה עניינו.

ושאלו את רבי משה שטרנבוך שליט"א (ראב"ד העדה החרדית בירושלים נין ונכד להגר"א), שהנה נפסק בשו"ע (או"ח סי' תפ"א ס"ב) “חייב אדם לעסוק בהלכות פסח וביציאת מצרים ולספר בנסים ובנפלאות שעשה הקב"ה לאבותינו עד שתחטפנו שינה”, ויש לעיין בעובדה הנ"ל שנתגלו לו בלילה סודות עליונים, ומשמע שהיה ישן אז, שהרי כתוב אח"כ “ובעמדי בבוקר”, האם היה הגר"א אכן במצב כזה שחטפתו שינה, או שהכוונה שהייתה לו 'עליית נשמה' ולא שינה. והשיב הגאון שליט"א בכתב ידו: “בודאי לא הלך (הגר"א) לישן בלילה פסח כבכל הלילות, רק כשכלו כוחותיו ישן פחות משיתין נשמין, וזה ודאי מותר אף בלילה פסח”.

[אוצר פלאות התורה]

לקבור נפטר בציצת כשרה

הגמרא (בבא בתרא עג:) מביאה סיפור פלאי שסיפר רבה בר בר חנה. פעם אחת הייתי מהלך במדבר, ונתלווה עמי סוחר ישמעאלי אחד, א"ל הישמעאלי: "בא ואראה לך את מתי מדבר". הלך וראה אותם, ונראו כאילו היו שוכבין בפנים צהובות כשתויי יין, והיו שוכבים על גבם ופניהם כלפי מעלה. וראיתי כי ברך של אחד מהם היתה זקופה, ונכנס הישמעאלי מתחת לאותה ברך זקופה של המת, כשהוא רכוב על גמלו ורומחו זקוף בידו, ואף על פי כן לא נגע בברך המת. וסיפר עוד, שהמתים היו מלובשים בציצת, וגזר את כנף הטלית של אחד מהם עם הציצת שהיתה קשורה בו, כדי להביאה לפני חכמים, אבל הם לא יכלו להמשיך בדרכם, כי הבהמות שרכבו עליהן לא זזו ממקומן.

א"ל הישמעאלי: "שמא נטלת מהם דבר מה, החזר אותן, שקבלה היא בידינו שמי שנוטל מהם דבר, אינו יכול להמשיך ללכת". והחזיר הציצת שגזר, ורק אז היו יכלו להמשיך בדרכם. המשיך רבה בר בר חנה לספר, כאשר בא לפני החכמים וסיפר להם מה שקרה, אמרו לו: "כל אבא' הוא שוטה כחמור, וכל 'בר בר חנה' הוא שוטה, כי לאיזה צורך בירור הלכה גזרת את כנף הבגד עם הציצת, בוודאי היה זה כדי לדעת אם ההלכה כבית שמאי שיש להטיל ד' חוטים בכל אחת מכנפות הבגד, או ההלכה כבית הלל להטיל רק ג' חוטים, וא"כ היה לך למנות החוטים והחוליות לפני שהחזרת הכנף למקומו, ויכלת להעיד לנו מה ראית".

וכתבו התוספות (שם ע"ד. ד"ה פסקי): "משמע הכא שיש ציצת למתים". אולם העירו התוספות שאין להוכיח ממעשה זה שהמנהג לקבור מתים בטלית, שמצינו במדרש, שלאחר חטא המרגלים, בכל ערב תשעה באב היתה בת קול יוצאת ואומרת "צאו לחפור", והיה כל אחד ואחד יוצא וחופר לו קבר וישן בו, והמתניו בו עד שהיתה בת קול אומרת: "בידלו חיים מהמתים", ואלה שנגזר עליהם למות במדבר מתו בקברם, וכל מי שהיתה בו נפש חיים היה עומד ויוצא מקברו. ומסתבר שנכנסו לקברים לבושים בבגדיהם וכן בטלית מצויצת, וא"כ אין ראייה שנהגו להלביש ציצת למתים.

מקור נוסף הביאו התוספות שיש להלביש ציצת למתים, מדאיתא בספרי (פיסקא טו): "למה נסמכה פרשת מקושר לפרשת ציצת, לומר לך מת חייב בציצת". וב'מחזור ויטרי' (הלכות אבל) כתב: "הלכך אין לסלק הציצת מטלית הנפטר לעולמו, כי עדות היא לפני בוראו שקיים מצות ציצת ששקולה נגד כל התורה כולה". וכתב עוד: "ואני שמעתי כי הרב ר' אליהו לא הניח לסלקו, וצווה לבניו שלא יסלקוהו מטליתו". וכן בהגהות רבנו פרץ על הסמ"ק (מצוה ל"א אות כ"ז) הביא מעשה רב: "ומעשה היה לפני ה"ר טוביה, כשנפטר רבינו יצחק ב"ר אברהם וציווה לקברו בטלית מצויצת, והיו שם מקצת גדולי צרפת, כרבינו שמשון בעל התוספות, והרבה גדולים, ולא אמרו לו דבר. אך לא היה נראה לרבנו יעקב מפרובינץ, וחלק על רבנו טוביה, עד שבא תלמיד אחד מתלמידי רבי יצחק בר אברהם והעיד שריב"א אמר בחייו בשעה שהיה מלמד ענייני ציצת לתלמידיו: 'הלוואי הייתי יודע יום מותי והייתי מצוה שיקברוני בטלית מצויצת כהלכתה! מיד ציווה רבנו טוביה לקברו בטלית מצויצת, ולא היה אדם מערער על הדבר'. וכן נהגו כמה קהילות ישראל לקבור מתיהם כשהם עטופים בטלית מצויצת בציצות כשרות, וכן נפסק בשו"ע (יר"ד סי' שני"א ס"ב). אמנם בתוספות (ב"ב שם) הביאו מנהג שפוסלים ציצת של מת, ורבנו תם אמר טעם לשבח על מנהג זה, ששמע מזקני אנשי לוט"ר, שהציצת היא עדות שקיים כל התר"ג מצות, שכן תיבת 'ציצית' עולה בגימטריא שש מאות, ושמונה חוטים וחמשה קשרים - הרי תר"ג, ומפני שבזמנינו אין חשובים כל כך, נראה הדבר כעדות שקר, לכן פוסלים הציצת. וסיימו בתוספות: "נוהגים בארץ אשכנז לשים ציצת בטלית של

מת, שיהא ניכר שקיים מצות ציצת, ומיד מסירין. והרמ"א (שם) העתיק מנהג פסילת ציצת: "ונהגו לקבור בציצת, אך שפוסלין תחילה הציצת, או כורכין אחד מהכנפות", והגר"א צווה שיקברנו בטלית עם ציצות כשרות. וב'ערוך השלחן' (יר"ד סי' שני"א ס"ג) כתוב, ששמע בבירור מעשה נפלא שאירע עם הגר"א מוילנא, שציווה לאחד מתלמידיו שיעמוד על המשמר אחר מותו שיקברנו בכל ציצותיו, ושלא כמנהג בתפוצות ישראל שנושאים המת לקבורה בציצות כשרות, וטרם שמניחים אותו בקבר נותקין אחת מציצותיו ופוסלין אותה. והיה כאשר נסתלק הגר"א, עמד אותו תלמיד על המשמר כל עת הטהרה, וכיון שהגיעה העת להלבשת תכריכיו, חש אותו התלמיד במעיו והיה מוכרח לצאת לחוץ לצרכיו, ומחמת שלא ידעו מצוואת רבם ניתקו אחת מהציצות שבטליתו, ותיכף נכנס אותו תלמיד והתחיל לצעוק והגיד להם צוואת רבם. אמרו גדולי התלמידים שהיו שם, כיון שכבר נעשה המעשה, זהו אות מהשמים לא לשנות מהמנהג הנהוג בישראל.

עוד מעשה דומה הביא ה'ערוך השלחן' שם, שאירע עם רבי אלכסנדר זיסקינד זצ"ל (בעל 'סוד ושו"ר העבודה'), שציווה שיקברו אותו בציצותיו, וכשהניחוהו בקבר עם הציצת נאחזה ונסתבכה אחת מהציצות ביתד שבקבר, וניתקה הציצת ונפסלה, ואז ראו בחוש שמשמים גזרו שיעשו כמנהג ישראל.

“ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה” (טו, כ)

עין טובה - סיפור

מה הקשר לכאורה בין חטא המרגלים למצות חלה, שניתנה מיד לאחר מכן?

כתב ה"ספורנו": "אחר חטא המרגלים, הצריך גם החלה, למען יהיו ראויים שתחול בהם ברכה בבתיהם, כאמרו: וראשית ערסותיכם תתנו לכהן, להניח ברכה אל ביתך. והביא הגר"י זילברשטיין בספר "עלינו לשבח" (עמ' רפד) מה ששמע מהגר"ש סלומון, שהסביר שהחטא של המרגלים התבטא בעיקרו בצרות עין, ולכן הוצרכו לנתנת חלה לכהן, שהוא מעשה של טוב עין, כדי לתקן על הפגם שהיה להם בחטא המרגלים.

למרו הגרש"ז אויערבך זצ"ל היה תלמיד, אברך בישיבה, והיה גר בשכונת קטמון בירושלים. יום אחד פונה האברך ואומר לגרש"ז "ברוך ה' מצאתי דירה בשכונת גאולה ומחר אנו עושים העברה". אומר לו ר' שלמה זלמן: "פלאי פלאים, ברוך ה' אני מגיע לשתות לחיים". קבעו לשעה 16:00. בשעה 16:00 מגיע ר' שלמה זלמן, הבית היה מלא בארגזים. ובסלון שולחן עם ששה כסאות, בקבוק יין ומיני מאפה...

האברך מזמין את הגרש"ז לשתות לחיים ור' שלמה זלמן מבקש לראות קודם את המטבח... אחר כך ביקש לעשות סיור בחדרים ובמרתפים ורק לאחר שראה את כל הבית התיישב בסלון ושתה לחיים... תוך כדי השתיה פנה התלמיד לרבי שלמה זלמן ואמר: "רביה', תורה היא וללמוד אני צריך. מדוע הרב ביקש לראות את הדירה, מה כל כך עניין את כבוד הרב איך נראה המטבח והמרתפת שירות וכו'!?"

אמר לו רבי שלמה זלמן: "אנחנו ירושלמים, וכידוע הירושלמים מפחדים מאוד מעין הרע. דע לך, כמו שאתה מאמין שעין הרע יכולה להזיק ולגרום צער, תאמין שמידה טובה מרובה ממידת פורענות פי חמש מאות, ועל ידי עין טובה כמה שפע וברכה אפשר לתת לזולת, ולכן היה לי עניין לסייר אצלך במטבח ולתת בו עין טובה שלא יחסר לכם כל טוב, אחר כך עברתי לחדרים ולמרתפות כדי להכניס בכל מקום ומקום עין טובה...

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת" - (טו, לח) - השודדים והציצית

אומר 'בעל הטורים': "ועשו להם ציצית": אמר הקב"ה אני רוצה שתהיו מעוטפים כמלאכים לבושי הבדים וכאשר ראיתם אותי מעוטף לכן ציווה בתכלת שדומה לרקיע ולכסא הכבוד. ע"כ.

זלמן סטרו, צעיר מקנטקי שבארה"ב, נכנס לשיבת 'הדר התורה' בברוקלין, שנועדה לצעירים כמוהו, שלא זכו לחינוך יהודי. הוא ביקש להשלים את הידע ביהדות שהיה חסר לו. זה היה בשנת תשל"ב (1972).

כצלבם במקצועו, רצה לשלב לימודים ועבודה. בימים רכן על ספרי הלימוד, ובלילות יצא לעבוד בצילום חתונות. בכסף שהשתכר שילם את שכר הלימוד בישיבה.

אבל ראש הישיבה, הרב ישראל גייקובסון, ראה כי אחרי ערב של עבודה, שמסתיים מאוחר, קשה לצעיר להתרכז בלימודים ביום המחרת. הוא אמר לו: "אל תדאג בעניין שכר הלימוד. קח פסק זמן מהעבודה בלילות והתמסר ללימוד". זלמן התלבט ולבסוף השיב: "אני לא רוצה לוותר על אפיק הפרנסה, אבל אצמצם את ימי עבודתי".

שבוע לאחר מכן, במוצאי שבת, בשעה עשר בערב, יצא לפגישה עם צלם חתונות ברובע קווינס. הפגישה נסתיימה לקראת אחת אחר חצות. הוא נכנס לתחנת הרכבת התחתית ואחרי המתנה ממושכת עלה לרכבת בדרכו חזרה. הקרונות היו ריקים. הנסיעה התמשכה, וזלמן החל לחשוש שאולי תעה בדרך. הוא ניסה לעיין במפה שהייתה תלויה על דופן הקרון, אך זו הושחתה בגרפיטי.

כשהרכבת עצרה בתחנה החליט לצאת ממנה. הוא ניגש לקופה, ומצא שם פקיד אפרו-אמריקני מעיין בספר תנ"ך. "אדוני, האם תוכל להסביר לי כיצד להגיע לקראון הייטס?" שאל. הפקיד האיר לו פנים: "עליך לעלות לרכבת A למנהטן וברחוב 42 להחליף למס' 2. בלילה רכבת A נוסעת פעם בשעה. היית צריך להמשיך ברכבת שבה נסעת", הוסיף. זלמן הביט בשעונו בייאוש.

השעה היתה רבע לשלוש לפנות בוקר. "יש קיצור דרך, אם אתה מעוניין", אמר הפקיד.

הוא שרטט מסלול על דף נייר: "צא ביציאה הזאת. פנה ימינה. בפינת הבניין תמצא גדר ובה חור. עבור מבעד לחור ולך לאורך פסי הרכבת. בסוף השטח הזה תמצא גשר קטן וישן, העובר מעל פסי הרכבת. עבור את הגשר. בצד השני של הגשר יש מדרגות המובילות לסמטה. פנה ימינה בסמטה ולך לאורכה חמישה או שישה רחובות. לימינך תמצא רציף מוגבה ובו קו מתאים".

זלמן יצא מתחנת הרכבת, מצא גדר חלודה, זחל מבעד לחור בגדר וחצה שטח מוזנח. עכשיו הגיע לגשר וחצה אותו בזהירות. תחתיו ראה בתי מגורים שרופים, ערימות אשפה ושרבוטי מחאה על הקירות. הוא הבין שנקלע לאזור לא-נעים. כשנכנס לסמטה החשוכה נשמעה קריאה: "רוקן את הכיסים שלך!"

דמות של גבר צעיר צצה מתוך האפילה. האיש דרך אקדת. "רוקן את הכיסים שלך!" ציווה שוב.

זלמן הישיר מבט לעבר העיניים שנצצו בחושך. "אני רוצה לומר לך משהו", התאמץ להסתיר את בהלתו. "אלוקים ציווה שבע מצוות לכל אדם בעולם, ואחת מהן היא האיסור לגנוב. אם תגנוב, תאבד את עולמך".

התוקף שתק לרגע ואחר-כך פלט בזעף: "אני שונא יהודים!" עוד גברתו הגיח מתוך החושך, ובידו אלה. "למה זה לוקח לך כל-כך הרבה זמן?! - רטן. "היהודי הזה משגע אותי", השיב הראשון בתסכול. "תירה בו", הורה השני.

זלמן התערב: "אמרתי לו, שאם יגנוב - יאבד את חיי הנצח". האיש האוחז באלה נפנף בה בחוסר סבלנות. "האלוקים שלך לבן? שאל. "אני לא אוהב אלוקים בצבע לבן".

"אלוקים שלי בלתי-נראה", המשיך זלמן את השיחה המוזרה, "אך הוא ברא את כל הצבעים".

השניים השתתקו לרגע אך מייד קרא בעל האלה: "אני ארוקן את כיסוי של היהודי!" הוא תחב את ידו לכיסו של זלמן והחל נובר בו. אצבעותיו הסתבכו בגדילי הציצית שהשתלשלו ממכנסיו. הוא משך את ידו החוצה, אבל הציציות נכרכו סביב אצבעותיו. האיש נבהל. הוא ניער את ידו כאחוז תזזית, הצליח לשחרר את אחיזת חוטי הציצית, ונסוג. "ליהודי הזה יש הגנה על הכיסים!" - צווח בפחד.

זלמן הסביר להם על מצוות ציצית: "יש פה חמישה קשרים ושמונה חוטים - שלוש עשרה, ועם הערך המספרי של המילה 'ציצית' אנו מגיעים ל-613, שזה המספר של מצוות הא-ל".

השניים הביטו זה בזה בחוסר אמון. "אני רוצה לראות את האלוקים שלך!" אמר בעל האלה, "איך אני יכול לראות אותך? זלמן השיב: "אלוקים ממלא את כל המציאות, וגם אתכם, אך אם אתם בוחרים לעשות את הרע בעיניו, אתם רק כמו מקל בידו".

בעל האלה נעלם מהשטח. השני התקרב לזלמן. "לאן אתה צריך להגיע?" שאל בנימה ידידותית.

"לרכבת מס' 2", ענה זלמן. "אתה עלול למות שש פעמים לפני שתגיע ליעדך, אבל אל דאגה - אגן עליך". כשהוא אוחז באקדח ביד אחת וידו השנייה כרוכה סביב כתפו של זלמן צעדו השניים לעבר הרציף.

בבוקר סיפר זלמן לרב גייקובסון את חוויות הלילה. "אני חושב שהבנתי את מה שאלוקים רצה לרמוז לי", אמר בחיוך. בארבע השנים הבאות התמסר ללימוד, והרב דאג לכל צרכיו. [על-פי ספרו של צבי גייקובס]

בברכת התורה

רזן ברינה

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה נפתלי בן רוה: סמי בן שמחה: גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן האור אברהם אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוה בת שמשון מרים בת עזיזה: כותן בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח: חיה בת יוסף: רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה **להצלת:** אריה (לאון) בן מלכה: אליעד יעקב, הדס-הודיה ועל בני פאולה **ויזוג הגון -** זרבה בת אטו: ג'ימי שמואל בן אסתר: נעמה בת אסתר: רחלי בת זרבה עדינה בת שמחה: אלקנה רחמים בן איריס: בתיה בת אסתר: יצחק בן חיה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית: אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חת: מרים קור בת רבקה אלה לאה בת ציפורה: שושנה בת שרה רחל בת טארה: רות בת לינה: מורית בת רחל

לזרע של הימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה מיטל בת לולו: ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל נעמה בת אסתר

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

ראו ולא לקחו מוסר!

פירש רש"י ז"ל, על פי המדרש רבה על אתר (סו, י): "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים - לפי שלקתה על עסקי זיבה שדברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר" ע"כ.

מבואר מכוח הטענה שעל המרגלים: "ראו ולא לקחו מוסר", שבכל דבר שהאדם רואה צריך להפיק ולקחת ממנו לימוד מוסר לעצמו, שלא תתעורר הטענה נגדו, מדוע לא למדת מוסר ממה שראו עיניך לשנות את דרכך לטובה.

ובספר הקדוש בני יששכר (תשרי סאמר ד'את 1) כתב חז"ק: "מקובל בידינו מאת תלמידי הבעש"ט זלה"ה, אפילו הצדיק כשרואה איזה עבירה באיזה אדם, הנה זה רואי אינו במקרה, ולמה הזמין ה' יתברך אשר הוא יראה אותה העבירה, על כרחך הוא שיש בידו גם כן שמץ מה מדוגמת אותה העבירה, והראוהו מן השמים בכדי שיפשפש במעשיו".

"וסיפרו מתלמידי הבעש"ט, שאיננו שראה באחד שחילל שבת בפרהסיא, ועמד משתומם, למה הראוהו כזאת, ופשפש במעשיו דעל כרחך יש בידו עוון כזה.

פשפש ומצא ששמע מקרוב זילותא דתלמיד חכם, [תקראא ישיבה, כאמר בזוהר (ח' סב)] ושתק. והמשכיל יתבונן כן בכל העניינים, דהקב"ה מדקדק עם חסידיו".

"ולפי זה יתפרש הכתוב (ויקרא טו, י) 'הוכח תוכיח את עמיתך', היינו שתהיה גם אתה מוכח כאשר תוכיח את עמיתך, ותפשפש במעשיך. 'ולא תשא עליו חטא' - רצה לומר לא תשא את החטא רק עליו, אבל תבין אשר גם אתה מצטרף לתוכחה, ותפשפש במעשיך ותשוב אל ה' כמוהו כמון, ותזכו שניכם לחיי עולם בזה ובבא" עכ"ל ט.

• § • § •

מזן הגה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל, מרא דארעא דישראל, עבר לאחר פטירת זוגתו הצדקנית ע"ה לדור בבית בנו.

יום אחד בחזרתו מבית הכנסת הגיעו לאחוזו קולות וצעקות רמות מבית אחד השכנים, היו אלה צעקות של מריבה בין שתי נשים שהתווכחו ביניהן בקול רעש גדול, שהיה נסוך בו גם כאב וצער עמוק. הרב נחרד מאוד לשמע הצעקות הרמות, כאשר בתוקף אחריות רבנותו היה לבו מלא תמיד רחמנות ודאגה לכל תושבי קרית אשפוריא, כמ"ש הרמב"ם (פ"ג מהל' מלכים ה:): "שלווה הוא לב כל קהל ישראל". ובתור מרא דאתרא היתה עינו פקוחה ואוזנו כרויה לתת אל לבו את כל צרכיהם ומחסורם הרחוקים והגשמיים של בני ירושלים הטהורים.

כשנכנס הביתה ביקש את כלתו לבדוק שם בעדינות על מה הרעש הגדול, ועל מה יצא הקצף?

סיפרה לפניו כלתו, שהשכנה שבבית הסמוך הביאה לביתה 'כובסת' מן הנשים הספרדיות שהיתה אישה עניה. - כאשר בימים ההם בטרם עידן מכוונת הכביסה והייבוש, היתה מלאכת כיבוס הבגדים אחת מן המלאכות הקשות שבבית, ונעשות בעמל רב עם הפרמיסום ועם הפייל"ע... [מעיין קומקום לחתונת המים, עם גיגית הכביסה]. והיתה אותה עניה מנשי עדות המזרח נשכרת בבתי ישראל קדושים לכבס להם את כביסיותיהם, ומביאה בכך מעט לחם ופרנסה לביתה.

והנה אותו היום היה "ראש חודש" [השמע ביום ה-1]. והשכנה פיטרה את אותה כובסת ושילחה בחזרה לביתה, מחמת שזכרה שהיום ר"ח ואין נוהגים לכבס בראש חודש! כאשר ידוע שהיה מנהג הנשים שלא לכבס בראשי חודשים.

אך הכובסת צעקה לעומתה, שהרי כבר הזמינה אותו היום לערוך אצלה 'יום כביסה', ורק עתה היא נזכרה שהיום ראש חודש, וכבר ביטלה בשבילה הזמנות אחרות ליום זה. - וכך היו אלו השניים צועקות ומריבות זו עם זה, כשכל אחת בטוחה בצדקתה, זו אומרת הלא כבר ידעת וגם שמעת שאין אנו נוהגות לכבס בראש חודש, ומדוע הגענת הנה לערוך הכביסה. ואילו חבירתה זועקת חמס לעומתה, שאין לה מה לאכול ומה להאכיל, וטפלי תלילי בה, ומה יתיתן לחם לפי הטיפ?

לבו הטוהר של רבי יוסף חיים נחמץ בקרבן, הוא פנה ברחמנותו אל כלתו ושאלה, האם יש לך אולי בבית כבסים הנצרכים לכיבוס? בוודאי שיש! ענתה הכלה, יש גם יש, אבל הלא ראש חודש היום, ואין אנו מכבסים בראש חודש!

הסביר הצדיק בטוב טעם: הנה מניעת הכיבוס בראש חודש אינו אלא מנהג, וצערן של איש יהודי הוא דאורייתא! במקום פרנסה וצער של איש ישראל יש להקל במנהג זה! - ולא בכדי סיבבה ההשגחה העליונה שיגיעו

קולות אותה מריבה לאוזני, כי כל דבר שאדם רואה ושומע הוא מכוון אליו באשגחותא יתרתא! וכנראה מן השמים כיוונו בדווקא את אותה צעקת מריבה אלי, כדי שאדע כיצד לפסוק ולתווה בדבר, לטובתה של אותה ריבה! תיכף ניגשה כלתו של הרב אל הכובסת והזמינה אותה לכבס עבורה את הכבסים בתשלום הוגן! - וכששמעה אותה שכנה שהרב בעצמו ציווה לתת לה לכבס, כי פרנסתה ופרנסת ביתה תלויה בכך, חזרה בה מפיתויה וביקשה אותה לשוב גם אליה ולערוך את יום הכביסה כמדובר ביניהם מתחילה. - ואתה כובסת לא פסקה כל אותו היום מלהדות ולשבח את הגאב"ד הצדיק ואת חכמת חייו, על שדאג לצרכיה ולפרנסתה בכל לב.

[בנראה לא רצה מן הגרי"ח זצוק"ל לשלם לא את משכורתה ולשלוח לביתה בלא שתועשה את מלאכתו. - כדי שלא לבייש את הכובסת שצוטתה לביתו ותכלול חי, אלא סידר לה את הצדקה בכבוד בכך שתהא מרוויחה ביושר את פת לחמתה. על דרך שפסק הרמב"ם להדיא בהלכות מחנות עניים (פ"י ה"ו), כשצטרף את סמכות מדרגת הצדקה, שזו היא המדרגה הגבוהה מכלל המשפחות ביתו בצמות הצדקה.

חז"ל: ימעלה גדולה שאין למעלה ממנה, זה המחזיק ביד ישראל שמך כו', או ממציא לו מלאכה כדי לחזק את ידו עד שלא יצטרך לבריות לשאול. ועל זה נאמר (ויקרא כה, לה) 'זה החזקתו בו גו ותושבו וחי עמך, כלומר החזק בו עד שלא יפול ויצטרך' עכ"ל ההוב. וכן נפסק בשולחן ערוך הלכות צדקה (י"ד סי' רט"ז ע"ש).

למדנו מטיב המעשה אשר ראינו ולקחנו מוסר, בזה הענין עצמו שיש לראות ולקחת מוסר! - כדרך שהבין הצדיק הק' כשהגיעה אותה צעקה לאחוזו שהיא מכוונת אליו, וקוראים לו מן השמים בקריאה של חיבה! ובכן ראה ולקח מוסר לעצמו והבין שעליו לדאוג לצדקה ולפרנסתה בכבוד של אותה ענייה, להביא טרף לביתה וחזק לערותיה! בהזדמנות אחרת החזמן מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצוק"ל לברית מילה, בהיותו מוהל מומחה ומפורסם, ובתור רבה של ירושלים היה נקרא תדיר למול את ילדי ישראל קדושים.

לאחר הברית ביקשו בעל הברית להסב עמם לסעודת המילה כדרכו בקודש, המדובר היה באיש יהודי כשר ונאמן מעדת אחינו הספרדים היקרים יוצאי עדות המזרח. הרב בירר היטב את איכות טיב כשרות המאכלים, ומשראה שהכל כשורה למהדרין מן המהדרין, השתתף בשמחתו משום כבודו. - כאשר מעולם לא נטל ידיו לסעודה, כי אם לסעודת מצוה!

ויהי בצאתו משמחת הברית החוצה, נטפל אליו עז פנים אחד, והחל להקניטו: כיצד ניתן לאכול בברית של הספרדים? הרי הם מתנהגים בכל דבר כדעת המחבר זצוק"ל, ואילו אנו האשכנזים פוסקים כדעת הרמ"א זצוק"ל! ומי ידע אם לא נגשל שם בלא ידיעתי, ואף משום כבודו של בעל השמחה עדיין אין בכך היתר!... - כך היה מריבה עליו בדברי קנטור ומחלוקת.

ענה לו רבי יוסף חיים בחריפות חכמתו המפורסמת: דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל, אומר בספר תהילים (פ"ב): "ואנכי תולעת ולא איש", ופירש בדרך צחות: עדיף לי לאכול 'תולעת', ולא [לאכול] איש!... דו"ק ושפתי פי חכם חן.

[טיב הכובסת - מן הגרי"ח זוננפלד זצוק"ל]

• § • § •

כאשר פוגשים אנו בניצולי השואה מן השרידים האחרונים שחיים עימנו כיום לאורך ימים ושנים טובות, ניתן ללמוד מהרבה מהם כיצד במקום שרבים באותו הדור יצאו לתרבות רעה מחמת צרות רבות ורעות אשר ראו עיניהם ביום חרון אף ה' רחמנא ליצלן, הרי דווקא בתוככי התופת הנוראה היו יהודים שראו ולקחו מוסר, וממנה עצמה לקחו רטייה, להתחזק ביתר עוז באמונה שלמה יוקדת כיקוד אש קודש.

מי לנו גדול מאותו שריד נצר מופלא מצדיקי הדור שהשי"ת בעצמו הציל מתוככי גיא ההריגה בניסים ונפלאות רברבן, יחיד ומיוחד מתוך כל משפחתו המפוארת, ה"ה מרן הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל.

ובעת שישב 'שבעה' על פטירת אחיו הרה"ק מור"ם מבולגריא זצוק"ל, הגיעו הרבה רבנים וצדיקים לנחמו, בין המנחמים הגיע גם אחד מצדיקי הדור אף הוא ניצול בחסדי עליון מן האש הגדולה, ובדברי הניחומים שלו לצדיק מבעלזא הוסיף - מלבד הנוסח המקובל: "המקום ינחם אתכם וכו'" - און איהר זאלט נישט וייסען מעהר פון קיין צער! [שלא תדע עוד צער], כאשר הרבה אנשים מוסיפים.

נרעד הרבי הקדוש מבעלזא זצ"ל לשמע הדברים, ומיד הגיב באש קדשו: לא ידעתי צער מעולם! הורה לו לחזור בו ולתקן דבריו, לומר רק כנוסח שתקנו לנו: "המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון | הפשך בעבוד ד' <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לפערכת ע"י הקוראים

'בשבילי נברא העולם'

מכיוון שהרופא האישי שלי שמטפל בי שנים עבר לעבוד בבית חולים אחר במרכז הארץ אז לקראת כניסתי לצינטור על הלב התקשרתי לרב בית החולים על מנת לברר אודות בית החולים אם יש אזהרות לכוהנים שהרי אני כוהן וחשוב לדעת אם הילדים יכולים להגיע וכו' וכן אודות המניינים לתפילה וכו'.

ביום הצינטור דאג הרב עבורי למניין והמתין לי עד לשעה שתיים בצהריים לתפילת המנחה כדי שחלילה לא אפסיד תפילה בציבור.

אחרי התפילה התברר שחמתו של הרב ואשתי היו חברות הכי טובות שני ארוכות והוא מכיר אותי היטב ודאג לי מעל ומעבר לכל הצטרכויותיי.

אמרתי לו שאחת הסיבות שהוא נעשה רב בית החולים היה כדי שיעזור לי עם המניין עכשיו, הוא ענה לי שגם אבא שלו היה רב בית החולים.

השבתי לו בחיך שגם אחת הסיבות שאבא שלו נעשה רב בית החולים היה כדי שאתה תהיה רב אחרי ותדאג לי עכשיו...

הנקודה והמסר שאי רוצה להגיד שכן אדם צריך לחשוב כך על כל אחד בעולם שה' ברא אותו ועשה כל רק כדי לעזור לך ואם תחשוב בצורה כזו אזי שתודה לבורא עולם ותכיר לו טובה על כך. כמו שכתוב שאורח טוב אומר כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשבילי ואורח רע אומר כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשביל עצמו ואנחנו אורחים בעולם הזה ועלינו להתבונן בעיניים של אורח טוב ולהודות על כל הטרחה שה' טרח במיוחד עבור כל אחד ואחד מאיתנו באופן מיוחד ולהכיר לו טובה על כך.

עוד דוגמא הביא הרב מיני רבים שבאמצע הבישולים וההכנות לשבת קודש נגמר הגז בבלון גז, והרבנית בקשה אם אני יכול לדאוג לפתוח בלון חדש של גז, ירדתי למטה והכלוב של הגז היה סגור בצורה חזקה שלא היה בכוחי לפתוח את הסגירה, בדיקו אני רואה בחור ישיבה שהתיישב ליד עם כוס תה בידו, שאלתי אם יכול לנסות לעזור לי והוא בכוחותיו הצעירים פתח את הסגירה בנקל.

מי שלח אותו לשנות כוס תה ליד הבלונים של הגז? רק בורא עולם והסיבה כדי לעזור לי... כמה צריך להודות לה' על כל טובו בהסתכלות נכונה!!!

בעל המעשה: מורינו הרב שליט"א

הפענוץ לדכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית פוזנץ לשלוח אל ר' שפחה ספואלס בפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

'פגישה' עם כל הורינו ומשפחותינו ששלחתם מאכן למעלה... הקצין ברוב כעס וחמה שפוכה לא ידע את נפשו, הוא פנה אל אותה קבוצת בחורים, בצעקות רמות: "ככה! שמחים אתם במיתכתם... ח ח ח... אני לא אתן לכם את התענוג הזה, אתם לא תוציאו את נשמתכם כל כך מהר! אענה אתכם בעיניים נוראים ואכזריים, ואוציא את נשמתכם טיפין טיפין, לא כל כך מהר תיפגשו עם הוריים בצורה מכובדת שכזו, של דקות ספורות בגז ציקלון... אני עוד אראה לכם את נחת זרועי! הוא צוה על אתר, להוציא את כל תורת הרקדנים (טענצער'ס) מתאי הגזים, ולשכנם בצרף מיוחד ומבודד, הוא הבטיח נאמנה להגיע אליהם למחרת, ולטפל בהם אישית...

אך ההשגחה העליונה המשגחת בעינא דאשגחוחא תדירא, על כל פרט קטן ביותר, לא הניחה לאותו רשע לבצע את זממו. השמחה דקדושה עלתה בלהב אש עד כסא הכבוד, להעלותם מעומק בור הזות. - "כי בשמחה תצאון", ממות לחיים ומעבודת לחירות! באותו יום לקראת ערב, מוצאי שמחת תורה, הגיעה לפתע פקודה בהולה מהוורמאכט (המפקדה העליונה) שבברלין, בה נקרא אותו קצין בדחיפות, ונלקח באחת אל מחנה אחר מרוחק, ויותר לא ראו ולא שמעו ממנו כלום.

כל בני החבורה כולם ללא יוצא מן הכלל, ניצלו מגיא התופת בתוך תקופה קצרה, וחיים ניתנו להם לשלל! ללמדן, שאף בתוכי הצרות והייסורים המה ראו ולקחו מוסר וחיוק עצום להתחזק באמונה שלמה בשמחה עצומה, בדבקות קל חי!

בהזדמנות אחת אמר לי יהודי ניצול שואה, שמקנא הוא בחבריו הרוגי השואה השם יקום דמם, הנה הם זכו להגיע ישיר לתיקונם השלם ולמקום מנוחתם עדן. - כי היה פשוט לו שבהירגתם על קידוש השם כדאיתא בפסחים (א): "הרוגי מלכות אין אדם יכול לעמוד במחיצתו", ועלייתם אמר הכתוב (ישעיהו סד, א): "עין לא ראתה אלקים וזולתך וגו'". וכדמפרש טעמא בסנהדרין (סג): "דכין דשלא בדין קא מיקטלי הויא להו כפרה. ומהאי טעמא קיימא לן (א) שאין מספידין על הרוגי מלכות, כי אין צריכים עוד לשום תיקון ועליה, כי עלתה נשמתם מיד אל מקומם הנכון. כענין שמובא בספר קורא הדורות (דף א' ע"ג) על רבי אמנון ממגנצא ע"ה שמת על קידוש השם, כמו שכתב בספר "אור זרוע" (שלהי הל' ר"ה ס"ו) שהסתלק בימא רבא דדאש השנה בבית הכנסת בהיותו אצל ארון הקודש הפתוח, אחר שתיקן סדר קדושת ונתנה תוקף, ושם איתא: "שאחר שגמר סדר קדושה שתיקן, נסתלק מבין הקהל ונעלם מעיני הכל ולא ראוהו עוד, כי מלאכי השרת הוליכוהו לפני כסא הכבוד, והוא מזומן לחיי העולם הבא במחיצת הרוגי מלכות עם רבי עקיבא וחבריו, ועליו נאמר (תהלים ג, א) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וכו'". עכ"ל ע"ש.

והנה הוא שלא נהרג בשואה חבריו, לא זכה להגיע לתיקונו השלם, ועדיין צריך הוא לעבור הרבה עד שישלם תיקונו, ולכן מקנא הוא בחבריו הרוגי השואה הנראים! אותם יסורים, אותה שואה... אחרים יצאו ממנה כופרים, היתכן כאלה יסורים ומכאבים הריגות ושחיתות וכו'. - אבל מאידך ישנם יהודים שראו ולקחו מוסר! ודוקא מקנאים באותם הרוגי השואה... ללמדן, שהכל תלוי רק בהסתכלות האדם, באיזו עין מסתכל על כל דבר. כי צריך תמיד להסתכל בעין נכונה בבחינת "ראו ולקחו מוסר"! כי מצד האמת הכל נכון וישר טוב, אלא שלפעמים הוא למעלה מהשגת אנוש. - יתן השם יתברך ונוכה מהרה לגלות הטובה שבכל דבר, גם במה שנוראה לעינינו כיום כפוענזות. וכדקיימא לן (פסחים א): "לא כעולם הזה העולם הבא, העולם הזה על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב, ועל בשורות רעות אומר ברוך דין האמת, לעולם הבא כולו הטוב והמטיב", אמך נצח סלה ועד

כמת דמי, אין לנו בר מה להפסיד כלום, בעולם אכזרי שאנו עומדים להיפרד ממנו, דבר אחד בלבד לא יוכלו הרשעים לעולם לגזול מאיתנו! את אמונתנו היקרה, החזירה בתוכי נשמתנו מדור לדור. אין במצבנו לא סכנה ולא תקוה, ולא כלום! הכל כבר כמו מאחורינו... הבה לפחות נרדוד ונשמח לשמחת היום! ישראל קדושים, מאמינים בני מאמינים! "שכינה הקדושה בתוכנו, זכותא דיצחק עקידתא עימנו, ושם נשמח כולנו בבוא לציון ברננה!" דוקא במקום השפל הזה "עמו אנכי בצרה!" (תהלים צ"א, טו), ואם השכינה כאן, הכל כאן! עזבו אתכם מן הייאוש והעצבות! הבה נא נצא במחול לכבודה של תורה, ולכבוד ההג, ונשיב את נשמתנו מתוך שמחה של מצוה!

למרבה הפלא, דבריו המלהיבים התקבלו על לב חברי, והנה תפסו בחורי החמד צאן קדשים, זה בזרועו של זה, והחלו מוקדים ריקודי קודש. עד מהרה בעברה הקדושה ללהב יצאה, מכיין שנדלק הניצוץ, ורקו הבחורים בשיא כוחותיהם, ובשידה אדירה - כך כמו שהם... עם העור הצמוד לגופם בלבד... לפתע גאתה שמחתם ושמחת נשמתם עד אין שיעור, הם שכחו עולם ומלואו, לרגע לא ידעו היכן הם כעת, אם בהיכל הסיבה הקדושה, בתוך ריקודי שמחת תורה, או בגיא התופת באשויין, או שמא למרגלות הר סיני, כדאיתא בריקודין עילאין שבמתן תורה, השמחה והריקודים שם בפנים תוככי תאי הגזים הרקיעו שחקים, והגיעו עד כסא הכבוד למעלה למעלה!

מבחוץ עמדו הקצינים הגדולים ומשרתיהם וכל עושי המלאכה נדהמים, הם לא האמינו למשמע אוזניהם. מה הולך כאן? מה הם קולות השמחה האלו? מה הם השישים המתנגנים שם בפנים בקולי קולות? לפתע באחת נפתחה הדלת בפראות נאצית טיפוסית, קצין הס. הס. ענק גס רוח רשע מרושע עמד בפתח, ובשאה אכזרית ובהולה גם יחד, צעק בכל כוחו: ששקט! (ששקט), מה זה הריקודים האלו פה? השתגעתם? - מראהו היה מבחיל ומפחיד, הוא נראה כמי שרוצה לבלוע את כולם בו ברגע!

והנה להפתעת הכל, אותו בחור נעלה - שמכוח השמחה של מצוה הגדולה שהצית כאן בלב כולם, שאב כוחות מחודשים וחיות דקדושה - אזר אומץ רב, וניגש בגאון אל מול פני הקצין השטני ההמום, והטיח בו בלא שום פחד ומורא: "שמחים וששים אנו על כך שאנו זוכים להיפרד מעולם כזה שיש בו רשעים כמזככם! ועל שהנה עור רגע קט עורכים אנו

וכו" ונו לא מיד, שאין לנו להוסיף על מה שצריך לומר. ומי שידוע כמה צרות ויגון ואנחה עברו על ראשו, יבין עד כמה נוקב ויורד טיב זה המעשה. שכידוע איבד את כל משפחתו בזמן השואה הנוראה, ורוב מניין רוב בנין של חסידות בעל המפוארת כידוע, ובקושי ניצל בציפורני מגיא צלמות, ואשתו וילדיו ומשפחתו כולם עלו על המוקד ה"ד. - ואף על פי כן העיד על עצמו, שלא ידע שום צער, כי אם זה היה רצון השם יתברך, הרי בודאי שזה היה טוב עבורו!

סיפר הגה"צ רבי מרדכי רימר וצ"ל משגיח דישיבת טשיבין, טיב מעשה נורא שהתרחש בימי השואה, במחנה "אשוויץ" הנודע לשמצה, בתוך תוככי תאי הגזים הרצחניים. - טיב מעשה זה התפרסם בשעתו בכל מחנות המוות והעניינים והעבודות, והפיח רוח חיוק ושמחת עוז ורוממות הנפש אצל כל בני ישראל הדוויים והסחופים בצרה ובשביה. - ומאידך גרם השפלה עצומה וביזיון רב לגרמנים הארורים, בעקבות ההד והתפרסום הרב לו זכה סיפור זה בכל המדינות.

סיפור זה התרחש אמנם ביום "שמחת תורה" - אבל אצל הנאצים האכזריים יימח שםם חכרם, בני ניניו של המן הרשע ועמלק ימ"ש, היה זה דווקא יום יותר מתאים להתנכל להם לישראל... בעיצומו של יום, באחת מרכבות המוות, בתוך קרונות משא של בהמות... הגיעה לאשוויץ קבוצת בחורי ישיבה צעירים, שנעקרו באכזריות חיותית מן הגמרא הקדושה היישר אל תאי הגזים הבורעים כאש נורא עד לב שמים.

הם עברו את כל התהליך המקובל בשטניות, קציני ה.ס.ס. זרוזם בחטף אל הסוף המר... הם כבר ידעו היטב לאן פניהם מועדות, כמו הרבה מאחורינו בני ישראל שהגיעו שמה. הנאומים השקריים של הקצין המרושע, אודות הרחיצה... שהם צריכים לעבור בטרם כניסתם אל מחנה העבודה, הוי ללעג וקלס בעיניהם, והם הכינו עצמם בסילודין בדחילו ורחימו, להשיב פיקודן שנשמתם ליהם שיצרה.

בפקודות רמות שהתלוו בשאגות טרף ומכות אכזריות, ובליווי כלבי ענק אימנטיים, נצטוו להסיר את בגדיהם, ולרוץ ("שענעו!") אל חדר הרחיצה... שם היו אמורים בעוד דקות מספר, לחנוק את נשימתם רח"ל בגז ציקלון חריף, שהפיקו ברזי הטושים, במקום המים כנודע. משהתמלא אולם הרחיצה (הצינור...) עד אפס מקום, נעלו הדלתות הדק היטב, ומלאכי המוות מן החוץ מוכינים בעוד זמן מועט לבצע את מיימתם השפלה, הקשה והחמורה שמימות עולם.

והנה בתוך האולם פנימה, קם לפתע בחור אחד מתוך אותה חבורת קדישתא של בני הישיבות הנעלים. הוא נתלבש עוז וגבורת נפש אדירה, והחל מדבר אל אחיו בני החבורה בלהט אש קודש! דבריו נשמעו כחרדת קודש בכל האולם הגדול, הוא פנה ואמר לחבריו: חברים יקרים, מה לכם כי תיעצבו פה על פתחו של גן עדן. הרי "שמחת תורה" היום! ועדיין לא ערכנו הקפנות! ואם תאמרו, הלא אין עימנו ספר תורה, וכיצד נוכל לערוך הקפות בלא ספר תורה? הלא כל יהודי הוא ספר תורה בפני עצמו! והשמה העליונה חלק אלקי ממעל, ניצוץ מאור אין סוף ברוך הוא, עדיין מפעפעת בקרבנו! את נשמתינו לא יוכלו הרשעים הארורים לקחת מאיתנו לעולם! גם אם יענו וישרפו את הגוף במשרפות האפר, הבה נא נצל את הרגעים האחרונים שלנו עלי אדמות במצות היום, ונערוך הקפות עם קדושת הנשמה הקדושה, קדושת ישראל שבקרבנו, אם אין עמנו בנמצא ספר תורה! חברי הבחורים בהו בו בהשתוממות מוחלטת, האם השתבשה דעתו במקום המסורף ביותר עלי אדמות?! מה הקפות, מי הקפות, כך בעמדתו הן על סף המוות ערומים וחסרי כל, דוויים ועגומים! הדבר המשונה והתימהוני הרחוק ביותר שניתן להעלות על הדעת, בתוככי תאי הגזים שבאשוויץ, הוא עריכת ריקודים והקפות בשמחת תורה... אבל הבחור ניצח באש קודש, ולא מהרה הסכים לוותר על הרעיון המשונה שנדלק בקרבו. הוא פנה אל אחיו בדברים נרגשים: אחי רועי היקרים! ראו נא גם ראו את מצבנו, הרי כל העומד למות

[שיות קודש לחיך האמונה השלימה]

על הברכה יעמדו

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאצייט | התורמים להפצת העלון | לקבלת העלון כפייל (דוא"ר) נא לשלוח לפייל המצוי"ב

לע"י יעקב צבי בן ישראל	לע"י מרת הינדל בת משה ירשיוה ובלומה	יוסף בן טילה רחא לרפואה שלימה	האחים היקרים העומדים תמיד לימין רבינו הרב יהודה בן שרה שיינדל והרב שאול יחזקאל בן שרה שיינדל וכל משפחתם - להצלחה בכל העניינים	שרה שיינדל בת טילה רחא להצלחה בכל העניינים	לע"י מרת חיה סאסא בת לאה נלביע יסיון תנצבה.	לע"י הבחור שמואל מאיר ז"ל בן יבלחטי"א רבי ישראל יצחק נלביע יח נסלו תנצבה.	גרפצ'יק סל: 02-5002321	קשת הרשת מנותן ייצר וקידום מכירות 02-6257948 info@keshet-hareshet.co.il	גלילי 19
------------------------	-------------------------------------	-------------------------------	---	--	---	---	------------------------	---	----------

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רה' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti1@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניינים יקבלו את העלון כפייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ ההדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

וילונו על משה ועל אהרן (יד,ב)

פעם בא לפני הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל אברך אחד ששפך לפניו מרי לבו, וכך אמר: "שכני ואני, שנינו אבות לילדים, אני אברך ויודע ספר, וכמוכן חונכתי את בני תורה, אך לא שפר עלי חלקי, ולא זכיתי שבני ימשיכו באהלה של תורה, ואילו שכני, איש פשוט תם וישר, אך בניו יצאו גדולי תורה, במה נגרע חלקי?!". סיים בקול כאוב.

כפי הנראה הכירו הרב מקרוב, ולכן השיבו: "אתה מחזיק עצמך ללמדן ומבין בגדולי תורה, ומפעם לפעם היית נוהג להעביר את שבט ביקורתך, ולחלק ציונים לתלמיד חכם זה או אחר. הילדים שמעו והפנימו. לכשגדלו, ועשו את חשבון נפשם, אמרו לעצמם: הלא גם בתלמידי חכמים יש דופי, כפי שאומר אבינו. כך קל היה להם לעבור לדרך אחרת, שיש בה גם מפתוי העולם הזה. לא כן שכנך, אמנם איש פשוט תם וישר הוא, אך כל פגישה עם תלמיד חכם, הסבה לו עונג עצום, ובכל פעם שהיה שב לביתו אחר פגישה כזו, היה שר ורוקד: "היום זכני השם יתברך לפגוש תלמיד חכם פלוני, איש נעלה ורם מעלה, מי יתן בני ותהיו גם אתם כמוהו". ראו הילדים כי מושג לב אביהם הוא התלמיד חכם, ראו את המושג "תלמיד חכם" כפי שהוא באמת, מיקדו את שאיפתם לגדול בתורה, ומה הפלא כי אכן גדלו כך?! לו היית גם אתה כשכנך מייקר ומשבח בדברך תלמידי חכמים, משרה בביתך אוירה לוחטת של אהבת תורה ולומדיה, אזי לבטח היית זוכה גם אתה!".

ויעפילו לעלות אל ראש ההר וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה (יד,מד) בספר "שער בת רבים" שואל, מדוע מציינת התורה שהארון ומשה לא משו? ומתוך, לכאורה קשה, איך עלו לראש ההר, והרי ענני הכבוד היו מיישרים את הדרך לפנייהם וכל ההרים היו למישור, וא"כ מהיכן צץ פתאום הר? לכן תירץ הפסוק "וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה". (מדשן ביתך)

ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם (טו,לח) מעשה בבן ישיבה שבא לפני הגאון בעל הקהילות יעקב זצ"ל, ושאל האם יוכל לעסוק ברישום תלמידים לחינוך תורני, שיש בזה משום הצלת נפשות. ענה הקה"י "שב ותלמד!" מיהר להבהיר: "לא התכוונתי בתקופת הלימודים. שאלתי על ימי 'בין הזמנים'! ענה הסטייפלער: "בבין הזמנים, אפשר... הורה וביקש לצאת, קרא לו הקה"י שישוב. חזר, ורבינו נטל בידיו הקדושות את הציצית שבגדו, והראה לו. הצביע על אחד החוטים, ואמר: "רואה אתה, חוט זה הוא 'השמש'. הוא היוצר את החוליות, והופך את החוטים לחפצא של מצוה! בתחילה, הוא היה הארוך מכולם. אך מה אירע, הוא הסתובב סביבם ליכותם. הסתובב והסתובב, וככל שהסתובב הלך והתקצר, עד שנהיה קצר כמותם..."

ופטרו לשלום... (הגש"פ קהילות יעקב)

ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת... וראיתם אתו זוכרתם את כל מצות ה' (טו, לח-לט)

שנינו בגמרא בחולין (פט.): "רבי מאיר אומר מה נשתנה תכלת מכל הצבעונים? מפני שתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לאבן ספיר, ואבן ספיר דומה לכסא הכבוד".

הבה נודה: אנו, במיעוט הבנתנו ובדרגתו הפשוטה, מתקשים להבין איך בדיוק התבוננות בחוטי התכלת מסוגלת להזכיר את כסא הכבוד, ועל ידי כך לגרום לנו לזכור את כל מצוות ה'.

מסופר, כי הגה"צ רבי אליהו לופיאן, בעל "לב אליהו" נשאל פעם שאלה זו, והוא השיב באוזני השואל: הלא נפסק להלכה (אבן העזר כא,א) שאסור להסתכל בבגדי צבעונים של אשה, שמא יבוא להרהר בה. האם אתה מבין הלכה זו? בהחלט, השיב השואל, את ההלכה הזו אני אכן מבין. ואילו אני, אמר ר' אליהו, דוקא את ההלכה הזו אינני מבין, ואילו את ענייניו של התכלת שמוסגלת להזכיר את כסא הכבוד – אני מבין... מה כוונת הדברים? שמעתי פעם מהגאון רבי משה חדש זצ"ל, ראש ישיבות "אור אלחנן", שביאר את הענין על פי משלו של המגיד מדובנא (פרשת שלח): כפרי אחד הזדמן פעם לביתו של גביר עשיר בעיר הגדולה. הזמינו העשיר להתארח אצלו בסעודתו. והנה, הבחין העני בתופעה מעניינת: בכל פעם שהעשיר רצה לאכול, הוא צלצל בפעמון – ותיכף ומיד הגיעה משרתת והגישה לפניו אוכל כאוות נפשו. למחרת, בטרם שב לכפרו, הלך הכפרי ורכש לו בעיר פעמון דומה. נסע לביתו, התיישב ליד השולחן, והחל לצלצל בפעמון בעוז. לאכזבתו הגדולה, שום משרתת לא הופיעה בידיים עמוסות קערות מאכלים מהבילים. הוא נסע לחנות וטען כי הפעמון שנמכר לו – מקולקל ואינו ממלא יעודו... בסופו של דבר הוא הבין: אצל העשיר, האוכל היה מונח במטבח, וצלצול הפעמון רק סימן למשרתת כי בעל הבית מעוניין לאכול עתה. במטבחו של הכפרי לא היה אוכל ולא משרתת, ולא פלא שצלצול הפעמון נשאר קול קורא במדבר...

ואף בעניינינו: מי שיש באמתחתו מאגר של יראת שמיים, זוכר הוא את בוראו ואת הדר גאונו ושגב גדלותו, הרי בראותו את התכלת – מיד נזכר הוא בכסא הכבוד. אבל מי שאין בו אוצר של יראת שמים, גם אלף חוטי התכלת לא יהיו מסוגלים להזכיר לו מאומה. ולהיפך בבגדי צבעונים: אדם שבלבו תאוות, ראיית הבגדים עלולה למושך אותו לחטא, אך מי שליבו טהור ונקי מתאוות, הבגדים לא יפעלו בו מאומה. כך נבין איך המרגלים, ש"כולם אנשים" – לשון חשיבות, הוציאו את דיבת הארץ רעה, שכן ארץ ישראל היא הטובה מכל הארצות – לשומר מצוות, אך היא רעה מכל הארצות עבור אלו שאינם שומרים מצוות. והנה, המרגלים היו נוגעים בדבר, כי אילו נכנסו לא"י היו מועברים מנשיאותם, ומתוך שהיו נגועים בליבם – ראו בעיניהם את הרע שבארץ ישראל.

לאור זאת נבין את סדר הפסוק: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", שרש"י מפרש: הלב והעיניים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות: העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות. ולכאורה, אם כן, צריך היה לומר "אחרי עיניכם ואחרי לבבכם", שהרי קודם העין רואה ואח"כ הלב חומד? אלא, מכאן למדנו שהעין רואה לפי הלב: כשהלב טהור – העין רואה תכלת וזוכרת בכסא הכבוד, וכשאין הלב טהור – העין רואה אפשרויות לחטא, חלילה.

על כן אנו מתפללים "וטהר לבנו לעבדך באמת", כי כשהלב יהיה טהור – גם העין תראה דברים טובים, ולא להיפך. הכל תלוי בטהרת הלב.

(ושלל לא יחסר)

התייחסות הסביבה לאדם – כהתייחסותו לעצמו

וְשֵׁם רְאִינוּ אֶת הַנְּפִלִים בְּנֵי עֵנֶק מִן הַנְּפִלִים וְנָהִי בְעֵינֵינוּ כַּחַגְבִּים וְכֵן הָיִינוּ בְעֵינֵיהֶם (י"ג, ל"ג)

לכאורה עלינו להבין: הא ניחא מה שנתפסו המרגלים בעיני עצמם כחגבים, ברור מנין ידעו זאת, הלא זו היתה תחושתם האישית. אולם מנין הם הסיקו כי כך הם נראו אף בעיני יושבי הארץ? הלא באופן טבעי, לא נראה שהיתה להם כל דרך להתוודע למחשבותיהם של יושבי הארץ. את התשובה נבין על פי המעשה הבא:

הגאון רבי רפאל הכהן, בעל מחבר ספר 'נורת יקותיאל', היה עני מאוד. באחד הימים קיבל מכתב רשמי מאת קהילת 'אה"ו', קהילה אשר איחדה את שלש הקהילות הנכבדות אלטונה, המבורג ונדבסק. במכתב כתבו כמה מנכבדי הקהילה כי רבם נפטר לבית עולמו, והציעו לרבי רפאל להציג את מועמדותו לתפקיד הרם.

מדובר היה במשרה רבנית הכרוכה ביוקרה ובכבוד רב, וקבלת ההצעה עשויה היתה לפתור את בעיות הפרנסה של רבי רפאל. בני ביתו, מטבע הדברים, ביקשו והליענות להצעה, אולם הוא ביקש ארכה עד למתן התשובה. באותם ימים פשתה בגרמניה ה'השכלה' וה'רפורמה', והוא ביקש לנסוע תחילה אל הקהילה המדוברת ולתהות על טיבם של אנשיה.

בהגיעו אל העיר קידמו את פניו כמה מראשי הקהל. הללו הסבירו לו פנים, אולם הבהירו כי אם ברצונו להתמנות לרב בעירם – עליו לפנות תחילה אל ה'רב מנדלסון', המתגורר בברלין, ולקבל ממנו מכתב המלצה. מכתב המלצה כזה, כך הבהירו, יסלול את דרכו לקבלת המשרה. רבי רפאל לא הכיר את מנדלסון, שנמנה על ראשי ה'משכילים' הכופרים. הוא היה משוכנע כי מדובר ברב בעל שיעור קומה, תלמיד חכם המקובל על ראשי הקהילה בהמבורג. לפיכך יצא לדרכו לברלין.

משהגיע אל ביתו של מנדלסון התקבל על ידי המשרת, והלה הובילו לחדרו של בעל הבית. שם מצא רבי רפאל את מנדלסון כשהוא יושב והוגה בספר תנ"ך כשראשו גלוי...

בראותו זאת נתקף רבי רפאל בזעזוע עמוק. הוא הבין היטב מה טיבו של העומד לפניו, ונחרד מעזות המצח של יהודי פורק עול, המסוגל לשבת ולהגות בתנ"ך הקדוש כשראשו גלוי. לפיכך, לאחר שביכרו מנדלסון לשלום, השיב לו מיד בעזות של קדושה: "איך שלום אמר השם לרשעים! ריבונו של עולם... איך עשו לי דבר כזה? לשלוח אותי לאפיקורס שכמותך כדי לקבל המלצה? איני רוצה כל המלצה ממך! מוטב לי לחזר כל ימי על הפתחים, ובלבד שלא אזדקק להמלצתו של יהודי פורק עול המעז ראשו כלפי שמיא!" קרא בכאב, ועזב את המקום מבלי להפנות מבט נוסף לעברו של בעל הבית.

מיד עם צאת רבי רפאל מביתו של מנדלסון, שם פעמיו בחזרה אל המבורג. ברור היה לו שלא יקבל את המשרה. להפתעתו, עם הגיעו להמבורג התברר לו כי כבר הקדימו מכתבו של מנדלסון, שכתב לאנשיו כך:

"טרם הספקתי לתהות על קנקנו של הרב ששלחתם, וכבר הטיח בי הלה מילים קשות וכינה אותי בתואר אפיקורס... הוא סירב לקבל ממני המלצה כלשהי, אולם דוקא משום כך מיעץ אני לכם למנותו כרב בעירכם. זהו רב המכיר בערך עצמו ולא ניתן להטותו ימין או שמאל, ודוקא משום כך – ראוי הוא להתמנות לרב בקהילתכם!"...

ואכן, בעקבות אותו מכתב, ובעקפיין – דוקא בשל תקיפותו של רבי רפאל, הוא אכן התמנה לרב בקהילת 'אה"ו'. את שנות כהונתו ברבנות הקהילה הקדיש למלחמה כנגד המשכילים והרפורמים!

זה המעשה, ועתה, הבה נתבונן:

אדם מגיע לאדם אחר שהוא בעל השפעה, עולב בו קשות ומטיח בו דברים שבודאי אינם ערבים לאוזניו. מטבע הדברים, הוא אמור לשנוא את האדם שהעליבו ואף להתנכל אליו. והנה, כאן מוצאים אנו מקרה הפוך: לא די בכך שמנדלסון לא התנכל לו לרבי רפאל, אלא הוא אף סייע לו בקבלת התפקיד.

איך ניתן להסביר זאת? התשובה היא, שרבי רפאל לא חשש מתגובתו של מנדלסון ולא ניסה לרצות אותו, אלא זעק את האמת הצרופה. הערכתו העצמית היתה איתנה ולא הושפעה בכהוא זה מהסובב. מנדלסון ראה אישיות העשויה לבלי חת, והדבר גרם לו להעריך אותו ולהמליץ על בחירתו כרב!

הרי לנו, כי באותה מידה שהאדם מעריך את עצמו, יעריכו אותו סובביו. כאשר אדם בטוח בצדקת דרכו ולא חת מפני איש, גם מתנגדיו הגדולים יכירו בערכו.

ומכאן, תשובה לשאלתנו:

שכן הנה, המרגלים הרגישו בעצמם שהם 'כחגבים', והקטינו את עצמם בעיניהם, ויושבי הארץ התייחסו אליהם בהתאם... משום שהסביבה מתייחסת אל האדם באותה צורה שבה הוא מתייחס לעצמו! לפיכך, מאחר שהמרגלים הרגישו שהם ראו את עצמם כ'חגבים' – יכולים היו לומר בבטחון גמור שגם אנשי המקום רואים אותם באותה צורה...

(מתוך "ללמדך - במדבר" שיצא בס"ד לאור בימים אלו מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

האם מותר לקמט תבנית אלומיניום לפני השלכתה לפח כדי שתתפוס פחות מקום בפח האשפה

שאלה: רבים משתמשים בתבניות חד פעמיות של אלומיניום לחימום המאכלים בשבת קודש על גבי פלטה או הבלעך, כגון הדגים או את הקוגל וכדו', ולאחר הוצאת המאכל מן התבנית משליכים את התבנית לפח. ויש להסתפק האם מותר לקמט את התבנית לפני השלכתה כדי שתתפוס פחות מקום בפח, או שיש לחוש בזה לאיסור סתירת כלי, שהרי אחרי הקימוט קשה לחזור ולהשתמש בתבנית והקימוט מבטל ממנה תורת כלי?

תשובה: הגאונים רבי מנדל שפרן ורבי חיים צבי שפירא שליט"א ועוד, הורו להיתרא, שתבנית זו המיועדת לשימוש חד פעמי שלאחריו משליכים אותה לפח, אין עליה שם כלי כלל, ואין איסור בסתירתה. והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א אמר שמכיון שאם ירצה דוקא יוכל ליישר את קמטיה וקפליה של התבנית ולחזור ולהשתמש בה, נמצא שאין כאן סתירת כלי, אף שאין רגילים לחזור ולהשתמש בה. ואילו הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א אמר שיש לחוש בזה לאיסור סתירת כלי ולהימנע מקימוט התבנית באופן שלא יאפשר לחזור ולהשתמש בה. (וישמע משה)

חידה שבועית

מי הולך על קיר גלי רגלים?

תשובה לחידה: שם משפחה. שמות הזוכים מהשבועות האחרונים: דוד וקובי בלאו. משפחת צולמן. אריאל אנסבכר. מריש פורגס.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות ספטנר - ניכטבורג להולדת הבת הנכדה משפחת אליאב לנשואי הבת משפחת לנדאו להכנס הבן לעול תורה ומצוות

גני הדר: משפחות לפידות לנשואי הבן הנכד משפחת שלוש לנשואי הבן משפחת שמעיה הלוי לנשואי הבת משפחת כץ להכנס הבן לעול תורה ומצוות

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

כמרכב רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

שלח

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל סיפר: בחול המועד פסח תרס"ח בהיותו עדיין בחור, הוא הגיע לראשונה לביקור בראדין. מיד הוא פנה לביתו של החפץ חיים אך לא מצאו. הוא ישב והמתין. לפתע הוא שמע קול לילה בוקעת, כבי המבטא כאב נורא. הוא נדהם, הסבירו לו שהחפץ חיים מבקש עתה רחמים עבור אשה המקשה בלידתה. מיד אמר רבי יוסף שלמה לעצמו: כיצד יכולים לעזוב מקום כזה, בו מצוי אדם המסוגל לבכות כבי קורע לבבות על צרת הזולת! ובו במקום גמר אומר ללמוד בראדין ולהסתופף בצילו של החפץ חיים. (עולם חסד יבנה)

על רבי שלום לופס זצ"ל רבה של עכו מסופר: הרב סבל מידי פעם מכאבי שיניים, אך מגודל התמדתו ועיסוקיו הרבים בענייני הציבור, צדקה וחסד, לא מצא פנאי לטפל בזה ולחקל על עצמו מייסוריו שתכפו אותו. סדר יומו העמוס והגדוש מנע אותו מלהקדיש זמן למען עצמו ותחלואי גופו. ייש אחרים הסובלים יותר. שיהיו לי הייסורים לכפרת עוונות, היה מפטיר ושב לעבודת הקודש שלו, מתרכז בה ביתר שאת ומתעלם מכל דבר הכואב. לא אחת שמעו אותו תלמידיו אומר: "כשהכאבים מתגברים מאוד, אני מכניס את ראשי בתוך ארון הקודש, ומתחנן ומבקש מהקב"ה, שברוב רחמי יחוס וירחם על נפשי. ואכן, לאחר התפילה מעומק הלב, הכאב עובר בעזרתו יתברך", סיים בפשטות, כמו בן המתחשט מול אביו האוהב, ויודע שאם יבקש - תמיד יקבל. (עבד נאמן)

כשהיה רבי שמעון סופר זצ"ל רב ואב"ד ערלוי, מתפלל לרפואת חולים, נהג להזכיר ולשנן בלי הרף, שהכל בא מידי שמים. יש חלאים, אמר, שהרופאים המציאו להם מזון ותרופה בדרך הטבע, והאדם טועה בדמינו לחשוב שרפואתו באה לו מידם, אך לאמתו של דבר: מי חנן אותם בדעה והשכל, כדי לאבחן את טיב ומחלת המחלה בצורה נכונה, ולטפל באיש החולה באמצעים המתאימים, בשביל להחלימו ולרפאותו - הלא הכל בא להם מידי של רבש"ע ומרוב חסדו! ענין זה, הוסיף והסביר, מרומז בדברי נעים זמירות ישראל: "ישלח דברו וירפאם... יודו לד' חסדו..." הודיה זו שהכתוב מדבר בה, היא הודאה על האמת, הקב"ה שלח דברו לרפא את החולה, והם מודים בפה מלא שזה היה בגלל "חסדו". יתירה מזו: הרבה פעמים כשמתרפא איש חולה, הבריות רואים בעליל שרפואתו באה לו מחוץ לדרך הטבע, נס קרה לו, נס מן השמים. ואמנם לגבי הקב"ה אין הבדל בין טבע לנס, הרי הכל מכוחו, היפלא ממנו דבר? אלא הבריות מרוב שיגרה והרגל במנהגו של עולם, כל מאורע בלתי רגיל גורם להם הפתעה והתפעלות, ויקראו לזה "נס" ו"פלא". וזה שהכתוב ממשך ואומר: "ונפלאותי - לבני אדם". רק בעיניהם של האנשים נראו "כנפלאות", אך לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו, אין רפואה זו בגדר "נפלאות" יותר משאר עניינים הנראים, כביכול, טבעיים - כי הכל שווה לפניו. (רבי שמעון חסידא)

ביתו של רבי יצחק וינגרטן רבה של ליעזו, שהתגורר בערוב ימיו בלונדון, היה פתוח לרווחה. פעם התארח בביתו תלמיד חכם זקן. היות והלילות בלונדון קרים, העמיד הרב תנור גז ודלק בחדר הזקן. מאוחר בלילה, כבתה לפתע האש, והגו המשיך לזרום. בבוקר כשקם הרב ונכנס לחדר האורח, נדהם לראות כי החדר מלא גז והאורח שוכב מחוסר הכרה. מיד פתח את כל החלונות והזעיק רופאים, אשר קבעו שאין כל תועלת להעביר את הזקן לבית החולים, מאחר שהוא כבר גוסס. ונשארו לו דקות ספורות לחיות. הודיעו הרב ואמר: "היה לא תהיה האורח יחייה" מיד רץ לבית המדרש, פתח את ארון הקודש, וכשדמעות רותחות זולגות מעיניו זעק: "רבותי של עולם! חכמינו ז"ל אמרו: גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכנה. והנה, הכנסתי אורח לביתי, טיפחתי בו בכבוד, לנחיותו הדלקתי תנור גז, האם זה שכרי שימות הזקן בביתו?!! כשחזר לביתו שיני הרופאים דעתם והחלישו להעביר את החולה לבית החולים מאחר וכל שיפור פתאומי במצבו. אותו הזקן הבריא, חי עוד כשנתיים, ונפטר בשיבה טובה. (עולם חסד יבנה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל בלשון הקודש יש הבחנה בין לשון "תר" ללשון "מרגל". האדם אשר בא לתור את הארץ, מבקש הוא לראות את הטוב והיפה בה, כמו שנאמר: "לתור להם מנוחה". לעומתו המרגל, בא לראות את הרע, את החסרון, כמו שאמר יוסף לאחיו: "מרגלים אתם, לראות את ערות הארץ באתם". על כך משה רבנו ע"ה, שהאמין באמונה שלימה שארץ כנען היא ארץ חמדה טובה ורחבה, לא הוצרך לשלוח "מרגלים". מטרתו היתה "ויתרו את ארץ כנען", לראות את טובה ולספר בכבודה ותפארתה לישראל, כדי לעודדם ולחזקם לפני כניסתם לארץ. לכן נאמר: "וישלח אותם משה לתור את ארץ כנען". אך המרגלים, רוח אחרת היתה בקרבם, כמו שהעיד משה רבינו בתוכחתו להם (דברים א, נד): "ויבואו עד נחל אשכול וידגלו אותה", הם חיפשו את מומיה ופגמיה של הארץ, בשל פגם באמונתם, ועל כן נכשלו. (הכתב והקבלה: שללי אורות)

ואתם חי אני וגו' אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבותי וכל מנאצי לא יראוה: וקשה מדוע נגזר עליהם שלא להכנס לארץ, והרי שבו בתשובה, והי אף אמר להם סלחתי. ויש להבין את הענין על פי משל. מעשה באדם פשוט שעלה לגדולה ונתעשר. כאשר הגיעה בתו לפירקה, בא אליו שדכן אחד והציע לו שתי הצעות. חתן אחד בן עשירים רע מעללים חסר לב ונבל, והחתן השני בן של רב תלמיד חכם גדול מופלג בתורה וביראה. הוסיף השדכן ואמר: אם יבחר בבן העשירים יתחלקו הוצאות החתונה וכו' בין שתי המשפחות, אם יעדיף להשתדך עם הרב, יצטרך הוא לשאת בכל ההוצאות הואיל ואין באפשרות הרב לשלם חלקו. עיני העשיר בשתי הצעות ואמר: טוב תתי אותה לבן הרב גם אם יעלה לי הדבר בכסף רב. אך עם זאת בקש העשיר שהרב יקבל על עצמו להלביש את בנו בגדי חתונה כמשפט אב לבנים, וגם יתן לכזה תכשיט אחד ולא יותר. מששמע הרב את התנאי סירב לקבלו, ועמד על כך שכל ההוצאות יפלו על העשיר. תשובתו של העשיר לא איחרה לבא: אם ממאן הרב לקבל את התנאי שלי, הנני מעדיף להשתדך עם העשיר ולא עם הרב. מששמע זאת השדכן, דבר על לב אבי הנערה ושדלו לבל ישתטה לעשות כדבריו. ואכן בסופו של דבר הושפע האיש ונתרצה להשיא בתו לבן הרב, על פי כל התנאים שאמר הרב. אך כאן נכונה לו אכזבה מרה. הרב מצידו הודיע כי שוב אינו מוכן להשתדך עמו. מתחילה סברתי, אמר הרב, שהגך מוקיר רבנו ויודע להעדיף שידוך כזה על פני השתדכות עם אנשים פחותי ערך. אולם, משראיתי שעבור תכשיט אחד הנך מעדיף להשתדך עם בן בליעל כפלוגי העשיר, אני מבין שאינך מעריך כלל את מעלת התורה ותלמידי החכמים. הוא הדבר במרגלים. אחרי שהוציאו דיבת הארץ עד שהסכימו כולם ואמרו: הלא טוב לנו שוב מצרימה, הוכח כי קדושת ארץ ישראל ומעלתה מוזלזלת בעיניהם, עתה התברר למפרע כי מה שביקשו בארץ ישראל אינו אלא לאכול מפר"י וכדומה. לזה מסוגלות גם שאר הארצות, ולפיכך נלקחה מהם הזכות להכנס לארץ. (אהל יעקב לבוש יוסף)

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: חז"ל דרשו: אחרי לבבכם זו מינות, ואחרי עיניכם זו נזות". ושמעתי מפי בעל חפץ חיים זצ"ל שביאר כיצד נרמזת בתיבת "לבבכם" מינות, בזה שרגילים לשמוע מפי אנשים, והם חכמים בעיניהם, כי אין צורך במצות המעשיות והעיקר הוא הלב ואם הלב טוב, הכל טוב, וזוהי שיטת המינים, זו היא המרומת במילת "לבבכם" שכביכול הלב הוא העיקר. והזהירה התורה הקי: ולא תתורו אחרי לבבכם" - אחרי השיטה האומרת כי העיקר הוא הלב - מינות היא זו, ועל האדם לקיים את כל מצוות ה'. שהן מביאות את האדם להכרה ואמונה בה' ומחנכות את האדם למידות טובות. (פרחי שושנה: תלמידו של ה"חפץ חיים)

סיפור מההפטרה

וְנִשְׁמַע וַיִּמַּס לְבָבָנוּ וְלֹא קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם. מה שאפיין את המיוחד שבאישיותו של "רב. אליעזר הגדול"; כפי שכונה רבי אליעזר גורדון, ראש ישיבת טלו, היה, התכונה למקד ולרכז את כל נוחות הגוף והנפש בעיון ובהעמקה שלא תתואר, בסוגיא הנלמדת על ידו. כשרבי אליעזר עסק בסוגיא כלשהי, נשכחה ממנו כליל מציאותו של העולם הסובב. פקחתו של רבי אליעזר עמדה לו לא פעם כאשר חייב היה להציל את ישיבתו מידי המתנכלים לה. וכך הצליח לנווט את ישיבתו הגדולה, ולשמרה בתוככי הטרדות והצרות שאיפיינו את מלכות הרשע ברוסיה באותה תקופה. מלכות שהקדישה הרבה מזמנה כדי להביא לידי סגירתם של היכלי התורה המעטים שהיו קיימים בתחומה ואשר לא בחלה בשום אמצעי כדי לגרום שקול התורה לא ישמע בערי רוסיה. באחד הימים הגיע להיכל ישיבת טלו, אחד מפקידיו הבכירים של השלטון המרכזי. הוא נשלח לבדוק אם אכן מתקיים בבנין זה מקום תורה, כפי שדיווחו המלשינים. קיומה של הישיבה היה עבירה מפורשת על החוק המחייב רשיון להקמת מוסד חינוכי, אותו לא העניקו בדרך כלל לישיבה. הפקיד הגיע כדי להיווכח במו עיניו בביצוע העבירה וכדי לרשום פרוטוקול מרשיע לשלטונות, תוך המלצה לסגור לאלתר את המוסד ולהעניש את האחראים להפעלתו. רבי אליעזר היה אותה שעה שקוע בלימודו ולא הבחין בפקיד שנכנס להיכל הישיבה. ההיכל המה באותה שעה מהמולת לימודם של מאות התלמידים שמלאו את האולם. הפקיד, למרות שגדוה מן המראה, מיהר בצעדים נמרצים אל האיש שהוצג לו כראש הישיבה. בלא שהיות שאלו בקול גוער ומצווה: "כמה בחורים יש בישיבתך והאם יש בידך רשיון בר תוקף המתיר את הלימודים הללו?" רבי אליעזר פשוט לא התייחס לדברי הפקיד והמשיך בלימודו כאילו לא אירע דבר. התלמיד הצעיר שלמד באותה עת בחברותא עם ראש הישיבה, הסביר לפקיד שאין ראש הישיבה נוהג לשוחח שיחות חולין באמצע לימודו, ואין הוא נוהג להפסיק ממשנתו כל עוד הוא מעוטר בתפילין. עליו, איפוא, לחכות עד שיגמור את שעות לימודו. בלית ברירה סר הפקיד לפינת בית המדרש, והחל לרשום בפרוטוקול את המתגלה למול עיניו רבי אליעזר סימן לתלמידי הישיבה שיעזבו לאיטם את בית המדרש ושרק עשרים תלמידים ישארו בבית המדרש. הפקיד עמד בבית המדרש ומילא דו"ח ובאותה עת נעלמו רוב התלמידים מבית המדרש כמצוות רבם. בינתיים חלץ ראש הישיבה את תפיליו וניגש לפקיד. בסבר פנים יפות שאלו למבוקשו תוך שהוא מתנצל על כך שלא יכול היה לענות לו שעה שהיה עסוק בלימוד התורה. הפקיד הסביר לרבי אליעזר את מטרת בואו ואת פרטי הדו"ח שכבר מילא. ראש הישיבה שאלו: "כמה תלמידים כתבת שנמצאים בבית המדרש?" השיבו הפקיד: "כארבע מאות". שאלו רבי אליעזר: איך ביכולתו לרשום מספר תלמידים על סמך הערכה בלבד. מדוע לא יספור במדויק כמה תלמידים נמצאים בבית המדרש. מתת יד הנונה שכנעה את הפקיד בצדקת הטענה, הוא ספר בבית המדרש רק את עשרים התלמידים שהיו בו. לאחר זמן הופיע מושל המחוז עצמו לבדוק את העניין. וכאשר רבי אליעזר נוכח לדעת שהפעם לא יעזור השוחד את עיניו, אמר לו בתקיפות: "ראה אדוני, לא יעזור לך, אני אלמד תורה בכל מקרה. אם תאסרוני באשמת הרבצת תורה ותנלוני לסיביר, לא תרוויחו מאומה. כי גם שם אפתח ישיבה וארביץ תורה. אולם אתה אם תעקש ותעמוד על שלך, לך אין שום ערובה שתישאיר במשרתך כמושל המחוז" לא עברו ימים רבים והשמועה פשטה בעיר שהשלטון המרכזי הדיח את מושל המחוז מתפקידו, לתפקיד נמוך יותר. (מורשת אבות)

ועל הכל...

"פרפראות"

אחת מהנהגותיו המיוחדות של רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל ראש ישיבת פוניבז', שהיה דואג לתלמידיו בכל כוחו אונו והונו, ובכל עת לצורך כך בכל פעם הפתיע את תלמידיו ושומעי ליקחו ברעיון חדש שדירבנם לעסוק בתורה באחת מהפעמים כשחזר ממסעו בארצות ניכר, לקבץ ממון לטובת ישיבתו, והיה ה' בעזרו, והצליח לאסוף ממון רב, נכנס להיכל הישיבה והכריז: "מי שיאמר לי כעת ללא כל הכנה עמוד גמרא בעל פה, יקבל מאה דולר" אחד מתלמידי הישיבה נעמד ואמר את הדף הקצר ביותר שבש"ס, שורה וחצי, שנמצא במסכת בבא קמא (דף ע"א) והוא "פרה מטמאת טומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר" הרב מפוניבז' חיך על הברקה גאונית זו, לומר את הדף הקצר שבש"ס, ועמד בהתחייבותו והעניק לבחור מאה דולר (דורש טוב)

"ענין של טעם"

הטעם שברכת כוהנים נאמרת בסוף התפילה, כיון שבזמן שביית המקדש היה קיים כשההשלימו את עבודת הקובנות, היו הכהנים מברכים את ישראל, כמו שנאמר "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם" וכתוב "כה תברכו" וגו' ולפי שהתפילות תקנום במקום קרבנות התמיד, תקנו לברך את ישראל בסוף כל תפילה. (דרשות ופירושי רבינו יונה)

"מפי כתבם"

כאשר טוענים אנשים באזני, כי הם אינם חוששים מהשפעה סביבתית, וכי התנהגותם של הסובבים אותם אינה משפיעה עליהם כהוא זה, אני מספר להם את הסיפור הבא: בימים עברו, בטרם היתה מערכת ביוז מתוקנת, היו חופרים בור בחצר ובתוכו היו הדיירים עושים את צרכיהם. מפעם לפעם, אחת לכמה חדשים, היה צורך לפנות את הבור, מלאכה אותה היו מבצעים פועלים ערבים, בדרך כלל. נקל לשער את הצנחה שגרפה בכל האזור בעת פעולה זו... כמעט שלא ניתן היה לעבוד ברחוב בו עסקו במלאכה מטנפת זו. והנה, באחד הימים, היה צורך לפנות את אחד מבורות הביוב ב'מאה שערים'. תושבי הסביבה סתמו את נחיריהם, אטמו את אפם, ועברו במהירות בסביבת המפגע התברואתי. אולם היה מי שלא הוטרד כלל מהריח, היה מי שלא סתם את נחיריו, ואפילו היה מסוגל לשבת בנחת ולאכול בתוך בור הביוב ממש. מי הוא? אותם ערבים אשר מלאכתם היתה בפינוי הבור... ומדוע הם לא סתמו את אפם? משום שהם התרגלו לריח ועל כן הוא לא עשה עליהם כל רושם! וכך הוא הדבר גם בענייננו... מי שטוען כי הזוהמה שברחוב, הפריצות והלכלוך, אינם מפריעים לו ואינם מותירים בו רושם - הרי ההסבר היחיד לכך יכול להיות, מאחר שהלכלוך כבר הוטמע בנפשו עד שאינו עושה עליו עוד רושם... אין זה מקור לגאווה אלא להיפך, בושה שאין גדולה ממנה!!! (נתיבי אורי' הרב ניסים יגן זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: הדין הוא שאין נשאלים לגדרים בשבת, איך יתכן דנשאלים אפילו בשבת?
תשובה: אם נדר לעשות דבר עד זמן פלוני ו'לא נודמן לו לעשות עד יום האחרון של אותו זמן' ואותו יום בא בשבת ואי אפשר לעשות בשבת, נשאל אפילו בשבת. (ספר החידושים)

מפתחמי אור' יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אם תזכור את בוראך בשלוותך. תמצאנו בעת צרתך: (דרכי החיים)
האדם, כל זמן שהוא בריא ושלם, אינו מרגיש את כל טובו שבידו. (חזון נחום)
אין נקב המחש צר לשני אוהבים, ואין רוחב העולם מכיל שני שונאים. (אבן גבירול)

גליון מס' 286

פרשת שלח ה'תשפ"א

בית הנספח לתורה ולתפילה שטפנשט
כולל אברכים לעיון - לפני"ץ
כולל אברכים להוראה - אחו"צ
רוב מרש"ל 13 בני ברק

תלמוד תורה
"תורת אמת" שטפנשט
מתוך גני הוי"מ - קניית אברכים
רח"ו רש"י 5 אלעזר
מתוך בית התלמוד תורה
רח"ו רש"י 9 אלעזר
מתוך המכון לשיעור קטנה
אלעזר - תורת - תורה
רח"ו רש"י 3 אלעזר

בית שטפנשט - נבנתים
קניית הארץ שטפנשט
רח"ו רש"י 1 נבנתים
כולל אברכים - בית נספח * מרש"י
* מרש"י מתנדבים לתקנים

הנספח אורחיים ואש"ל ברומניה
למקצועות וידידים - בחינת מוראש
מתוך ספר הארבעה וראשון משטפנשט
רח"ו אלעזר 2 בני ברק - אש"ל - וידידים

מפעל קמחא דספחא
עזר וסיוע לעשומות בורות בניו
התנים ושבתות השנה.

אור מתורתו
שיעורי תורה ברח"ו הארץ, נספח חיוק
ועברו יודות לעם שבשדות, בהשתתפות
נרדו והמשפיעים ומזכיר הרבים

הספריה התורנית ומזוואון
להנצחת הרוח הנוכח
וזכר הצדיקים ששטפנשט.

מזוואון
"תורת אמת - שטפנשט"
להוצאת ספרי רבנות הקדושים
לבית שטפנשט - רבנות - וחכמי וידידים.

מפעל האנגליקולופיה
החכמי הנוכח

מספרי המכון לנתיב הדין
משרד הפסוקות
אנגליקולופיה - בית רבין ביה

אגודת אמת - שטפנשט
רח"ו רש"י 10 רבין
* סגולת סלונים - נספח
עלי ובה:

ה"א עניני ברות מילה,
ח"ב עניני תורה,
ח"ג עניני נישואין ונעוה מאני.
למדו - נשים - בדרת הלימוד
- כנורו של משה - ננו שטפנשט עתיקים
אלבום עם שני דיסקים

יז"ל על ידי מכון
"תורת אמת - שטפנשט"
הצטרפו לקבוצת הגליון של שבוע
כדאי! - 6160303@gmail.com
טלפון: 03-579-03-03
פקס: 03-616-5110

עקבי אברכים - סאדיגורה

חששו מלעלות לארץ ישראל, שהיו אומרים שיראים שהעבודה הנהרשת בהם בארץ תאקש עליהם, כי במדבר כל הצטרפותיהם ירדו להם מן השמים כולו רוחני, כמו: מן, שליו, ובאר, ולא היו צריכים לעבוד את ה' בשמיות, משא"כ כשביבאו לארץ, יצטרכו לעבוד את ה' בעניני ארציות ולהעלות את הגשמים לרוחניות, כענין "לעבדה ולשמרה", וזה מכון רש"י שכתב "שלך לך - לדעתך" דהיינו שיהיו גם הם בדעה שלך, להעלות את הגשמי לרוחני, וכן הדבר כלפי בני ישראל, שגם הם יהיו בדעה זו, לעלות לארץ על מנת כן לעבוד את ה' בעניני הגשמיים ולהעלותם לגבוה בלא לחשוב על הקושי שבדבר.

מי זוכה לראות את יופיה של ארץ ישראל

וראיתם את הארץ מה הוא (ג. יח)
אל מור הסבא קדישא מרז"ץ ז"ע נכנס יהודי אחד שחור זה עתה מביקור בארץ ישראל ובא לקבל ממנו ברכת שלום, שאלו הסב"ק: האם נשאה הארץ חן בעיניך, שתק האישי ולא הגיב, פתח רבינו הסב"ק וישא משלו ויאמר: מעשה בעשיר אחד שהשיא את כל בנותיו לתלמידי חכמים, אולם כשהגיע תורה של בת זקוניו לא מצא לה חתן כלבבו ועמד והשיאה לאיש פשוט חייט במקצוע, לפני הנישואין אמר לבתו שכדאי לה להתקשט כדי שתישא חן בעיני בעלה, נענתה הכלה ואמרה: בשלמא אחיותי להן היה יאה להתקשט, שכן הן מתקשטות לפני תלמידי חכמים, אך אני, בפני החייט שלי, הנני מספיק נאה כמו שאני, אף ארץ ישראל - סיים הסב"ק את

באר בשדה

גליון תורני מבית המדרש דקהל שטפנשט • מהנעשה ונשמע במוסדות שטפנשט

באר הפרוזה שרים

ילקוט מתורת רבותינו הקדושים זע"א בפרשת השבוע

קשוט עצמך תחילה

שלה לך אנשים ויתרו את ארץ כנען (ג. יג. ב)
הרה"ק בעל "תולדות יעקב יוסף" מפולנאה מוצא רמז בפסוק שלא לך אנשים ויתרו את ארץ כנען (ג. יג. ב) למאמרם של חז"ל: קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים, דהיינו לפני שאתה בא לתור את ארץ כנען ויושביה, שלח לך אנשים לתור את עצמם תחילה בחינת לך ורק לאחר מכן יתורו גם את ארץ כנען.

דברי הרשות

שלה לך (ג. יג. ב)
רש"י הק' אומר עה"פ "שלח לך, אין אני מצוה אותך, אם תרצה שלח". יש דברים שהם מצוה שהקב"ה צווה לעשותם, ויש איסורים שאין לעשותם, ויש עוד דרגה, אלו דברי הרשות, דאין מצוה בעשייתם ואין איסור בעשייתם, והתשובה לשאלה מהו הגדר מתי לעשותם ומתי לא? מרומז בדברי רש"י הק': "אין אני מצוה אותך", בדברים שאין עליהם ציווי לעשותם, ואין איסור בעשייתם, (כגון אכילה ושתייה וכו'), "אלא אם ברצונך" אם אתה רואה שיש לך חשק ומשיכה לדבר זה - שלח, ותשלח ואל תעשה אותו.

ואפשר להוסיף בהקשר לזה הסיפור: כאשר היה הרה"ק רבי נחום בערניו ז"ע מסאדיגורה בימי מחלתו בעיר הביירה וינה כדי לשאול ברופאים, פעם אחת כשחלש ליבו שיביאו לו דבר מה לאכול ומיד הביאו לו מרק עוף, כשהרים את הכף שקע במחשבות והניחה בחזרה, כך עשה שלשה פעמים ואח"כ בקש לשאול את המבשלת אם לא היתה איזה שאלה בעוף, וענתה אמנם כן, אך בידעה את חולשתו ומה עוד שזו פעם ראשונה שביקש משהו לאכול, סמכה על עצמה שאין בזה שאלה, מיד הלכו והראו את השאלה למר"צ ופסק לאיסור.

החסידים התלחשו בניניהם על רוח הקודש של הרה"ק רבי נחום בערניו, אולם כשמעו אותם מתלחשים אמר מיד: "אתם חושבים שיש בזה איזה מופת, לא מיניה ולא מקצתיה" אלא עלה בדעתי שאני כ"כ חלש וחולה מדוע קבלתי לפתע תשוקה לאכול מהמרק הזה, ואז הבנתי שיש כאן עצת היצר שרוצה דוקא שאוכל ממנו, ועלה בדעתי שיש כאן איון שאלה.

(כ"כ אדמו"ר מבוהוש זצ"ל)

התקשרות לצדיק

שלה לך (ג. יג. ב)
איתא ברש"י הק' 'שלח לך', לדעתך. ובאר מרן ה'קדושת אהרן' מסאדיגורה זע"א שאמר הקדוש ברוך הוא למשה שלח לך, 'לדעתך' (רש"י ג. יג. ב) שהוא לשון התקשרות, היינו, שיהיו הולכים רק אחר דעתו של משה ובתקשרות עמו בכל הדרך, והמרגלים הפשוטו עצות וחקירות והשכלות שלהם וזהו 'יעלו ויתורו' (ג. יג. ב) ושכחו את ההתקשרות ברבם משה, וזהו שבקש משה על 'יהושע קה וישיעך מעצת המרגלים' (פסוק לז) שתאשר תמיד מקושר אצלי, ממצת הכתוב עליו 'לא מיש מתוך האהל' (שמות לג יא), וכלב שלא היה במדריגתו של יהושע היה מוכרח לעורר זכות אבות, אולם 'יהושע שהיה דבוק ומקושר בדעתו של משה לא היה צריך לזה.

(עקבי אברכים להרה"ק מסאדיגורה זצ"ל)

ארץ ישראל היא רק עם לב נשבר

כולם אנשים ראשי בני ישראל (ג. יג. ב)
מצינו בענין ארץ ישראל שירותה הקדושה שנתן הקב"ה לישראל היא רק בכח הכנעה כדאיתא בספרים הק' שהארץ נקראת ארץ כנען גם אחרי שניתנה לישראל, לפי שהיא ארץ הניתנת רק לכנענים,

רק מי שהוא לב נשבר ונדכה וזכה להרגיש קדושת ארץ ישראל, וזה היה הפגם של המרגלים כמש"כ "כולם אנשים ראשי בני ישראל" דמשמעו שהיו אנשים גדולים מאד אבל חסרונם היה מה שהיו 'ראשי בני ישראל' שלא היה להם לב נשבר ע"כ לא זכו לארץ ישראל, ורק 'טפכם אשר אמרתם לבו יהיה המה יבואו שמה והם יירשנה' כי ארץ ישראל ניתנת רק לנשברי לב ונדכאי רוח.

(תפכות שלום - לאדמו"ר מסלונים זצ"ל)

ענותותו של יהושע

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (ג. טו)
איתא בתרגום יונתן: "וכדי חמי משה ענותותיה קרא משה להושע בן נון יהושע". ביאר הרה"ק רבי שמואל מקאמיניקא ז"ע מהו הוא ענין הענוה שראה בו משה, אלא שכאשר כלב הלך להשתטח על קברי אבות, אמר יהושע מי אני שאשתטח על קברי אבות, בושתי להראות פני לעומתם, ובכן אלך למורי ורבי שבעוה"ו אשר הוא מכיר אותי עם כל חולשותי, ואכן משרע"ה ברכו: ה' וישיעך מעצת מרגלים. משא"כ כלב שרוח אחרת היתה עמו, היה זה בזכות אבות שעמדה לו לבל ימעדו רגליו ויכשל בעוון המרגלים.

סגולת הפרשת חלה

ראשית עריסותיכם חלה תרימו (טו. ט)
יש לקשר ענין הפרשת חלה עם הפסוק מפרשת משפטים 'ברך את לחמך ואת מימך והסירותיו מחלה מקרבך' (שמות כ"ג כ"ה)
ופירש ר"י החסיד 'הסירותיו מ-חלה' - כשתנתו חלה, [דהיינו כשסירו מהחלה] אז 'ברך את לחמך ואת מימך'.
(ספר גימטריאות לר"י החסיד אות כ"ח)

(הגה"ח רבי יצחק דוד לידר זצ"ל - קונטרס בית דלי)

ואילו המגיד הקדוש מקו"צ ז"ל בספח"ק עבודת ישראל מבאר כיון שראה משה רבינו כי יהושע נזקק להגן על כבודו וספר לו על אלדד ומידד שמתנבאים 'משה מה ויהושע מכניס' רש"י במדבר יא. כז) הבין מנכ מה גדולה מדת ענותותו שאיננו רוצה להיות מנהיג ובורח מן הכבוד, לפיכך חושד היה משה שמא בגלל דבר זה כשלעצמו יסכים יהושע לעצת המרגלים, למען שארו ישראל במדבר תחת הנהגתו של משה ולא יכנסו לארץ ישראל, מקום שם היא עליו להיות למנהיג שכן משה הרי לא נכנס לא, וע"כ התפלל עליו שינצל מעצת המרגלים.

אין לתבוע על שהקדימו את היו"ד

מסופר כי בעת שבית מדרשו של בעל הערבי נחל' נעשה צר מהכיל, הרחיבו את הבנין, והנה א' מהבעלי-בתים שהיה רגיל לשבת בסמוך לח'ון הרוחק מקומו ובעת את הבנאים לד"ת אצל ה"עריבי נחל', לאחר ששטח חלה את טענותיו אמר לו הרב: דאיתא בירושלמי עה"פ 'ויקרא משה להושע בן נון יהושע' שאותה יו"ד שנתוספה להושע אינה אלא היו"ד שגלקתה מן השם "שרי", לאחר שנקראה בשם "יהוה", ולכאורה קשה הן אמת שהאות יו"ד נתיפסה על מה שגלקתה מ"שרי" בזה שניתנה להושע, אולם מדוע לא תתבע האות ה"א את עלבונו שמוקדם היתה בראש התיבה - הושע והעת היא רק השניה - יהושע - אלא שאין בזה שום תביעה מכיוון שנשארה במקומה הראשון ורק נוספה לפניו היו"ד. גם אתה - אמר לו

משלו - מתגלה היא בכל הודה והדרה רק לפני מי שיוודע רום ערכה וחו מעלתה, אולם בפני אנשים פשוטים אינה מראה עצמה בכל יופיה והדרה.

ונחננו מה

וראתם את הארץ מה היא (יג, יח), כאשר האדם רוצה להגיע לשלימות עליו להקטין עצמו ולאחוז עצמו בשפלות הרוח, בבחינת 'מה' - ונחננו מה, ואז כאשר ישפיל עצמו בשבירת רוחו יגיע לשלמות, וכן אפשר לומר כי ע"י שיהיה בבחינת מאוד מאוד הוא שפל רוח (מ"ד בגימט' מה) יגיע למידת השלימות בעבודתו ויהיה בחי' טובה הארץ מאוד מאוד (במדבר יד, ז).

(הרה"ק הפ"ח יצחק" מביאנו)

מקומות הקדושים בארץ ישראל

ויבא עד חברון (יג, כב) רש"י ז"ל מביא כי כלב הלך לחברון להשתטח על קברי אבות לבל יכשל בעוון המרגלים, מסופר כי פעם אחת הלך הרה"ק ה"ב"ת עין" מאוריתש להשתטח על קברי צדיקים בבית העלמין דצפת ובהגיעו לקבר מסויים שאל אותו מלווהו באופן שמשמטע מדבריו ביטול סרב הארת הרה"ק מראחמסטריווקא לשתות ממנו, והעדיף תחתיו את היין שמקורו בחוף לארץ וכשחש בפליאתם של הנוכחים הסביר ואמר: אני אינני מומחה בטעמים של ינות ועל כל יתכן כי היין אף כי משוכח הוא כלל לא יערב לחכי ואז עלול אני לחטא בגנות יינה ופירותיה של ארץ ישראל שהתורה שיבחה אותם.

הגליל) וכן נאמר משמו של הגה"ק המהר"ל דיסקין זצ"ל: "המטיל ספקות במקומות הקדושים - מנוחת הצדיקים הרי הוא שוטה, רשע וגם רוח". בספר "אדמת קודש", שנכתב ע"י המגיד הירושלמי הישיש הרה"ג מוהר"ר חיים יצחק מוויילקומיר זצ"ל מביא את הדברים הנ"ל: "בשבטי ישראל אודיע נאמנה שתיכף שזכיתי להוציא לאור שני עלים על אודות מנוחת הצדיקים הראתים מיד להגאון הצדיק המפורסם מאור הגולה כ"ק מו"ר מרשי יהושע יהודה לייב שליט"א [צוקיל, דיסקין], כי כן דרכי להראות ואם יטב בעיניו, ומה גם השתא להשקט מני המתלוננים והמסתפקים בכל הגיל - והשיב לי באמת שכל הדברים האמורים כאן נאמנים וצודקים ואמיתיים מעצמם ואינם צריכים לשום עדות וראיה, כל שכן וקל וחומר שהעידו לו זה עמודי עולם הרמב"ן ז"ל והארי"ל והרמ"א ז"ל וכ"ח"ל כמו שיתקשש ועומד בדעתו הראשונה להטיל איזה ספקות בכל המקומות הקדושים הנזכרים בעדותם של הגאונים הנ"ל וגם יגלה את דעותיו וספיקותיו לזולתו הוא בכלל שוטה ורשע וגם רוח ובכלל מונע את חבירו מלעשות מצוה להתפלל שם".

גודל רעת מדת ההתנשאות

ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים וישאחו במוט בשנים (יג, כג) אמר הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימינוב בספרו 'בארות המים': ראו כמה גדולה רעת מדת ההתנשאות, דבתחילה כתוב 'ויכרתו משם', שהשליחים המרגלים כרתו ברית בצוואת והיתה ביניהם אחדות, וע"י מידה שגועית זו של אחדות רצו לתקן את הבריאה דהיינו שהיה 'זמורה ואשכול אחת' כמו בתחילת הבריאה קודם החטא - טעם עזו ופריו שוה, אולם כאשר עברה עליהם הבחינה של 'וישאחו' דהיינו שהתנשאו ונתנאו אזי 'במוט' נטו מדרך הטובה, ונעשו 'בשנים' שנפרדו איש מעל אחיו, ושוב לא יכלו לתקן החטא כי לא היה להם מדת האחדות. ומזה נלמד כמה רבה רעתה של מדת הגאווה. (מפי ספרים וסופרים)

עון הדיבור על יושבי הארץ

וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה, אפס כי עז העם היושב בארץ (יג, כז - כח). פעם אחת דיבר אדם אחד לפני רבינו הסב"ק מרוזין זצ"ל על יושבי ארץ ישראל שאינם מתנהגים בטוב, וגער בו הרב ואמר: איך לא תירא לדבר סרה באחבני"י יושבי ארץ"ק, הלא עון זה גדול וקשה יותר מן חטא המרגלים. כי הם שבחו את ארץ ישראל, כמו שכתוב "וגם זבת חלב ודבש היא", רק שדברו על הגויים עובדי ע"ז שנאמר "אפס כי עז העם היושב בארץ", והיה עונם כל כך קשה, מכל שכן כשמדברים על בני ישראל יושבי ארץ הקדושה.

(בגנדי ישע - זמרת הארץ)

מהר לגאלנו

ויצונו דיבת הארץ (יג, לב) מובא בשם מרן הבעל-שם-טוב זי"ע (ספר 'תולדות אהרן'), שרצה ללמד זאת על כלל ישראל והקשה כך: הלא כמה וכמה פעמים הזהירו חז"ל על איסור לשון-הרע, ואיך אמרו הם בעצמם בגמרא (ב"ב קס"ה) "רובם בגזל וכולם באבק לשון-הרע"!!? אלא, פירש הבעש"ט הק' זי"ע, הגמרא מלמדת כאן זכות על עם ישראל, רבותינו ז"ל אמרו זאת דרך תפילה: "רובנו של עולם! עד מתי לא תרחם על ישראל להוציא אותם מהגלות המרה? שהרי כבר נשתקעו כל-כך בין הקליפות, ויש להם מסכים גדולים ומניעות גדולות, וכל כמה שתתארך הגלות יפלו ח"ו יותר בטומאה. ולכן, מהר נא לגאלנו!"

שבה פירות הארץ

על הרה"ק רבי יוחנן מראחמסטריווקא מסופר כי פעם אחת בא לבקר אצל אחיו הרה"ק רבי יצחק מסקווירא, לכבודו הוציאו יין שהובא מארץ ישראל ונשמר אך ורק למועדים מיוחדים, אך משהוהש היין לשולחן סרב הארת הרה"ק מראחמסטריווקא לשתות ממנו, והעדיף תחתיו את היין שמקורו בחוף לארץ וכשחש בפליאתם של הנוכחים הסביר ואמר: אני אינני מומחה בטעמים של ינות ועל כל יתכן כי היין אף כי משוכח הוא כלל לא יערב לחכי ואז עלול אני לחטא בגנות יינה ופירותיה של ארץ ישראל שהתורה שיבחה אותם.

קרעו את בגדי הרבנות

ויהושע בן נון וכלב בין יפונה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם (יד, י) הנה לכאורה נראה כי המילים 'מן התרים את הארץ' מיותרים, ולשם מה מספר לנו הכתוב ומודיע לנו שיהושע וכלב בן יפונה היו מן התרים את הארץ, ותירץ הרבי מקאצק ואמר: כיון שהמרגלים האלו היו ראשי אלפי ישראל מלובשים באיצטלא דרבנו, הלכו יהושע וכלב וקרעו בגדיהם מעליהם ואמרו אם אתם מדברים על ארץ ישראל מה לכם עוד ללבוש בגדי רבנות להראות עצמכם כצדיקים.

ע"י ענווה מרגישים את קדושת הארץ

טובה הארץ מאוד מאוד (יד, יז) פ"א נכנס אל הרה"ק רבי אהרן משה מבראד שגר בצפת, ארך אחר והשיח לבו שהנה הוא כבר מתגורר בארץ ישראל זה כמה שנים ואינו מרגיש בנפשו שום קדושה והתעוררות לעבודת הבורא ית', ולא ענהו הרה"ק דבר, אך בבוקר סיפר לו הרה"ק רא"מ שבילילה זה בא אליו רבו החוזה הקדוש מלובלזין זי"ע בחלום ואמר לו: דע בני, כי שני פעמים אנו מצאים הלשון 'מאוד מאוד', 'טובה הארץ מאוד מאוד' (במדבר יד ז) וכן במשנה (אבות פ"ד מ"ד) 'מאוד מאוד הוא שפל רוח', לרמז בכך כי אין יכולים לזכות להרגיש את קדושת ארץ ישראל בטרם שמיגיעים למצאת 'מאוד מאוד' הוא שפל רוח, לכן השתדל נא - סיים הרה"ק רא"מ את תשובתו להאריך - להשפיל עצמך 'מאוד' ואז תזכה לטובה הארץ מאוד מאוד' ולהרגיש את קדושתה.

אתה מלא רחמים

סלה נא לעון העם הזה כגדל הסדך (יד, יט) ידועה היא דרכו של סגנון של ישראל רבינו הק"י רבי לוי יצחק מברדיטשוב לדבר כבן המתחטא לאביו שבשמים להתחנן ולרצות על עם בני ישראל ובפרט ביום הכיפורים. פ"א, בעיצומו של יום הכיפורים הושלך הס בבית מדרשו, והנה לתמיהת החסידים, עמד הרבי הק' הברדיטשובער ועלה על כסאו, ופתח בדברי התחטאות וריצוי לבורא ית' ואמר: "אבא רחמימא! כמה גדול ורחום אתה וכמה קטן אנוכי. הנה אנו אומרים 'אנו מלאי עוון ואתה מלא רחמים', וכי כמה היא מידת גופו של אדם וכמה עוונות יכול הוא להכיל? ואפילו שיוודע אנוכי כי מלא עוון אני מכף רגל ועד ראש, ואפילו כעת כשעומד אני על מקום גבוה ואומר שכל קומתי המוגבהת מלאה עוון, הרי אתה הקל גדול וגבוה עד אי סוף, ואנו אומרים שאתה מלא רחמים, האם לא תחוס ותרחם עלינו ותסלח לעוונותינו?!" והרינו האדמו"ר מטשורטקוב דרש בנוסח אחר וכך אמר: רבש"ע הן אנו מלאי עוון ואתה מלא רחמים, וכי כמה

גדול חטאינו לעומת אצרות רחמך המרובים כטיפה מן האוקיינוס, הרי רחמך מרובים וגדולים לאין קץ, אגא, סלח ומחל לנו.

ובפעם אחרת בליל יום הקדוש כשאמר הפסקה 'סלחת לעווננו כי רב הוא' פתח בדברי ריצוי ואמר: 'רבוש"ע, הנה ההלכה היא כ"רב' שמודה בקנס פטור. וא"כ צריך אתה גם לנהוג כההלכה ולסלוח לישראל המתוודים ומודים על חטאיהם.

בשם אומרו

ויאמר ה' ה' סלחתי כדברך (יד, כ) עוד אמר רבנו הק' מברדיטשוב: הנה חז"ל אמרו 'כל האומר רבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם' ואם כן הריני אומר בשמך מה, שאמרת 'סלחתי כדברך' ותסלח לנו ותביא גאולה גם לנו.

מעלת שתיית "לחיים" בצוואת

ויאמר ה' סלחתי כדברך (יד, כ) פעם אמר מרן מרוזין זי"ע שהר"ת של ויאמר ס'לחתי כ'דברך הם תיבת כו"ס, לרמז דכשיהודים יושבים בצוואת ושותים י"ש ומברכים זה לזה בברכת לחיים טובים ולשלום, וזכים שהש"ת יסלח להם על עוונותיהם. ושאלוהו המקורבים הרי בפסוק כתיב ויאמר י"י ס'לחתי כדברך (במדבר יד, כ) וא"כ איפוא מרומז תיבת י"י בכו"ס, השיבם מרן זי"ע דכשיושבים ביחד בקירוב לבבות שני יהודים הוא זה צירוף של שני יודי"ן וזה תיבת י"י.

(מון הסב"ק מרוזין זי"ע) וע"ז אפשר להוסיף מה שמסופר כי הרה"ק היהודי הקדוש מפרשיסחא צוקללה"ה אמר כי בעת ילדותו למד לעצמו לימוד גדול, באם היהודים יושבים יחד לשתות כוס משקה וכל אחד ואחד מבטל א"ע לגבי חבירו ואין רואה מעלות עצמו גבוה ממעלות חבירו אז הש"ת יסלח להם עונותיהם. ומהיכן למד זאת, כי בעת שהיה לימוד אל"ף ב"ית שאל את המלמד מה זו נקודה אחת, השיב המלמד נקודה אחת הוא יו"ד, ואח"כ שאל אותו על שתי נקודות והשיבו שהוא שני יודי"ן - שם הוי"ו ב"ה, ואח"כ כשראה שני נקודות באורך בין פסוק לפסוק [כמה] חשב גם כעת לקרוא שם השם ב"ה, ואמר לו המלמד כלל זה יהיה ביך אם נמצא כתוב שני יודי"ן בשוה [אחד ליד השני] ולא אחד על גבי חבירו הוא שם הוי"ו ב"ה, אבל שני יודי"ן באורך זה על גב זה אינו שם הוי"ו.

ומזה למד אם שני אנשים באים ביחד ומבטלים כל אחד לגבי חבירו ואינו מחזיק א"ע במעלה גבוה נגד חבירו הוא שם הוי"ו ב"ה, כי כו"ס לבד הוא ר"ת ויאמר ס'לחתי כדברך, ושני אנשים הבאים ביחד לשתות הכוס באופן כנ"ל הם ממלאים הפסוק בשם הוי"ו והפסוק מלא הוא ויאמר ה' סלחתי כדברך ונסלח להם, ע"כ.

(נפלאות היהודי עמ' פה)

ע"י הגלות ימלא כבוד ה' בכל העולם

ויאמר ה' סלחתי כדברך: ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ (יד, כא) באחת הפעמים בעת שנפגשו הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב זי"ע עם הרה"ק בעל ה"אמרי אמת" מגור זי"ע שאלו הרבי מטשורטקוב מה דאיתא בתהלים (קו כב) וישא ידו להם להפיל אותם במדבר ולהפיל ורקם בגוים ולזרותם בארצות, והנה דברים אלו נאמרו לאחר חטא המרגלים, בשלמא להפיל אותם במדבר מצינו שהרי נענשו שלא ינסו לארץ וימותו במדבר אבל לזרותם בארצות היכן מצינו בתורה, השיבו הרבי מגור ואמר כשביקש משה עליהם אמרה התורה ויאמר ה' סלחתי כדברך ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ (במדבר יד כא) ה"אין יתכן שימלא כבוד ה' את כל הארץ אם לא יהיה לזרותם בגוים!! כששאל הרבי מטשורטקוב את הדברים הנפלאים אותם ומיד אמר: ווארט כזה יכול לאמר רק מנהיג הדור.

(מדברנא דאומתיה)

שמירת הדיבור

במדבר הזה יתמו ושם ימתו (יד, לה) הרה"ק רבי זאב מזיטומי בעל ה"אור המאיר" דרש את הפסוק במדבר הזה יתמו ושם ימתו (יד, לה) ואמר: הנה שתי התיבות 'תמו' ו'ימתו' אותיותיהן שוות ובא הכתוב ללמדנו כי 'במדבר הזה' דהיינו שמספיק דיבור אחד אמיתי שעל ידו יכול האדם להיות בבחינה של 'תמים עם ה' אלווקד' או ח"ו להיפך להיות בבחינת

‘מותו’, מיתה והתנתקות מדרך החיים הטוב והישר.

לא הרגישו בחטאם

הגנו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי הטאנו

(ד. מ.)

הנה לכאורה נראה שהמעפילים שבו בתשובה והתחרטו על דבריהם הראשונים, ואם כן מדוע לא נתקבלה תשובתם, ותרץ **הבעש"ט** זיע"א שהיות ובעומק לבם לא השלימו כלל בהכרה כי אמנם חטאו, כמו שנראה מדברי הכתוב שאמרו 'אשר אמר ה' כי חטאנו וזאת היתה בעונתנו, כאילו אמרו מה נעשה, הרי ה' אמר כבר שחטאנו, הרינו מוכרחים לבקש סליחתו ואילו הם עצמם לא חלו ולא הרגישו מה עצום פשעם.

(ממענות הנצח)

טעם למצוות חלה ונסכים

יין לנסך (טו. ה) חלה תרימו (טו. ט.)

הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיביצא זי"ע אמר פ"א בצחות לשונו הטעם מדוע אחר שליחת המרגלים נכתב בתורה פ' נסכים וחלה, ואמר כי בנוהג שבעולם כאשר יהיה איש בעצבון ובכדודך נותנים לו כוס יין ומעט אוכל ויהיה לו מעט להשיב נפשו, כדכתיב (משל. לא. 1) תנו שכר לאובד ויין למרי נפש, וכמו כן אחר שליחת המרגלים שנפלו אז ישראל מאוד בדתם ויתאבלו מאוד, שנגזר עליהם שלא יכנסו לארץ ישראל, ע"כ ניתן להם אוח"כ מצות נסכים וחלה, א דרינק בראנפין מיט פאר בייסין [- שתיית י"ש עם טעימה קלה] בכדי לחזק ליבם.

(דורו ישרים - הרה"צ רבי חיים שמחה ליינער זצ"ל)

עבודת הצדיקים ועונש המדבר עליהם

האזרח בני ישראל ולגר הגר בתוכם תורה אחת

יהיה לכם לעושה בשגורה (טו. טו.)

כתב הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'נסק: יש צדיק אשר כבר תקן את מעשיו והוא זך וצלול ונקרא בשם 'אורח', ע"ש שנתנישן בצדיק, וצדיק כזה אין צריך שום סיגוף, ואפילו בתפילה שהוא מתפלל אינו נוקק לתנועות חיצוניות וכל תפילתו בנחת ובשתיקה ונשמע קולו בשמי מרום. 'ולגר הגר' מרמז לצדיק שצריך עדיין חיזוק ואימוץ רב, שמתחזק ומתאמץ בכל כוחו ותנועותיו ומפקפק כל חוליות שבשדרתו בתפילתו ובלמודו, וזה נקרא בשם 'גר' הבא לטהר עצמו בעבודת השי"ת בשלימות.

וכתבה התורה, 'תורה אחת יהיה לכם' שהכוונה היא לעבודתם של שני הצדיקים הללו, הן הצדיק השלם והן הצדיק שעדיין צריך לעמול וייגע עצמו בעבודת ה', ששניהם חביבים מאוד לפני השי"ת, מאחר שהוא בוחן לב וחוקר כליות ורואה שכל כוונתו לשמו הגדול ומשעבד כל גופו ומחשבתו להשי"ת ב"ה. ובהמשך הכתוב 'והנפש אשר תעשה ביד רמה מן האזרח ומן הגר' (שם 6), בא להוכיח למי שהוא בחינת הנפש אשר ידבר בזדון דברי חירופים וגידופים על הצדיקים הנ"ל הן הן האזרח והן מן הגר, 'את ה' הוא מגדף' ר"ל, שנחשב כאילו דבר על השי"ת כביכול, ועונשו הוא 'ונכרתה וגו'', וכו'... ועל שהוא מבזה הצדיקים שאין זה אלא מגביה לבו לכן יכרת ממקום למקום ויהיה גולה נע ונד בארץ, או יכנע לבבו הערל, וכיכר מעלת הצדיקים העובדים ה' באמת.

(נועם אלימלך)

בעל הציצית

ועשו להם ציצית (טו. לח)

על הרה"ק האדמו"ר רבי דוד משה מטשורטקוב מסופר כי באחד הימים בימי ינקותו בכה מאוד ולא הצליחו להרגיעו במאומה עד שנודעה סיבת בכיו. וכך היה המעשה: מנהג היה בבית אביו מרן קדוש ישראל מרוז"ן, שכאשר מלאו לבניו הקדושים חודש ימים, היו מלבישים להם 'סלית-קטן'. כך נהגו גם בבן הקדוש מרחם דוד-משה הרך הנולד. באחד הימים, כאמור, בכה הילד בכי תמורורים, והמינקת לא הצליחה להרגיעו מבכיו. פנתה אל הרבנית אם הילד בבקשה שתנסה להרגיעו, אך הילד המשיך בבכיייתו. האם הצדקת חששה לבריאותו של הילד וחשבה לפנות לרופא, אך לא רצתה לעשות זאת ללא רשות בעלה הקדוש. מששמעו רבינו הקדוש מרוז"ן כי בנו היניק בוכה ללא הפוגה, חייך וביקש לבדוק האם לא שכחו להלביש לילד את ה'סלית-קטן'. בדקה הרבנית ומצאה שאכן כך הוא הדבר. הלבישה לו את ה'סלית-

קטן" ומיד פסק התינוק לבכות... סיפרה הרבנית שמני אז נקרא התינוק בפי בני המשפחה 'דער ציצית יידל' (היהודי בעל הציצית)...

מעלת שמירת עיניים

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם (טו. ט.)

הרה"ק רבי אהרן ראטה זוקל" בעל 'שומר אמונים' ועוד, אמר שכאשר האדם ברוחב ונודמן לפניו הסתכלות אסורה, ומתגבר על יצרו ועוצם עיניו מראות ברע, ואינו מסתכל, באותה שעה היא לו שעת רצון בשמים, וכל מה שהאדם ההוא יתפלל או ויבקש מאת השי"ת, סגולה שתפלתו התקבל לרצון.

(קדושת עינים אות ט"א)

לקדש את תחילת היום

ראשית עריסותיכם חלה תרימו (טו. ט.)

ידועה דעת כל גדולי הצדיקים שרוממו ושבוהו עד מאוד את עבודת האדם בתחילת היום בתורה ובתפילה והתועלת הרבה שיש בזה, רבים דרשו זאת מהפסוק בפרשתינו 'ראשית עריסותיכם חלה תרימו' (טו. ט.), ליקטנו מעט מדרשותיהם אלו למען גלמוד לקיים לשמור ולעשות:

הרה"ק רבי יושא מאניפולי היה מפרש את תיבות הפסוק 'ראשית עריסותיכם' מלשון עריסה, מיטה. דהיינו: מיד בקומכם מן המיטה אוי 'חלה' - תרימו תרומה לה' - במחשבתו, דיבור ומעשה, וכמו שיקבל עליו אדם מיד בקומו כך יהיה אצלו היום כולו.

וכך כותב גם הרה"ק רבי מאירל מאפטא זי"ע בעל הספיק' 'אור לשמים' בפרשתנו, כי כשהאדם נייעור משנתו הוא צריך להרגיל את עצמו להתלבש עצמו ביראתו יתברך שמו ועי"ז יהיה כל היום בקדושה. ובמקום אחר הוא מוסיף עוד, כי כשהאדם נייעור משנתו ועודוהו שוכב על מיטתו, צריך להרגיל עצמו שיודעוץ מפניו ית"ש ולהתלבש עצמו ביראתו יתברך שמו ולמסור כל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו אליו ית"ש שיהינהם לעבודתו ית"ש. וזהו פירוש הפסוק 'מראשית עריסותיכם תתנו תרומה לה' בעודם במיטה תקדשו עצמכם תיכף לה', ועי"ז יהיה כל היום בקדושה.

הרה"ק ה'מאור ושמש' זי"ע פירש את הכתוב 'מראשית עריסותיכם תתנו', שתיכף כשתקומו מהמיטה בבוקר תתפללו בעד כל ישראל שהיו בריאים ויהיה להם כל טוב' והוסיף 'מעשה רבי', 'כמו שהיה נוהג הרב הקדוש איש אלוקים המנוח מו"ה משולם זושא זצוק"ל, שהיה אומר בבוקר בבוקר תיכף בקומו ממיטתו 'צפרא טבא על כל ישראל' וברכות ותפילות בעדם.

הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב בספרו 'גנזי ישראל' כותב עה"פ 'ראשית עריסותיכם', כי העיקר הוא שהאדם יקדש בכל בוקר את ראשית מחשבתו, ואז יקל לו לעבוד בקודש בכל היום בלי מפרע. ומוסיף עוד ואומר, כי זהו הטעם שציווה הקב"ה לקחת 'ראשית עריסותיכם חלה' וגם מצוות ביכורים ותרומה, וכל זה כדי לקדש את הראשית, (שאם הראשית מקדשת) אזי לא יכשל ח"ו באכילתו ושתייתו.

עבודת התפילה

ראשית עריסותיכם חלה תרימו לה' (טו. ט.)

הרה"ק רבי אברהם דוב מאוויזש זי"ע בעל 'בת עין' היה לומד מהפסוק 'ראשית עריסותיכם חלה תרימו לה'' דרכי ונתיבות עבודת ה' ועבודת התפילה וכך דרש: 'ראשית עריסותיכם', שקודם עריסותיכם דהיינו קודם בחינת אכילה, תהיה 'חלה' ותפילה לה', דהיינו לשון 'יחיל' משו. ועוד אמר: 'חלה' היא גם לשון 'ראה' מלשון 'חילו מפניו כל הארץ', שתהיה התפילה באימה ויראה לה'.

עצה לשמירת עיניים

וראיתם אותו וזכרתם וגו' למען תזכרו וגו' (טו. טו.)

אמר המגיד הק' מטריסק, הנה לצערינו אנו רואים שאפילו אדם היודע שיש בורא עולם ושאסור להסתכל במקומות האסורים עם כל זה לפעמים בעת שמתגבר עליו יצרו עליו ישכח ח"ו מידיעתו ית', והעצה כנגד זה היא שעל האדם צריך להמשיך עליו הזכרון במוחו, שלא יסיח דעתו מהבחי' שזיכור אותו תמיד בכל עת ורגע שהוא האסור לנו את הראיות האסורות, ועי"ז יהיה תמיד בבחינת מ"ש 'עוצם עיניו מראות ברע'. והוסיף לזה את דברי אביו הרה"ק רבי מרדכי מטשורטקוב זי"ע, שהסביר מדוע בפרשת ציצית מוזכר שני פעמים ענין הזכירה 'וראיתם אותו וזכרתם'

ואח"כ כתיב פעם שנית 'למען תזכרו', שלכאורה הוא מיותר. ופירש כי 'זכרתם' הראשון הוא כפשוטו, שע"י ראיית הציצית ישים האדם על לבו שיזכור את השי"ת ואת תר"ג מצוותיו, דהיינו שיקיים כל מצוות התורה ושיהיה נזהר בכל הלאוין שבתורה, ואם כך מה העצה לזה שכאשר יצרו של אדם מתגבר עליו, וליבא ועינא תרין סרטורי דעבירה אינון, עין רואה ולב חומד, ולפעמים יכול לשכוח מהשי"ת ולהכשל, אלא שהעצה לזה היא שישים או על לבו ויזכור במעשיו הקודמים איך שעסק בתורה ובמצוות ובמעש"ט ואם כן איך יעשה רעה גדולה כזו, שבשביל למלאות תאוותו ברגע אחת יפסיד כל זה.

וזה כוונת הפסוקים 'וראיתם אותו וזכרתם' שיזכור את השי"ת, ואח"כ כתוב 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' שהם התרין סרטורי דעבירה, כי הגם שיתגבר יצרו עליו לא יאבה לשמוע לו בכדי שלא יפסיד כל אשר עמל ויגע בתורה ובמצוות עד עתה, ועי"ז כתיב למען תזכרו פעם שנית, היינו שיזכור את תורתו שלמד ואת מעשיו הטובים, וזה בעצמו לא יניח לו לשמוע ליצרו, וישאר בקדושתו.

(מגן אברהם - המגיד מטריסק)

לתקן עולם במלכות ש-ד-י

וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם (טו. טו.)

אמנם מצות ציצית היא מטרה לעצמה, אבל יחד עם קיומה הרי היא אמצעי להשגת מטרתו עוד יותר גדולות, וכן כל מצוה ומצוה, וכולם יחד הם האמצעים להמטרה הכי עליונה וקדושה, והיא לתקן עולם במלכות שד"י, וזהו תפקידו של עם ישראל.

(חיי שלמה - הרה"ק רבי שלמה הני מסאדיגורה)

סגולה לזכרון

ולא תתורו וגו' למען תזכרו (טו. טו.)

חסיד אחד התאונן שאין לו זכרון בלימוד, השיב לו הרה"ק מקאצק סגולה לזכרון יש בתורה, ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם - למען תזכרו.

(ספורי חסידים פ' שלח)

משה לא אמר 'אמת'

אני ה' אלקיכם (טו. מא)

מסופר כי פ"א נתוועד הגה"ק בעל התניא זי"ע עם מסופר מהרבנים הגאונים ואחר שהשתעשעו בפלפולא דאורייתא אמר לו אותו רב יגיד נא כבודו איה אפוא נמצא פסוק בתורה שבאותן שלושה תיבות שמתחיל הפסוק באותן שלושה תיבות הוא מסיים. והשיב לו הרב בעל התניא מניה וביה תוך כדי דיבורו, 'הנה זה עצמו האות כי משה רבינו לא אמר אמת', כל הנוכחים במקום שמעו ותמהו, ולא הבינו את דבריו הסתומים, ומיד ביאר 'הרב' את כוונתו ואמר כי התשובה היא בפר' מצוות ציצית בסוף פרשת שלח, והוא הפסוק 'אני ה' אלקיכם' וכו' שמסתים גם בשלושת התיבות 'אני ה' אלקיכם', הנהגה, אומרים בק"ש אחר תיבות הללו תיבת 'אמת' אבל משה רבינו לא אמר מלת 'אמת'.

(ספר יחם טשרנוביל ורח"ץ פרק ח')

להעלות את הגשמייות

להיות לכם לאלקים (טו. מא)

ידועה היא עבודת הקודש של מרן הסב"ק מרוז"ן אותה דרש תמיד משומעי לקחו לעבוד את השי"ת גם בדברים הגשמיים ולהעלותם ולרוממם להשי"ת, וכך דרש את הפסוק להיות לכם לאלהים (טו. מא) דאפילו הענינים שנקראים 'לכם' - היינו דברים הגשמיים, צריכים להיות מזוככים וטהורים - 'לאלקים'. וזהו גם פירוש הפסוק (שמות ל. לה) קודש קדשים תהיה לכם - גם ה'לכם' - הדברים הגשמיים יהיו בבחי' קודש קדשים. (עירון קדישין)

לדחות את המחשבות

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. (טו. טו.)

לפעמים מזדמן לאדם לראות במקרה דבר האסור, או שיפול ח"ו במחשבתו הרעורר מחשבה ר"ל, העיקר והעצה לזה שלא יעייין וידוש במחשבתו זו, אלא שידחה אותה מחשבה תיכף ומיד, וזה 'אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', היינו המחשבה הבא אחרי העין ואחרי הלב, לא תתור בלבך ח"ו לחשוב בזה הרבה רק תיכף ומיד תסיר מחשבה זו מלבך לגמרי.

(אור שרשים בשם הרה"ק ר' משה מקאברין זי"ע)

בענין לשה"ר דהמרגלים, ולשה"ר על דומם וימתו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה במגפה לפני ה' (י"ד, ע"ג)

(א) על מה נענשו המרגלים ומדוע

בגמ' בערכין (ט"ז) תניא א"ר אלעזר בן פרטא בוא וראה כמה גדול כח של לשה"ר, מגלן ממרגלים, ומה המוציא שם רע על עציים ואבנים כן. המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה. ודוחה הגמ' ממאי דלמא [הם נענשו] משום דר"ח פנא דאמר ר' תנינא ב"פ דבר גדול דבורו מרגלים באותה שעה דכתבי כח חזק הוא ממנו וכו' כביכול בעה"ב אין יכול להוציא כליו משם. ומסקנת הגמ': אלא אמר רבא אר"ל אמר קרא וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ רעה, על דבת הארץ שהוציאו ע"כ. ומבואר דהמרגלים נענשו על מה שהם הוציאו דיבה על הארץ. וכן מבואר באבות דר"ג (פ"ט מ"ב): כיצ"ב וימותו האנשים מוציאי דבת הארץ וכו' והלא דברים ק"ו ומה ארץ שאין לה לא פה לדבר על דבת הארץ ולא בשנת בוקם הקב"ה עלבונה מן המרגלים, המדבר דברים כנגד חבירו ומבייש אותו על אחת כמה וכמה שיקבש הקב"ה עלבונה ע"כ.

עוד יראה מה שייך באמת איסור לשה"ר על דומם שאינו מרגיש לכאורה ואינו פגוע, ויבאר לקמן בעה"פ.

עוד צ"ב משי"כ רש"י בריש הפרשה למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר עכ"ל. וצ"ב מדוע היו צריכים לקחת מוסר ממצרים, הרי י"ל דמרים לקתה בגלל שדיברה על משה רבינו, שזה לשה"ר על איש ולכן לקתה, משא"כ המרגלים דיברו על עצים ואבנים כמבואר בגמ' הנ"ל ומגן דגם זה אסור, והרי כ"י רש"י (בספרי יתר) ומה אבנים הללו שאין בהם דעות להקפיד על בזיונם אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך אל תנהג בהם מדת ביוזן, חבירך שהוא בדמות יוצרך ומקפיד על בזיונו על אחת כמה וכמה עכ"ל, וא"כ מבואר שבזיון חבירו חמיר טפי מבזיון עצים ואבנים וא"כ קב"ל נב"ל, וביותר דהרי מרים דיברה על משה רבינו שהיה גדול הדור וכו'. על הקו"ב י"ל הנה כתב הרמב"ם (פס"ו משומתא צרעת ה"ה) וכל ועל ענין זו מזהיר בה תורה וכו' וזכור את אשר עשית לאלהינו למרים בדרך וכו' שדיברה באחיה שהיא גדולה ממנו בשנים וכו', והיא לא דיברה בגנותו אלא טעתה וכו' והוא לא היה מקפיד על כל אלו הדברים שנא' והאיש ומה עניו מאד ואעפ"כ מיד נענשה בצרעת, ק"ו לבנאי המטשה וכו' עכ"ל, הרי מבואר מדברי הרמב"ם שמה שרבינו לא הקפיד על בזיונו, א"כ י"ל דלשה"ר עליו לא חמור טפי מלשה"ר על עצים ואבנים שגם הם אין מקפידין על בזיונו, ואין ד"ל דמרים שדיברה עליו ועל דעה של לא קפידו על עושה, ואולי נכפן נענשה, א"כ לומר כן, דהא הרמב"ם עושה ק"ו דכיון דמשה לא הקפיד על בזיונו ואעפ"כ מרים נענשה ק"ו וכו'. א"כ מבואר ברמב"ם דזה היה סברא להקל עליה מהעונש. וכן הביא הפרסום יוסף כן לתרץ בשם כמה גדולים (כ"כ הגד"ק מגור

עוד ת"י שם דהנה בגמ' בערכין שם ילפי' דמספר לשה"ר נגעים כאים עליו, (ועי' בפס"מ) והנה מדוע לא ילפי' ממרגלים שקיבלו מיתה על הלשה"ר שלהם, אלא י"ל דהלשה"ר דהמרגלים היה ברבים, ולכן ליכא למילף מיניה למספר לשה"ר בצנעא, דברפרסה חמור טפי, וא"כ כיון דברבים חמור טפי שפיר היה ללמוד ק"ו ממרים, שלא דיברה אלא בצנעא עכ"ל. אך י"ל עת"ד, זה אם לשה"ר על עצים ואבנים ברבים חמור טפי מלשה"ר על חבירו בצנעא.

על הקו"ב הראשונה מה שייך לשה"ר על עצים ואבנים, היה אפשר לומר ודין כיון דהמרגלים דיברו על ארץ ישראל שיש בה קדושה וכו' כמבואר בספרי הקו"ב, ועי' בתובת ק"ב. באריכות על חשיבות א"י, ושלא להתרעם על ישיבתה, ובכך יהודיע שם כ' מכלאן ילמד האדם מוסר השכל לשמור פיו ולשונו וכו' לנגות אפי' אמה אחת מארץ ישראל וכו' ע"ש, ועי' גם ברש"י (ספרי ח"ו: ד"ה ח"ו) שעשרת השבטים אין להם חלק לעוה"ב לפי שספרו בגנות א"י, ומבואר מעשה שהגרי"ד ליבוכיץ עצר סיפור באמצע כדי שלא לשמוע גנות על א"י.

(ב) בדברי הוראים שיש איסור לשה"ר על חפצים

אמנם החפץ חיים (הל' לשה"ר כלל ה' ז) הביא מספר יראים וז"ל דע דכשם שאסור להוציא דבר על חבירו כן על חפציו אסור להוציא דיבה, וזה מצוי מאד בעונותינו הרבים שחונני אדם מוציא דיבה על נכסי חנוני אחר וכל כה"ג מפני הקנאה וכו' היא לשה"ר גמורה מדא"ל עכ"ל. והיראים למד ד"ז מהמרגלים שנענשו על לשה"ר שדיברו על עצים ואבנים, והנה בדברי היראים מבואר דא"ו סתם איסור לדבר על עצים ואבנים [וזה אינו איסורא דהא לא תלך

רכיל בעמך כתיב, אלא ענין מוסרי כדפי' בנב"ל עליון], אלא כונת היראים בגונא שהוא גורם בזה הפסד לחבירו, וכמו שציינו בדבריו ש"אם אחד רוצה לתת מתנה לחבירו ובא אחר וגנינה אותה על שקר נמצא מוציא דיבה, ומשמע דוקא בכה"ג שעי"ו מתבזה נותן המתנה, אך צ"ב מדוע נקט דוק בשקר, הרי לכאורה בכת"ג גם אם זה אמת אין בזה התעלות וזה אינו במתנה ולא בכבוד, ואולי משום דהמקור הוא מהמרגלים ושם הירי זה היה שקר, וליכא ראיא לטפי מזה].

כמו"כ היה במרגלים שעי" הלשה"ר על העצים ואבנים, היה ביוזן ח"ו להוציא שמועץ חזק וכו' חמור טפי, ומה שציינו בה"ש [ובס' ורע חיים על הח"ח (ה"ה) אה"מ אה"מ י"ד] הוסיף דא"ל מסתבר שהמרגלים לא עברו משום על איסור לשה"ר, דלא ידברו על איש מישראל, אבל אעפ"כ שייך בזה את שורש איסור לשה"ר, ולכן נחשב שנענשו על הלשה"ר ושייך ללמוד מהם ק"ו]. והנה הרבינו גרשום (בערכין שם) ביאר היכן מצינו שהמרגלים דיברו על עצים ואבנים, בזה שאמרו "ערים גדולות ובצורות בשמים" ותמה הגר"מ ה"ו הלוי סאלאויזיקי צ"ל שם איזה גנאי הוא דבר זה. ולפמ"שנ"ת, תירץ בס' "באר צבי" (להגרי"ז קריית שלום) בפרשת דעיקר הלשה"ר בעצים ואבנים הוא בנזק היוצא עי"ו, וכאן בזה שהם אמרו ערים גדולות ובצורות בשמים הם גרמו נזק כלפי נותן ומקבלי המתנה של א"י, שזה הוריד להם את הערך של המתנה, ונפלא.

עוד ביאר בבאר צבי שם באופן מחדש מדוע לאסור לשה"ר גם על דומם, ע"פ משי"כ בבית האוצר להגרי"ז אנגילי צ"ל (א, ביה"ט, ד) שיש דעה דגם בדומם שייך עונש אם ניקא אדם על דם (עי' ב"ר כ"ו, אפי' מקל או הצרעה), וע"ש שכ' שניצוץ הקודש שבו הוא חיותו, והארץ בזה, (והוא) בפרסם יוסף פ"ר נה ע"פ"ו מיד כל היה ארשה"ו וע"י בצורת הקודש ר' פנחס מקורץ צ"ל שכל הדברים בעולם יש להם חיות ואפי' דומם, והדברים ארוכים ועמוקים, ועי' בנדרים (ל"ט) שהשמש ירח טענו להקב"ה שאם אין אתה עושה דין לבן עמרם אין אנו מאירים. ובמב"ם (פ"ג מפרש"ת ה"ט) כ' כל הכוכבים והגלגלים כולן בעלי נפש ודעה והשכל הם [עי' בפס"ט קל אדון"י צ"ע בדת בבניה ובהשכל], ועי' בתולדות

שהכל מאיתו יתברך

כתוב בפרשתן (יד' יג'), "ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים כי העלית בכחך הגדול את העם הזה מקרב". והקשה האור החיים הק' מדוע דווקא מצרים ולא שאר האומות. וביאר, שדווקא מצרים ידעו שעם ישראל לא היה יכול לצאת ממצרים בזכות עצמו שהרי שיעברו אותם וידעו מה כוחם. אלא ידעו שהוא בזכות הקב"ה. ממילא כשישמעו שכולם מתו כאחד, הסגם שה' יקיים הבטחתו ויכניס לארץ את זרעו של משה, אעפ"כ יתלו זאת בכך שהמשפחה היא של משה רבינו היה בה כוח לעמוד בפני יושבי הארץ וזה מהדברים הרגילים כי אומה חזקה תמשול בלמטה ממנה. אבל העם היוצא ממצרים שאין לו אלא כוח ה', לא היה כוח בה' ח"ו להביאם לא"י. ולכן כתוב בפסוק 'ועלית בכוחך את העם הזה', שמה שרבי הראה באצבעו על עם ישראל שלא היה בו כוח לצאת ממצרים אלא רק בזכות כוחו הדקב"ה. ואת זה ראו רק מצרים ולכן היה חיילול השם אם הם לא יכנסו לארץ. אך שאר האומות לא יאמרו כן.

נמצאת אומר מתוך דברי משה שני דברים מוכרחים. האחד שישמעו מצרים הנעשה מישעו, והשני כי מצרים ידעו שישאלו אין בהם כוח לעמוד במלחמות גדולות וזאת כוחו יתברך.

מה ילמד כל אחד וידע שחלם בהנחיה פרטית מאיתו יתברך וגם כשנראה בדרך הטבע שכלו כל הקיצין ואין מה לעשות ואין לאף בשר ודם להושיע, ישלך ידו על השם באמונה פשוטה ויראה ישועה פרטית במהרה.

פנים הגיעו שוטרים רבים לעיר בריסק והתחילו לעבור מבית לבית ומעסק לעסק כדי לחפש אחרי עבריינים המעלימים ומבריחים סחורות מבלי לשלם עליהם סכ' כחוק. וכשמעו זאת אחד מבליי החנוניות הוא רץ לבית המרא דאתרא האגון רבי חיים מבריסק ז"ל, וככה בכי תמרוזים בהיותו בטוח שיתפסו השוטרים את סחורות המוכרות הנמצאת בחנותו ויעמדו אותו על כך לדין ויקבל עונש חמור. אך הגר"ח הרגיעו ואמר לו שבעהאי גוונא אין עצה ותבונה אלא להשתמש בעצתו של האגון רבי חיים מואלוצ'ין זצ"ל בספרו 'נפש החיים' (שער ג' פרק י') שעי" האמונה בלב שלם בבורא יתברך שמו כי אין עוד מלבדו, אין ביד שום דבר בעולם לגרום לו נזק, וכך האריך לבאר ולהסביר לו שאין כוח בעולם וזאת הבורא ית"ש, ואכן השייך הלה בליבו שהשכל מאיתו יתברך בכל רגע ורגע ובכל שעה ועל. לא עבר זמן רב עד שהגיעה בשורה טובה שהשוטרים עזבו את העיר לפתע פתאום מבלי שום סיבה הנראית לעין. שמחתו של הסוחר לא ידעה גבולות, ואף וצדקה וצדקה למהגרי"ת. וכאשר התפעל באוזני הגר"ח על המופת שפעל למעלה מדרך הטבע, נענה הגר"ח ואמר אין כאן שום נס ומופת, ואירבהו חז"ל דרך והנחית טבע העולם שהטביעו הקב"ה בבריאת השמים והאדמה השלימה והתמימה בבורא יתברך שמו ממששים וישישעות לרוב.

יעקב יוסף (לך לך את א"י), ובס' שדה צופים (סנה"ב) הביא מירושלמי הוריות (ג, ה) ששייך צד זכות לקרש שוכה לצפון וכו' ע"ש, והנה גם מן הבורא דקב"ה אמר למשה שלא להכות את האדמה כי הבורא מצד הכרת טובה, ומוכח דשייך לו גם בתוכם [אם כי שם י"ל דזה מצדו של משה, איך דלמוכח אין בזה שום יב"ל], וברש"י ויקרא (כ, ג) שהוכבשו המים התחוננים ליקרב במוזב וכו', ומבארים דזה קאי על השר של המים. וכן בפרק שירה שהעצים שרים י"ל דזה השר ואכמ"ל יותר.

הנה מה שהמרגלים נענשו על הלשה"ר ולא על הכפירה, עי' ברמב"ם (סוף הל' שומע צרעת) שלשה"ר מביא לידי כפירה, והארץ בזה בס' משולחנו של ר' אליהו ברוך פינקל צ"ל ע"ה"ה, והנה מה דתנן שלא נחתם גור דינם של אבותינו אלא על לשה"ר ומשמע דכולם חטאו בזה, ולא רק המרגלים, י"ל דהנה בספרי וטואט (ע"פ בספר הימים אשר תרתם את הארץ) א"תא, אמר ר' ישמעאל וכי ישראל תרו אותה, אלא לפי שהיו שלוחיה, ושלוחות של אדם כמותו בכ"מ וכו' וכו', ומשמע דמעשה המרגלים התייחס לכולם [אך דקיי"ל אין שליח דב"ע] ואכמ"ל.

הנה בענין לשה"ר על דבר דומם או כל דבר שאינו איש יש להאריך הרבה ועוד חזון לומדי א"י"ה בעה"פ, רק נציין דברי בעל הטורים (פ"ר חוקת) שהביא מדרש שישאל נענשו בנחש בגלל שדיברו לשה"ר על המן. ובחובת הלכות כתב מעשה בחסדי אחד שעבר עם תלמידיו ע"פ נבלה שהסריחה מאד וא"ל תלמידיו כמה מסרתך נבילה זו, ואמר להם כמה לבנים שיניה ע"ש מה שביאר בזה החוה"ל. ועי' באדר"ב (רפ"ה) על ידי ממון חברך חביב עליך כשלק, ועי' בחו"מ (פ"א ס"ו) שו"ת א"ר נדברו (ח"ד) עובדות והנהגות לבית בריסק (ע"מ ק) המעשה עם הח"ח, ויש להאריך עוד הרבה וה' יצילנו וינצור לשוננו מרע ושפתינו מדבר מרמה, ונזכה שפה ושאר בקדושתו.

סגולות מלכים

סגולות החיים על ידי צל

ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וה' אתנו אל תיראום (ד, ט)

הוא ואוהביו הרבה צומות, ונתן צדקה הרבה, וחי כמה שנים אחרי כן, כדכתיב (משלי יא ד) וצדקה תציל ממות.

(ספר חסידים סימן תנב)

להיות תמים ולא לחקור

כתבו הראשונים ז"ל שיש סימן בצל הלכנה בליל הושענא רבה מה שיקרה לו או לקרוביו באותה השנה, ויש מי שכתב שאין לדקדק בזה, כדי שלא ליתרע מזליה, גם כי רבים אינם מבינים הענין על בוריה, ויותר טוב להיות תמים ולא לחקור עתידות כנ"ל.

(רמ"א אר"ח סי' תרסד סעיף א)

צל האיברים

כתב רמ"א כתבו ראשונים זכרונם לברכה שיש סימן בצל הלכנה וכו', והלבוש השמיטו משום שמסיים הרמ"א שרבים אינם מבינים הענין על בוריה ויותר טוב להיות תמים ולא לחקור עתידות. ואבודרהם כתב דיש שכורכין בסדין ויוצאין לצל הלכנה ופושטין מעליהן הסדין וכו', למחוק ונשארו ערומים ופושטין איבריהם ואצבעותיהן, אם מצא את צילו שלם טוב הוא, ואם יחסר צל ראשו בנפשו הוא, ואם יחסר צל אחד מאצבעות ידיו סימן לאחד מן קרוביו ויד ימין סימן לבניו הזכרים, ויד שמאל סימן לנקבות וזה הפירוש סר צילם מעליהם, וזה הצל מיירי בבואה דבבואה כי צל אי אפשר שלא יא, מיהו סיים שם שאין ראוי לנהוג מנהג זה. גם ברוקח שם האריך בזה דשדים מצויין אצל צל הלכנה.

(אליהוה רבה אר"ח סימן תרסד)

ענין הסתלקות הצלם ליל הושענא רבה

ועתה נבאר, ענין הסתלקות הצלם ליל ה'ר, כי דאי שאותו הצל שהוא מסתלק הוא בבואה דבבואה שלו, שהוא הצל של אהיה דההין, כי הצל נעשה החותם בלילה ההוא, ואינו נגמר עד חצות, ואז בחצות לילה יוצאת להאיר על הארץ, והיא דנה את העולם ע"י החותם ההוא כנ"ל, כי סוד הגבורות הם הדנין את העולם, ולכן כיון שהדינין נמסרין אז בידם, לכן היא המראה ומגלה הגזרות בעולם, ואינו ניכר אלא באור הלכנה עצמה. (צמח - שמעתי בשם הר"ח ז"ל, שצריך להיות ערום ממש, כשמתחיל בצל הלכנה לראות הצל, וגם שצריך שעה המיוחדת ללכנה כנודע) (מ"ב פי' לזה), דהיינו ע"פ שצ"ח חנכ"ל, אותו שעה המשמש כוכב הלכנה. וק"ו):

ודע כי הרי יש קושיא אחת, כי במקום אחד אומר בזה, כי הצל מסתלק ל' יום לפני המיתה. ופעם אחד אומר, שמסתלק בליל הושענא רבה. אך שניהם אמיתיים, כי הצל מסתלק ליל ה'ר, כדי להורות על גזירת המיתה שנגזרה עליו, וע"י הסרתו והסתלקותו אז, שולטין החיצונים עליו, ונמסר בידם למיתה, וכיון שנמסר בידם, תו לא חיישינו, ואז חוזר הצלם למקומו, כי זולת הצלם אין חיות לאדם כלל, ולכן אם נגזר על האדם המיתה, שימות אחר י' חדשים וכיוצא בזה, מהיכן יש חיים, אם לא ע"י שיחזור הצלם למקומו. ואח"כ ל' יום קודם שימות, אז נסתלק, ואז באותו ל' יום מתמעט חיות האדם, יום אחר יום עד שימות:

צמח - זה אינו מדבר ממי שאמר, שוב יום אחד לפני מיתתו, ואמנם שצריך לעשות תשובה, כל ימות השנה מפני שאינו יודע איזה יום ימות. והנה כפי הנזכר בזה, בליל ה'ר מסתלק הצ"ל חוזר והולך לו, וא"כ הוראה שהצל חסר ממנו, ידע שימות, ויחזור בתשובה, כמו שעשה הנזכר ברקנאטי כנ"ל, וע"י הצל ישוב יום אחד לפני מיתתו, ומפני שאין כל אדם יודע בצל, ארו"ל שכל ימיו יעשה תשובה, וזה יותר טוב.

(פרי עץ חיים שער הלולב פי"ה)

רואה, על כן אל תיראום.

(רמב"ן במדבר יד, ט)

הצל מורה על ההווה

הרמב"ן ז"ל פירש סר צלם מעליהם, שהוסר הצל מעל ראשם, ממה שידוע כי בליל החותם הגדול של הושענא רבה, הוא יום עשרים ושש לבריאת העולם, לא ימצא צל לראש מי שעתידי למות באותה שנה, וזה כאילו אמר כבר נגזרה עליהם מיתה. זאת כוונתו ואף על פי שאינו לשוננו. ונראה כי זאת כוונת הכתוב שאמר (שיר השירים ב, ז) עד שיפוח היום ונסו הצללים, יאמר כי כשהגיע הזמן שיפוח האדם ויצא הרוח מפיו אז יסתלק צלו ויתקרב לצל של השם הרשום בארבע התיבות שכתוב בו (תהלים קכא, ה) צלך. ולפי זה היה יכול לומר ונס הצל, אבל אמר ונסו הצללים כי הם שנים באדם, בבואה ובבואה דבבואה.

ואפשר לומר בטעם הענין הזה שהוא פלאי, כי הצל ראוי לכל הנבראים שבעולם השפל, בין שיהיה אדם ובהמה ועוף או עץ ואבן או עשב השדה, מפני שאור השמש הזורח עליהם בא ויורד למטה בגבולם ורשותם ולכן אין כח בשמש לדחות את צלם, אבל הוא נדחה מפני צלם שהרי צלם הוא נראה במקום שהשמש ראוי לזרוח, ולא רצה הקב"ה שיהיה אחד מהנמצאים מסיג גבול חבריו, וכיון שכן ראוי לכל דבר שבעולם השפל שיהיה לו צל כי צלו מורה על היותו בעולמו ובמקומו, וכאשר יחסר צל ראש האדם בליל החתימה הנה זה אתו וסימן בהעדר צלו שהיותו נעדרת מחיי העולם השפל ונכתב ונחתם בטבעת המלך למות לבנה העליון, והיתה הלכנה מופת בענין זה לפי שהיא ממונה על כל בעלי חיים שבשפלים, כידוע בחכמת המחקר.

(רבינו בחיי במדבר יד, ט)

המרגלים ראו במים בבואה פה סתום

אך בה' אל תמרורו כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וגו', אמר מה זה שאמר להם סר צלם, ונודע פרש"י, ויש לפרש עוד דפעם אירע שהלך אחד בשעת התקופה אל המים וראה בבואה שלו במים פיו סתום ועיניו סתומין, ושאל על זה ואמרו לו שלא יחיה עד התקופה השניה, והם היו שם בשעת תקופת תמוז, והיו הולכים כולם אל המים לראות בבואה שלהם ולא ראו, ולכן אמרו סר צלם מעליהם, דהשאר מרגלים ג"כ הלכו אך לא ראו, וה' אתנו אל תיראום שהבבואה שלנו פה פתוח והעינים ג"כ פתוחים.

(אמרי פנחס השלם בפרשתנו אות שיח)

צל בליל שמחת תורה

בליל שמחת תורה אם יראה לצלו צל צלו לא יחיה, שנאמר ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אותו, הרי ב' צלמים.

(ילקוט ראובני פרשת שלח אות עב בשם ציוני)

בבואה בהושענא רבה וביום כיפור

מצאתי בסודי רזא כשתשים מי מעיין בכלי מצוחצחת וזן ומעיין בו בליל הושענא רבה, ואם יש לחיות אותו שנה אפילו פיו סתום ועיניו סתומות יראה בבואה שלו שהם פתוחים, ואם יהיה פיו ועיניו סגורות ימות, וזה דברי ברור, וסי' ב"ן מ"ם לכן יראה במים, עוד יש יהודים המדליקים נרות ביה"כ בשמן זית ומביטין בשמן בבואה שלהם אם עיניהם ופיהם סגורים לא יצאו שנתם, ויש שרואין בליל הושענא רבא בצל הלכנה וטעם קלה אית ביה אנו דמנינן שנתנינו לשנות הלכנה. והג"ה שמעתי ממקובלים האומרים כי זה צריך לעשות בשעה שכתוב ל' ב"ה שולטת באותו לילה ובשעה ההיא נסיון האמת.)

(ילקוט ראובני פרשת שלח אות עב בשם ציוני)

תיקון למי שלא ראה צל בליל הושענא רבה

אחד לא ראה בליל ה'ר צל ראשו, והתענה

רוצה לצאת לדרך

האי מאן דבעי למיפק לאורחא ובעי למידע אי חזר ואתי לביתא אי לא, ניקום בביתא דחברא אי חזי בבואה דבבואה לידע דהדר ואתי לביתא, ולא מלתא היא דלמא חלשא דעתיה ומיתרע מזליה.

(הוריות יב, א)

ופירש רש"י: ולא מלתא היא, דזימנא דאף על גב דלית ליה בבואה דבבואה הדר אתי, ואפי' הכי לא ליעבד הכי דלמא לא חזי בבואה דבבואה חלשה דעתיה ומתרע מזליה ולא הדר אתי [משום דמיתרע מזליה דאי לא היה עבדי הכי לא היה מיתרע מזליה והדר אתי] הלכך לא ליעביד.

(רש"י הוריות יב, א)

בבואה דבבואה

אי חזי בבואה דבבואה, כשהצל נוטה נראה לאדם שני צללים אחד חזק ואחד חלש שאינו ברור וגלוי כל כך, והחזק נקרא בבואה והחלש נקרא בבואה דבבואה, אי חזא בבואה דבבואה סימנא טבא הוה וסמך דהדר לביתה, דאי מכסי זימנין דלא חזי סימנא וחלשה דעתיה ומיתרע מזליה.

(מלבי"ם הוריות יב, א)

הצלם מסתלק בשעה שקרב למות

תא חזי, האי צלם קדישא, כד אילך בר נש ואתרבי, ואתעביד מהאי פרצופא דיוקנא דיליה. אתעביד צולמא אחרא, ומתחברן כחדא. ודא נטיל לדא, בשעתא דאשתכחו תרין צולמין, נטירי הוא בר נש, וגופא דיליה בקיומא, ורוחיה שריא בגויה. בשעתא דקריבו יומיו, מתעברן מיהו, ודא סליק לדא, ואשתאר בר נש בלא נטירו. כדן, ודא (שיר השירים ב) עד שיפוח היום ונסו הצללים, תרי. [תרגום: בא ראה, הצלם הקדוש הזה, כשהולך אדם ומתגדל ונעשית מהפרצוף הזה הדמות שלו, נעשה צלם אחר, ומתחברים כאחד, וזה נוטל את זה. בשעה שנמצאים שני צלמים שמור הוא האדם, וגופו בקיום, ורוח שריוה בתוכו. בשעה שקרבים ימיו, הם עוברים ממנו, וזה עלה לזה, ונשאר אדם בלי שמירה, או (שיר ב) עד שיפוח היום ונסו הצללים, שנים].

(זוה"ק ח"א רב, א)

סימן בליל הושענא רבה

אי זכי בתשובה, ולא שלימתא כדקא יאות, תליין ליה עד ההוא יומא בתראה דעצרת, דהוא תמינאה לחג. ואי עבר בתשובה שלימתא לקמי מאריה, אתקיעו. ואי לא זכי, אינון פתקין נתקעין מבי מלכא, ואתמסרן בידי דסנטירא, ודינא מתעביד, ופתקין לא מהדרן תו לבי מלכא. [תרגום: אם זכה בתשובה ולא שלמה כראוי תולקו לו עד אותו יום אחרון של עצרת, והוא שמיני לחג. אם עשה תשובה שלמה לפני רבונו - נקריעם. ואם לא זכה - אותם פתקים יוצאים מבית המלך ונמסרים בידי מלאך הדין, והדין נעשה, ופתקים יותר לא חוזרים עוד לבית המלך].

כדן צולמין אדעברו מניה, ולא משתכחין עמיה. כיון דמתעברן מניה, לא ודאי טופסקא דמלכא יעבר עליה, ויטעום כסא דמותא. ובההוא ליליא דחגא בתראה, סנטירין זמינין, ופתקין נטילין, בתר דנטילי לון, צולמין מתעברן, ולא משתכחין (נ"א ואי משתכחין גריעין יעבר עליו מרעין וכו') בהו יד. ואי משתכחין בהו יד (יעדי), דינא גריעא, או יעבר עליו דינא מרעין בישינ, בגריעותא דלהון, והא אוקימנא להא.

[תרגום: אם מעברים הצלמים ממנו ולא נמצאים עמו. כיון שעברו ממנו, הרי ודאי שעשה המלך יעבר עליו ויטעם מכוס המות. ובאותו לילה של חג האחרון, המלאכים המענישים מזמנים, ונוטלים את הפתקים. ואחר שנטלו אותם, מעברים הצלמים, ולא נמצאים [ואם נמצאים פגומים, יעבר עליו מחלות וכו'] בהם ידים. ואם נמצאים בהם ידים - דין גרוע, או יעבר עליו דין של מחלות רעות בפגם שלהם, והרי בארנו את זה].

(זוה"ק ח"א רב, א)

אבל יתכן שירמוז הכתוב, למה שנודע כי בליל החותם לא יהיה צל לראש האיש אשר ימות בשנה ההיא, לכן יאמר כבר סר צלם מעליהם שנגזר עליהם מיתה, וה' אתנו, כי הוא השוכן בקרבנו ועושה לנו נסים ונפלאות לעיני כל

מצבות הספרות

מאוערותיו של הרב אברהם יעקב סלמון שליט"א
רב דקלה שטפנישט

מצבתו ומצבת זוגתו הרבנית ע"ה בבית העלמין
זכרון מאיר ב"ב

הגה"ח רבי דוד צימרינג זצ"ל מראשי ישיבת 'בית אברהם' שטפנישט ברומניה וישיבת קישינב נסתלק ל' סיון תש"ל ומנו"כ בבית העלמין זכרון מאיר ב"ב

עיניים צופיות

בשבתו בקאמינקא הגיע רבי דוד לגיל הגיוס והיה עליו להתייצב בפני הוועדה הצבאית. דאגה רבה נפלה עליו ועל משפחתו, ובצר לו החליט לנסוע לרבו הקדוש מטשורטקוב ולקבל את ברכתו. הוא יצא מקאמינקא בכרכרה עד קיוב, שם עלה על רכבת הנוסעת עד לאזור טשורטקוב.

הנטיעה לא היתה קלה, הקרונות היו דחוסים בבני אדם שונים ומשונים, והוא לא מצא שם שום דמות יהודית שתארח לו לחברה. בתחנה מסויימת עלתה לרכבת קבוצה גדולה של קצאפים. על אף

הבעש"ט ומקורבי הרה"ק רבי פנחס מקוריץ. לאחר נשואיו בקאמינקא הצטרף לחבורת הלומדים בבית המדרש המקומי שם ישב על התורה ועל העבודה כשהוא סמוך על שולחן חמיו כמנהג הימים ההם.

בראשית שנות אברכותו חווה נס גלוי ומופת בו ניצל ממות לחיים על ידי מורו ורבו הק' האדמה"ז מטשורטקוב זי"ע כשביחד עם זאת הוא ניצל מחרב עול הגיוס לצבא שריחפה עליו, את המעשה המופלא שלפנינו סיפר בנו ר' יצחק צימרינג להרב מאיר גרוזמן, והוא פורסם ב'מסילות' ביטאון חסידי רוז'ין סאדיגורה (כ"ט). אנו מביאים כאן את החלקים העיקריים בסיפור, בקצרה ובתמצית.

הגאון רבי דוד צימרינג זצ"ל בעל מחבר ספר 'מצור דבש', נולד בעיירה דומברוביץ בשנת תר"מ, לאביו רבי שמשון זצ"ל שהיה מחסידיו הנאמנים של הרה"ק האדמוה"ז רבי דוד משה מטשורטקוב זי"ע. בהגיעו לפרקו נלקח כחתן לבתו של הגאון רבי אפרים זלמן ליבסון זצ"ל, רבה של קאמינקא אשר בפודלסק, שהיה מגזע היחס, צאצא למאורי הדורות כמו הרמ"א והמהרש"א, והגאון רבי חיים מרדכי מרגליות בעל ה"שערי תשובה" על השו"ע, ובעל ה"תבואות שור" מזאלקווא, וכן היה נמנה בין צאצאיהם של גדולי הצדיקים הרה"ק רבי פנחס מקוריץ, הרה"ק רבי ליפא מחאמלניק והרה"ק רבי שמערל ווארחיבקער תלמידיהם המפורסמים של

באר בשדה - שטפנישט

שרבי דוד שמע את שמעם, הוא נפגש בהם עתה לראשונה. הוא ראה לפניו אנשים גדולים, חזקים, מגושמים, אתלטיים ומגודלי שער הראש והזקן פאות גדולות השתלשלו להן משני צידי הפנים מרוב הונחת התספורת, ועל ראשם חבשו כובעי פרוה גדולים ועגולים דמויי ספודיק חסידי. קרון הרכבת היה מלא גם בלעדי קבוצה זו, וכניסתם לקרון סתמה את כל המעברים ויצרה אויר דחוס כבד ומעופש. לרוע מזלו היו חלק מאנשי הקבוצה שיכורים, וכאשר החלו להקיא על רצפת הקרון נסתמו לחלוטין כל מעיינות האויר וסכנת חנק ירדה על יושבי הקרון.

רבי דוד קם ממקומו, הרים מעט את החלון שליד מושבו ונשם אויר צח. לכשראה שהמעט אינו מספיק, הרים את החלון הרמה נוספת והוציא את ראשו החוצה כדי לשאוף מלוא ריאותיו אויר נוסף. אך בעודו עומד כך הוא שומע זעקת שבר: "רבי דוד, אריין!" - רבי דוד, היכנס! הוא נרתע לאחוריו, משך את עצמו פנימה וסובב את ראשו לראות מי הקורא. האם ישנו כאן בקרון יהודי המכירו בשמו ודובר אידיש?

עודו תר בעיניו אחר הדמות העלומה, חש בהלם! הן הוא ניצל עתה ממות בטוח! הוא חזר והתבונן על החלון וראה את האזהרה הכתובה באותיות מאירות עיניים על השמשה ועל המסגרת: "אזהרה, מפאת עמודי הטלגרף העומדים צמודים למסילה אסור להוציא את הראש דרך החלון החוצה, בשל סכנת קטיעה. ראה הוזהרת". אבוי, חשב, ניצלתי ממות בטוח. מי הוא זה שהציגני? מי קרא בקול רם בשמי? הוא חזר לתור אחר מישור מבין הנוסעים שיוכל לענות על שאלותיו, אך לא. אין. לרגע חשב שמאן דהו מבין הקצפים מכיר אותו ואף דובר אידיש, אך לכשניסה להתקרב לחבורה אימתנית זו נתקל במבטי בוז בקריאות 'זיד', ואחד מהם אף הרים את מקלו להכותו.

סוף סוף הגיע רבי דוד לטשורטקוב. בערב שבת קודש עמד בתור בין החסידים הרבים שבאו לקבל 'שלוש' מהרבי. הסדר בטשורטקוב היה, שהרבי עמד סמוך למחיצה מעברה האחד, משעין את ידו הימנית על הסורג העליון שלה כשכף ידו פתוחה, וכל העוברים לפניו נוגעים נגיעה קלה בידו. כל אותה העת היה הרבי עומד שקוע במחשבותיו, כשמבחוץ נראה כי אינו מזהה ואינו חש כלל באלה העוברים לפניו.

והנה, כשהגיע תורו של רבי דוד, חש לפתע את ידו של הרבי נסגרת על כף ידו, והוא שומע את הרבי אומר לו: "אברך, הרי תלמיך חכם הנך, הגמרא אומרת 'לעולם אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיין לו סכ...' ואז, תוך כדי חיוך קל הרפה הרבי מידו והוא נסחף הלאה בלחץ העומדים מאחוריו. חיל ורעדה תקפו אותו לנוכח הדברים. כשנוכח לראות כיצד הגיעה ראייתו של רבו הקודש עד לפניו הרכבת המזוהמת שבה נסע?... והא זה שהצילו... אולם זו היתה רק ההקדמה.

משהגיע המועד נכנס אל הקודש עם הקויטל והפדיון. הרבי זי"ע הרים אליו את עיניו ושאל: "אברך הרגליים שלך?" ורבי דוד השיב: "ב"ה, בסדר." "הן ישרות?" שאל הרבי, ורבי דוד השיב:

"אולי מתעגלות במעט". "נו", השיב הצדיק, "השית יעזור לך שתשתחרר מהם". כאן הושיט לו את ידו הקדושה ובירכו בכל טוב ובדרך צלחה.

רבי דוד שב לקייב, שם נגש בלב הולם ללשכת הגיוס. הממונים בדקו את כל גופו ואישרו את בריאותו התקינה, והוא נשלח חזרה לביתו עם הידיעה כי עליו להמתין עד להודעת הגיוס. לא בנקל לתאר את הימים הקשים, ימי החרדה, שעברו עליו מרגע ששב לביתו מלשכת הגיוס ועד שקיבל

תמונת רבי דוד צימרינג זצ"ל

על השמטת חובות לא אבה רבי דוד לממש את הזכות מכח חוק "השמטת חובות" והוא שילם לכל הסוחרים אשר באו עמו בקשרי העסק את כל התחייבות העסק ועי"ז הגיע העסק לסף פשיטת רגל. מחוסר ברירה הוכרח להשכיר עצמן להרביץ תורה ובאותה העת עבר לקיישנב בירת בסרביה שם הוצע לו על ידי הגאון הגרמ"ל צירלזון גאונה ורבה של קיישנב ורומניה לשמש כראש ישיבה בישיבת קיישנב, בעוד משפחתו נותרת ברומניה, ואכן רבי דוד הצליח בתפקידו והרביץ תורה לתלמידים שאהבוו מאוד, בתפקידו זה שמש עד פרוץ המלחמה העולמית שאז נמוטו מוסדות תבל, ורומניה העבירה את מחוז בסרביה לידי השלטון הרוסי, עם הוודע בישיבה חילופי השלטון הבינו הכל כי המצב מסוכן ליהודים, רבי דוד נפרד מהתלמידים וצוות הישיבה כשהוא עצמו ממהר לעלות על הרכבת האחרונה שיצאה לרומניה. בהיותו מלומד בניסים גם בנסיעה זו ברכבת ניצל בנס היה זה בעודו בדרך התנכלו אליו פורעים רומנים וכמעט כפסע היה בינו לבין המוות כשהוא ניצל ברגע האחרון ממות בטוח בעזהש"ת. כי הפורעים האנטישמיים

לא נרגעו עד שזרקו אותו מן הרכבת לאחר שעקדו את ידיו ואת רגליו והציטו את זקנו, הטילוהו תוך כדי נסיעה על פסי מסילת הברזל, וכפסע היה בינו לבין המות, ורגע כמימרא לאחר שהסית עצמו בכח לא לו מן המסילות עברה רכבת באותן מסילות, וניצלו חייו. לאחמ"כ עבר לשטפנשט עיר הגבול, שם שימש כר"מ בישיבת "בית אברהם" על שם מרן רבינו הרה"ק רבי אברהם מתתיהו משטפנשט מיסודה של הגאון החסיד רבי יוסף ברייאר זצ"ל רבה האחרון של שטפנשט, לאחר כל התלאות שעדו עליו לה לארה"ק והתיישב בבני ברק.

*

אודות גאונותו המבהילה של רבי דוד צימרינג זצ"ל שמענו פעם מפי הגה"צ רבי טוביה אריה טוביאס זצ"ל, כי הלומדים בזמנו היו אוהבים להשתעשע ולהשוות בין גאונותו של רבי דוד צימרינג לגאונותו המופלגת של רבי אליהו דיין זצ"ל מטשורנובוי שגם היה גר בכ"ב והיו משווים בין ידענותם ומהירות תשובתם של שני הגאונים שכל רז לא אניס להם (אודות רבי אליהו שליזינגר דיין טשורנובוי ועדותו המרטיטה בעת ההלוויה השניה של הצדיק משטפנשט כאן בארה"ק כאשר ראה את המיטה שלימה כביים ההסתלקות ממש כתבנו בארוכה בבאר בשדה גליון 171 פרשת צו תשע"ט).

*

בארץ הקודש

לאחר שעלה ארצה התגורר בבני ברק, בתחילה עסק לפרנסתו בפקידות, כאשר החזון איש העיר לו שהדבר לא לכבוד תורתו, הוא ציטט את דברי חז"ל "פשוט נבילתא בשוקא ושקיל אגרא ולא תימא כהנא אנא וגברא רבא אנא וסניא בי מלתא" (תרגום מארמית: פשוט נבלה בשוק וקח שכר, ואל תאמר אני כהן ואדם גדול והדבר בווי עבדתי), החזון איש השיב לו 'מי אמר שצריך לקיים את הפשט?', אך הוא נשאר בשלו, כשהוא ממשיך על התורה והעבודה שלא על מנת לקבל פרס. וכך המשיך כל חייו, בשקידה עצומה על התורה בקדושה וטהרה מתוך יגיעה בלי סוף, וכמעט שלא נטה מלימודו לשיחה.

מלבד היותו נאה דורש הרי היה נאה מקיים, והיה

את ההודעה כי עליו לשוב לקייב ולהתייצב שנית בפני הוועדה הרפואית. באותם ימים הגביר רבי דוד את התמדתו בתורה, וזוגתו הגבירה את אמירת פרקי התהילים ואת תפילותיה, ושאר המשפחה סיעו בענין זה ככל אשר יכלו.

רבי דוד צימרינג זצ"ל בערוב ימיו

כשהתייצב מחדש בפני הוועדה הרפואית ביקשו חבריה לראות את מבנה רגליו. ואז, תוך שהוא חש היטב את הלמות לבו, הוא שומע פתאום את אחד מחברי הוועדה

אומר: "הרי רגליו מתעגלות, הן אף בנויות בצורת אִיקס, הכיצד יצעד חייל זה בתרגילי סדר?"

רבי דוד שומע את הדברים ורואה את תגובתו המהירה של יושב ראש הוועדה, המטביע את המילה 'פטור' על הכרטיס הרפואי. רבי דוד לא האמין למראה עיניו, אך ההוראה - "אתה יכול לשוב לביתך" שנשמעה מפי היושב ראש, החזירה אותו למציאות...

מריבץ תורה

רבי דוד חזר לביתו והמשיך לשבת על התורה ועל העבודה, כשזוגתו אשת חיל שולחת ידיה במסחר והוא ממשיך בתלמודו ללא הפרעות. באותה תקופה כאשר גזרה מלכות הרשעה ממשלת רוסיה

רבי דוד צימרינג זצ"ל מראשי ישיבת "בית אברהם" שטפנשט

כפי שהזכרנו במאמרינו על תולדותיו של הגה"ח רבי דוד צימרינג שכיחן במשך תקופה כראש ישיבה בישיבת "בית אברהם" בשטפנשט ניידח מספר שורות על הישיבה מתוך מאמרו של הגה"ח רבי מנחם מענדל ברייאר זצ"ל בנו של מייסד הישיבה הגה"ח רבי יוסף ברייאר זצ"ל רבה האחרון של שטפנשט בספר "מוסדות התורה באירופה בבנינים ובחורבנם" לשמואל מירסקי ניו יורק תשט"ו.

שטפנשט - עיר זו על גדות הפרוט והגבול הבסרבי שם לה ברומניה ובעולם החסידי. בה התיישב עוד בשנת תרי"ב הצדיק רבי מנחם נחום פרידמן בנו של רבי ישראל מרוז'ין זצ"ל, ואחריו מילא מקומו בנו הרה"צ רבי אברהם מתתיהו פרידמן זצ"ל בעיר שטפנשט אשר לצפון מולדובה.

אף הוא זכה כאביו ונהרג אליו אלים מיהודי רומניה ובסרביה, ובצל הודו זכיתי לראות אור החסידות בימי חרפי גם אני.

אחרי הסתלקותו בכ"א תמוז תרצ"ג, התאספו ראשי עם וקהל החסידים לטכס עצה כיצד להנציח שמו של הצדיק שלא נשאר לו נין ונכד למלא מקומו, ו"צדיקים במיתתן נקראו חיים". עד שהוסכם ביזמת הרב דמתא אבא מארי מה"ר יוסף ברייאר (שליט"א) זצ"ל אבד"ק שטפנשט להקים ישיבה בחצר האדמו"ר בשם: "בית אברהם" שתכונה על שם האדמו"ר רבי אברהם מתתיהו זצ"ל.

הישיבה התקיימה בבניינה המפוארים של חצר הקודש, וידועים היו הצדיקים לבית רוזין בארמונותיהם ובבנייניהם המפוארים ביופים ובטוב טעמים.

מבנה הישיבה

הישיבה התחלקה לארבע כיתות - רובם בחורים משטפנשט ומערי השדה ממולדובה ובסרביה השכנה. בראש הישיבה עמד אממו"ר מהרי"ב (שליט"א) זצ"ל והוא גם אשר לימד בכתה"ד שיעור גמרא ותוספות וגם שיעור ביורה דעה, שלא על מנת לקבל פרס.

בין המלמדים שם היה הרב המחנך, הרבי דוד צימרינג שהיה לפניו מראשי הישיבה בקישינב, כעת בארץ ישראל.

בזכרונותיו תיאר רבי מנחם ברייאר את רבי גדוד כרוח החיה של הישיבה כאשר התלמידים אהבוהו ונקשרו עמו באהבת נפש אף לאחר שעזבו את מסגרת הישיבה.

הלימודים התנהלו בבית המדרש והקלוזי - בנין רחב ידיים מוקף גן עצים נהדר.

האווירה החסידי ורוח התורה והמוסר שהשפיע אבא מארי מהרי"ב (שליט"א) זצ"ל על התלמידים הוציאו פירות להגדיל תורה ולהאדירה.

מספר התלמידים בשנת תרצ"ו הגיע קרוב לשישים.

הישיבה עמדה בעצם שגשוגה כשהרוח המסתערת מצד הנאצים מחריבי עולם השתלטה במקום.

מסמך נדיר, קבלה על תרומה לישיבת 'בית אברהם' שטפנשט הנמצא בגניו ארכיונינו, ככל הידוע זהו מסמך יחיד מחיי הישיבה ששרד

קול התורה נשמע באוהלי חצה"ק משנת תרצ"ג עד שנת ת"ש, כשהרוסים התקרבו לנהר הפרוט וכבשו את בסרביה.

ב-12 ליוני 1941 ניתן צו בין לילה וכל הקהילה עם משטפנשט עם אבי מורי, הרב דמתא בראש, הלכה בשביה ואני בתוך הגולה לעבר בוטושאן. העיר הפוצצה ונחרבה במערכת הקרבות בין הנאצים והרוסים.

וכך נחרבה היהדות בעירנו שטפנשט והגלתה עם הגולה עד שהגענו לחוף מבטחים בארה"ק, אולם אבא מארי רבי יוסף ברייאר ראה בזה את התגשמות צוואתו של הצדיק שביקש שימשיך החצר להתקיים כמקום תורה ותפילה ובכך בעצם הוקמה ישיבה על קברו לזכרו הטהור של הצדיק זיע"א משטפנשט.

זכרונות מימי קדם

שנשמעו השבוע מפי תלמידו המובהק הגאון רבי אהרן רוטר שליט"א בעל הישערי אהרן

תוספות, אך הוא לימד אותנו ביסודיות מרבית כוון, שמן הראוי לי לקרוא אותו 'מורי ורבי המובהק'.

ר' דוד הנ"ל היה גאון וצדיק, היה 'גאון' זה אפשר לראות מספרו 'מצור דבש' שחיבר על הש"ס כולו.

החזון איש התפעל ממנו

זוכרנו שגם מרן החוזה"א זלה"ה העיד עליו שהוא תלמיד חכם מופלג, בשוחחו עמו ענינים שונים בלימוד, והיה גם 'צדיק' זה ראינו מהתנהגותו שהיה שוקל את כל מעשיו בפלס ההלכה, והיה אפשר לראות על צורתו איך שהוא מקיים 'שיתיה ה' לנגדי תמיד' כפשוטו ובכל עת ובכל רגע ממש.

היה לו חנות ברומניה ובשנת תרפ"ה הכריזה הממשלה על 'מחילת החובות' ואף על פי כן שילם את חובותיו לסיטונאי, וכתוצאה מכך נשאר בלי כסף ובלי סחורה, אז קיבל מכתב מהגרי"ל צירלסון ראש ישיבת קישינב והוא מציע לו משרת ראש ישיבה בישיבת קישינב, והוא קבל את המשרה והיה ראש ישיבה עד המלחמה, בשנת ת"ש כשרומניא החזירה את באסאריא לרוסיה, הוא נסוג עם הרומנים, והרשעים זרקו אותו מהרכבת, ועל פי נס ניצל, אך נשאר צולע כל ימי חייו, משם הוא הגיע לשטפנשט ונעשה שם ר"מ ומרביץ תורה, שם בשטפנשט למד עימו גם ידידי אבליח"ט רבי נפתלי בוימן ז"ל מראדוויץ שהיה חסיד שטפנשט נלהב ביותר, ממנו שמעתי רבות על הצדיק משטפנשט, בסוף ימיו הגיע רבי דוד צימרינג לבני ברק, כאן האריך ימים ונפטר בישיבה טובה."

לשוחח עם הגאון רבי אהרן רוטר שליט"א מזקני מעתיקי השמועה בדורינו ומגדולי הגאונים מיוצאי רומניה זו חוויה רוחנית גדולה מאוד, רבי אהרן שליט"א זכה וספג תורה והנהגות מגאוני הדורות הן ברומניה והן כאן באה"ק, בארה"ק הוא מוכר כדולה ומשקה ממרן החוזה"א זיע"א אולם פחות מוכרים זכרונותיו מגאוני רומניה ובהם הגה"ק מניאמץ אדמו"ר רוי"ן ברומניה וכן רבי שאר האדמו"רים והרבנים להם התודע בעיר הולדתו סערט, במקום גלותו בווארשיווקא שבטרנסניסטריה, בשנות לימודיו בבוקרסט, ועד שעלה לארה"ק דרך קפריסין, אולם שיחתיו הפעם נחת מיוחד, בבקשינו לדעת מזכרונותיו על מי שיכנה 'מורי ורבי' הלא הוא הגאון רבי דוד צימרינג זצ"ל, שהיה מראשי ישיבת קישינב, בית אברהם - שטפנשט ברומניה, ואח"כ 'מתיבא' בבוקרסט, שם זכה ללמוד ממנו חכמה ודעת.

וכה סיפר לנו תלמידו הגאון הגדול רבי אהרן רוטר שליט"א מזכרונותיו אודות הגאון רבי דוד צימרינג זצ"ל, זכיתי ולמדתי תורה מפי הגאון רבי דוד צימרינג זצ"ל בהיותי בישיבת מתיבא בבוקרסט, את זכרונותי גם כתבתי בספרי "ההסתור והגילוי" אולם טעמים הטוב של הזכרונות הללו למשים ממני כל רגע ורגע: "בשנת תש"ו הגיע לישיבה (מתיבא בבוקרסט) הגאון רבי דוד צימרינג זלה"ה אביו של רבי שמואל אבא זלה"ה (אב"ד ביוולאר), והוא ריכז את הצעירים שהתאספו שם, ולימד אותנו באופן מיוחד, וזכרנו שלמדנו אצלו סך הכל ששה דפים עם

מדקדק על עצמו, הן בענינים שבין אדם לחבירו, והן בענינים שבין אדם למקום - בקלה כבחמורה. והיה מקיים כל דברי חז"ל כפשוטן גם במסירות נפש. כל ימיו היה בורח מן הכבוד ומן הרבנות, והיה נזהר עד קצה האחרון מלהנות מן הבריות, וגם כאשר הגיע אליו מארה"ב, לאחר השואה, חבילת מצרכים שגיר הגוינס לרבנים, סירב להנות ממנה, וחילקה לאחרים.

התמדה מופלאה

רבי דוד זצ"ל שהיה גר בבני ברק ברחוב בעלז, סמוך לביהמ"ד בעלז, היה קובע את לימודו שם בביהמ"ד. הוא היה נוהג להשכים וליילך לביהמ"ד בשעה 4 בבוקר. וחוק קבוע היה, שהרה"ח ר' נפתלי פירר היה מעירי או משנתו. רבי דוד היה קושר לעצמו חבל ארוך בכף רגלו, שקצו השני של החבל היה בחור שנקב בדלת הכניסה לביתו, ובלט מעבר לדלת, ר' נפתלי היה מגיע השכם בבוקר, ומושך בחבל והיה מקיצו משנתו! כך היה מנהגו דבר יום ביומו.

אחרית ימיו

בטבעו היה אדם בריא וחזק, ולא סבל מכל מחלה עד סוף ימיו ממש, מלבד צליעה ברגלו, שנפגעה לאחר שזנרק

מהרכבת כמסופר לעיל, ומדלקת שושנה ברגלו שפקדתו עשרות פעמים בחייו.

הוא אמנם נסתלק לעולם שכולו טוב לאחר הרעלת דם בעקבות ניתוח על רגלו, כאשר החליק במקוה ערב שבת קודש ושבר את אגן הירכיים, והשיב נשמתו בטרהה כעבור שבוע בליל ש"ק, ל' בסיון תש"ל בשנת הצ' לחייו.

גדולתו ושגב נשמתו הוכרה לאחר פטירתו, בענין השייך ליחידי סגולה שברוך (כפי עדות איש החברא קדישא, הרה"ח ר' נפתלי פירר ז"ל), וכבוד אלקים הסתר דבר.

***

רבי דוד זצ"ל השאיר אחריו כתבים על כל הש"ס, התנ"ך וזוהר הקדוש, שיצאו לאור בשתי כרכים וניקבו בשם 'מצור דבש'. כמו"כ זכה שהגהותיו על הש"ס נדפסו בש"ס הוצאת עזו והדר.

הותר אחריו את בניו רבי שמואל אבא אב"ד ביוולאר (אודותיו כתבנו בכאר בשדה גליון 217), רבי יצחק וחתנו רבי יוסף לרנר אב"ד טקוץ' יאיוועשט (אודותיו כתבנו בכאר בשדה גליון 203). זכרונם לברכה.

יי"ש'כ לנכדו הרב מאיר יחזקאל וינר שליט"א על עזרתו לאיסוף תולדות רבינו

אֵלֶּזְנֹת

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרָעַת עֵבֶת

כ"ט, אֲדִינוּ כ"ט

טלית ונוכח לדעת שאכן לא דבר מעולם עם טלית "און אזוי האט ער זיך אדורך געשטופט" ונצל מהדינים.

דעו לכם שאני בטוח בזה שהעצה שלו הצליחה מאד

בבית מדרשו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זיע"א, בנו של הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א, היה יהודי שהיה מנהגו שלא לשוחח בעת שהיה טלית על ראשו, הינו כל זמן שהיה מעטף בטלית, אפלו בלא תפלין, לא היה מדבר כלל. וכך היה מנהגו כל השנים. אבל הסובבים אותו הציקו לו והטרידו אותו על מנהגו המוזר, אף הוא לא ענה להם כלום, רק המשיך כדרכו וכמנהגו לא לדבר כשהטלית עליו. ויהי היום נגש אליו הרה"ק רבי אליעזר זיע"א ושאל אותו בעצמו: מנין ומאיפה לקח את המנהג הזה שלא לשוחח בטלית. ובקש ממנו שיספר לו את מקורו. ויהי פראותו שאין באפשרותו להסתיר ממנו את הדבר ספר הנ"ל את סודו. וכך אמר: בעת שהתחתן ועמד תחת החפה ביום חתנתו עלה רעיון במחו וחשב בעצמו כי חתן ביום חפתו הרי מוחלין לו כל עונותיו, וממילא הרי הוא עכשו איש טהור ונקי מכל חטא ועון והרי הוא כתינוק שנולד, אם כן הרי זה מצב טוב מאד ונעים להיות בלי חטא. אבל המשכתי להרהר, ומה יהיה הלצה במשך השנים הבאות, איך אסתדר עם מעשי הלא נכונים וכו' ואיך אעמד בפני בית דין של מעלה ואיזה עצה יש לעשות להיות נקי מכל חטא ולהציל מענש. וכך הרהרתי תחת חפתי כל הזמן והייתי מטרד מהשאלה, ומה הלצה איך יהיה להבא וכו', עד שגמלה בלבי החלטה נחושה, שהנני מקבל עלי לא לשוחח בטלית. והיות ומחר תכף אחרי החתנה הנני לובש בפעם הראשונה את הטלית, ממילא לא אדבר בטלית אף פעם.

והטעם שקבלתי עלי דוקא דבר זה, לא לדבר בטלית, שהיות והמנהג בחו"ל לקבר נפטרים מעטף בטלית, ולכן כשאבוא

הבטח לי שלא תדבר עם טלית דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצת על כנפיהם בגדיהם וגו' (טו, לח).

כאשר מלאו לנער י"ג שנים והיה בא להניח תפלין בפעם הראשונה אצל הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זיע"א, נוהג היה הרה"ק מבעלזא לצוותו להזהר בשלשה דברים ואלו הם: א. להניח תפלין בגוף נקי. ב. שלא יסתובב אנה ואנה בעת התפלה. ג. שלא ידבר כלל עם התפלין. מעשה ובא אליו איש שהיה בן של קדושים עם בנו בן הי"ג לקבל את ברכתו של אותו צדיק. לאחר שהורה הרה"ק לנער הצעיר את שלשת הדברים הנזכרים, הוסיף ואמר לו: מכיון שאתה חטר מגזע צדיקים ("א רעבישע אייניקל") אספר לך ספור על חשיבות הענין של המנעות מלדבר דברים בטלים עם התפלין: אל זקני הרה"ק רבי שלום מבעלזא זצוקלה"ה בא ילד בן י"ג שנים שיניח לו תפלין. הורה לו זקני שלא ידבר עם התפלין ופטרנו לשלום. לאחר שנים אחדות גדל הנער ובא בקשרי שדוכין בשעה טובה. לפני נשואיו בא שוב לפני הרה"ק מבעלזא לקבל את ברכתו. שאלו זקני, אם קיים את צויו שלא ידבר עם התפלין. לא השיב החתן מאומה. חזר הרה"ק על שאלתו מספר פעמים, ומשלא באה תשובה מפי הבחור, הבין הרה"ק שהלה לא קיים את צויו. אמר לו הרה"ק: אם כך הבטח לי שלא תדבר עם טלית. והושיט לו הרה"ק את ידו לשלום. החתן קבל על עצמו שאכן לא ידבר עם טלית.

לאחר זמן הסתלק לעולמו האברך הנזכר וקברוהו עם טלית, כמנהג חו"ל. כאשר עלתה נשמתו לעולם העליון התחילו לעין בדינו והתברר שמצבו אינו שפיר. שאלוהו לפשר מעשיו הלא טובים. רמז להם, שהוא נוהג מאז ומתמיד לא לדבר עם טלית, ומסבה זו אינו יכול לענות להם ולהסביר את מעשיו. נעשה רעש גדול בשמים עד שהברר להם שהאברך נהג כך על פי צווי הרה"ק מבעלזא זיע"א. בדק בית הדין אם קיים הנפטר את הבטחתו שלא ידבר עם

מה שאין כן בכל התורה שבכלן הוא אומר 'וידבר', ואף שמצאנו כתובים בלשון 'ויאמר', מפל מקום ברב המקומות כאשר בא להודיעו מצוה חדשה לישראל נאמר 'וידבר'. יתבאר על פי מאמרו ז"ל, שאמרו, כשראה משה מעשה המקושש אמר לפני ה', בימי החל לובשין ישראל תפלין וזכרין המצות, ביום השבת במה יזכרו, והשיב הקדוש ברוך הוא הריני נותן להם מצות ציצית שבה יזכרו וכו'. עד כאן אמר 'ויאמר', פרוש, אמירה המסעדת את הלב במבקשו".

והדברים מכוונים כלפי מה שאמרו חז"ל לחלק בין דבור שהוא לשון קשה (מכות יא.), לבין אמירה שהיא לשון רכה (שמות רבה מב ב), אחז כאן אפוא הכתוב בלשון אמירה, לפי שפרשה זו של ציצית מסעדת את הלב, שנתן לישראל מצות ציצית כבקשתו של משה רבנו.

ולפי ענין זה שמצות ציצית באה במיוחד בשביל להזכיר את מצות ה' בכל עת ועונה, בימות החל ובימים טובים ובשבתות, ולהביא לכך שלא יהא יום אחד מפל ימות השנה בה לא יזכר האדם את מצות ה', הרי שזו הסבה שעל ידי מצוה זו מקיימים את מצות זכירת יציאת מצרים, אשר כאמור כל גאלתנו ממצרים היה כדי שנקבל את התורה והמצות.

מעתה נוכל לומר שאכן מקופיא נראה כי אותם אנשים עשו כמין סלסול בבית דין של מעלה, שלהיות שלא היו מדברים כשהם עטופים בטליתם לכן אינם יכולים להשיב דבר על מה שנשאלו, אולם בפנימיות הענינים יש בכך אמת וצדק, כי מי שאכן שומר על קדשת הציצית ומקפיד שלא לדבר עמה דברים בטלים, הרי שהציצית מזכירה לו את מצות ה', לשמר ולעשות אותם כראוי, ומצוה זו השקולה כנגד כל המצות גוררת עמה עוד כהנה וכהנה מצות עד שהם מקריעים את כף הזכות לטובתו ולזכותו.

(מתוך הספר ספיר ויהלום להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

לבית דין של מעלה אחרי מאה ועשרים שנה, ושם יתחילו לחקר אותי על מעשים שעשיתי, וירצו לדון אותי וישאלו כל מיני שאלות על מעשי ועל חטאי שעשיתי, או אז אראה אני בידי שאינני מדבר בטלית ואינני יכול לענות כלום, ואז הנני מקוה להפטור מהענינים של הבית דין ואצא נקי. וזאת היתה מחשבותי בעת עמידתי בחפתי, בכדי שחשבותי עצה איה להנצל מהעניש. עד כאן דבריו של היהודי הנ"ל בפני הרה"ק רבי אליעזר זיע"א.

כמוכן שהרה"ק ר' אליעזר זיע"א לא ספר זאת לאף אחד מבאי בית הפנסת. ויהי היום והיהודי הנ"ל שבק חיים לכל חי והלך לעולמו. או אז ספר הרה"ק רבי אליעזר זיע"א את הספור הנ"ל לכל באי בית הפנסת ואמר להם, שכל הזמן אתם זולתם בהתנהגותו המוזרה וראיתם בהתנהגותו דבר היוצא מן הכפל, דעו לכם שאני בטוח בזה שהעצה שלו הצליחה מאד, והוא יצא נקי מהבית דין של מעלה, הודות לקבלה שקבל על עצמו כל השנים לא לדבר בעת עטיפת הטלית.

והרה"ק רבי אליעזר זיע"א סיים את דבריו ואמר בזה הלשון: אין לי צל של ספק שהיהודי הנ"ל הצליח בהתנהגותו להנצל מדינו של הבית דין של מעלה, אבל לפלא גדול בעיני איה שבחור עומד מתחת לחפתו ביום חפתו יעלה עליו רעיונות כאלה ולחשב מחשבות על יום הדין ולטכס עצה איה להנצל מיום הדין. זה פלא גדול בעיני.

מי ששומר על קדשת הציצית הרי שהציצית מזכירה לו את מצות ה'

באר רבנו האור החיים הקדוש זיע"א הטעם מפני מה פרשת ציצית פותחת בלשון 'ויאמר ה' אל משה', מה שלא מצינו בדרך כלל ברב הפרשיות, שם נאמר 'וידבר ה' אל משה'. וכך כתב: "טעם שנוי פרשה זו שאמר 'ויאמר'...

הפותרים נכונה יכנסו להגרלה אי"ה על סידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר". את הפתרונות יש לשלוח אלינו עד ליום שני

למספר פקס: 077-470-26-81

או למייל: magdenot@gmail.com

נא לכתוב שם, כתובת מדויקת וטלפון.

בראש הדף לציין "עבור חידון לנוער".

חידון אִלְּ?נות - נושא פרסים מהם שלשת הפרות של שבעת המינים, אשר מופיעים בפרשתנו בפסוק אחד?

פתרון החידה וכן שם הזוכה, יפורסמו אי"ה בגליונות הבאים

פתרון החידה - פרשת צו:

ש. איזה קרבן בפרשה זו מובא עם חמץ? ת. בפרשה זו קרבן התודה מובא עם לחם חמץ (ויקרא ז, ג).

שם הזוכה בסידור מתיבתא מנחה מעריב בהוצאת "עוז והדר":

פרשת צו:

הרב צבי אלימלך יאקאב מצפת.

מהתיקון הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יזמא דהילולא קדישא

ליזמא דהילולא של כ"ק מרן הרה"ק רבי שלמה [הראשון] מבאבוב זצוק"ל בן הרה"ק רבי מאיר נתן זצוק"ל בנו של הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע, נלב"ע א' תמוז תרס"ה

מרן הרה"ק רבי שלמה מבאבוב היה נוסע לצרכי הבראה למרחץ זוערברויין הסמוכה למטרסדורף, שם היתה ישיבתו הקדושה של החתן סופר זצוק"ל. בימי שהותו שם היו נוסעים הרבה בחורים מהישיבה במטרסדורף לשבת אל הרה"ק מבאבוב. ולמרות שהרבה אברכים חסידים היו מגיעים אליו לשבת, היה הרבי הקדוש משתעשע רק עם הבחורים, משוחח עמם וחוזר בפניהם על דברי תורה ופנינים יקרים.

בין הבחורים שנסעו אל הרבי זצוק"ל היה גם רבי שאול בראך זצוק"ל, שהתפרסם לימים כאב"ד קאשוי. בזקנותו היה רבי שאול מספר בערגה על העונג הרחוני שהיה להם כשנסעו אליו לשבתות להסתופף בצלו ושתו בצמא את דבריו. רבי שאול היה אז נער כבן 16, אך הוא החליט בלבו שכשהוא יגדל הוא יהיה חסיד באבוב.

פעם אחת - סיפר רבי שאול - ישב הרבי באיזו חורשה קטנה, וכולנו עמדנו סביבו. הרבי דיבר דברי תורה וסיפר עובדות מעניינות. באמצע השיחה פנה אלינו הרבי ואמר: "בחורים יקרים, כנראה יש לכם לפעמים כל מיני קושיות ותמיהות על הנהגותי, שאני עושה משהו נגד ההלכה או נגד המנהג. אני מבקש שלא תפחדו, מי שיש לו לשאלו משהו שישאל אותי בגלוי. אדרבה, אני אשמח מאוד. אל תחשבו שרבי אינו יכול לטעות או לשכוח משהו..."

כמובן שהבחורים שתקו בדרך ארץ ולא אמרו כלום. אולם היה שם בחור אחד מגרמניה בשם חיים, שלא בא מבית חסיד, והוא רצה לשאול משהו, אך חבריו השתיקו אותו מיד ולא נתנו לו להתקרב לרבי. הרבי הרגיש שהבחורים לא מרשים לו לגשת, פנה אליו הרבי בחביבות ואמר לו: "בוא הנה, חיים, אל תפחד. מה רצית לשאול?" ענה חיים כשקולו רועד מפחד: "למדתי בשלחן ערוך בהלכות קידוש של שבת (סימן רע"א סעיף א') 'כשיבוא לביתו ימהר לאכול מיד'. ואילו הרבי אינו ממחר כלל, ועושה קידוש רק בשעה 11 בלילה..."

"אתה צודק מאוד, חיים", ענה לו הרבי בקול רך, "אולם אמור נא לי, האם כתוב בשלחן ערוך באיזו שעה צריך לעשות קידוש? הרי כתוב רק שימהר לעשות קידוש. תאמין לי חיימ'ל, שאם לא הייתי ממחר, הייתי עושה קידוש רק למחרת היום..."

כשסיפר הגה"צ מקאשוי את הסיפור, סיים ואמר: "מה אתם חושבים? חיים זה נעשה חסיד גדול, וכל ימיו היה נוסע לאדמור"י באבוב..."

הרצון העז של הנער הניצל מהתופת בבוכניה

הסכים בשום פנים ואופן לקבל את הכסף, באומרו שאין לו צורך בכך.

שאל העשיר: "הרי הרבי שרוי בכוז דחקות, מדוע לא יסכים לקבל את הכסף, כדי שיהיה לו פרנסה בהרחבה?". ענה לו רבי מאיר'ל: "יש לי ב"ה פרנסה בשפע. יש לי שני 'כי' (באדיש 'קי' פירושו פרה, והיהודי הבין מדברי הצדיק, שיש לו שתי פרות) ומהם יש לי פרנסה בטוחה כל צרכי. אינני זקוק לעוד כסף כלל!"

מששמע העשיר שיש לו לצדיק שתי פרות שמהן הוא מתפרנס, החליט לעזור לרבי באופן אחר. למחרת בבוקר, הוא הגיע לביתו של הצדיק, וביקש מהרבנית לקנות חלב הנחלב מפרותיהם, משבתוכניתו לשלם כפליים מהמחיר הרגיל עבור חלב. אולם הרבנית ענתה לו בפליאה, שמעולם לא היו להם בהמות ואין להם כלל חלב למכירה!

נכנס אותו יהודי עשיר שוב אל הצדיק, כשהפעם בפיו טענה תמורה ביותר: "הכיצד אמר לי הרבי, שיש לו שני 'קיען', הרי לא היו דברים מעולם!?"

אמר לו רבי מאיר'ל: "וכי אמרתי שיש לי שתי פרות!? לא אמרתי, אלא שיש לי שני 'כי', ואכן יש לי שני 'כי': 'כי בו ישמח לבנו', 'כי בשם קדשו בטחננו'. מאותם שני 'כי' של שמחה בה' ובטחון בה', יש לי ב"ה פרנסה בטוחה, בטוחה הרבה יותר מסכום הכסף הגדול ביותר, ואינני זקוק לשום דבר נוסף!"

פעם אחת הגיע אליו חסיד אחד מחסידיו הרה"ק מרוז'ין זי"ע, שהיה לו עיכוב בדרך והיה מוכרח להישאר לשבת קודש בפרימישלאן אצל הרה"ק רבי מאיר'ל.

במשך השבת התבונן החסיד בעבודתו הקדושה של הרבי מפרימישלאן בשבת קודש, והוא התפעל והתלהב מאוד. אחר שבת קודש נכנס אל הרבי עם קוויטל (-פיתקא) ופדיון נפש בסכום גדול.

שאל אותו הרה"ק מפרימישלאן: "וכי לא הכנתם את הפדיון הזה עבור הרה"ק מרוז'ין? ענה העשיר: "אכן, הכנתי את הכסף להרה"ק מרוז'ין, אולם כעת החלטתי לתת את זה לרבי, וכאשר אהיה ברוז'ין אצל רבי, אתן גם לו סכום כזה".

לא רצה הרה"ק מפרימישלאן לקבל את הכסף, והושיב בית דין שידונו אם מותר לו לקחת את הכסף המיועד לרבי הקדוש מרוז'ין. הגה"צ רבי צדוק הכהן מלובלין זצ"ל, ששהה אז אצל הרבי זצוק"ל היה אחד מהבית דין, ולימים הוא סיפר שהפסק יצא שמתורו לו לרבי הקדוש לקחת את הכסף, ומיד הגיעה הרבנית ואמרה לבעלה: מאיר'ל מאיר'ל, פליש פון א שאלה ווילסטו נישט עסין, געלט פון א שאלה ווילסטו יא נעמין?] -בשר שיש עליו שאלה אינך רוצה לאכול, וכסף שיש עליו שאלה אתה רוצה לקחת!]

(מתוך הפתיחה לשיעור, כ"ט אייר, יזמא דהילולא של הרה"ק רבי מאיר'ל מפרימישלאן זי"ע)

שערי דמעות לא ננעלו

במדור 'מיני מתיקה' הארכנו בענין מי שאין לו טעם בלימוד התורה, אין לו את הגישמאק, מה הוא צריך לעשות, נספר סיפור בענין זה.

לפני כמה שבועות נחטף מכלל ישראל הגאון הגדול רבי קלמן לנדאו זצ"ל מראשי ישיבת טשעבין. מי שזכה להכיר אותו הכיר מרביץ תורה שהחיות של התורה הקדושה בערה בו 24 שעות. אבל לא רבים יודעים שזה הגיע אחרי עמל ויגיעה של תפילה. רבי קלמן לא עליכם עבר את התופת של השואה האיומה והנוראה בגטו בוכניו, ובמשך כל חייו הוא סבל מכך יסורי גוף ונפש. פעם אחת אף הרגיש קנה רובה המוצמד לראשו, אך לבסוף הוא זכה בניסים להינצל ולעלות לארץ ישראל, וכנס לשיבת פוניבז'. וכך הוא סיפר בכאב:

למדתי בישיבה, ראיתי מולי בחורים עם ריתחא דאורייתא, ואני לא הבנתי מילה אחת. כשהסתכלתי בגמרא, עלו מולי שוב ושוב הזוועות מהגטו. ראיתי לפני העיניים דם ואש ותמרות עשן. החברים שלי שהפכו לאפר בכבשנים לא יצאו לי מהעיניים. כמובן שלא יכולתי להתרכז בגמרא ולא הבנתי כלום. מה עשיתי? הלכתי לפינה בבית הכנסת, ובכיתי כמו ילד קטן. 'ירבון העולמים', אמרתי, 'לא מספיק הסבל שסבלתי עד עכשיו במלחמה, שאני צריך גם להתמודד עם צרה כזאת שאינני מבין את הגמרא!?"

התפילה פעלה את הפעולה, ומעיינות התורה נפתחו אצל רבי קלמן. הוא התחיל להבין את הגמרא, וכך הוא גדל ועלה במעלות התורה, עד שזכה להיות ממרביצי התורה בדורנו. מי שזכה ללמוד אצל רבי קלמן בישיבת טשעבין ובשאר מקומות בהם לימד תורה, ינק ממנו את מתיקות התורה לכל ימי חייו.

(מתוך הפתיחה לשיעור, ט' סיון, יזמא ל"ט)

להשתמש בכסף שיש בו שאלה

פעם באו שני שותפים אל הרבי הקדוש מפרימישלאן וביקשו ממנו שייבדך אותם. אמר להם הרה"ק רבי מאיר'ל: "עליכם לזכור תמיד 4 אותיות א' ב' ג' ד', כלומר אם תשרור ביניכם א' - אמונה, היינו שכל משאכם ומתנכם יהיה באמונה, אז ב' - ברכה, תהיה ברכה שורה במעשה ידכם. ואם חלילה יהיה ג' - גזל ביניכם ותעלימו אחד מהשני, אז חלילה תבואו לידי ד' - דלות..."

הרה"ק רבי מאיר'ל מפרימישלאן היה עני ופרנסתו היתה דחוקה. פעם הגיע לביתו יהודי עשיר, ומשראה את הדוחק השורר בבית, החליט לתת לצדיק סכום גדול של כסף, כדי שהרה"ק יחיה מתוך הרחבה בגשמיות. נכנס העשיר אל הצדיק, וביקש לתת לו את הכסף. אולם רבי מאיר'ל לא

ביו"ט שבועות תוך כדי אמירת תיקון ליל שבועות העניק לי בורא עולם וורט במתנה. התורה הקדושה אומרת בפרשת בשלח (ט, כב-כה): וַיִּלְכְּדוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְלֹא מָצְאוּ מַיִם. וַיִּבְאוּ מִרְקָה וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתֵּת מִיַּם מִמֶּנָּה כִּי קָרִים הָיוּ... וַיִּלְלוּ הָעָם עַל מֹשֶׁה לֵאמֹר מַה נָּשָׂתָה. וַיִּצְעַק אֶל ה' וַיֹּרְהוּ ה' עֵץ וַיִּשְׁלַף אֶל הַמַּיִם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם. חשבתי בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, הרי חז"ל אומרים אין מים אלא תורה, כמו שאדם אינו יכול לחיות בלי לשתות מים, כך אדם אינו יכול לחיות בלי תורה. ולכן יש לפרש בדרך הדרש, לא מצאו מים היינו שלא מצאו טעם בתורה, לא היה להם גישמאק, 'לא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם', זה היה להם מר. 'וצעק אל ה', משה רבינו התפלל עליהם, הוא קרע עברם את השמים בתפלותיו. 'ויראו ה' עץ', הקב"ה הראה לו עץ, עץ הוא דבר שבכל שנה הוא מצמיח פירות חדשים, אבל יתכן ששנה אחת צומחים פירות לא כל כך מתוקים אך לשנה אחרת הפירות שוב מתוקים ומוצלחים, זהו בא להורות לנו שגם אם בזמן מסויים אתה אינך מרגיש טעם בלימוד לא צריך להיבהל, תמשיך הלאה עוד דף ועוד דף, בסוף יגיע גם הגישמאק. ואכן לאחר שעם ישראל קיבל את המסר הזה - 'וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם', הם אכן הגיעו לזה וקיבלו טעם בתורה, התורה הפכה להיות להם מתוקה מדבש ונופת צופים.

מִן שֵׁר הַתּוֹרָה הַגָּאוֹן מִטְשַׁעֲבֵין זְצוּק"ל בִּילְדוֹתוֹ טַבַּל פַּעַם בַּמְּקוֹה, וְהַתְּנַבֵּן בַּמִּגְבַּת. בְּזַמְנֵיהֶם הָיוּ חֲסִידִים שֶׁהִקְפִּידוּ שְׁלֹא לְהַתְּנַבֵּן בַּמִּגְבַּת, כִּדִּי שְׁמֵי הַמְּקוֹה יִשְׁאֲרוּ עַל הַגּוֹף. רָאָה אוֹתוֹ חֲסִיד אֶחָד וְאָמַר לוֹ בְּנִימָה מְזוּלָּלָת: "נְהִיית מוֹחֲרֵנִי? אַתָּה כָּבֵר מִתְּנַבֵּן בַּמִּגְבַּת?"... נַעֲנֶה הִילֵד הַפִּיֶקָה וְאָמַר: "יִדְעֵנִי אֲנִי מֵאֶחָד הַגְּדוֹלִים שֶׁהַתְּנַבֵּן בַּמְּקוֹה!". תַּמָּה אוֹתוֹ חֲסִיד וְשָׂאֵל: "וַיְמִי זֶה הַגְּדוֹל הַזֶּה?". אָמַר לוֹ מֶרֶץ: "אֵינִי יֹכֵל לֹמַר לָךְ בַּמְּקוֹה". אוֹתוֹ חֲסִיד לֹא יָכֹל הָיָה לְהַתְּאָפֵק וְהַפְּטִיר בְּעוֹקְצוֹנָתוֹ: "אֵת הַגְּדוֹלִים שֶׁלָּךְ אַתָּה יֹכֵל לְהַזְכִּיר גַּם בַּמְּקוֹה"...

לאחר שיצא הטשיבינער רב מהמקוה, אמר לאותו חסיד בניגון של לימוד משניות את המשנה שאנו לומדים היום בדף היומי (דף ל"א ע"ב): **"כהן גדול ירד וטבל עלה ונסתפג"...**

(מתוך הפתיחה לשיעור, א' סיון, יומא ל"א)

מילי דהספידא

לרגל יום היארצייט של המשפיע הגאון החסיד רבי דוד מאיר ווייס זצ"ל שנלב"ע ביום כ"ז סיון תש"פ - נביא את דברי ההספד שנאמרו בעת הסתלקותו ע"י המגיד שיעור שליט"א בפתיחה לשיעור היומי

נצחו אראלים את המצוקים ונשבה ארון הקודש. וכל בית ישראל יבכו את השריפה אשר שרף ה'. בכאב, ביוגן פולח לב, שמעתי הבוקר בשורת איוב שהמשפיע הצדיק משיירי כנסת הגדולה מגדולי מעתיקי השמועה בדורנו רבי דוד מאיר ווייס זצוק"ל נחטף מאתנו. פנה הודה, פנה זיוה, פנה הדרה. קשה סילוקם של צדיקים כשריפת בית אלוקיננו. אי נא לנו כי חטאנו.

מי שזכה להכיר את מורינו רבי דוד מאיר ווייס, הכיר צדיק, משפיע מדורות שעברו. שמחה גדולה בשמים ממעל, רוכב ערבות שש ושמח בבוא אליו נפש נקי וצדיק. אולם זו אבידה גדולה נוראה לכלל ישראל. ואבידה אישית לחסידי בעלזא שזכו לשמוע אותך שליח ציבור בימים נוראים, למעלה מארבעים שנה, משנת תשל"ו.

הבוקר דברתי עם העסקן החשוב שמסור בכל נימי נפשו לקדשי בית בעלזא, ידידי הרב יהושע וויינברגר יבלחט"א על האבידה. סיפר לי רבי יהושע'לע במתק לשונו משהו מצמרר שאני לא מפסיק לבכות מאז ששמעתי את זה. וכך הוא מספר: שאלתי פעם את המשפיע אחרי תפילה בימים נוראים, למה בתפילת 'יעלה ויבוא' המשפיע בוכה יותר מאשר בחלקים אחרים בתפילה? ענה לי המשפיע, כי ב'יעלה ויבוא' מופיעות בקשות מיוחדות, שבגלל שאנשים רגילים לומר אותו כל חודש לא שמים לב אליהם, כמו 'זכרנו ה' אלקינו בו לטובה', 'הושיענו בו לחיים טובים'.

היום נלמד בדף היומי (שבת דף ק"ה ע"ב): "אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום בר קפרא, כל המוריד דמעות על אדם כשר הקב"ה סופרם ומניחם בבית גזיזו". איך אפשר לא לפרוץ בבכי על רבי דוד מאיר? במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו. עוד נלמד היום בדף היומי (שם): "אמר רב יהודה אמר רב, כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקוברו בחייו". נורא נוראות! הדף היומי של היום...

כמה עדויות על גדולי ישראל של 'בדידי הוה עובדא' זכיתי לשמוע ממך בעשור האחרון. זכיתי לפני כמה שנים לפגוש בך באקראי בבית הכנסת ויז'ניץ בירושלים ברח' נחמיה. היה זה מפגש שלא אשכח לעולם... הרבי הקדוש שזכית להיות קשור אליו בכל נימי נפשך, ההיליגער 'חקל יצחק' מספינקא ה"ד בודאי מקבל את פניך, יחד עם עוד הרבה צדיקים שבמשך כל ימי חיך היטבת לספר עליהם.

אפשר לספר מימים ולילות ולבכות על המשפיע, אבל מקוצר זמן נסיים בורט אחד. בזמן שנפטר מרן הרבי הקדוש רבי יצחק אייזיק מזידיטשובי זי"ע הספיד עליו בנו ואמר עליו כך: שלמה המלך אומר "עת ספוד ועת רקוד". בשאר כ"ח עתים כתוב עם למ"ד, "עת לשמוח", "עת לבנות" וכו', למה בשני עתים האלו כתוב בלי למ"ד? אלא הפשט הוא, כשאצלנו זה "עת ספוד", בדיוק אז בשמים זה "עת רקוד"! כאן נשאר חלל גדול, אבידה גדולה, אין לנו תמורתו, אבל בשמים ממעל יש שמחה עצומה בבוא אליו נפש נקי וצדיק של רבי דוד מאיר.

נבקש ממך, רבי דוד מאיר בן רבי אברהם צבי, תמשיך להיות שליח ציבור עבור כלל ישראל כמו בחיים חיותך. כמו שפה בעולם הזה היית עומד וממשש להיות שליח ציבור, אף שם כשאתה מגיע בהדי פניא דמעלי שבתא לפני שבת קודש לשמים, תהיה שליח ציבור עבור כלל ישראל. כל כך הרבה צרות, כל כך הרבה קשיים לאנשים. נורא נוראות! שכבר נזכה להבטחה מ'י שאמר לעולמו די יאמר לצרותנו די', ותבוא כבר הגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

מאוצרות הפרשה

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. ביום חופתו של מרן הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זצוק"ל רצה להגיע מושל המחוז בבעלזא לברך את החתן ואת אביו מרן הרה"ק רבי יששכר דב מבעלזא זצוק"ל. החתן רבי אהרן לא שמח כלל לקראת ביקור זה ורצה מאוד להתחמק ממנו. הוא לא רצה שביום חופתו הוא יצטרך להסתכל על גוי ערל זה. אמר לו אביו הרבי רבי יששכר דב: התורה אומרת ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, ולכאורה צריך להזכיר קודם את העינים ורק אחר כך את הלב, שהרי הסדר הוא שהעין רואה והלב חומד. אלא מכאן אנו למדים שמה שהלב אינו חומד העין אינה רואה, ואז אפשר להסתכל ולא רואים כלל...

מקולמוסם של הקוראים

יום המיוחס, מ"ו למטמונים
לכבוד הרב הגאון מזכה את הרבים הרב רבי אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א בעל 'מתיקות הדף היומי'

בראשית אבוא במזמור לתודה על הגליון המתוק שמגיע אלי בכל שבוע, הדברים שם מחזקים ומאירים, אשרי חלקכם ביומי הרבים.

בגליון העבר של פר' בהר בחקוטי (גליון 65) כתבתם במדור 'מיני מתיקה' רמז להרצאה של הרב ברוורמן של יט"א "שכאשר פונים

לאדם בשמו הפרטי זה גורם לו ריגוש זה מקרב אותו אליך". וכתב כ"ת לזה רמז מהגמ' בדף ד: דאמר רבי חנינא "לא יאמר אדם לתבירו אלא אם כן קורהו", כלומר אלא אם הוא קורא לו 'בשם' ואז תראה איזה חיבור נוצר ביניכם.

אפשר להוסיף על זה מה ששמעתי מכבר מתלמיד חכם אחד רמז לזה הענין, במשנה פ"ט במס' ברכות "והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חבירו 'בשם'", אז א מענטש זאל באגריסן זיין חבר דורך זאגען זיין 'נאמען', וואס מאכסטו 'משה', א גוט מארגען 'ענקל', וכדו', זה כעין הרמז הנ"ל.

עזור ה' שתזכו עוד להגדיל תורה ולהאדירה לאורך שנים טובות אכ"ר, וזוכה לקבל התורה הקדושה עם כל השפעות טובות.

ידידים ומוקירכם, מרדכי נתן פריעזעל, שיכון סקווירא

נקודה למחשבה:

מִן פּוֹסֵק הַדּוֹר הַגָּאוֹן רַבִּי שְׁלֵמָה זְלַמֵּן אוֹיעֶרְבֵךְ זְצוּק"ל הָיָה אוֹמֵר בְּשֵׁמוֹ שֶׁל הַרְה"ק רַבִּי מֵאִיר'ל מֵאִמְשִׁינׁוֹב זְצוּק"ל, עַל הַפְּסוּק "חֲשֵׁתִי וְלֹא הַתְּמַהֲמַתִּי לְשׁוֹר מְצוּתִיךָ" (תהלים קי"ט), שֶׁלְכַאוּרָה מַהִּי כְּפִילוֹת הַלְשׁוֹן 'חֲשֵׁתִי' וְלֹא הַתְּמַהֲמַתִּי? אֵלֶּא כִּךְ אָמַר דּוֹד הַמֶּלֶךְ ע"ה, "חֲשֵׁתִי" מִיְהִרְתִּי לְקִיִּים אֶת הַמְּצוּוֹת, אֶךְ לֹא הָיָה זֶה מִפְּנֵי שְׁלֹא הַתְּכּוֹנְנֵתִי כְּרֹאֵי וְכַעַת הַגִּיעַ הַרְגַּע הָאֲחֵרוֹן, אֵלֶּא "וְלֹא הַתְּמַהֲמַתִּי"...

{ אז נדברו }

פרשת שלח תשפ"א | לסדר: "למען תזכרו ועשיתם" | גליון מספר: 515

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

”

היום אין הנהגה... אין!! אין הנהגה... רגע ופעם היה??

אם אתה זוכר... לפני הרבה זמן היה איזה אסון במירון... היו גם טילים בדרום... היה גם אסון בקרלין... כן... היה משהו כזה פעם... אבל הלאה... מאז היו עוד כמה כותרות בעיתון...

אז זהו שלא!!! האסונות האלו צריכים להמשיך להיות הכותרת הראשית... מסיבה אחת פשוטה: כי אנחנו הרי לא רוצים ח"ו עוד כותרות האלו! ואם לא רוצים... אז צריך להמשיך לשים את זה בכותרות ולחשוב במה אפשר להתחזק... ובמה אפשר להשתנות לטובה...

מישהו הראה לי מכתב עוצמתי וסוער שמישהו כתב בדם לבו ומעומק לבו. התוכן של המכתב היה: ש... שאחרי כאלו נוראים שקרו... אי אפשר להישאר שאנן!! גם לא מספיק לשלוף את החיזוקים הקבועים והנדושים... ההנהגה של הציבור החרדי צריכה לקום ולעשות איזה שינוי פנימי יסודי!!! היהדות החרדית צריכה לעשות חשבון נפש מעמיק ולהסיק מסקנות משמעותיות ולעשות משהו רציני... אי אפשר להישאר עם אותם עצרות התעוררות... ולהגיד שצריך להתחזק ולהסתפק בזה... צריך משהו מטלטל!!! צריך איזה מהפך בגישה ושמישהו פה ידפוק על השלחן ויתבע שינויים ביחס לכל מיני עוולות או דברים שדורשים תיקון בציבור החרדי..

עד כאן התוכן של המכתב פחות או יותר...

עכשיו... אני באופן אישי מאוד מזדהה עם הסגנון הזה... תמיד!!! תמיד הפריע לי... קורה איזה אסון... קורה משהו דרמטי שכולם מבינים שהקב"ה מדבר איתנו... ותכל'ס... בשטח שום דבר לא זז באמת!!! גם כשכבר עושים עצרת התעוררות... מגיעים רבנים ומחזקים ומעוררים... אבל אין איזה דפיקה דרמטית על השלחן... זהו! רבותי!! הסוף לעוול מספר אחד... סטופ לבעיה מספר 2... למה?? למה אין את הבום הזה?? למה אין את הדפיקה על השלחן?? אני מתאר לעצמי שיש הרבה אנשים שמזדהים עם התחושות האלו... נו... למה הציבור החרדי לא באמת מזיז את עצמו?? הרי אנחנו אחרי שנת קורונה מאוד מטלטלת... האם משהו זז?? כלום!!! כלום!!!

ואז!!! מה התגובה שמתבקשת... מה המשפט הבא שנשלף כמעט מעצמו???

אנחה עמוקה... תשמע... אין מה לעשות... **אין היום הנהגה!!! אין!! אין הנהגה!!** אין מישהו שבאמת יכול לדפוק על השלחן ולהגיד אחד שתיים שלוש... לא... מה... אתה לא רואה? אין הנהגה... כל רב אומר שצריך להתחזק במשהו אחר... ותכל'ס... אין משהו ברור... פעם!!! פעם היתה הנהגה... פעם גדולי ישראל היו מתאספים... מחליטים החלטות... וזהו... דופקים על השלחן ומבצעים שינויים... פעם היו מבצעים מהפכות... אבל היום... אין... אין... כצאן בלי רועה...

אלו משפטים מאוד מוכרים בדורנו!!! מכיר את המשפטים האלו?? אז כעת אני רוצה לגלות לך סוד: אני יכול להעיד... שאני לבד מכיר את המשפט הזה **לפחות שלוש שנה!!** מאז שאני זוכר את עצמי... כבר ידעו להגיד את זה... אז פעם אמרו את זה אחר פטירתו של החזון איש והבריסקער רוב... אח"כ אמרו את זה לאחר פטירתו של הרב שך... ועכשיו אומרים את זה אחר פטירתו של הרב שטיינמן... ואני מציע לך לשאול יהודי בן שמונים... ואתה תתפלל לשמוע שאת המשפט הזה אמרו גם בדורו של החפץ חיים... וגם לפני כן...

בקיצור: התברר לי להפתעתי שהמשפט הזה כבר עובר בירושה במשך דורות ע"ג דורות... שאין הנהגה... ואין מי שיעמוד בפרץ... דא עקא שכל דור לוקח את זה בנימה אישית... כאילו אתמול זה קרה... כאילו הגדול בישראל האחרון שהיה איתנו... בימיו הייתה הנהגה... ומכאן ואילך... זהו... אין הנהגה!!! בקיצור: בשורה התחתונה אנחנו חיים באיזשהו חלום... מדמיינים על איזה דודה אחת שקוראים לה "הנהגה"... יושבים ומחכים לה במלל... מדברים עליה שהיא אמורה להופיע והיא איננה... ואז מרימים ידיים ואומרים... מה לעשות... אין הנהגה... **ואני מנסה בהזירות ובחשש לשאול שאלה כפרנית:** מי אמר בכלל שיש כזה דבר שנקרא הנהגה???

אז רגע רגע... לפני שאתה סוקל אותי באבנים..

ברור שיש!!! ברור שיש כזה מושג שנקרא הנהגה!!! אבל השאלה היא **ביחס למה???**

לדוגמא: חסיד שנכנס לרבי שלו בהכנעה ומוכן לקבל ממנו דרך בעבודת ה'... פה יש הנהגה!!! לחסיד הזה יש הכנעה!! אם לי יש רב שאני מוכן לשמוע להוראותיו לי יש הנהגה!! אבל לשבת רגל על רגל ולדבר על איזושהי הנהגה שאמורה להגיע כאן ולהזיז את העניינים... מי אמר שיש כזו דודה?? אני יודע שיש מכונת שחולפת כאן... יש גם מטוס שחולף כעת מעל ראשי... אבל הנהגה?? מי אמר שיש איזה הנהגה שאמורה לפעול!!! אולי... אולי אתה צריך להיות הנהג??

המילה הנהגה... זה... זה סוג של רכב ללא נהג... אני יושב לי בחיבוק ידיים ומדבר על איזה הנהגה שאמורה לפעול ואיפה היא?? **ואני פה מנסה להטיל פצצה ולשאול: מי אמר שיש כזה דבר???** והשאלה הזו מאוד קריטית... כי... כי אם יתברר שבאמת אין כזו דודה שנקראת הנהגה... אז הגיע הזמן להפשיל שרוולים ולהתחיל להזיז את עצמנו ולהפסיק לחכות למישהו שלא קיים שיעשה את העבודה במקומנו... ושוב: אם אתה תתפוס את הרגלים ותכנע לרב... בטח שיש פה הנהגה!!! אתה קבלת על עצמך הנהגה... אבל לחכות שיהיה איזה נהג של הנהגה שידפוק לנו בדלת ויאסוף אותנו ויעשה לנו פיזור בשכונות הצפון בירושלים... מי אמר...

ההמשך בעמוד 3-4 בגיליון זה... על דעתו של העורך בלבד...

“

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

למה שאני לא אאמין למרגלים... הרי משה בעצמו שלח אותם...??

ישנה תמימה גדולה בפרשת השבוע: בקשנו ממשה רבינו שישלח מרגלים... משה רבינו מינה שנים עשר אנשים!! משה רבינו בכבודו ובעצמו סומך עליהם!! מינה אותם בשביל שילכו ויגידו ומה שהם יגידו נעשה... והנה הם הלכו... וחזרו... ואמרו מה שהם אמרו...

אז למה יש עלי תביעה שהאמנתי להם?? הרי זה מה שסוכם!!! משה רבינו בכבודו ובעצמו החליט לסמוך עליהם ולשלוח אותם לרגל את הארץ... שהמשמעות היא שברגע שהם חוזרים אז מה שהם יגידו מקובל עלינו... אז למה ברגע שהם חזרו והוציאו דיבה אני פתאום אמור לחזור בי ולא לסמוך עליהם?? הרי תסכים איתי שאם יש לשנינו יכוח והחלטנו ביחד על איזה בורר מסוים... שנינו הסכמנו שהפשרה שלו מקובלת על שנינו!!! והנה פתאום הבורר פסק נגדי... אתה מסכים איתי שאם כעת אני פתאום אתנגד ואגיד שאני חוזר בי ולא אוחד ממנו והוא בכלל לא מבין ולא צודק... אתה מסכים איתי שזה לא הגון??

כי... כי סיכמנו מראש שאנחנו כן סומכים עליו... זאת אומרת: שנינו לקחנו בחשבון את שתי האופציות... שהבורר יגיד או ככה או ככה... אז לא יתכן שברגע שהבורר אמר מה שלא מוצא חן בעיני... פתאום אני לוקח אחורה ולא אוחד ממנו... **אם ככה על אותו משקל**: ברגע ששלחנו מרגלים!!! והחלטנו שאנחנו סומכים עליהם... המשמעות היא שמה שהם יגידו אנחנו מקבלים... או כך או כך... אז למה יש עלי תביעה שברגע שהם הגיעו ואני קיבלתי את דעתם... אז אני לא בסדר... למה?? הרי אני פה זה הולך לפי הספר...??

ומה התשובה?? אמת ויציב!!! לפי הספר אנחנו צודקים!! אנחנו מכבדים הסכמים... סיכמנו סומכים על הדיאגנוזה של המרגלים... והנה הם הגיעו והוציאו דיבה... זכותי לקבל מהם... אבל!! כאן מגיע האבל הגדול!! סו"ס לכל אחד מאיתנו יש **דעות מוקדמות!!!**

גם כשקבלתי על עצמי לקבל את הפשרה של הבורר... סו"ס אתה מבין לבד שעד לפני רגע קיויתי שהוא יפסוק לטובתי... סו"ס אני רוצה את הכסף אצלי... וברגע שהבורר פסק נגדי... יש את התגובה הראשונה!!! את התגובה המאוזבת... את התגובה המכחישה לכה"פ ברגע הראשון... התגובה הטבעית שמיחוסת לדעה הקדומה!! עד הרגע חשבתי שאני יצא צודק... ופתאום מתברר שהוא יצא... אז אאוף... למה... זו תגובה טבעית שמתפרצת... זו הנקודה!!! זה מה שלא היה בחטא המרגלים!! ברגע שהמרגלים הגיעו והוציאו דיבת הארץ... עם ישראל מיד קיבלו את זה... מיד פרצו בבכי... נתנה ראש ונשובה מצריימה...

רגע... איפה הדעות הקדומות?? איפה ההלם הטבעי... עד הרגע חשבנו שהיא ארץ זבת חלב ודבש... אז איך יכול להיות שכעת אומרים לנו שהיא אוכלת וישביה?? אני בהלם!!! עד השניה ידעתי שהיא ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם... ופתאום אומרים לי שממש לא... איפה האאוף הזה... איפה התגובה הטבעית של בן אדם שעד הרגע חשב משהו אחד וכעת הוא באמצע לעכל את הגלולה... ואת האכזבה שזה לא כמו שהוא חשב...

על זה עיקר התביעה!!! זה שהתגובה של עם ישראל היתה כ"כ מידית!!! זה שהם כ"כ הזדהו ברגע הראשון עם מה שהמרגלים טענו ומיד התחילו לבכות... מה זה אומר??

שזה לא המרגלים... אלא אנחנו!!! וזה מה שמשה רבינו חושף את הקלפים בפרשת דברים: ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו!! זאת אומרת: עוד הרבה לפני שהמרגלים הלכו... כבר אז אנחנו לא באמת נתנו אימון לה' אלוקינו... מהרגע הראשון שמשה רבינו אמר לנו "אעלה אתכם אל ארץ זבת חלב ודבש..." כבר אז חשדנו שהולכת להיות פה איזה עקיצה... לא יכול להיות שהקב"ה כל כך מפרגן לנו... וברגע שהמרגלים חזרו ורק הוציאו מילה אחת של דיבה רעה מהפה... הופה!!! בבת אחת כולנו הזדהינו איתם בכל מילה!!! מיד עיכלנו את זה...

אפשר לומר על דרך המליצה: זו הסיבה שליל תשעה באב נקבע לבכיה לדורות... כי אם עם ישראל היו מתחילים לבכות למחרת בצהרים או למחרת בערב... טוב... נו... הם כעת קלטו את הברור... הם כעת מתחילים לעכל את הבשורה הקשה... נו... אפשר להבין למה הם בוכים... אבל איך יכול להיות שבשניה שהמרגלים הגיעו... במשפט הראשון כל כלל ישראל כבר עיכלו את הבשורה, כבר למדו את המפה חדשה וכבר כיוונו את הויז חזור למצרים

על זה התביעה!!! התביעה היא שמראש כבר "בדבר הזה אינכם מאמינים בה' אלוקים"

לכל אחד מאיתנו יש רגעים של זעזוע מוח... רגעים של משבר שפתאום יש כל מיני תהיות... כל מיני שאלות... ודווקא אז מגיע רגע המבחן הנוקב ביותר: מה הדעות המוקדמות שלי...

!!"ג עיקרי אמונה!!

זו הנקודה של "ג עיקרי" תמיד לא הבנתי: מה ההבדל בין האמונה בתחיית המתים לבין האמונה במלחמת גוג ומגוג?? שני הערכים האלו כתובים בפירוש שהם יהיו! וממילא מה ההבדל בין האמונה בגוג ומגוג לבין האמונה בתחיית המתים?? במה זה מתבטא שזה אחד מ"ג עיקרים וזה לא?? כמדומני שזו שאלה מתבקשת...

אני חושב שנקודת ההבדל היא בייחס **לדעה המוקדמת!!!** לדוגמא: אם בגמ' כתוב משהו והגאון מוילנא אומר אחרת... אז על מי פה הקושיה... האם הקושיה היא על הגמ' או על הוילנא גאון... פשוט שהקושיה היא על הוילנא גאון... כי הגמ' היא ההנחת יסוד!!! כבודה במקומה מונח... והגאון צריך להעמיד את שיטתו איך הוא מסתדר עם הגמ'...

אותו דבר כאן: אחד מעיקרי האמונה שמשה רבינו הוא אב לנביאים! מה שמשה רבינו אומר זה אמת!!! נקודה!!! אה... אבל שלחנו מרגלים... משה רבינו בעצמו שלח אותם... ופתאום הם מדברים במנגינה אחרת... הם סותרים את דברי משה רבינו...

נו... כעת מי ההנחת יסוד ומי הקושיה... זה החידוש של "ג עיקרי" האמונה... היות והאמונה במשה רבינו זה אחד מעיקרי האמונה... אז מה שמשה רבינו אומר זו הנחת יסוד... ואם המרגלים אומרים אחרת... על עליהם יש קושיה... אותם צריך לתרץ... הם צריכים ליישב את הסוגיה ולהסביר איך זה מסתדר עם משה רבינו... לא משה רבינו צריך להביא עורכי דינים שסיבירו אותו... אלא הכדור אצלם... הם נשאו בתיובתא...

זה נראה לי המשמעות של עיקרי אמונה!!! שעיקרי האמונה זה הנחת יסוד!!! וזו הסיבה שלמרות שהיהדות מעודדת משא ומתן... והגמ' מלאה בקושיות ובפירושות... אבל כשזה מגיע לעיקרי האמונה אנחנו לא מעודדים שאלות... למה?? כי איזה קושיה שתשאל... בסופו של דבר עיקר האמונה על מקומו יעמוד!! הוא ישאר הנחת יסוד... ואתה תצטרך לשבור את הראש ולקבל תשובות... כן!!! ביהדות לא כל דבר אובייקטיבי... לא כל דבר נתון לדיון... ודו"ק...

**לקראת ימי הקיץ הבאים עלינו לטובה
ניתן לקנות את הספר "וימאן"
העוסק בנושא התמודדות בשמירת
העיניים והמסתעף.**

**כמו כן את הספר "אהבתי" (כי ישמע ה'
קולי)... העוסק בענייני תפילה ופתיחות
רגשית בנימה אישית מול אבינו שבשמים
עד בא הישועה בע"ה.**

**ואת הספר "ואהבת" (את ה' אלוקיך)
העוסק בקבלת מלכות ה', כיצד לקבל
ולשמוח ולגדול מתוך הנתונים שה' מעמיד
בפני כל אחד מאיתנו**

**כל זה במוקדים הרגילים של גיליון זה.
ובפלא': 0527683095 0556728458**

חוות יאיר או "כפרני" יאיר??

כן... בימים אלו מרחפת על העם היושב בציון ברית ידועה לשימצה בין שני... שרוצים שוב לכפות עליו את חוות יאיר... שהתרגום מפרש: כפרני יאיר... **נלך נא בעקבות השם יאיר...** יאיר זה לא שם מודרני!!! זה שם אחד מקדושי עליון... הגמ' בבבא בתרא אומרת: שאייר בן מנשה היה שקול כנגד רובה של סנהדרין!! לא... לא מדובר פה ברוב ח"כ בשביל להקים קואליציה אלא רוב סנהדרין!!!

ומה היה הסוד של יאיר בן מנשה? שהוא היה משבט יהודה ושבת מנשה עשו במשך השנים שטייגן באהבת ישראל... והם הבינו שהדבר הנכון ביותר הוא לקח את עץ אפרים ואת עץ יהודה וקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידין... והם פשוט הסכימו להקצות שלושים ושתים עיר משלהם ולו בשביל לזכות לקחת חתן משבט יהודה... ואכן הם לקחו את חצרונ משבט יהודה והוא התחתן עם נכדה של מנשה והנכד המשותף הראשון בין יהודה ליוסף הלא הוא הליגנר יאיר בן מנשה!!!

מה הפלא שהוא היה אדם כ"כ גדול ששקול כנגד רובה של סנהדרין... בטח כשיהודה ויוסף מתחברים... מיד ותחי רוח יעקב אביהם... כשיש צאצא משותף לשני מרכיבי התיקון השלם... מיד מגיח אור עצום בסדר גודל של יאיר בן מנשה... מי יודע אם שני השותפים האלו ששוב פעם רוצים להתחבר... מי יודע אם זה לא בא לנו כרמז...

יהודה ויוסף... הגיע הזמן שתתחברו!!! הגיע הזמן שתבינו שאתם צריכים אחד את השני... הרי ברגע שתקום כזו ממשלה הרי אתם בטח תהיו אחד עם השני... יהיה לכם צרה משותפת... המעיקים לשכינה בודאי יצליחו לאחד אתכם... אז אולי ברגע האחרון ננסה למנוע את זה... אולי נלמד מהם... הרי מפרידים ביניהם כאלו תהומות של אידאולוגיה... אבל מה לא עושים בגלל שנאה שמקלקלת את השורה... אם ככה... יש לנו ממי ללמוד!! גם אם בינינו יש תהומות אידאולוגיים שמפרידים בינינו... אבל יש לנו אהבת ה' שמקלקלת את השורה... למען בית ה' אבקשה טוב לך... למען האבא המשותף שלנו שמחכה לבא לשכון בתוכנו... והוא מחכה שנבין אחד את השני... הוא מחכה שניקה אחד אל אחד והיו לאחדים... אה... אנחנו לא יודעים איך להיות יאיר בן מנשה?? אז הנה... הגיע הזמן שנקבל החלטה: את מי אנחנו רוצים?? את כפרני יאיר או את יאיר בן מנשה...

עמוד עמוד עמוד... אתה הרכוב...

אתה המנהיג.

המשך: אבל אני אגלה לך סוד: באמת מאיפה מגיעה מילת הקסם הזו שנקראת **הנהגה???** הרי סו"ס אנחנו לא לגמרי מדמיינים... אין עשן בלי אש... אם כולנו מאשימים ומחכים לאיזושהי הנהגה... סימן שיש משהו...

אז אני אגלה לך על מה אנחנו מדברים בלי לשים לב:

במשך הדורות קרו כל מיני מהפכות חיוביות דרמטיות בכלל ישראל... מדובר במהפכות שהצילו את עם ישראל!!! לדוגמא: יום אחד בהיר קמה תנועת בית יעקב!!! יום אחד קם "ועד הישיבות..." יום אחד קם המושג הקדוש שנקרא "אברך כולל..." וגם לא צריך להגיע רחוק... יום אחד קמה קופת העיר וועד הרבנים... יום אחד קם עזר מציון ולב מלכה... ו... יום אחד גם קם המושג שנקרא "איגוד בני הישיבות..."

עכשיו מה המכנה המשותף בין כל הארגונים שהזכרתי כאן??

שכל הארגונים האלו קמו ע"י **אדם אחד בודד!!!** תנועת בית יעקב קמה ע"י **אשה אחת בודדת...** שהיה אכפת לה כבוד שמים... היה איכפת לה מחינוך בנות ישראל וקמה ועשתה... המושג שנקרא כולל אברכים... התחיל מא"ש אחד חלוש וחולה... שהיה לו חזון להקים דור של תלמידי חכמים והוא פתח את הכולל הראשון ודחף את המושג כולל אברכים... וכן הלאה וכן הלאה... גם קופת העיר זו יוזמה של בן אדם אחד מקסימום שנים... וכנ"ל הארגון הטרי שנקרא איגוד בני הישיבות זה גם יוזמה של יהודי אחד שהיה איכפת לו מהרוחניות של בחורי ישיבות בבין הזמנים... הוא קם ופתח וכולם הגיעו בעקבותיו... **עד כאן ברור???**

אבל מעתה!!! אחרי שאותה אחת בודדת פתחה את בית יעקב... לאט לאט... לאחר הרבה שנים... היא הצליחה ליצור מהפכה שקטה והארגון הזה הלך והתעצם... הלך והתקבע והתמסד!!! וברגע שהוא התמסד... כעת הנהגה באמת עומדת מאחורי זה... כיום כשאתה רואה את תנועת בית יעקב... כולנו יודעים שהנהגה של היהדות החרדית עומדת מאחורי זה עם כל העוצמה!!! נכון... אבל מי פתח את זה?

מי יזם את זה?? מי התחיל?? אשה בודדת...

וככה זה בכל דבר... גם כשאתה רואה את כל גדולי ישראל עומדים ומעתירים בשביל קופת העיר... וכולנו יודעים לדקלם שהיא הקופה של גדולי ישראל... אמת ויציב!!! נכון... זו קופה של גדולי ישראל... אבל מי פתח את הקופה הזו?? **יהודי אחד בודד!!!** כמה שגדולי ישראל מעודדים את הקופה הזו ותומכים בה בכל הכח... בסופו של דבר היה צריך פה את היהודי הבודד שיקום ויזום את זה!! שיהיה משוגע על הדבר... ואחרי שהוא יזם ופעל ופתח כזו קופה... כעת הנהגה תומכת בזה ועומדת מאחורי זה עם כל העוצמה... **ומכאן נובעת הסעות שלנו!!!**

כי היות ואנחנו רואים שהנהגה מאוד תומכת ועומדת מאחורי איגוד בני הישיבות וגם בבית יעקב וגם בועד הישיבות... אם ככה: מתקבלת מין תחושה שהנהגה היא זו שפתחה את זה!!! הנהגה פתחה את איגוד בני הישיבות... הנהגה פתחה את בית יעקב... הנהגה פתחה את הכוללים ואת ועד הישיבות...

זה טעות!!! למה זה טעות?? כי בשביל לפתוח משהו ??? ? ? ? ? בשביל ליזום מהפכה חיובית?? זה דבר שיכול להגיע רק מלמטה!!!

מהפכה רוחנית אף פעם לא יכולה לצמוח מלמעלה... רק מלמטה!!!

ופה הטעות שלנו... אנחנו רואים שהנהגה ראתה את מצב החינוך של בנות ישראל והיא פתחה את בית יעקב... הנהגה ראתה את המצב של הבחורים בבין הזמנים ופתחה את איגוד בני הישיבות... נו... אם הנהגה יודעת ליזום כאלו מהפכות רוחניות... אז נו... הנהגה... איפה את היום...? למה את לא מגיעה גם עכשיו ויוזמת מהפכות??

ומה הנהגה עונה?? קינדלרעך... הנהגה היא לא מילת קסם!!!

הנהגה היא בסה"כ כלל ישראל... בשביל להזיז משהו... צריך פה מישהו אחד שאיכפת לו ויקום ויעשה מעשה... **זה אתה!!!** אם אתה תזיז את עצמך ותחליט לעשות מהפכות... אתה תתחיל... אתה תעשה את שלך... תדחוף עם כל הכח ולאט לאט תתחולל פה מהפכה... ואז הנהגה תבא ותתן לך תמיכה גבית ותעמוד מאחוריך... אבל אתה תתחיל... כי אם אתה מחכה לאיזה גוף כזה מסתורי שנקרא הנהגה שהוא יבא ויפתח את הדלת ויגרור אותך... **אז זהו שלא!!!**

פה אנחנו תקועים!!! אנחנו יושבים כל היום בחיבוק ידיים ומחכים לאיזה הנהגה שתבא ותטפל בעיות... לא אדוני!!! זה אתה!!! אתה תהיה המהפכן... אתה תקום... אתה תזיז עניינים... אתה תחליט לעשות מה שאתה יכול... ואח"כ הנהגה תאמץ את ההצלחה שלך...

וההסבר הטכני פה הוא פשוט: הרי מי זה בדרך כלל הנהגה?? הנהגה ע"פ רוב זה כמה מגדולי ישראל שהם בעצמם עשו מהפכות רוחניות... אם זה בהעמדת ישיבות... אם זה בהרצת תורה... או בפסקי הלכה או בהרמת קרן ישראל... בקיצור: כל אחד מגדולי ישראל יש את היזומי הרבים היחודי והמהפכות שהוא תרם לכלל ישראל...

וכעת לצורך העניין אותם גדולי ישראל נקראים הנהגה!! בשביל מה?? בשביל לתת **לך** את כל הגיבוי והדחיפה... שאתה כעת תגיע בתורך אתה!!! ותתרום אתה את חלקך למען כלל ישראל... אל תחכה שהם יעשו את המהפכות בשבילך... כי את המהפכות שלהם הם כבר עושים... וכעת הם הניחו לך מקום להתגדר בו ולשמש לך כרוח גבית...

עכשיו באמת למה?? למה מהפכות יכולות להגיע רק מלמטה??

למה באמת הנהגה לא יכולה ליזום מהפכות רוחניות??

מסיבה פשוטה: יש כלל ברזל: את היחיד אפשר לכפות!!! אבל את הציבור אי אפשר לכפות (שנאמר: "לרצונכם" ואכמ"ל)!!! הנהגה היא ציבורית... אם כלל ישראל יחליטו ח"ו לעשות שביתה... לא רוצים לבנות את בית המקדש... לא רוצים לשמור שבת... יש מה לעשות?? אין!!! אם היחיד לא רוצה... פה יש מלכות... פה יש ד' מיתות בית דין... יש דרכי אכיפה כיצד

לאכופ את היחיד... אבל את הציבור אי אפשר לאכופ נגד רצונו... ומעתה: היות והנהגה היא הנהגת הציבור... אם הציבור מחליט לא לשתף פעולה אין מה לעשות!! הנהגה משותקת... הידיים שלה כבולות... זה כמו כלה שלא מעוניינת ללכת לחתונה... מה יעשה הצד של החתן?? אין!!! אין לצד של החתן מה לפעול בנידון...

אבל!!! אם אחותה של הכלה... האח של הכלה... או כל אחד אחר שעומד מצד הכלה... אם הוא יבא וישכנע וידבר על לבה של הכלה ויגרום לה לרצות את השידוך... כאן יש סיכוי... כאן אפשר להחיות בחזרה את השידוך מחדש... אבל כזה דבר לא יכול להגיע מהצד של החתן!!!

על אותו משקל: הנהגה עומדת מלמעלה!! זה העומד מצד החתן!!! כל זמן שהציבור משתף פעולה... מעוניין... רוצה לשלוח לבית יעקב... רוצה לתרום לקופת העיר... כאן הנהגה מגיעה ותומכת בכל הכח...

אבל אם הציבור לא משתף פעולה... כאן הנהגה לא יכולה לפעול... כאן רק מישהו מלמטה יכול לפעול... רק איש פרטי יכול ליזום התעוררות מלמטה... ולכן כל המהפכות הרוחניות התחילו רק מלמטה... ואכמ"ל

ולכן אסור להתבלבל! גם אם אתה רואה שהנהגה עומדת מאחורי כל מיני מהפכות רוחניות הכי דרמטיות שיש בכלל ישראל... אסור לשכוח שזו תחנה שניה!! כי המחולל הראשון היה יהודי בודד בדיוק כמוך... ---כל ההבדל בינך לבינו הוא הבדל אחד ויחיד!!!

שהוא **לא** שילב ידיים וחיתה להנהגה שתעשה את העבודה במקומו... ו... ו... ואילו אתה...?? אתה?? אתה כעת תחליט האם אתה ממשיך להיאנח בשברון מתנים ולשאול איפה הנהגה שתפתור את הבעיות במקומך... או ש-עמוד עמוד עמוד ר' יענקל חתן תורה!!! אתה ואתה!! כן... אתה... אני מצביע כעת עליך... אתה קריינא דאגרתא... אתה גם תהיה הפרונוקא... אתה שכ"כ כואב את השנאת חינם... מאוד אכפת לך המצב הרוחני של בחורי ישראל וכן הלאה וכן הלאה... **קום!!! עמוד עמוד עמוד!** אתה תתחיל את המהפכה... אתה תקום ראשון ותיזום את הצעד הראשון שאתה יכול לעשות... ואח"כ גייע "אור מקיף" ותרגיש איך שאתה מתמלא בעוד כוחות ותעצומות נפש... ואז לאט לאט אתה תראה איך שאתה בעצמך יצרת מהפכה... ומכאן ואילך זה כבר יתגלגל מעצמו... והזכויות שמורות לך...

אני רוצה להשתמש בדוגמא מרתקת שיכולה להחכים אותנו:

דוד המלך!! כשדוד נהיה מלך הוא מיד רצה לבנות את בית המקדש!!! דא עקא שעם ישראל לא שיתף פעולה... עם ישראל לא רצו לבנות את בית המקדש... (לא משנה כעת למה... כבר כתבתי על זה כאן בגיליון פעם...) וכפי שסיכמנו אם ישראל לא רוצים

לסלק... לאיים... אבל להשפיע מבפנים... ליצור אוירה שמורה וטהורה... זה רק אתם יכולים לעשות!! אז מה אתם נאנחים ומתלוננים על מה שהצוות לא עושה???

קומו!! קומו אתם בעצמכם ותפעלו... אתם צריכים לבא... בלי חתימות... בלי עצומות... בלי הפגנות... להגיע כמה בחורים בני עליה מבוגרים ולהחליט שאיכפת לנו מהרוחניות של הישיבה!! תנצלו את המעמד שלכם כבחורים מבוגרים ונחשבים בישיבה... (ואם יש צורך תצרכו לשרותכם עוד כמה בחורים חשובים... רק בלי עצומות ובלי שמות מבצעים ולא מטא מפלגה) ותתחילו ליצור אוירה של אכפתיות ואפס סובלנות מול בחורים שהורסים לא את השם של הישיבה... אלא את **השראת השכינה** של הישיבה... (האמת היא שלא הייתי מעיז ליצור אוירה כזו בישיבה... אבל היום יש מישהו שכבר הקדים אותי... היום יש לכל ישיבה את הרשם שלה שהתפקיד שלו לדאוג לקוסמטיקה של הישיבה... יש לו את המשתפי"ם שלו שצריכים לדאוג בצורה אלגנטית שזה יראה טוב... להזיז לצד כל מיני בחורים שלא עושים רושם מספיק טוב... ואת זה אתם מכילים!!! אתם מבינים שהישיבה צריכה את הפוטוגנויות הזו... אז זהו!!! שאם לרשם מותר... אז גם לך מותר... גם לך מותר לדאוג לפוטוגנויות הרוחנית שלא יראה בך ערות דבר ושם מאחריך...)

הגמ' בשבת אומרת שהראשונים שנענשו בירושלים... מי זה היה?? **"אנשים שקיימו את כל התורה כולה מאלי" עד תי"ו"**...

רק מה??? למה הם נענשו?? מה היה החטא שלהם??

הנביא אומר הגדרה שקולעת ישר ללב של הנקודה:
"האנשים הנאנחים והנאנקים על התועבות הנעשות בתורה"
שמעת הגדרה?? שמעת מי היו האנשים האלו?? מדובר בבחורים הכי טובים בישיבה... כאלו שקיימו את כל התורה כולה... למדו שלוש סדרים בהתמדה... הגיעו לתפילות בזמן... נו... אז מה היה החטא שלהם???

שהם נאנחו ונאנקו על התועבות הנעשות בתוכה!!!
כל כמה ימים היית שומע אותם נאנחים על סמארטפונים שיש בישיבה ועל הרמה הרוחנית של הבחורים... **ותכל'ס הם לא עשו כלום!!!** למה הם לא עשו?? כי הם חיכו שההנהגה תעשה את זה... נו... ומה קרה בסוף?? וממקדשי תחלו!! הם היו הראשונים שנענשו... כי גם אם ההנהגה אשמה במחלל... אבל אתה שנמצא בשטח... בזירה... אתה עוד יותר אשם... מה אתה נאנח?? מה אתה נאנק לראות תועבות?? קום ותתפוס יוזמה ותזעזע את אמות הסיפים... ההנהגה היא תמיד יותר מוגבלת מן... אתה בשטח!! אתה בזירה!! איך אתה רואה תועבות ונאנח וממשיך הלאה?? קומו!! עמדו!!! ותפסיקו לשלב ידיים ולחכות להנהגה... אתם תביעו את האכפתיות שלכם!!! אתם תזעזעו את אמות הסיפים עד שהצוות של הישיבה יגיד לכם סטופ... (ברור שזה צריך להיות מתואם עם ההנהלה הרוחנית של הישיבה... גם אם לא בהסכמה רשמית... לה"פ בקריצת עין... או יותר נכון בשתיקה והתעלמות... אל תצפו לשיתוף פעולה גורף... מהסיבות שהזכרתי...) זו דוגמא אחת... אם ירצה ה' בשבוע הבא נמשיך לדוגמאות הבאות שמחוץ לישיבה...

הבנת את הדוגמא?? לא משלבים ידיים ומחכים לציבור החרדי שיזיז את עצמו... כי כל ישות שהיא לא תלויה בך... אתה לא יכול להזיז אותה...

כאן לא נותר לך אלא להתניע את המנוע האישי שלו!!! שזה כן תלוי בך... ולדהור קדימה... לא לחכות שהציבור החרדי יתעורר... כי הציבור החרדי מחכה לך... שאתה תעורר אותו...

כמה דוגמאות פרקטיות: ניגש לאחד הנושאים הכאובים...

בישיבות שמותר בהם פלאפונים... ישנה לדאבוננו תופעה שישנם כאלו שמחזיקים פלאפון שנראה כשר ותכל'ס זה לא... לא בדיוק כשר...

עכשיו ככה: הראשי ישיבות שוברים את הראש מה לעשות עם הפירצה הזו!! איך לתקן את זה... וזה באמת כאב ראש... **אבל למי?? לראש ישיבה!!!** כי סו"ס ראש ישיבה מייצג את ההנהגה הרשמית של הישיבה... ולכן כל נקיטת פעולה מצידו צריכה להיות מחושבת... **ואכן מגיע המקום שלכם!!!** אתם הבחורים שאכפת לכם!! הגיע הזמן שתבינו: ישנם דברים שהראש ישיבה לא יכול לעשות ואתם כן יכולים לעשות... סליחה אתם... לא אתם... **אתה!!!** אתה כבחור שאיכפת לך ש"היה מחנין קדוש ולא יראה בך ערות דבר..." אתה לבד!! יכול ליצור אוירה שמורה וטהורה בישיבה... בלי חתימות... בלי עצומות... בלי הפגנות... אתה פשוט מחמם את האוירה ומחליט יחד עם עוד שני בחורים טובים ומובילים בישיבה שאנחנו לא מוכנים שבחורים יחזיקו כאן "תואם כשר..." נקודה!!! לא יקום ולא יהיה!! וברגע שאתה רואה בחור שמחזיק כזה פלאפון... אתה ועוד שני חברים שלך "מרימים" אותו בצעקות... לא ממקום של צוליי"ם שצועקים גוואלד שודדים אלא ממקום של בחורים מכובדים ומבוגרים שאיכפת להם מהישיבה ומעבירים מסר מכובד חד משמעי ולא מתפשר שאנחנו לא מתכוונים לעבור על זה בשתיקה... עכשיו שתבין: הראש ישיבה לא יכול לצעוק על הבחור הזה... (למה?? כי תקלוט בחור שמחזיק כזה פלאפון לא צריך לצעוק עליו... אלא לזרוק אותו מהישיבה על טיל... ולזרוק אותו מהישיבה אי אפשר מכל מיני סיבות שאתה יודע ולא צריך לדעת... וממילא הראש ישיבה בחיים לא יצעק עליו!!! כי... אם הוא יצעק עליו יתקבל רושם שמי שיש לו "תואם כשר" מקבל דו"ח עם נקודות ויכול להמשיך לנסוע הלאה בלי שליטה... אתה מבין שזה בלתי אפשרי?? כעת הכנסתי אותך פה על קצה המזלג לשיקולים נוסח מערכת... בקיצור: יש כל מיני שיקולים רב מערכתיים שאתה צעיר מידי להבין אותם...) אבל אתה וחבר שלך מהקיבוץ.. אתם כן יכולים וכן צריכים לצעוק עליו!!! זה מתבקש!!! ואיך אפשר שלא... **אתה מכיר את הפזזה המוכרת הזו שיושבים כמה בחורים בני עליה בישיבה... יושבים ונאנחים על המצב הרוחני הירוד של הבחורים בישיבה... נאנחים וכואבים על המכשירים שיש בפנימיה... ואז כמובן מותחים ביקורת למה הצוות לא עושה כלום... למה המשגיח יודע שיש בחדרים כך וכך ולא עושה כלום... ואני אוחז שמגיע לכם מכות!!!**

אתה יודע למה?? כי מה אתם רוצים מההנהגה?? מה אתם רוצים מהצוות של הישיבה?? למה אתם חושבים שלהם יש השפעה יותר מכם??

הרי בינינו... לצוות של הישיבה אין באמת את הכלים להשפיע מתוך הישיבה... הם יכולים במקרה הטוב

ביהמ"ק... אז אי אפשר לזוז קדימה... כי צריך "לשכנו **תדרשו...**" ואם כלל ישראל לא דורשים וחפצים בביהמ"ק אז הכל תקוע... **נו... מה עושה דוד המלך???** דוד בהתחלה מנסה להשפיע... להסביר... אבל דוד רואה שעם ישראל לא... לא איתו... לא משתכנעים... לא משתפים פעולה... **נו... מה עושים בכה מצב???**

נו... תגיד אתה... מרימים ידיים ונאנחים... אוי... הדור שלנו... דור ירוד... ונכנסים למיטה... ובבקשה... תעדכן אותי מתי הדור שלנו יחליט לזוז...

אז זהו שלא!!! דוד רואה שאין שיתוף פעולה מצד כלל ישראל...

אין בעיה! לא צריך!!! אני אסתדר לבד... דוד מפסיק לדבר על הנושא... והוא מתחיל לעבוד בשקט... לבד... באופן עצמאי... **מה עושה דוד??** הוא מתחיל לא פחות ולא יותר לעשות מלחמות... מדובר במלחמות הרשות... הוא יוצא עם הגיבורים שלו... עם העובדי ה' שכן סרים למשמעת... והם יוצאים וכובשים מדינות שלימות... וחוזרים עם כמויות של שלל וביזה... כמויות אסטרונומיות של זהב ונחושת וכסף... ואת ההכלל דוד המלך מקדיש לבית המקדש!! וככה דוד שוב הולך למלחמה ושוב חוזר עם אוצרות בלתי נדלים של כסף וזהב והוא מוציא לכולם את העיניים... אוה... כמה כסף וזהב... למי כל זה? להון האישי של דוד המלך??

מה פתאום!! ההכלל ישירות לבית המקדש!!!
אסור לנגוע... אסור ליהנות אפילו בשווה פרוטה... זה מעילה... עם ישראל כבר מסונוורים לגמרי מההון האדיר שנצבר כאן... ודוד שותק... לא מדבר!! לא משכנע... רק ממשיך בדרכו... ממשיך להגדיל את ההון של אוצרות בית ה'...

נו... תנסה כעת לדמיין לבד לאן זה מתפתח... לאט לאט נוצר מהפכה תדמיתית שקיטה... הנושא של בנין בית המקדש מתחיל לקבל איזושהי יוקרה... העויילים קולט שבית המקדש זה כבר לא עוד איזה עמותה צולעת עם חובות שכולם בורחים ממנה... לא... מדובר פה **בעמותה שמגלגלת מיליארדים!!!** וככה... בלי לדבר מילה דוד המלך יוצר מהפכה תדמיתית... בית המקדש מתחיל ליצור עניין רב... ואז בסוף ימיו של דוד הוא מתחיל לקצור את הפירות... "שמחתי באומרים לי בית ה' נלך..."

הנה לך דוגמא מאוד ממחישה של מהפך ציבורי שצריך לקרות!! דוד המלך עומד חסר אונים מול ציבור עקשן שלא משתף פעולה... מול אנשים מתון המערכת שתוקעים מקלות בגלגלים ולא נותנים לזה לקרות... אז מה אנחנו היינו עושים?? היינו נאנחים... מאשימים את הדור הזה וזהו... נסוגים לאחור... מה אעשה... זה לא תלוי בי... זה תלוי בציבור... בהנהגה... אז זהו שלא!! דוד לא נעצר מול הקיר הזה!! הוא יוצא לדרך לבד!! הוא פועל מזוית עצמאית... וחותר אליה לבד... הוא מפעיל את כל האנרגיות האיטיות שלו ואת כל המשאבים שתלויים בו... הוא מכוין אותם לשם... וכן הוא יוצר מהפכה ציבורית מלמטה!!!

מאיפה התחיל הכאוס של חטא

המרגלים???

בשבת הקרובה אנחנו נפגוש שני סוגי מרגלים... יש את השניים עשר מרגלים ששלח משה לתור את הארץ ואוי אוי מה קרה... איזה אסון קרה מזה... ולעומת זאת יש את המרגלים של ההפטרה... שיהושע בן נון שולח שני מרגלים חרש לתור את ארץ כנען... הכל הולכים... חוזרים עם מידע... והכל מסתיים בלי פרץ ובלי יוצאת ובלי צווחה ובכי ברחובותינו... **מעניין לעשות בדיקת**

עומק:

מה ההבדל בין המרגלים של משה למרגלים של יהושע?

אז כמובן שיש את ההבדלים הפשוטים... (סוף סוף מדובר בכלב ופנחס) אבל בכל זאת!!! לא זו הההנקודה... אתה יודע מה הנקודה??

נקודת ההבדל היא: שהמרגלים של הפרשה שלנו... זה מרגלים שלנו!!! אנחנו לא סמכנו על משה רבינו...

אנחנו דרשנו מה שנקרא ועדת חקירה ממלכתית... אנחנו רצינו להיות בעניינים ולפקח על העסק מקרוב ולכן "תקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו..." ממילא כשמגיעה כזו דרישה, כאן יש צורך בשקיפות מלאה!!! כאן כל שט שולח משקיף יצוגי מציוד... וממילא כשהמרגלים חוזרים יש פה שימוע רשמי ומתן עדויות פומבי שכל נציג שטט ומוסר את עדותו מול משה רבינו... ששך זה נראה מה הפלא שהעסק יוצא מכלל שליטה... אבל!!! אצל יהושע בן נון זה עולם אחר לגמרי... כלל ישראל בכלל לא בתמונה... אנחנו סומכים על יהושע בן נון בעיניים עצומות... "כל אשר תאמר אלינו נעשה וכל אשר תשלחנו נלך..." רק מה?? ליהושע בן נון בעצמו יש איזה בידור טכני נקודתי כיצד לתכנן את פני החזית... בשביל זה יהושע בן נון שולח את האנשים שלו... את האנשים שנאמנים עליו והם פועלים על פיו והוזרים אלי עם המידע המבוקש... מכאלו מרגלים חרש לא יכול לצאת שום נזק... כי אין פה איזה חוות דעת חיצונית וביקורת של העם מול יהושע בן נון... אז אמנם מצידו של משה רבינו לא היתה בעיה... אדרבה... "וייטב בעיני הדבר..." משה רבינו דווקא בעד שתהיה שקיפות מלאה... שאף אחד לא יחשוב שמסתירים משהו מתחת השלחן... אבל עלינו!!! עלינו היתה התביעה... למה אתם לא סומכים על משה רבינו... תחליטו... האם "ויאמינו בה" ובמשה עבדו" או לא?? אם אתם מאמינים במשה... אז תתנו לו... תתנו לו לשלוח את האנשים הנאמנים אליו... תנו לו לשלוח את כלב ופנחס חרש... שהם יגידו לו... הם יתנו לו את כל הפרטים ושם הנושא יסגר... **ואם**

נתרגם את זה למושגי דורנו: יש כאלו שחוששים מאנשי חצר שמסתובבים בביתם של גדולי הדור ויש להם אולי השפעה על שיקול דעתו של הרב... ולכן מה?? מה אתה רוצה?? שהרב לא ישלח את המרגלים חרש שלו... אלא תהיה שקיפות מלאה... שאתה תשלח את ה"איש אחד לשבט" שלך... והוא יגיש את הדיאגנוזה?? אז זהו ש... שזה לא בא בחשבון...

בא לא ניכנס כעת לחשש הזה... מה שבטוח דבר אחד: רב שאתה לא סומך על האנשים שלו... במילים אחרות אתה לא סומך עליהם!!! אני לא הולך כעת לחנך אותך... אני רק אומר לך: לרב הזה אל תנך! כי הרי תסכים איתי שאתה לא הולך לרב שאתה לא סומך עליו... רק מה? אני כן סומך עליו... אני רק לא סומך על האנשים שלו... **אז זהו שלא!!!** אם אתה לא סומך על מי שהוא סומך... המשמעות היא שאתה לא סומך עליו וממילא עדיף יותר שלא תלך אליו... שתביך: בפרשת חוקת כלל ישראל אומרים למשה בפירוש: למה העליתנו ממצרים למית אותי... אנחנו לא סומכים עליך... בסידור כמה שזה היה חמור וזה הסתיים בנחשים השרפים... אבל זה עדיין היה פחות גרוע מחטא המרגלים... לא להאמין במשה זה גרוע... אבל כשה מגיע בצורה מפורשת ובכנות אפשר לסיים את זה מהר... אבל כשמסתחיל פה מערבולת... אנחנו סומכים אבל תגיש מסמכים ותתן לנו להביא משקיפים מציודנו... זה עלול להסתיים בחטא המרגלים... תחפש לעצמך את הרב שאתה סומך עליו בעיניים עצומות...

אזעקה נשמעת כעת בצומת- 'גילת' ברנן, ב'פדוים' -- לציון ברניה...

אזעקה נשמעת כעת בחולית, כרם שלום, תלמי יוסף, שדה ניצן, בני נצרים... אבל הלו... לא להיבהל... הפעם זה קול תרועת חצוצרות... כי יש יום קראו **נצרים**... קומו ונעלה ציון בית ה' אלוקינו... עולים יחד להבאת הביכורים... כולם מתאספים ויוצאים יחד בשמחה רבה... יניב עם ביכורי התאנים... ו' שלמה עם ביכורי החיטה... כל אחד עם הביכורים שלו... ומתחילים בתהלוכה בשמחה גיל ורגן... והשור מהלך לפניו וקרניו מצופין זהב ועטרה של זית בראשו והחליל מכה לפניו... עד שהם מתחילים להתקרב לעין הבשור!!!

לבנתיים אזעקה נשמעת כעת באופקים, תפרח, פדוים, פטיש, אורים, האמת היא שברגע הראשון יענקי נבהל... יש לו סיטוים מאזעקות... קולות חזקים מידי מזכירים לו ריצה מבוהלת למקלטים... אבל לא יענקי!!! זה בסה"כ קולו של ראש המעמד שמכריז קומו ונעלה ציון בית ה' אלוקינו... כן... פעם אזעקה היתה נשמעת כשהטיל מעזה מתקרב... והיום אזעקה נשמעת כשהתהלוכה בית ה' מתחילה להתקרב לאזורנו... כל תושבי אופקים והסביבה יוצאים בשיר וגם גילת ורגן... ופדוים(ם) ה' ישובו ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם... ואז בצומת אורים!! שם היה המפגש המרגש... שלום עליכם, תושבי אופקים מה לכם פה ומי לכם פה?? והם עונים: לעלות לבית ה' אלוקינו... רגע... ומי אתם?? אנחנו מישוב ניר עוז ועין השלושה... אוהו... ברוך מחיה המתים... כמה דאגנו לכם... כמה פעמים נשמעו אזעקות באזורים וחששנו לגורלכם... והנה שמתי פקודתך שלום לא ישמע עוד חסם בארץך שוד ושבר בגבולייך...

והנה לפתע מצד ימין... אי שם מרחוק נציפים המוני המוני אנשים עומדים מרוחק... קול צופיך נוטלים את המשקפת ומשקיפים... מי זה שם מתקרב מרחוק??? אוהו... לא יאומן!!! אתם יודעים את מי אנחנו רואים שם מרחוק??? כל תושבי חאן יונס- "והלכו אליך שחוח בני מענייך והשתחוו על כפות רגלייך כל מנאציין וקראו לך עיר ה' ציון קדוש ישראל..." הם עומדים מרחוק... שחוחים... מביישים... כנועים ומכבדים... כן... הם יודעים בדיוק לאן אנחנו עולים... אנחנו עולים ל-מה שפעם היה נקרא מסגד אל אקצא... אוי אוי אוי... פעם רק היית אומר מילה בהקשר הזה... כל הדרום היה בוור... "ותפחד תמיד מפני חמת המציק כאשר כונן להשחית" ואילו היום?? "איה!!! איה חמת המציק" איה הוא... שחוח...

והתהלוכה שהולכת ומתעצמת... כעת מתקרבת לצומת שער הנגב... שם מצטרפים אלינו כל תושבי שדרות... נתיבות... כמובן שתושבי שיבולים וגבעולים ומלילות... הם מופיעים עם ביכורי החיטה שלהם... ואז מפתיעים אותנו תושבי תדהר תאשור וברוש... בטח!!! פסוק מפורש בנביא: "כבוד הלבנון אלייך יבא, ברוש תדהר ותאשור, לפאר מקום מקדשי ומקום רגלי אכבד", אז זהו!!! כעת הגיע ארבע אחרי צהרים...

כעת צריך לעצור את התהלוכה... כעת נחים מעמל הדרך... כידוע: בעליית הביכורים הולכים רק שתי ידות ביום... כלומר: רק שתי שלישי מהיום הולכים... ובשליש האחרון נחים... כולם מתמקמים בשומקום... כן... אנחנו בסה"כ נחים כאן לאסוף כוחות לקראת המשך התהלוכה... הגיע שעת דמדומים... כולם יושבים בקדושה ובטהרה באבהה ואחוה ושלוש ורעות... תושבי הישוב כיסופים מתחילים לשיר נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' וכולם נסחפים אחריהם... תושבי אופקים מתחילים לערוג כאיל תערוג על אופקי מים כן נפשי תערוג אליך אלוקים... באה השמש וכולם פורשים למנוחה... מחר יש לנו עוד יום של מסע בדרך לבית חיינו...

יענקי שלוימי ומוישי מתמקמים וכמובן ישנים רק תחת כיפת השמים!! מפני אוהל הטומאה... אל תשכח שיש לנו פה עסק עם ביכורים שיש לזה קדושת תרומה והיא נפסלת בשלישי לטומאה... לכן אנחנו לא לוקחים סיכונים... יענקי נשכב בתוך השק שינה... ולפתע הוא נבעת!!! רגע רגע... ומה יקרה אם פתאום תהיה אזעקה... לאיפה נברח?? איפה יש לנו מרחב מוגן?? אבא מלטיף את ראשו של יענקי... שכחתי?? אנחנו במרחב הכי מוגן שיכול להיות... וברא ה' על כל מוכן הר ציון ועל **מקראיה** (כל הקרואים והמוזמנים אליה...) ענן יוסם ועשן (להגין עליהם מן העכו"ם- רש"י) ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה (ושבע חופות יש כאן ענן, ועשן, נוגה, אש, להבה, חופה, שכניה- רש"י) אל תדאג יענקי... זה בסדר... כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו... נגמר הפאניקה... הסתיימה ההיסטוריה, הסוף לבהלה ולריצה למקלטים, כי הולך לפניכם ה' ומאסיפכם אלוקי ישראל... די יענקי... תצא מזה...

זה בסדר אבא של יענקי... אל תהיה מוטרד מהפוסט טראומה של יענקי... אנחנו כעת בדרך לטיפול רגשי הכי מקיף ומשלים... אנחנו בדרך ליפה נוף ממוש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון... ברגע שיענקי יגיע לשם הכל יסתדר... עד אבא אל מקדשי קל אבינה... הכל נהיה מוכן... הכל פתאום מסתדר בראש...

---השעה כעת ארבע לפנות בוקר... והניצנים נראו בישוב ניצנים עת הזמיר הגיעו וקול התור נשמע בארצנו... האם אנחנו שומעים נכון?? אנחנו שומעים קולות של אזעקה מכיוון עזה... כן... קול אומרים הודו את ה' צבקות... התאנה חנטה פניה והגפנים ססוד נתנו ריח קומי לך רעיתי, והביאי ביכורים לה'...

תושבי אשדוד מתעוררים לעוד בוקר... מי יודע האם יש לימודים היום או לא? מה מצב ההסלמה בעזה?? אבל לא!!! ביום ההוא יושר השיר הזה בארץ יהודה... כן... ס"ס הגענו לאשדוד!! אשדוד זה כבר בשורה... זה אומר שאנחנו מתחילים להתקרב לירושלים עיר הקודש!!! אשדוד היא כבר הגבול המערבי צפוני של נחלת יהודה... (עוד מעט התהלוכה תפנה ימינה ואנחנו נחצה את שפלת יהודה ומשם נתחיל לטפס בהרי יהודה עד רגע לפני הפיגה... יהודה כידוע קיבל בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים, אשדוד היא בחוף הים, יסודות והמושבות בשפלת יהודה, ירושלים בהרי יהודה, ואחז- תושבי הדרום הגענו מנגב יהודה...) עכ"פ תושבי אשדוד מה לכם פה ומי לכם פה?? שמחתי באומרים לי בית ה' נלך... חסידי אשדוד נפגשים עם ליטאי אופקים תפרח ונתיבות כאיש אחד בלב אחד... ששם עלו שבטים שבטי י-ה באהבה ואחוה ושלוש ורעות-- היא היא עדות ישראל הודות לשם ה'... ואז מתנגנת לה המנגינה של סוף המזמור למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך... כן... למען בית ה' אלוקינו!!! ולו למענו!!! ולו בשבילנו!!! ורק בשביל אדברה נא שלום בך... למען הטאטע זיסער המשותף לכולנו... למען ההר סיני המשותף שלנו שממנו ירדה שנאה לעכו"ם עלינו והם לא מבדילים בינינו... הם שונאים את כולנו כאחד... זורקים על כולנו טילים... הם לא מבדילים בין צבע גרביים וקאפלשוש... למען בית ה' אלוקינו אבקשה טוב לך... אל דאגה תושבי הדרום המבוהלים והסחופים... אל דאגה אחינו שבוערים המעורבות שעברתם תקופה לא פשוטה, אוטוטו יתקיים בנו מקרא שכתוב: הנה לקחתי מיידך את כוס התרעלה את קובעת כוס חמתי לא תוסיפי לשתותה עוד, ושמתיה ביד מוגיין אשר אמרו לנפשך שחי ונעבורה ותשימי לארץ גוון... עורי עורי לבשי עוזך ציון... חשף ה' זרוע קדשו לעיני כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלוקינו!!! כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון!!! כן... שום פסוק לא בדיתי מלבי... את כל זה התנבא עלינו ישעיהו הנביא לפני אלפיים חמש מאות שנה!!! והנה... זה קרוב... קרוב מתמיד... עוד קצת נשימה עמוקה... ועוד קצת המתנה... אם יתמהמה חכה לו כי בא יבא לא יאחר... עוד נקש עם שם סלסלאות הביכורים... ושמחת עולם על ראשינו... נא לשכוח מצלמות... אין צורך להנציח... מדובר בשמחת עענעולם!!!

תרופת הפלא שנקראת פרופורציות!!!

מסע ההלוויה התחיל מבית המנוח בשעות הערב... כל בני המשפחה הלכו אחריו... בכיות והתייפחויות מכל עבר... כולם צועדים אחריו... ואז הגיעו סמוך לבית הקברות ו כאן נעצרו... והתחיל ההספד... הספד אחד ויחיד!!! מי המספיד??? לא תאמינו... הנפטר בעצמו!!!

אבי המשפחה נטל את המקורפון ופתח ביבנה חנוקה ומתמשכת וכולם אחריו גועים בבכיה... ארכו כמה דקות ממושכות עד שהוא הצליח להוציא מילה מפיו... ואז הוא פתח ואמר: אשתי, בני ובנותי נכדי ונכדותי ניני ונינותי היקרים... כן... זה היה לפני שלושים ושתים שנה בדיוק!!! בערב הזה ישבתי ובכיתי... התלוננתי... התמרמרתי למה ה' שונא אותי... כי בשנאת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו... ישבתי ובכיתי בכי של חנינם... ולכן!!! לכן אנחנו פה מידי שנה בוכים בכי לדורות... בעוד כמה דקות אני אפרד מכם... אני אכנס לקברי בכוחות עצמי... אכסה את עצמי בגולל וזופק... ובמשך לילה שלם אני אשכב שם ולא אתלונן!!!! אני רק אגיד תודה רבה לה' על המשפחה הנפלאה שהוא נתן לי שמקיפה אותי כעת באהבה... אני אודה לה' על זה שהוא זיכה אותי בעוד שנה של חיים... ואם חלילה וחס באמצע הלילה מלאך המוות לפתע יופיע אני לא אתלונן... אני אומר שמע ישראל ובידו אפקיד רוחי... אנא מכם בני ובנותי: לא להתלונן!!! מתחנן לפניכם!! לא להיות כפויי טובה... אם אתם חוזרים מכאן ואתם נשארים בחיים תלמדו להגיד תודה על מה שיש...

תודה על המים המתוקים של בארה של מרים... תודה על המקרר העמוס במן שיש בו את כל הטעמים שבעולם... תודה על ענני כבוד שמקיפים אתכם... והכי הכי: ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו וחיי עולם נטע בתוכנו... תבינו שאבא שבשמים הוא הכי הכי טוב... ואם משה רבינו אומר לכם בשורה אולם החליט כך וכך אל תחשבו פעמיים... תדעו מיד שזה הדבר הכי טוב והכי נכון ותרוצו לעשות אותו...

סבא סיים את הספדו האישי... וכל בני המשפחה נפרדו ממנו בדמעות של צער... ויצאו משם מלאי חיזוק בעבודת ה'!!!

סבא נשכב בקברו, ויאסוף רגליו זו אצל זו... הניח ידיו זו על זו והתייחד עם קונו!!! סבא כבר לא בוכה... סבא רק מבקש סליחה מה' על מה שהיה ובמשך כל הלילה הוא מודה לה' על כל הטובות והחסדים... ולפתע בום!!!! סבא מרגיש שמשוה נופל עליו... סבא פוקח עין אחת... אוהו... אני לא מאמיני!!!! זה מן!!!! נפל עלי מן... זה אומר שהגיע הבוקר ואני חי!!!! אבל זה לא רק זה... זה אומר גם שה' אוהב אותי... הוא נתן לי מן... ולא סתם נתן לי... אלא נתן לי לפתח הבית... לא סתם לפתח הבית אלא לתוך הבית... לתוך הקבר... סבא פורץ בבכי נורא ואומר: מודה!!!! אני!!! לפניך מלך חי וקיים!!! ש ה ח ז ר ת !!! בי שגמתי בחמלה רבה אמונתך... סבא עדיין קצת חושש... אולי אני חולם... מנסה להזיז אצבע... אוה... זה זז!!! הוא מניח את היד על הלב... כן... זה דופק... סבא ממשיך לשכב והוא פוצח בשבח והודאה: אלוקי, נשמה שנתת בי טהורה היא, אתה בראת, אתה יצרת, אתה נפחת בי, ואמנם אתה עתיד ליטלה ממני!!!! אבל גם להחזירה בי לעתיד לבא!!! ואם ככה... אז כל זמן שהנשמה בקברי... כל זמן שאני חי... בשביל מה נשארת בחיים?? בשביל להודות לך!!! שכן חובת כל היצורים לפניך ה': להודות ולהלל לשבח ולתפארה... בא"ה המחזיר נשמות לפגרים מתיים... סבא מרים את הראש בהירות ומנסה להתיישב בקבר... כן... ה"דבר" הזה ב"ה מצליח להתיישב... ברוך אתה ה' מתי אסורים!!!! סבא מנסה להמשיך להתרומם... רגע... אני אצליח גם לעמוד?? כן... ה"דבר הזה" גם מצליח להיעמד לי... ברוך אתה ה' זוקק כפופים!! חצקל מתחיל ללכת בזהירות... אל תשכח שיש פה עוד קברים... יש פה עוד חברים שמן הסתם נשארו כאן...

---חצקל חזר הבייתה מאושר... שמח... ולא מפסיק להודות לה' על שהחזיר את נשמתו בחזרה לעוד שנה של חסד... אבל!!!! אל תמהר לשמוח... אתה חושב שחצקל חזר לחיים אז זהו זה? אז זהו? מעכשיו הכל טוב??? איפה... הוא רק חוזר הבייתה ומה הוא רואה?? בלגן... סקנדל... הכל מלוכלך... נו... הוא פותח את המקרר... רוצה לשתות חלב?? אין!! בדיוק נגמר החלב... רגע ואיפה העיתון?? לא יודע... בזמן האחרון יש למערכת ההפצה כל מיני פיקשוסים... הם מגיעים מידי מאוחר... טוב... נו... אחרי חצי שעה סו"ס הגיע העיתון... הוא פותח את העיתון ותנחש מה כתוב?? שמקימים ממשלה שמאלנית נגד החרדים... יקצצו לנו בקצבאות... יצרו את דרכינו... אוי אוי אוי...

נו... מה אתה אומר על כזה בוקר שהתחיל על רגל שמאל... גם אין חלב... גם אין עיתון... וגם כשיש עיתון אתה שומע שאנחנו "בחוף" האם חצקל יצליח לחייך הבוקר או לא??? ---אחרי חצי שעה חצקל רואה בחלון את יענקלה... יענקלה הוא אלטער בחור... הוא כבר פה עשרים ושבע!! הוא הספיק לעשות תיפח לפני חטא המרגלים ומימלא גם עליו חיל גזירת תיפח במדבר... והנה... ב"ה הוא איתנו... גם הוא כעת חזר מבית הקברות חיל ושלם... אבל מוזר!! משום מה הוא מחייך!!! אני לא מבין איך הוא מצליח לחייך... הרי שלשום הוא אמר לי שהייתה הצעה טובה שבדיוק ירדה... אז איך הוא מצליח להסתובב מאושר?? מה... יכול להיות שהם כבר החזירו את ההצעה... לך תדע... אולי הם הורידו בגלל שהם רצו קודם כל לראות את התוצאות של הדור ישרים של ליל תשעה באב... אולי... מה אתה אומר?? האם יש היגיון למה יענקלה שמח ומאושר למרות שהוא עדיין רווק מתבגר? ומה תגיד על מקרה עוד יותר עצוב... יש פה את געציל שהוא כבר היה נשוי... אבל הוא היה צריך להתגרש מאשתו בגלל שהיא הייתה משבט אחר... ולפני כמה ימים ראיתי אותו איך שהוא בוכה למשפחותיו... ופתאום היום הוא מאושר ושמח... מה קרה?? מה... הוא שכח שהוא אמור להיות עצוב וממורמר??

---בקיצור: התאריך של תשעה באב בדור המדבר!!! זה היה יום מאוד מאוד מכוון!!! זה היה אמנם יום קשה... אבל גם מאוד מעצים ומחזק... מה יש?? בתחילת הלילה זה מתחיל עם מתח לא נורמלי... לוויית חיות ומצמררות... אנשים נפרדים מיקיריהם... בכיות ויללות קורעות לב... במשך הערב כל אחד מוסר לבני משפחתו צוואות ברורות על איזה טעויות לא לחזור... ואז מגיע רגע הפרידה... זהו... עד כאן ליל תשעה באב... ואז!!! ברגע שמגיע הבוקר... הבוקר של תשעה באב... **פתאום מהפך מאה שמונים מעלות!!!** פתאום כככככולם מאושרים... כולם מחויכים עד לב השמים... כולם שמחים וצוהלים...

מרוגשים... ועל מה?? על כלום!!!! לא קרה כלום!!! שום דבר מיוחד לא קרה היום!!! (אם כבר קרה... קרה דבר נורא שיש הרבה אנשים שנשארו שם בקברים) אבל בכל זאת... מה כן קרה עכשיו שכולם כ"כ מאושרים ושמחים ואדיבים?? מה קרה שיש פתאום כזו אוירה טובה ברחוב?? מה קרה שכולם רגועים ושלוים... לא צועקים... לא מתעצבנים?? מה הקסם של היום הזה?? איזה צ'ק שמן נכנס לכולם בחשבון שכולם ככה רגועים?? התשובה היא: מתנה אחת!!! אחת בלבד עם ישראל קיבל באותו קרא עלי מועד... למתנה הזו קוראים במילה אחת: פרופורציות!!!!

פרופורציות זו ההתרופה בה"א הידיעה לכככל הצרות ביחד... אתמול הסתובבו פה אנשים ממורמרים משלל סיבות... זה מחכה לשידוך... זה מחכה לילדים... זה עצבני שהולכת לקום ממשלה שמאלנית... זה- חם לו... וזה- מישוה נגע לו בכבוד... זה חלם על איזה שטעלע והוא מאוכזב מעצמו... לזה המשכורת מתעכבת... וכמובן החלב שנגמר והחולצות הלא מגוהצות והתורים הארוכים במכולת... ובפרט הנתונים המשפחתיים שלא עומדים בקצב או ביוקרה החברתית... (וזו עוד הרשימה הקצרה...) לכל אחד יש את הסיפור שלו למה הוא מסתובב עם פרצוף ממורמר ועצבני... ואז מגיע לילה אחד ומסדר את ככככל העניינים ביחד!!! ליל תשעה באב... ליל איפוס הגדרות!!! כולם נשכבים בקברים... ומי שיוצא משם... תודה שאני חי... והשאר בנוס...

---כן... למרבה האבסורד תשעה באב היא ה"חגים" בעם ישראל!!! למה?? כי אם בערב ילין בכי... אזי אוטומטית לבוקר רנה!!!

ברגע שבן אדם מאפס הגדרות בבת אחת הוא מבין שהכל מתנה!!! אני מוכרח לומר שזו לא חכמה לומר את זה... כבר הזכרתי כמה פעמים בגיליון זה... שהבני אדם בעולם מתחלקים לשני סוגים... יש את הסוג האופטימי שהכל בסדר והכל ורוד וטוב... ויש את האופי הפסימי... שכל מי שלא עונה יותר משעתיים הוא בחזקת נעדר שמי יודע... כל בדיקת דם הכי קטנה היא מי יודע ה' ישמור... וכל פלאפון שמצלצל במוצאי שבת מי יודע איזה בשורה רוצים להגיד לי... ומי שחי כך הוא חולה!!! הוא צריך ללכת לפסיכולוג והלכתי!!! הלכתי לפסיכולוג ובי"ה אני כבר הרבה פחות פסימי... אבל לכה"פ אני מאושר... אני מאושר שב"ה אני חי והוא ב"ה ענה לי בפלאפון והתברר שהוא חי... המטוס ב"ה לא התרסק... ובמוצאי שבת אמנם הגיע איזה טלפון בהול אבל זה היה מישוה שרצה לדבר איתי בקשר לעלון... אז הוא צעק קצת... בסדר... העיקר שכולם בריאים... להגיד לך שזה בריא??? לא!!!! לא בריא!! הרב שלי שלח אותי לטיפול והלכתי... **אבל!!! גם לי יש זכות דיבור**... חבר שלי... בגיל שלי... שיש לו בלע"ר שמונה ילדים... ובי"ה כולם ילדים טובים ומחונכים והכל בסדר... בי"ה גומרים את החודש והמקרר מלא... ואין בעיות ולא צרות במשפחה... והוא בכל זאת ממורמר?

הוא החולה הגדול ביותר!!! כולו ממורמר עכשיו שאולי תקום ממשלה שמאלנית... ואם הוא לא עבר בבטס השני אי אפשר לדבר איתו... **הוא חולה אמיתי!!!!** ומה אני אעשה שאני לא רוצה לקלל אותו... אני לא מאחל לו שיעבור לו בראש את התסריטי אימה שהיו לי פעם... אני לא מאחל לו שיהיה לו את הפחדים והחששות והפסימיות שהייתה לי... אבל אם היה לו רבע מזה הוא כבר היה מאושר!!! הוא היה מסתכל ימינה ושמאלה ויודע להעריך את החיים... **ואני אומר לך עם יד על הלב:** אני לא מאחל לאף אחד!!! מניסיון אישי אל תהיו פסימיים!!! אני אומר את זה בשם כל הפסימיים וההיסטריים... האמת היא שבהתחלה חשבתי שאולי זה כדאי... נכון... אני משוגע... יש לי פחדים ואני היסטרי מכל מיני חששות רחוקות... אבל בזכות זה אני הרבה יותר כנוע לרבש"ע... ואני בעל כרחי נאלץ להיות עניו ושפל ברוך כי אני פשוט מפחד על העור שלי... והכי הכי: אני יודע להעריך כל דבר!!! אני יודע להעריך שקמים בבוקר וכולם בריאים ושלימים... אז אולי כדאי ככה לחיות... אבל לא!! מו"ר שליט"א הורה לי שלא!!! איך אומרים?? **"לא בריא להיות חולה"**... התורה לא מעודדת אנשים חלשים בנפש שלהם... התורה רוצה שתהיה חזק ובריא ומהמקום הזה תכניע את הנפש שלך!! ה' היה יכול לברא עולם של יתושים ונמלות חלשולים ולמשול עליהם... אבל לא!! זה לא כבוד ה' להיות חזק על חלשים!! אדרה... ה' ברא את שור הבר והלוייתן הגדולים והעצומים וליהם!!! עליהם הוא מולך... (אגב: זה הסוד הנורא של ערוו של לוייתן ואכמ"ל) על אותו משקל... אם כולנו חלילה וחס היינו נכנסים למצב מאוזן בליל תשעה באב היינו יוצאים משם בבוקר... כולנו היינו הרבה יותר כנועים... הרבה פחות מתלוננים... היה לנו פרופורציות... אבל הקב"ה לא מחפש את זה... הקב"ה רוצה שיהיה לך טוב!!! שיהיה לך חוזק והעצמה אישית... שלא תזדקק לבריות... ה' יתברך מצידו גם מאחל לך שתהיה עשיר ומלא בנכסים ויהיה לך ברמה העקרונית את התכונה של עשיר ידבר עזות ובכל זאת תכניע אותה!! ה' מעדיף שתהיה חכם לקחת את כל החוסן והחוזק הנפשי הזה ולשעבד ולהכניע אותו מתוך הבנה שהוא הנותן לך כח לעשות חיל ולית לי מגרמי כלום... זה המצב האידיאלי... בלכתחילה ה' לא רוצה אנשים שפופים ושבורים... דא עקא!!! שכשאין ברירה... ברגע שיושמן ישרון ויבעט... אז הקב"ה נאלץ להטיל סנקציות ולספק פרופורציות... אז אנא ממך: תשאר חזק!!! ותדאג בכוחות עצמך ליצור אצל עצמך פרופורציות... כן... יש מקומות שצריך אותך בדחפיות... יש אנשים שסובלים והם צריכים את התמיכה שלך... ודווקא את החוזק שלך... בשביל מה אתה חזק אם לא בשביל לתת להם מצד אחד כח...

ומצד שני לקבל מהם פרופורציות... עכ"פ בין כך ובין כך... לא משנה מי אתה... חזק או חלש... האמת האובסולוטית היא שיש פרופורציות בחיים!! כל תלונה שלנו בחיים נובעת מחוסר פרופורציות... אבל אסיים במילה אחת: בתפילה!!! בתפילה זה המקום היחיד שמוותר להזיז את הפרופורציות לפינה ולמקד את הזום מול המצוקה הנקודתית... אבל רק בתפילה... לא בשבח שלפני כן ולא בהודאה שאח"כ ואכמ"ל...

מספורי המגיד

"מתוך ההפיכה" (סיפור היסטורי מפעים מהעבר הלא רחוק)

פרק ס"ז "אמונת חכמים ללא סייג~"

תקציר:

המו"צ מודיע לרב משה יוסף כי נתגלה לו בחלום אביו של חיים שלום ר' שלמה זלמן ז"ל הוא התחנך לפניו להשיב את השיח עם צארטיל שהיא בת זוג משמים, אם השיח יחזור חיים שלום יהפך לאיש אחר וישוב בתשובה שלימה זה לא ילך על רגל אחת ולפיכך צריכים לתת לתהליך הזה יותר משנה כדי שחיים שלום יבשיל בתוך התהליך, הוא בירך את רב משה יוסף שיחווה נחת אמיתית מהזוג הזה שיזכו לבנים ובני בנים שהולכים בדרך ה'. הוא ביקשו להכניס לענין את אשתו ובתו ולהסביר להם שזה מהלך שמימי וצריכים לסייע למהלך הזה.

רב משה יוסף חזר לבית אך אים מסוגל להעביר את המסר לבני ביתו באשר התנגדותה ידועה, אך משמים מסייעים מות הבית חשה בחושים העדינים שלה עד כמה בעלה מתייסר מגישת הריחוק שהיא נהגת עמו, וחצה לשפר את היחסים ביניהם, היא מסכמת עמו שחצה לצאת לאחת החורשות שמחוץ לעיר כדי לשוחח על משהו חשוב ביותר.

חייל מגיע למסאל סגלוביץ אמן תל אביבי שיועד לאפר שחקנים מהבמה, הוא מבקש ממנו שיאפר אותו עד שאיש לא יוכל להכיר, האומן מקב מחיר מפולפל בתחילה מתנגד החייל אבל כשחאה את עקשנותו של האמן מתרצה הוא למחיר שנקב, האמן מאפר אותו עד שאיש ממכרו אים מכח, החייל יודע שהתחפוש של חשבה למערכה שניצבת בקרב. הוא יפציע את אויבו עם התחפוש הזו ועל ידה יחמוק מהמארב שהם מציבים לו.

השולח האלמוני אכול סקרנות האם מולי נפל בתרגיל שלו:

אי שם באיזה חדרון עלוב מראה ישב לו יצור אלמוני כשהוא כוסס את אצבעותיו בעצבנות רבה, עברו יומיים ועדיין אין תגובה לפתק שהגיב בדי עמל אל תא הדואר של מולי, חשוב לו מאד שמולי ידע בפני מה הוא עומד, יש מי שרוצה לגנוב לו את כלתו בלי להניד עפעף, מה חושב הנבל ההוא שאם יפריד את לינור ממולי יקבל אותה ככלה?

אזוי מיינט ער (ככה הוא חושב) במה יש לו את היכולת להיות פרטנר מתחרה? "ער איז דאך אינשיט ויסענדניגער פערזאן" (אדם נבער מכל השכלה) וואס האט ער צו פאקויפן? אפשר וואס ער האט געלערנט אין דיא שמאלע געסאלאך פון מאה שערים. (מה יש לו למכור? אולי מה שלמד בסמטאות הצרות של מאה שערים.)

מולי למרות החסרונות שלו יש לו את המעלות המיוחדות שלו שאי אפשר לבטל אותן, אם לינור התרצתה להתארס איתו למרות השוני הרב שביניהם, סימן שיש לו מה למכור, לינור ברת דעת מופלגת ולמרות שיש בה איזו תמימות היא חריפת שכל ביותר עם המון אינטליגנציה, למולי יש מה להציע לה, אך מה יש למחרחרר נקוב ההשכלה להציע לה תמורתו?

הדבר היחיד שהוא יודע פרפקט, להפריד! בכך אין ספק שהוא מומחה גדול, הוא כבר התייעל בכל מיני מקומות, מה אכפת לו שמולי נושא את לינור? האם עד כדי כך השנאה מעוררת אותו?

(הוא שכח שהוא עצמו פועל כל הימים בחזיתות שונות עם מניעים לא שונים, אבל הגמל אינו רואה רק את דבשת זולתו)

כדי להרוס לו את התוכנית המזהירה החליט לחשוף את יריבו בפני מולי, הוא יבוא אל המסעדה ויראה אותו, הוא יתחלחל כשיגלה אותו במסעדה של האחים "משה וצחי אמסיל" מסעדת טריפה מוצהרת, הוא לא יאמין עד להיכן ירד שונטי אביב הצ'אלמער לשעבר שזרק את כל האידישקייט לים, הוא מתבייש בכל עברו, לפיכך בחר לעצמו שם עברי מצלצל ביותר, כאילו היה מתבולל מדורי דורות.

מה הוא חושב, שעם שם גרנדיזי אפשר לרמות? וואס אקט ער א'ציניק (מה הוא מקשקש בקומקום) כל מי שישוחח עמו מעט יראה שהוא נבער מכל השכלה, אני זוכר אותו בימים עברו, כשהלך עם כל הלבוש הירושלמי שדבר אחד לא חסר בו, רק הלב לא היה שם מעולם, הכל היה תחפושת, עוד בהיותו ילד ידע האלמוני כי אותו אביב הוא "קייליקער" (מקולקל) אמיתי, אפילו קורטוב של יראת שמים לא מונחת הייתה בכל שלל בגדיו.

הפלא אף הצליח לעבוד על כולם שנים רבות שהוא בחור ירא ושלם כליל המעלות, על כולם עבד אבל לא עליו (כי הוא היה חבר שבפניו נשפכו כל הסודות) אפילו רב ליבל ועורקער השועל הערמומי הגדול לא עמד על טיבו של הנבל.

השאלה שהטרודה אותו כעת, האם מולי אמין דיו כדי ללכת למסעדה ההיא, הוא מכיר אותו כ'מוג לב' אמיתי, הוא לא יעז להיכנס למסעדה ההיא משתי סיבות.

זוהי מסעדת יוקרה, רק אנשים אמידים מאד מרשים לעצמם להגיע למקום הזה, מולי אינו מאלו שיכולים להרשות לעצמם ארוחה במקום כזה, ממה הוא מתפרנס? מאיזו משכורת קטנה שבקושי מספיקה לקנות עמה חפיסת סיגריות ועוד שתיה.

אפילו אם היה יכול להרשות לו, אבל הוא לא יכניס לפיו איזה "דבר אחר" מאודה או מכל השרצים אשר במקום לרחוש על הרצפה רוחשים על השולחן, ה' ישמור ויציל, אז הוא לא יתפתה להגיע.

אבל חבל מאד אם יירדע, לדעת האלמוני הגיע זמנו של אביב שונטי להיעלם, מעניין אף מצליח הנבל הזה כ'כ לצבור ממון שיש לו כספים רבים מהצד לבזבז לא רק על עצמו אלא גם על הבהמה שנגררת אחריו?

מספורי המגיד

מעניין, תמיד היה ידוע אותו אביב כעכבר ששוכב על דיגרים, בקושי יכול הוא לפתוח את הארנק, הוא אהב לחוש אותו תפוח מלא במצלצלים ושטרות זה גורם לו עונג עילאי, להוציא משם כסף, או כמה כואב הלב. מאז שהכיר אותו, הוא אהב כסף והרבה כסף מכל המינים והגוונים, כמה שצבר לא היה מספיק לו, בשביל זה עשה המון תרגילים מצחינים שהביאו לו את הכסף, אבל להקדיש כל כך הרבה כסף על אותה בהמה, רק בשביל לשבור את השידוך של מולי, בשביל מה? מה ייצא לך מזה?! מולי חייב לדעת כדי להתמודד מולו.

האלמוני גונח מעומק לבו, האם כל ההשקעה שלו הלכה לתהום? אולי טעה בחישוב, המסעדה של האחים אמסילי היא לא המקום לחשוף את אביב שונטי בפני מולי, אבל לא הייתה לו דרך אחרת אך להביא לחשיפה, אבל הוא לא נואש לחלוטין, אולי יצליח התרגיל שלו, יש סיכוי גדול שמולי יפול לפח שטמן לו, עד כמה שהוא מכיר את מולי יש סיכוי גדול שיתגרה ללכת למקום כי הוא יצור סקן מאד.

הפתק ששלח לו יעורר אצלו סערת רוחות, בשל כך הוא כן מסוגל לדרך שם ולהזמין לעצמו רק כוס סודה או לימון, אחרי זה יעלם, בינתיים יוכל לשזוף את עיניו על שונטי היקר אלא שזה גם מסוכן עבור מולי, הוא עלול להיחשף בפני אביב שידוע אך נוקמים, הוא למד פרק אחד או שניים במסכת ההיא, מולי מסתכן אם הוא יתעמת עמו אין לו את הכוחות להתמודד מולו, אבל האמת היא שהוא גם לא אוהב את מולי.

השאלה הקשה שטורדת את מנוחתו זה יומיים, מי יגבר על מי, הסקרנות העצומה של מולי או אמצעי הזהירות שבהם ניחן.

"האם הצלחתי לסבך את העניינים?? צריך לזה אוך רוח, יש לי את זה בסוף, זו התכונה היסודית שמחזיקה אותי על פני הקרקע".

***

הצעת השידוך קורמת עור וגידים:

בשעת ערב מאוחרת יצאו רב משה יוסף ואשתו מחוץ לעיר, רב משה יוסף הרשה לעצמו נסיעה עם חברת "מוניות אייזנבאך" הם נסעו לאחת החורשות מחוץ לעיר כדי שיוכלו לשוחח ברוגע בלי שיצוטטו להם, הם סיכמו עם הנהג ר' שולם אזולאי שהיה אדם חביב שידע לשמור על שתיקה כשצריך, הם התיישבו על אחת הגדרות ושאלו את האויר הצלול, השקט עזר מאד לשניהם לשבור את הקרח.

לאחר שווידאו שניהם כי אין אף אדם באזור, הייתה ציפורה הראשונה ליטול את רשות הדיבור, היא פרצה בבכי רב בשעה שביקשה את סליחתו על כל השנים הרבות בהן רבה איתו בשל פגיעות וחשבונות קטנוניים, ככל שעוברות השנים מבינה היא את הטעות החמורה כאשר הפכה להיות במקום "עזר" ל"כנגד".

היא הודתה בפניו שכמה שנים שרצתה לעשות איתו סולחה אבל לא אזרה אומץ, אך היום חשה שצורת חיים כזו לא בריאה הבית נהרס לאיטו ואם כל אחד יחכה לזולתו הבית יתמוטט, היום נפל האסימון היא מרגישה שמהו גדול עובר עליו הוא צריך את השיתוף שלה והוא חושש להוציא זאת אליה, בשל הפחד ממלחמות מיותרות, מי יודע מה עלול להיות אם ימשיכו במלחמות המיותרות, היא החליטה שתעשה את המעשה בלי לחכות עליו.

היא מבקשת שלמען ה' יסלח לה על כל הצער שציערה אותו ומתפללת לבורא שיסלח לה על כל חטאיה, בשל זה שבאה לבקש ממנו מחילה מכל הלב, היא מבטיחה לו שמעתה ינסו להשיב את הבית לתיקנו, יותר לא יעיבו הוויכוחים הלגיטימיים על שלום הבית, היא תעשה כל מאמץ לתת כתף ולעמוד מאחוריו כפי שהיה בעבר, היא הזכירה את התקופה הקשה כאשר אביה ז'ל לא פסק מלהסית כנגדו בשל היותו "שליימזל" גדול שמשתכר אל צרור נקוב ותבע שתתגרש ממנו, אולם היא שמרה לו נאמנות מוחלטת ולא נגררה לריב מיותר.

רב משה יוסף היה ממש מופתע לגלות כי ציפורה היא זו שנוקטת בקו פיוס, היה זה ממש רמז משמים כי הברכה תשרה מעתה, יש למו'צ' סייעתא דשמיא וכיון שהוא עושה כעת את שליחותו, תשרה הברכה במעשים שהוא מתכוון לנקוט. הוא החדה לה על הצעד המפתיע, הוא סלח לה מכל הלב, רוחו השתפר להפליא, מועקה של שנים נפלה מעליו, לראשונה חש אך העול הכבד שנשא מתחיל להרפות.

הוא לא מיהר לספר לה על השליחות, כדי שהאמירה החדשה לא תתקלקל, הוא אמר לה כמה ווארטים חריפים על הפרשה ששמע באחרונה שהתאימו למצב, ציפורה התנה אחרון קשבת והוסיפה פרשנות כיד רוחה הטובה, השיחה גלשה בקלילות, רק לאחר שחש שלבה מאד מרוקן, החל לספר לה במשפטים קצרים על כל המתחולל.

ההלם היה נורא, השינוי בנושא גרם לציפורה להחליף צבעים כזיקית, היא חשה שעומדת להתעלף מהבשורה הנוראה שהנחית עליה בעלה, פרצי בכיה המר נישאו עד למרחקים, היא שכחה שר' שולם לא מרוחק, הוא יכול להבין כי הם מדברים על נושאים טעונים ביותר, אך לא הייתה מסוגלת להתגבר על עצמה, היא ביכתה את צארטיל בתה הצדקנית הגדולה שעומדת רח'ל להיות "קרבת עולה" שאינו מועיל לכלום. אך אפשר להקריב את המיוחדת שבעולם עם איזה גורנישט ולידיגער (אפס וריקן).

אבל הבכי שלה הפעם לא היה זועם וקורא תיגר, אלא בכי של אמא שנחרדת לגורל בתה שעומדת חלילה וחס לגור עם איזה חילוני ה' ירחם.

מספורי המגיד

רב משה יוסף סיפר לה שאת ההחלטה קיבל המו"צ כמעט עם רוח נבואה, רב שלמה זלמן ז"ל נגלה למו"צ וגילה לו כי צארטיל וחיים שלום הם זיווג משמים, לכן לא נתנו לצארטיל את היכולת להינשא לאדם אחר, אפילו שהיו הצעות רבות שהיו טובות בשבילה, אין להקיש מהמצב של חיים שלום "של אז" על העתיד, כרגע הוא עובר הרבה ניסיונות קשים שקשה לו להתמודד מולם.

אבל אם יושיטו לו חבל הצלה הוא יתפוס בו חזק ויצא מתוך כלא הקליפות, אין מצוה גדולה של פדיון שבויים מהצלת אדם שנפל לידי שליחי השטן, מדובר באדם שיש לו את כל היכולות להיות אחד מגאוני הזמן, אם חלילה וחס ישאר בצבא עלול הוא להיות אחד ממרשיעי הברית, מי ידע אלו מלחמות ינהל נגד הציבור החרדי שדחה אותו.

יש כאן שליחות מאת המו"צ שיחי' שצמח על כך שני ימים לפני שהוציא את הפסק שלו, כל זה אחרי שישב על כך שבעה ימים נקיים, בוחן את כל ההיבטים מכל זוויות ההלכה, הוא הבטיח שתהיה להם סיעתא דשמיא חיים שלום ישוב בתשובה שלימה עוד בטרם יינשא לצארטיל, הבית שלהם יתנהל על טהרת הקודש, הם יזכו לבנים טובים מאד שיגדלו בדרך התורה והקדושה.

"ומה עם הבעיות הנפשיות שלו? הרי הוא סובל מסכיזופרניה עמוקה (פיצול אישיות) וממניה דפרסיה (דיכאון אנוש) לא אחת היה מאושפז בבתי חולים לטיפול נפשי עמוק, האם הוא לא נחשב ל"חולה נפש" שצריך אשפוז במוסד סגור? כל ההתנהלות שלו מעת פטירת אביו מעידה כי הוא סובל מנפש מסוכסכת מאד, למה צארטיל שלנו צריכה לחיות איתו? ה' ירחם"

"אולי אם היא תינשא לו יתרפא מכל הבעיות, הרי צארטיל היא לא סתם אחת, היא דואגת לכל המשוגעות חסרות הדעת של ירושלים שכולן מתקבצות אליה כאל אבן שואבת, כולן מהללות אותה שהיא "אחות רחמניה" היא תזרה צרי ולוט על כל פצעיו, כך ירפא מכל תחלואי הנפש שבאו כתוצאה מבדידות וריחוק.

אני מאמין שאם המו"צ נתן את הברכה שלו לא תצא כל רעה מקיום ההחלטה שלו, האם עדיף לך שתהיה לנו עוד "שורה דיא פריילע" (הבתולה) המשוגעת, הרי היא לא תינשא שוב לאיש, בגלל שמשמים החליטו שחיים שלום הוא הבן זוג שלה ולא איש אחר, למה לנו לומר את ה'לא' ולתקוע מקל בגלגלים?

הבה ניתן לבנו אפרים זלמן את הצ'אנס להציע את השידוך, הוא מחובר מאד לחיים שלום, הוא יציע לו את ההצעה ונראה אך זה יתקדם, אני לא מאמין לרגע אחד שחיים שלום יהיה חצוף להתארס עמה כשהוא דבק בדעות הציוניות שלו.

ציפורה שמעה ועיניה זולגות דמעות ללא סוף, אבל לראשונה לא לחמה היא רק ישבה ובכתה בשקט, בכיה הביע צער עמוק מאד אך לא שידר עונית.

השעון הראה כי השעה מאוחרת למד, זמן ההמתנה שנתנו לר' שולם הסתיים, המונית התקרבה למקום, ר' שולם הוא אדם מאד מסודר, סוכם איתו על שעה מסוימת, מחר יש יום חדש ויש לו הזמנות נוספות.

רב משה יוסף רמז לאשתו שצריכים לסיים את השיחה. הם ישבו ודממו כל הנסיעה, ציפורה הייתה שבורה ורצוצה כשהחלה לחשוב שבעוד תקופה יכנס לביתם חתן שמכל בחינה אינו מתאים להיות חלק מהבית, כמה נלחמה והפכה עולמות שלא יהיה בן בית, לבסוף שום דבר לא מועיל, אי אפשר ללחום כנגד הזיווג הנכון, היא רואה בעצמה אך צארטיל סגרה את הדלת לשידוך.

השאלה כעת במה עליה לבחור: את צארטיל כבחורה מזדקנת שלעולם לא תקים בית, כמו כמה וכמה אומללות שהיא בעצמה מטפלת בהן, או שתינשא...אבל אבוי למי.

איזו בחירה מוצלחת יש כאן? לבחור בין מיתה אחת למיתה אחרת רחמנא ליצלן.

יומיים הסתגרה ציפורה בחדרה ולא אבתה לצאת לחנות, בקושי הסכימה לאכול, נראה כי חרב עליה עולמה לחלוטין. ברם אחרי כן עברה עליה רוח אחרת, היא החלה להפנים שיש דברים גדולים ממנה והיא לא יכולה להפוך עולמות, עליה לעמוד מהצד ולתת לעניינים להתגלגל מעצמם.

לאחר שבוע גברה על עצמה ונתנה לרב משה יוסף את סימן הדרך שיכול הוא לדבר עם צארטיל ולהכין אותה לחזרת השידוך.

עוד באותו יום סימן רב משה יוסף לצארטיל שבשעה מאוחרת ההורים רוצים לדבר איתה על משהו חשוב.

***

נעשה ונשמע בלי מירכאות:

צארטיל לא התחילה לחלום על השינוי הדרסטי בעמדת ההורים, היא הייתה המומה לשמוע כי ההורים בברכת המו"צ שליט"א החליטו להחזיר את השידוך לחיים שלום למרות מצבו הרוחני, יקבע תאריך רק לעוד שנה כדי שיהיה לחיים שלום פרק זמן לפרוש מהצבא ולשוב אל המחנה.

"המו"צ היה נחרץ כי זו היא האפשרות היחידה לחלץ את חיים שלום מאחזת הסט"א, הוא ביקר את הבית שיוקם כי יהיה על טהרת הקודש". אמרו שניהם בנשימה אחת

צארטיל הצדיקה פרצה בבכי סוער, היא לא האמינה למשמע אוזניה שאמה ואביה יאמרו לה לשוב אל השידוך, בפרט בזמן הזה בו הוא כל כך מרוחק, נשמע לה הדבר הכי אבסורדי בעולם, שעה ארוכה התמוגגה בבכי לאחר שהפנימה את הדברים החדיעה כי היא לא מערערת לרגע על דברי המו"צ שיחי'.

מפראהבישט

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זיועניכ"א

סגולת הצדיק משטפנשט זי"ע"א

אבי [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנשט] **זי"ע, אמר:** מי שרוצה לזכות לשבת שמחה שידבר כליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור ממונו, שידבר לפחות משולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

ליל שישי פרשת שלח תשפ"א גליון 33

תורת שלום מתורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

פרקי אבות - פרק ג

העסק בעבודת הבורא השוב יותר משמיעת שיחת העופות

האדמו"ר הק' כמוהם, ולמה צריך השליח לבוא ולהגיד שהמחותנים בעולם העליון הולכים כבר. ואם האדמו"ר הק' לא יודע מהציפורים, רק המחותנים יודעים על ידי הציפורים, למה אתם שותקים?

השיב לו הרבי שלום הגדול 'סי נישט קיין ראייה. איך האב נישט קיין צייט צו צו גיין צים פענסטער ארויס צו קוקען אויף די פייגלאך, אין זעהן ווי די פייגלאך שפילען זיך, ווייל איך בין אזוי פארנימען מיט זיך. (אין זו ראייה, אני אין לי זמן לגשת אל החלון להסתכל החוצה על הציפורים, ולראות איך שהציפורים משחקים, כיון שאני כל כך עסוק עם עצמי).

כתבי רבי מרדכי אהרן פישמאן ז"ל, בשם הרה"ק רבי אברהם אילמלך שפירא זצ"ל

מהציפורים העפות, אשר המחותנים מהעולם העליון כבר לבשו בגדי יום טוב כדי ללכת אל החופה. אמר הרבי שלום הגדול להגבאי שלו שיביא לו הבגדי יום טוב כדי ללכת לחופה.

אחר כך בא שוב פעם שליח ואמר להרבי שלום הגדול כי המחותנים שמעו מהציפורים העפות מחוץ לחלון⁽³⁾, שהמחותנים מהעולם העליון כבר הולכים לחופה, והחל הרבי שלום הגדול גם הוא ללכת עם גיסו להחופה. אז אמר גיסו הרבי אריה לייב, רב בינדער, להרבי שלום הגדול: אני מאמין באמונה שלימה כי אם המחותנים שלכם יודעים מהציפורים מה שבעולם העליון, יודע גם

"כל שמעשיו מרובין מחכמתו, חכמתו מתקיימת" (אבות פרק ג משנה ח).

בזמן שהתחתן הק' רבי שלום מפראהבישט עם הגזע של הק' רבי הירש לייב אליקער זי"ע⁽¹⁾, ובהתאסף הצדיקים והחסידים ביום החופה, ישבו רבי שלום הגדול עם גיסו הק' רבי אריה לייב הרב מבינדער⁽²⁾ אחי הק' מסאווראן, בבית מיוחד.

בא שליח מיוחד ואמר לרבי שלום הגדול, כי המחותנים הביטו מבעד לחלון ושמעו

השלמות וציונים

אמר הבעש"ט להמוכח שישב עמו בעגלה שלו, וישב עמו, ויאמר לו הבעש"ט 'הלא ידוע לי שכל עיקר ביאתך אלי היה רק למען תלמד חכמת שיחת עופות וכו', בא ואלמדך באר היטב'. והפתיחה היה, הנה ידוע שבמרכבה העליונה הוא פני שור פני אדם פני נשר פני אריה, והנה המובחר שבמרכבה הוא פני אדם וממנה נמשך החיות לאדם התחתון ומפני שור של מעלה בהשתלשלות המדרגות דרך עלה ועלול וצמצומים רבים נמשך החיות לכל הבהמות של מטה, ומפני אריה נמשך החיות לכל חיות ועופות, זהו כללו של דבר, ופרטי הדברים בזה, פרק שירה כי כפי הדיבור במרכבה שהעליונה בכל בעל חי ובעל חי כן משתלשל למטה מטה בהממות חיות ועופות. והנה מי שהוא חכם ומבין מדעתו ומסתכל בכל דבר על שרשו של מעלה במרכבה העליונה יוכל לדעת ממוצא דבר כל פרטי אופני הדיבור בהממות, חיות ועופות, זהו כללו של דבר, ופרטי הדברים בזה, אמר לו סודות נוראות ונפלאים עד שהמוכח ידע הדבר על בוריו. והנה הבעש"ט מאחרי שגילה לו עיקר עומק סוד חכמה זו, היה מבאר לו אגב גררא מאמרים בזהר ותיקונים והיה שומעם באזנו אחת ואזנו השניה היה שומעם היאך העופות משיחים והיאך הבהמות חיות משיחים. וכל אלו הסודות היה מבארם לו בנטיעה זו עד קרוב לעיר. ובבואם קרוב לעיר אמר לו הבעש"ט הבנת היטב חכמה זו, ואמר לו הן. והעביר הבעש"ט דייו על פניו של המוכח ונשכח ממנו כל פרטי הסודות שבחכמה זו ולא נשאר לו לזיכרון כי אם ההקדמה. ושתק הבעש"ט ואמר 'וכי אילו היה נצרך לך לידע חכמה זו מה שהיה לתועלת לך לעבודת הבורא, מעצמי הייתי מזדרז ונשכחה ממך כי אין זה מעבודתך, ותמים תהיה וכו', ודל.

את מקום מושבו בעיר פראהבישט, בסמוך לבית גיסו הקדוש זי"ע אליו התבטל כליל והיה שותה בצמא מהמים הזכים המפכים בבאר המים החיים מבית מדרשו של רביה"ק מפראהבישט זי"ע.

[3] ראה מענין זה בספר שבחי הבעש"ט (אות קצז):

מעשה היה שהרב המוכיח מו"ה אריה ליב מפולנאה [זי"ע] חשקה נפשו מאוד ללמוד חכמת שיחת בהמות ועופות ושיחת דקלים מצד שנצרך לו זה לתוכחה. והמוכיח הנ"ל נשתומם להבעל שם טוב ולבקש ממנו שילמד אותו חכמות הנ"ל. והיה בדעתו שבוודאי ימלא הבעש"ט רצונו בזה מאחר שכוונתו לשם שמים. והנה בבואו להבעש"ט לחדר שלו, והיו שם הרבה אנשים, לא פנה הבעש"ט אליו כלל. וכלל. ואחרי זה, כשעמד שם הרבה, נתן לו הבעש"ט שלום בפה רפה וכלאחר יד, המוכיח הנ"ל נשתומם על המראה, כי היה מקורב אצלו והבעש"ט היה מחבבו. והנה עם כל זה מגודל תשוקתו ללמוד חכמות הנ"ל לא נפלא מתשוקתו ונתעכב עוד אצלו, כי אמר אולי מקרה הוא ואמצא שעת הכושר לבא אצלו. ויהי היום נודמן נטיעה הבעש"ט ליסע לק"ק קאמניקע מיראפאלי, ואמר הבעש"ט להמוכח שיסע אתו עמו, ונתמלא שמחה שבדרך בוודאי ישיג מבוקשו. ונסעו יחד עוד עם כמה אנשים. ויהי בדרך במלון וילך הבעש"ט לישן בחדר מיוחד בעליה, והמתין המוכיח עד עת הקיצו משנתו, והלך על הסולם להעליה אשר שם הבעש"ט, ובבואו על המדרגה העליונה ראה את הבעש"ט יושב ומיידח יחודים ופניו בוערות כלפידים, ויחרד מאוד עד שמגודל הפחד כמעט שנפל מהמדרגה, עד שגער בו ללמדך, לזאת למדתך החכמה הזאת לרוות צמאונך, הבעש"ט ואמר לו 'עמוד אל תירא, מה אתה מבקש ומחמת הפחד נשתתק ולא ענה. ויהי בנסעם מהמלון

[1] הרה"ק רבי הירש לייב מאליק זי"ע, מגדולי תלמידי הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב זי"ע. על פי המקובל בלשון החסידים, מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הק' שימש כסנדק בבריתו. אלפים מבני ישראל היו נהנים אחרים לשמוע את דבר ה', ולשתות ממיו הזכים.

הרה"ק מאליק השתדך עם רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע כאשר הרה"ק רבי יצחק מגראנוב זי"ע חתנו של רביה"ק מפראהבישט זי"ע, לקח את הרה"ק רבי צבי אריה מפעלשטין זי"ע (בן הרה"ק רבי יוסף דוד מאליק בנו של הרה"ק רבי הירש לייב מאליק זי"ע) כחתן לבתו הרבנית הצדקנית מרת גיטל ע"ה.

[2] כה דבוק היה ברביה"ק זי"ע עד שלא היה עומד להתפלל בטרם שוחח עם מאן דהו על אודות גיסו ורבו, הרבי ר' שלום. במקרה ולא מצא עם מי לשוחח על כך, היה מפשיל את טליתו על כתפיו וקורא שלש פעמים בקול: 'רבי שלום! רבי שלום! רבי שלום! ואז נעמד להתפלל. אחרי שנתבקש רבינו זי"ע לשיבה של מעלה נסע אל אחיו הרה"ק רבי משה צבי מסאווראן זי"ע, וכן אל הרה"ק רבי ברוך ממענו'בוז' זי"ע והרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל זי"ע בעל "אוהב ישראל" מאפסא.

בשנת תקע"ד הוכתר לשמש כרבה של בענדער (כפי שנקראה בפי היהודים, או 'טיגינה' בפי הערלים המוקומיים), ושימש כמגדלור רוחני לכל סביבותיה, בהיותו מראשוני מפיצי דרכו של מרן הבעל שם טוב הקדוש זי"ע ברומניה וסרביה.

אחרי פטירתו בג' תמוז תרי"ד היה מקום ציונו הקדוש תל תלפיות להמוני בני ישראל, להוושע בדבר ישועה ורחמים. הרה"ק רבי אריה לייב מבענדער זי"ע בנו של הרה"ק רבי שמעון שלמה מסאווראן זי"ע, קבע

בס"ד

לכבוד מערכת הגליון הנפלא "סגולת שלום".

ראשית כל ברצוני להביע את רגשי ורחשי לבי על הגליון הנפלא אשר פירסם בשער בת רבים את הסגולה הנפלאה שהיתה מפורסמת ומקובלת בקרב חסידי רוז'ין - להזכיר את זכות 'דער גרויסער רבי שלום שכנא' בליל שישי ומלבד זאת להפיץ ולהנציח את דברי תורתו - תורה מפוארה בכלי מפואר עם השוואות וציורים מעשי ידי אמן, כה לחי.

ועתה, לתועלת הרבים ברצוני לפרסם לתועלת הרבים את כוחה של סגולה זו.

בשבוע שעבר (פר' נשא תשפ"א) נז"ב תח' חשה מאד שלא בטוב כשהיא סובלת מדלקת חזקה בשקדים, ובמשך כמה ימים היא לא היתה מסוגלת להכניס אל פיה שום דבר מאכל, וגופה נחלש מאד עד שהיא שכבה ברוב שעות היממה במטה כשהיא בקושי מסוגלת לזוז.

בליל שישי אור ל' סיון, היא ניסתה בקושי רק לאכול פרוסת לחם, וכשראיתי בצר לה נזכרתי מסגולת הרה"ק מפראהבישט זי"ע ועל כן תיכף ומיד הכרזתי "עד שבת כבר זה יעבור ותהיה לנו שבת שמחה", וסיפרתי תיכף שתי סיפורים על הרה"ק מפראהבישט זי"ע וסיימתי "זכות של דער גרויסער רבי שלום שכנא בן רבי אברהם המלאך תגן עלינו ותהיה לנו שבת שמחה".

ביום שישי מצבה לא היה שונה ממה שהיה בימים האחרונים, אך ככל שהתקרבה השבת ראינו שיפור שהלך וגדל בצעדים גדולים. אך עם כל זאת כשעליתי בליל שבת קודש אחרי התפילה לבית מו"ח לקחת משהו, הוכיחתי בתדהמה כשראיתי את האשה שאך לפני שעתיים בקושי יצאה ממטתה ומיעטה בהליכה אף בתוך הבית, וכאן היא הגיעה אל בית הוריה, מרחק של עשר דקות הליכה לאדם בריא, ועלתה את כל שלשת הקומות.

למותר לציין שכך במשך כל השבת כמעט נשכחה דבר המחלה, וראינו במוחש כי שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא, ואכן היתה לנו שבת שמחה פשוטו כמשמעו.

בברכה שזכות הרה"ק רבי שלום שכנא הגדול מפראהבישט זי"ע תגן עליכם העוסקים בהפצת דברי תורתו ותולדותיו

מנחם מנדל שרייבר
ירושלים

הנהגות פראהבישט

פרקי המשך מגליון 32

הנהגות ישרות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הנעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

וילבש הטלית בבית המדרש, ויניח תפלין.

שלמות שלום - השלמות וציורים

במחשבת חוץ, ומסייע לו שתוכל תפלתו לעלות למעלה וזה מורה שהוא עניו.

תפילה במקום שאינו קבוע - מזונות למשחיתים

וראה בספר חמד משה (נדפס עם ספר הגן, ליום תשיעי) שהרחיב לבאר חשיבות קביעות מקום לתפילה, וכתב שם אחר שביאר את ענין המשחיתים הנבראים מהחטא הגדול דז"ל, בזה הלשון: ואותם המשחיתים ניזונים מתפלה שמתפלל אדם במקום שאינו קבוע, שזאת היה מזונותיהם וכו'. ועל כן באתי להזהיר לבני ישובים איך יתנהגו בקביעת מקום להתפלל; תיכף בבואו לדור באיזה בית, ראשית חכמה יראת ה', יבחר לעצמו מקום קבוע יפה ונקי ויאמר בפה מלא 'זה המקום אני בוחר להתפלל לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם כל ישראל, להיות מקום קבוע להתפלל אני וביתי וכל ישראל, ויהי רצון שתשרה שכינה במקום הזה כמו בכל בתי כנסיות שבישראל, ואם יאמר כך אזי קדושתו כקדושת בית הכנסת ותפלתו מקובלת בתוכה. ואין צריך לומר שיתפלל בבית הכנסת בחדר קבוע, אלא אף בבית הכנסת עצמו צריך לברור לו מקום אחד להתפלל שם תמיד, ולא היום במקום הזה ומחר במקום אחר.

משל נאה מכתבי האר"י

ועיין שם עוד שהביא על זה 'משל נאה' מכתבי האר"י הקד' ז"ל, וזה לשונו: משל למלך שרוצה ללכוד חומת העיר ורוצה לעשות נקב בחומה, אזי לוקח קני השריפה שקורין רא"ר ביק"ש ויורה כמה פעמים במקום אחד עד שינקוב החומה. אבל אם הוא טיפש ויורה פעם אחת כאן ופעם אחת במקום אחר, אז החומה נשארת שלמה ולא יועיל כל פעולותיו שעשה. כך מיום שחרב בית המקדש נעשה הפסק חומת ברזל בינינו לאבינו שבשמים, והתפלה שלנו היא כמו קני השרפה, ואם אדם מתפלל כל פעם במקום אחד אז תפלתו עושה שביל אחד לנקוב החומה של ברזל, ואם לאו לא יכול לנקוב. עד כאן לשון ספר חמד משה.

ויקבע מקום לתפלתו, אמרו חז"ל (ברכות:ו) אמר ר' חלבו אמר רב הונא כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו, וכשמת אומרים לו אי עניו אי חסיד מתלמידיו של אברהם אבינו. ואברהם אבינו מנא לן דקבע מקום, דכתיב (בראשית י"ט כז) "וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם, ואין עמידה אלא תפילה שנאמר (תהלים קו ל) "ויעמד פינחס ויפלל". ופירש רש"י 'אלקי אברהם' שקבע מקום לתפלתו, 'בעזרו' כדרך שהיה עוזר לאברהם אבינו.

וכן כתב בטור (אורח חיים סימן צ) וזה לשונו: ויקבע מקום לתפלתו שלא ישנהו אם לא לצורך גדול (ס"א לצורך מצוה), דאמר רב הונא כל הקובע מקום לתפלתו אלקי אברהם בעזרו, ואין די לו במה שיקבע לו בית הכנסת להתפלל בה תדיר, אלא גם בבית הכנסת שקובע בה צריך שיהיה מקומו קבוע וידוע, ולא ישב היום כאן ולמחר במקום אחר, דהכי איתא בירושלמי אמר רבי תנחום בר חייא צריך אדם לייחד לו מקום בבית הכנסת שנאמר "ויהי דוד בא עד הראש אשר ישתחוה שם", השתחוה לא נאמר אלא ישתחוה משמע שהיה תדיר משתחוה שם. עד כאן לשון הטור, וכן הוא בשו"ע שם (סימן צ סעיף יט).

מקום קבוע מקודש ומסייע לקבלת התפילות

וראה בצ"ח (ברכות ו:): שכתב שעיקר הטעם של קביעות המקום, לפי שהמקום ההוא כיון שהתפלל שם קנה המקום קדושה, ושוב כשמתפלל פעם שנית קדושת המקום מסייע שתתקבל תפלתו. והנה מצינו בתענית (כ"א:): שאמרו לא המקום מכבד את האדם אלא האדם מכבד את מקומו, ואם כן המתגאה אומר שאינו צריך שמקומו יסייע לו להשרות עליו קדושה שיוכל לכוון בתפלתו, אלא אדרבה הוא מכבד את מקומו ובכל מקום שיתפלל יתקדש המקום ממנו, ולא הוא יתקדש ממקומו, וזה גאוה. אבל זה שקובע מקום, הוא מורה שצריך סיוע קדושת המקום שיגרום לו שלא יבלבל תפלתו

פניני הפרשה

שלח

עלון מס' 1089

שנה כ"ב התשפ"א

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216
כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

בין עובדה לדעה

למשימת ריגול הארץ, שולח משה רבנו את האנשים הראויים ביותר שיכולים לבצע את שליחותם בצורה הטובה ביותר. מובא במדרש שהקב"ה הסכים על כל אחד מהם. ללמדנו שהם לא היו סתם אנשים שרוב הציבור תמך בהם, אלא אנשים חשובים ונכבדים, כמובא ברש"י על הפסוק "כולם אנשים" לשון השיבות. מוסיף בעל הטורים "ראשי בני ישראל המה" מלמד שהיו שרי חמישים – המה בנימטריא 50. אם כן הדבר פלא איך הגיעו לדיוטא התחתונה, שנאמר "וילכו ויבואו" שאף הליכתן בעצה רעה?
ומבואר בפרשה שהנסיון היה גדול ביותר, עד שהוצרך משה להתפלל על יהושע שינצל מעצת המרגלים. והיה צריך אפילו לעשות לו שינוי השם. וכן מצינו בכלל שהלך להשתמח על קברי אבות שלא יהיה ניסת אחר חבריו. ומאידך מצינו בהפטרה שהמרגלים ששלח יהושע לתור את הארץ הצליחו בשליחותם. מה ההבדל בין אלו לאלו?

כאן למדנו כלל יסודי שהוא שורש לכל דבר, המרגלים שנשלחו על ידי יהושע הביאו את האינפורמציה כפי שהיא, ואילו המרגלים בפרשתנו הפכו עצמם ממדווחים ליועצים, כשהם מבלבלים בין עובדות לבין דעות. הם חרגו משליחותם, ולפרטים הטכניים והמציאות היבשה הם הוסיפו פרשנות, הערכות ותחושות אישיות שלא נתבקשו להביא ("לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו"), וכך מילאו את העם ברוח של מרירות פחד ויאוש.

*

כאשר כיהן הרב כהנמן זצ"ל כרב הקהילה בעיירה פונוביז, באו אליו ראשי הקהילה ודרשו להכניס בתוכן לימודי הישיבה גם לימודים כלליים. הרב סירב, והם הבהירו לו שהם בעלי הבית ורמזו שהם גם יכולים לפטר אותו, ולהביא רב אחר שיקבל את דבריהם. הודיע להם הרב שהוא חייב לשקול את הדבר. קם ונסע לרבו החפץ חיים. אמר לו החפץ חיים לפני שאענה לך אספר לך סיפור: ברוסיה היו מלחמות בין כנופיות שנקראו לבנים ואדומים. כאשר אחד מהצדדים כבש את העיירה, הוא חייב את כל בני העיר להניף על בתיהם דגל בצבע שלו, והיו שורפים בית שלא הונף עליו הדגל שלהם. התושבים באו במבוכה, איזה דגל להניף, כי היה חשש לנקמה מהצד השני. ולכן היו מבררים מי הצד החזק יותר, והיו מניפים את הדגל שלו. אמרו לו החפץ חיים אתה במח סבור שהצד החזק בנמשל זה ראשי הקהילה ויש ללכת אחריהם, אך לא! ההפך הנכון – הצד החזק הוא הקב"ה! מיד הודיע להם הרב כהנמן שהוא מסרב לחלוטין לעשות שום שינוי ומוכן להתפטר. אך כאן נכונה לו הפתעה, הם אמרו שהם רק הביעו משאלה אבל ההכרעה נתונה לרב.

דרכי הפרד"ס <small>אפנים בפירוש התורה</small>	עצה טובה
<p>אות שנעלמה מהפרשה על המלה "טנא" בפרשת ביכורים רומז בעל הטורים שהיא בגימטריא 60. רמז לביכורים אחד מ-60. "ולכך נעלם ס' בפרשת בכורים".</p>	<p>לעולם אל תשמע לשון הרע על עצמך. אם מישהו רוצה לומר לך ביקורת: בבקשה, רק בשם עצמו ובאופן גלוי. אפילו לא בתוספת "אני לא היחיד שחושב כך". גם כאשר אתה בטוח שדיברו עליך ויש לך דחף עצום לשמוע - התגבר על הדחף הזה. הדברים הללו רק מזיקים לנפשו של אדם, מחלישים אותו, מרחיקים אותו מהחברה ואת החברה ממנו. אדם שנמנע במשך שנים לשמוע מה מרכלים עליו (בניגוד לביקורת גלויה והגונה), הוא אדם חזק יותר עוצמתי יותר ובהכרח מצליח יותר. (ספר "עצות מהחיים" ח"א).</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"צריך ליזהר בישיבתו בבית הכנסת, לישיבה ביראה ואימה, ולא יעשה מעשה של גנאי, כגון יושב ופושט את רגליו או שמהלך ארוכות וקצרות בבית הכנסת כאדם החורש את השדה ח"ו, וכן יש להזהר מלהביא ילדים קטנים המבלבלים הקהל". ("מגיד חדשות" ח"ט עמ' קל"א)

וירגמו אותו באבנים וימות (ט"ו ל"ו) – הנה במקלל (ויקרא כ"ד כ"ג) נאמר וירגמו אותו אבן, ומדוע חילק ביניהם הכתוב לכתוב כאן בלשון רבים ושם בלשון יחיד. ונראה לומר בס"ד שבמקלל רגמו אותו כולם כאיש אחד בלב אחד שעשה דבר שלא ייעשה, אבל כאן שמחשבתו היתה לשם שמים להראות לכולם מה עונשו של המחלל שבת, לכן לא רגמו אותו בלב אחד. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

חפצה ידיעתי בקורות הזמן

קדם. לדוגמא: בגמ' בסוף תענית מסופר שבנות ישראל היו יוצאות וחולות בכרמים ואומרות בחור שא נא עיניך וכו'. לפי החיים בזמננו, נראה הדבר מאוד לא מקובל, אך בזמנם שהיו הבנות נישאות בגיל 9-10, התמונה נראית אחרת לגמרי (כך הסביר הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל).

*

רבי יוסי בר מבריסק זצ"ל היה אומר: רצונכם לדעת מה ביני לבין בני רבי חיים? ובכן, כשאדם מעלה בפני קושיא בגמרא, הריני מעיין בקושייתו ומתרצה. נמצא ששנינו נהנים - הוא נהנה בקושייתו ואני נהנה בתירוצי. ואילו כשאדם מעלה קושיא בפני בני רבי חיים, הוא מפריך אותה מעיקרה. נמצא ששניהם אינם נהנים - זה אין לו עוד קושיא, ואם אין קושיא ממילא אין תירוצו...

אכן, יש קושיות שלמרות שיש להן תירוצי פשוט שעוקרן מתחילתן, מכל מקום עדיין יש מקום לשאלה ו"השואל אינו מגונה"... לדוגמא: קושיא מדוע נקט לשון יחיד על רבים, לכאורה ניתן לפתור בפשטות שמצינו שמתייחסים לרבים בלשון יחיד, כמו "ויהי לי שור וחמור" וגו' (בראשית לב, ו), וכתב שם רש"י: "דרך ארץ לומר על שוורים הרבה שור. אדם אומר לחברו 'בליה קרא התרנגול' ואינו אומר 'קראו התרנגולים'". אמנם עדיין יש מקום לשאלה, שכן לא חסרים מקומות שהמקרא מתייחס לרבים בלשון רבים. ולכן על קושיות כאלה מתרצים בדרך כלל שנכתב בלשון יחיד, להורות על אחדות בין הרבים, או להורות שהרבים שנכתב עליהם בלשון יחיד שקולים הם.

יש קושיות שאין הסכמה לגביהן אם הן לגיטימיות. לדוגמא: קושיא מדוע עבר הכתוב מנוכח לנסתר, הרד"ק (מיכה א, ב) סובר שכך מנהג הכתוב, ואילו האברבנאל בישעיה (א, כו) מעיר על כך שהוא זרות גדולה שראוי ליישבה, ואם לא נדע טעם מספיק, הוא מחסרון ידיעתנו (ועיין בפירושו לירמיה ד, ב).

על כל פנים, למדנו שאין זה פשוט להיות "שואל כענין", ובטרם מקשים קושיא, יש לדאוג שלא יקשו על קושייתנו, ושנזכה להיות חכם "שיודע לשאל".

שאל עם הארץ את חברו: משה רבנו כידוע נולד ביום ז' באדר, יוצא איפוא שיום הברית שלו חל ביום י"ד באדר הוא יום פורים, ונשאלת השאלה האם קראו אז קודם את המגילה ואחר כך הכניסו את משה בבריתו של אברהם אבינו או שמא להיפך? עיין חברו בדבר עד שתירץ בדוחק שהעיר גושן היתה מן הסתם מוקפת חומה מימות יהושע בן נון, ואם כן שוב אין מקום לשאלה שכן בעיר מוקפת חומה קוראים את המגילה ביום חמשה עשר באדר ולא בארבעה עשר בו...

אכן, לא מעט קושיות נובעות מחוסר התמצאות בסדר הדורות. פעם נתקשה חכם אחד בכף החיים (סי' ש"ג ס"ק ל"ב) בדין קיפול טלית בשבת שכתב: וכ"כ בא"ח, ברכ"י אות ג'. וחשב שהכוונה לספר בן איש חי, ותמה שהבא"ח כתב להפך. כשפנה עם שאלתו למרן הגר"מ מאזוז שליט"א השיבו על אתר שהברכי יוסף קדם לבן איש חי כמאה שנה, ופשוט שהכוונה "בארחות חיים" (ראה באו"ת סיון התש"ן).

עוד דוגמא נאה: האור החיים על הפסוק "ותהי אחריתי כמוהו" (במדבר כג, י) כתב בשם המקובלים כי נפשו של בלעם באה בחמורו של ר' פנחס בן יאיר, וזה יורה שנתקן באחריתו ועלה למקומו הראשון. ע"ש. מרן בספר "אסף המזכיר" (ערך "בלעם") מביא ששמע מקשים על כך ממ"ש במשנה פרק חלק (סנהדרין פ"י מ"ב) "בלעם אין לו חלק לעוה"ב"? על פניו קושיא שאין עליה מענה. אבל מרן מציע ישוב מקורי, שמבחינת סדר הדורות כלל לא בטוח שהמשנה בפרק חלק נכתבה לאחר שנתגלגל בלעם בחמורו של רבי פנחס בן יאיר, שהרי הוא היה חתנו של רשב"י ובן גילו של רבנו הקדוש, ולעולם לאחר מכן בלעם נתקן.

גם בהכרת היסטוריה יהודית, יסורו מאליהם הרבה קושיות, והיה העקוב למישור. לפעמים תמהים על מחבר איך נעלמו ממנו דברי הזוהר או ראשונים כמו המאירי וכדומה, בשעה שבזמנו עדיין לא ראו אור (ראה במבוא לארים נסי גיטין עמ' 90).

יש קושיות הנובעות מאי ידיעת אופי החיים בימי

זיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

שעון שבת במצפה רמון

למחרת בבוקר, עם סיום תפלת שחרית, הופתענו לראות את רבי נסים יגן מופיע במצפה רמון.

"הרב לא נסע לירושלים אמש?! " תהיתי בפניו.

"נסעתי וחזרתי" חייך הרב יגן חיוך רחב, והציג את שעון השבת שרכש.

הלכנו לבית הגבאי שכמובן הופתע מהביקור הלא צפוי, ורבי נסים אמר לו: "אתה כבר מבוגר וקשה עליך מלאכת הגבאות. הבאנו לך פטנט מיוחד מירושלים, 'שעון שבת' קוראים לזה, מכוונים פעם אחת מתי יכבה החשמל ומתי ידלק, ובשבת, הכל מתבצע מעצמו!".

היהודי התרגש. מעולם לא פגש בהתמסרות כזו בשביל חבר, בטח לא עבור אדם שאינו מוכר.

"הרב יכול היה לנוח יום או יומיים - שבת תגיע רק בעוד ששה ימים?! " תהיתי אחר כך בפניו על הבהילות.

"אם אתה צריך לעשות מעשה טוב", אילפני רבי נסים בינה ביסוד לכל החיים, "אל תחכה דקה אחת. בו במקום תעשה ותרויח - לעולם לא תדע אלו קשיים עלולים להיערם בהמשך, מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה!".

מדי כמה שבתות, היה הצדיק רבי נסים יגן זצ"ל, יוצא לשבות באחת מערי השדה, יחד עם צוות בחורים מ"הפעילים". במהלך השבת היו מחזקים את אנשי המקום וממריצים אותם לרשום את ילדיהם לבתי ספר תורניים.

הרב ישראל גליס הי"ו שהיה מחברי ה"פעילים" שהתלוו לרב יגן, מספר על שבת אחת שביקר עמו במצפה רמון:

בליל שבת, התפללנו בבית הכנסת היחיד שהיה במצפה רמון. בתום התפלה, ניגש הגבאי למתגים המכבים את אורות בית הכנסת, ובניגון של "שבת שלום ומבורך" כיבה את האורות.

דמי הירושלמי געש בקרבי, אך בטרם נמלטה צעקת "ש-ב-ת" מפני, תפסני רבי נסים יגן בידי והורה לי לשמור על שתיקה.

כשהיינו מחוץ לבית הכנסת הסביר לי: "הגבאי הזה אינו מודע לאיסור שבדבר, ומן הסתם נוהג כך כבר שנים. אם תצעק עליו כעת, לא יצא מזה כלום. תן לי לטפל בזה!".

במוצאי שבת נפרד הרב לשלום מן התושבים, הותיר ביניהם את הפעילים עם הדרכה פרטנית ושב לביתו בירושלים בשעה מאוחרת.

☺ זה כא חוק! ☺

אשה אחת ביקשה להעניק לגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל תשורה נאה על כך שברכותיו הצילוה פעמיים ממוות.

הרב סירב כדרכו לקחת את הכסף, והציע לה לתרום אותו לצדקה, אך האשה הפצירה ברב לקבל כי זוהי הברת הטוב שלה.

הרהר הרב לרגע, ואחר שאל: "כמה את רוצה לתת לי?".

אורו עיניה של האשה והיא הוציאה מארנקא חבילה הגונה של שטרות.

"זהו? ", חייך הרב, "בשמים משלמים לי יותר!...".

☺ חוק חוק כא... ☺

"עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחפה לו" (ישעיה סד, ג).

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כה' סיון התשפ"א

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:27	20:18	21:14
19:24	20:16	21:11
19:28	20:19	21:015
19:24	20:16	21:11

כל הזכויות שמורות

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

מפני שבני ישראל ידעו שנותן התורה הוא אמת ותורתו אמת קיבלו אותה בתוקף ובעוז

בפורים שנת תשל"ח-האצל האדמו"ר ה-בבא סאלי זצ"ל הייתה השמחה הגדולה וקהל גדול של משתתפים מכל העדות, קרובים ורחוקים מילאו הבית מפה לפה. בעיצומם של הריקודים של קדושה, ולקיים "עד דלא ידע" פגע מאן שהוא **בנברשת** הקבועה בתקרת הבית וזו נתנפצה לרסיסים, להרגיע את המסובים הכריז רבינו: "עוד מעט יביאו נברשת חדשה ומה שנשבר יהיה **נפרת כל הקהל** הקדוש הזה..."
פלאי פלאים... כעבור רבע שעה נכנס יהודי ובידו נברשת קנים גדולה, ומרהיבה ביופייה, כמשלוח מנות לרבינו, הסביר מביא הנברשת: אני קניתייה לפני זמן **אך המתנתי** עד לפורים להביאה משלוח מנות לרבינו הקדוש...

בכל מקום שהצדיקים הולכים שכינה הולכת עימהם.

כל העושה צדקה ושפל, מעלה עליו הכתוב כאילו הקריב עולות וזבחים.

יתוש עקץ אדם וגורש בכבושת פנים. הגיע חברו וזמזם ליד אוזניו, והאיש הניף ידו למחצו, עד שבקושי נמלט מידיו. נאנח אחד מהם ואמר לחברו: נמאס לי **לחיות כאן**, כולם מתנכלים. השיב חברו: גם לי רע מאוד, בוא נצא למקום אחר, שם נחיה באושר, והכל יאהבנו ויכבדנו. יצאו שני היתושים לדרך, עפו, עד שפגשו **בדבורה** מוצצת צוף. נעצרו לנוח והציעו לה להצטרף אליהם: עוד מעט נמצא מקום שבו יאהבו אותנו.

אמרה הדבורה: "רע לכם בכל מקום, כי אתם גורמים נזק, אך לי טוב, אני **מעניקה לאדם** דבש, והוא משתדל לשמור עלי ולהיטיב אתי. טעות בידכם, במקום אחר לא ישתנו חייכם, גם משם יסלקו אתכם בחרפה..."
כאשר אדם מרגיש שמצרים את צעדיו הוא תולה זאת באחרים. מוטב שיבדוק את התנהגותו. אולי הוא גורם צער ונזק לאחרים. אם ישתדל להיטיב עם הזולת, יזכה אף הוא ליחס טוב.

את משנתו ותורתו קנה מרן הגאון **עובדיה יוסף** זצ"ל מידי רבותיו בשיבת 'פורת יוסף' וברואשם מרן הגאון המקובל רבי **עזרא עטיה** זצ"ל למד ושינן את החלק המסובך והמורכב שבשולחן ערוך, 'חושן משפט'.

כמו כן זכה כבר בילדותו לשבת על ספסל אחד במשך 8 שנים עם מרן הגאון 'כף החיים', רבי **יעקב חיים סופר** זצ"ל, ממעיינות חוכמתו הרבה לישאוב. כילד, אף נמנע עם הנערים שהחזיקו נרות וצעדו אחר מיטתו של מרן הגאון המקובל, הסבא קדישא רבי **שלמה אלבנודי** זצ"ל.

הצחוק מכלה כל מידע שגורם לטובה ולרעה.

נקודה לפהשפה

ילד בכיתה ג' ישב בשולחנו בזמן שהמורה לימד. פתאום, ללא התראה מוקדמת ובלי שייבן איך זה קרה לו, הופיעה שולחית קטנה בקדמת המכנסיים שלו. ליבו של הילד **צנח בקרבו**. הוא ממש לא הצליח להבין איך זה קרה. הרי זה מעולם לא קרה קודם. הוא ידע שברגע שהילדים יגלו זאת הם לא יפסיקו **לצחוק עליו** הילד הרגיש איום ונורא. הוא הניח את ראשו והתפלל: בבקשה אלוקים, זהו מצב חירום. אני צריך עזרה ועכשיו! בעוד חמש דקות ישמע הצלצול ואז ... הילד הרים את ראשו. והנה ילד מהכיתה **נושא כוס מים** הולך לקראתו.

הילד פנה אל הילד, כאילו מעד ושפך את המים שבכוסו ישר על הילד. הילד העמיד פנים שהוא כועס אבל בלב אמר: תודה אלוקים שהצלת אותי, תודה רבה. עכשיו, במקום שהילד יהיה נושא צחוקם של כל ילדי הכיתה, הוא הפך לנושא אהדתם. המורה דאג להשיג לו מכנסיים והילדים סייעו לו לנקות את המים מהספרים והמחברות שלו. אבל הלעג שהיה צריך להיות מופנה אליו הופנה עתה אל הילד ששפך את המים.

אמנם הוא נסה לעזור ולנקות את המים אך הילדים נזפו בו ואמרו: כבר עשית **מספיק נזק**, תלך מכאן. בסוף היום, כשהילד חיכה ליד תחנת האוטובוס, פסע הילד לכיוון שלו ולחש לו: אתה שפכת את המים בכוונה, נכון? הילד השיב לו **בלחשיה** גם אני פעם הרטבתי ככה את מכנסי, הלואי שתמיד אלוקים יעזור לנו להבחין בהזדמנויות שניתן לעזור לאחרים. כמה צריך **להיהרר בכבודו** של השני לבל יפגע (העורך)

בתו של הרב **ברוך ויסערט** ויז'ניץ זיע"א, כלתו של הרב הקדוש **המהרי"ד** מבעלזא זיע"א חלתה במחלה קשה, בימים שהיו סמוכים על שולחן הרבי מבעלזא. בכל יום היו בני הבית שולחים מברקים עם ידיעות על מצבה לאביה, יום אחד לא התקבלה כל ידיעה, ואביה הרבי לא מצא מנוח לעצמו וצערו היה רב. בשעות אחה"צ הגיע מברק מבעלזא, **שהמחלה חלפה**, והרבי התאושש. שאל אותו בנו: "היתכן, האיש כמוהו יפול ברוחו בגלל ידיעה שהתעכבה?" ענה הרבי: "דע לך, שעבדתי רבות על מצות 'אהבת לרעך כמוך' וחשבתי שהגעתי לדרגה **שאין כל הבדל** אצלי בין ילדי לבין כל אדם מיראלי. והנה, בבוקר, כשהתעכבה הידיעה, נבהלתי, והבחנתי שעדיין לא הגעתי לדרגה של אהבת ישראל אמיתית, עדין אינני מצטער בצערו של כל אדם אחר, כפי שהצטערתי על מחלת **ביתי היחידה**, על כן הצטערתי..." להצטער בצערו של הזולת, לשאת בעול עם חבר, לכאוב את כאבו. ומה איתנו?

מה
המים
מסוף
העולם
ועד
סופו
כך
התורה
מסוף
העולם
ועד
סופו

רבי ישראל גרוסמן זצ"ל היה מגדולי בעלי החדש בדור. אך כמומן מ-זן של פעם. ואף ביום שישו האחרון קיבל סכום גדול לחלוקה לאברכים. הנהוג שלו היה להעביר את **הכסף מיד** לאחר קבלתו. אבל בשל מצבו ביום שישו זה, עת שכב חלש ונטול כח לאחר 2 אירועי לב, נזכר ממש בעת הצפירה הראשונה, שמבשרת את בוא שבת מלכתא, כי במגירה מונחת, ותוך כדי שלח את נכדו להעביר את הכסף עוד לפני **שבת** כדי ששבתם של "האברכים המקובלים" תהיה בשמחה.

לפני כשישים שנה מבחינה הסמיכה לרבנות היו קשים מאד. שלא כמו היום, שנבחנו רק צעירים, בימים ההם נבחנו גם גדולי הרבנים. השנים ההן היו שנות עלי הגדולה, והרבה רבנים הגיעו מכל רחבי העולם. לא ידעו מי מהם לובש **גלימה סתם** ומי מהם באמת תלמיד חכם. לא פעם מצאו ת"ח עובד במפעל כפועל דחק, ולא פעם מצאו אדם שממלא תפקיד חשוב שלא למד הרבה תורה. המבחנים היו בהתאם, וכדי לעבור את המבחנים נדרשו התלמידים ללמוד לעומק, מהסוגיא ועד להלכה, ולפוסקים האחרונים. במבחנים הללו נבחנו גדולים וקטנים, רבנים מכהנים ורבנים צעירים. הרב **מרדכי אליהו** זצ"ל היה הצעיר מבין המבחנים והצליח יותר מכולם, דבר שהיה עלול לבייש רבנים יותר מבוגרים ובעלי ניסיון.

קרא לו הרב **יצחק ניסים** זצ"ל, שהיה הרב הראשי לישראל, ואמר לו: דע לך כי אתה היית הראשון מכולם, לקבל ציון א"א. אבל זה ציון שאף אחד לא קיבל אותו. יש פה רבנים זקנים וחשובים שיושבים בישיבה, וזאת תהיה בושה בעבורם אם צעיר כמוך יזכה במקום הראשון. זה גם **יעוד עליך קנאה**. ולכן אני נותן לך ציון א"ב למרות שמגיע לך א"א. הרב זכה לדרגה הזאת בזכות הקדושה שלו, בזכות הפיקחות שלו ובזכות אבותיו הקדושים. הרב עצמו ידע מזה אבל לא סמך על זה, הוא עמל ויגע בתורה באופן שלא היו רבים כמוהו, גם בבחינת הזמן וגם בבחינת ההעמקות. היה לו מבט חד וקליטה מהירה. ואעפ"כ הוא היה עמל בתורה בכל כוחו.

מונבא בשם מרן הגרי"ו **מברסק** זצ"ל שאוני והטילוני אל הים וישתוק הים מעליכם, כי יודע אני כי בשלי הסער הגדול הזה עליכם. "הנה יונה הנביא היה נוסע באניה עם עובדי עבודה זרה - כדכתיב קודם "ויזעקו איש אל אלהיו אפילו הכא לא תלה העונש בהם אלא תלה הדבר **בו בעצמו** עכ"ד הגרי"ו. כמו"כ עלינו ללמוד מדברי יונה הנביא במצבינו היום לתלות **הצרות והניסיונות העברות** עלינו בגלל עצמנו ומעשינו, ולא לתלות במעשיהם של אחרים.

להצלחת ורפואת הדסה צביה בת אביגיל וזיווג והצלחה רפאל ארז בן הדסה צביה זיווג הגון אבישלום בן אורה

מדוע חשוב כל כך ללמוד הלכות לשון הרע? יש השואלים עצמם, מדוע עלי לעמוד כל כך בלימוד הלכות לשון הרע. הלא די לי כי אחזיק במידת השתיקה ומובטח אני שלא אדבר דברים רעים? שאלה זו **בטעות יסודה**. במקרים רבים חייב אדם לספר את הידוע לו, אולם בגלל אי ידיעת ההלכה הוא עלול בקלות לעבור את תחום המותר ולחטוא באיסור לשון הרע. רק מי שבקי בהלכות הללו יכול **לדעת תמיד** מה מותר לו לדבר ומה אסור.

משולחן גבוה
דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

ה' ארץ אפים ורב חסד נשא עון ופָּשַׁע וְנָקָה לֹא יִנְקָה, פֶּקֶד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנֵים (במדבר יד, יח).

רבתינו בגמרא (ברכות ז ע"א) הקטו לכאורה סתירה בפסוקים, כתוב אחד אומר "פֶּקֶד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנֵים", משמע שהקב"ה נותן את עוון האבות על הבנים ומענישים על כך, ואילו פסוק אחר אומר לא יומתו אבות על בנים ובנים לא יומתו על אבות איש בחטאו יומתו (דברים כד, טז), משמע שאין הבנים נענשים בעוון אבותיהם.

ומתרת הגמרא, הא - כשאחזין מעשה אבותיהם בדיהם, הא - כשאין אחזין מעשה אבותיהם בדיהם. אם אחזים הבנים במעשה אבותיהם והולכים בדרך הרשעה, הרי שהם נענשים גם על עוון אבותיהם, אך אם הבנים מיישרים דרכיהם ואינם הולכים בדרך אבותם, הרי שאינם נענשים על עוון אבותם.

רבתינו מביאים על כך משל לזאב שפגע בשועל ורצה לטורפו, אמר לו השועל, "לא כדאי לך לאכול אותי, אין בי הרבה בשר, כולי שלד עינמות, תכנס לעיר ששם נמצאים בני האדם, ותטרוף אדם בעל בשר". והזאב טען לעומתו שאסור להם לאכול בני אדם, ויענשו על כך.

אך השועל שהוא הפיקח שבחיות (ברכות טא ע"ב), השיב לזאב שאין לו מה לדאוג, כתוב פֶּקֶד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנֵים, אתה עושה את העבירה ורק הבן מקבל את העונש. התרעה הזאב ואחל ללכת לכיוון העיר, אך בדרבו עבר מעל מלכודת שהוכנה מראש ונפל לבור, התחיל לצעוק הזאב וזעם על השועל שאמר לו שלא יקבל על כך עונש, שמע זאת השועל ואמר לזאב, "הן אמת שאינך מקבל עונש על המעשה שרצית לעשות כעת, אלא הנך מקבל את העונש של אביך שטרף בני אדם, ואתה נענש כיון שגם אתה בעעמך רצית לעשות זאת!". באוחז במעשה אבותיו בידו - לוקה גם על מעשי אבותיו.

ומכאן נלמד עד כמה צריכים להיזהר ולהתרחק מן העבירות ולשוב בתשובה שלימה לפני ה', ובזכות כך נראה בקרוב בישועת ישראל השלימה, אמן.

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

את הבוקר החל הרב **עשה זאב כץ** זצ"ל בטבילה במקווה קרה, באומרו שהוא **חייב לאלף** את הגוף לבל ישלם בו... וברחוב - של בית שמש הלך בעניים מושפלות כשהוא שקוע כולו בדבקות. כאשר היה מברך יהודים שלא נפקדו בזרע של קיימא - והמדובר **ביהודים חילוניים**, שהיו מבטיחים לו שישמרו שבת וקדושה. אלא היו נפקדים למעלה מדרך הטבע והדברים חוללו כמובן נפלאות בנפשותם - **כך החזיר בתשובה** יהודים לרוב וגם קידש ש"ש ברכים בבית שמש.

זוהי תחילת הדרך לפתרון.
זוהי את הבעיית שנה.

לאחד המוכרים בשוק היה תוכי מדבר. כל בוקר הייתה מגיעה אישה, קונה דברים והתוכי היה אומר לה, "מכוערת!", היא כועסת ומספרת למוכר והוא מאיים על התוכי שיעזוב אותה ולא יפגע בה כי היא קונה חשובה, אחרת הוא יעשה ממנו עוף צלוי. למחרת היא מגיעה והוא מסתכל עליה, היא אומרת לו, "נו... אתה רוצה להגיד משהו?". אומר לה התוכי, מה נו... "את כבר יודעת..."

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?!
בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

רבי ישראל אבוחצירא (1890 - 1984) רב מקובל, מוכר בכינוי הבאבא סאלי האבא המתפלל, נולד בעיר ריסאני שבמחוז תפילאלת שבמרוקו בראש השנה בשנת תר"נ (1890). אביו היה רבי **מעטוד אביחצירא** זצ"ל וסבו היה רבי **יעקב אביחצירא** זצ"ל. היה בן לשושלת רבנים מפורסמים, שהיו כולם בעלי מופתים. מעמדה המרכזי של משפחת אבוחצירא בקרב יהודי מרוקו נקבע בזכות **אישיותו** של רבי יעקב אבוחצירא 1807 - 1880 מקובל ודיין המתואר במסורת יהודי מרוקו כאיש אלהים ובעל מופת. **השאיפה הגדולה** של הבבא סאלי הייתה להידמות לאבותיו הקדושים.

עיקר הביטחון זה כשאדם אינו רואה שום מבוא ומוצא לישועתו בעיני בשר, והוא בוסח בה' לבדו.

רבי נחמן מברסלב זצ"ל כותב, ששמירת השבת היא היסוד לאמונה האמיתית. כל מעשי הצדקה צדקה ושאר מעשים טובים אותם אנו עושים מתקיימים בזוהרם ובשלמותם רק עם מעלת השבת, משום ששבת היא **התגלמות האמונה**. בצדקה יש כוח ושפע רב של ברכות המשפיעים קדושה לעולם, אולם הם יכולים להתבטא רק בזכות השבת. שבת, שהיא מקור הברכה והשפע, היא התגלמות האמונה בשלמותה. השבת מביאה כל דבר בעולם למקומו ותיקונו המושלם. בלי שבת, והאמונה הטמונה בה, כל הדברים בעולם חסרים. דבר זה משפיע על **הדעת שלנו**, על ההבנות האלוקיות והידיעות שלנו בתורה. חכמה אמיתית והבנת התורה יכולות לפרוח בתוכנו רק דרך השבת והאמונה. השבת כל כך קשורה לאמונה עד **שהוזהר הקדוש** מכנה את סעודת השבת "סעודתא דמהימנותא", סעודת האמונה.

כל עוד לא גילית על מה אתה מוכן למות עדיין לא התחלת לחיות.

משוגע הולך להתייעץ עם רופא פסיכולוג שהיו לו שני תוכים בתוך כלוב אחד אדום ואחד ירוק. המטורף רואה אותם ומיד משהרר אותם. התוכים עפים דרך החלון הפתוח לתוך עץ: הרופא: מה אתה עושה?!?! תחזיר מיד את התוכים! המשוגע רץ החוצה ומצא על העץ שני התוכים: הוא תופס רק את האדום ומביא אותו בחזרה. הרופא: למה הבאת רק את האדום? לא ראית שהיו שניים?? המשוגע: כן ראית.

אבל רק האדום היה בשל.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבו, הרב אלעזר בן שמחה, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתניא מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה

ממשיכים
להתחדש בשבילכם

מדבקות בחיתוך צורני

התחדשנו במכונה חדישה ומשוכללת
להדפסת מדבקות בחיתוך צורני עד גודל A3
וזה כמובן בנוסף למחיר, האיכות והשירות
שאתם רגילים לקבל בגרפומט

משלוחים
לכל חלקי
העיר

שרות
מהיר
במיוחד

מחירים
נוחים
במיוחד

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

הדפסות
באיכות
גבוהה

רח' אהלי יוסף 5 (פינת בר אילן), ירושלים
02-5337722
g5337722@gmail.com
 שעות פתיחה: ימים ראשון עד חמישי 10:00-19:00, ימי שישי וערבי חג 10:00-12:00